

SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Sal: 36 / Hejmar 432 / Kanûn 2017

2018'i 39 yıla bedel bir mücadele ve zafer yılı haline getireceğiz

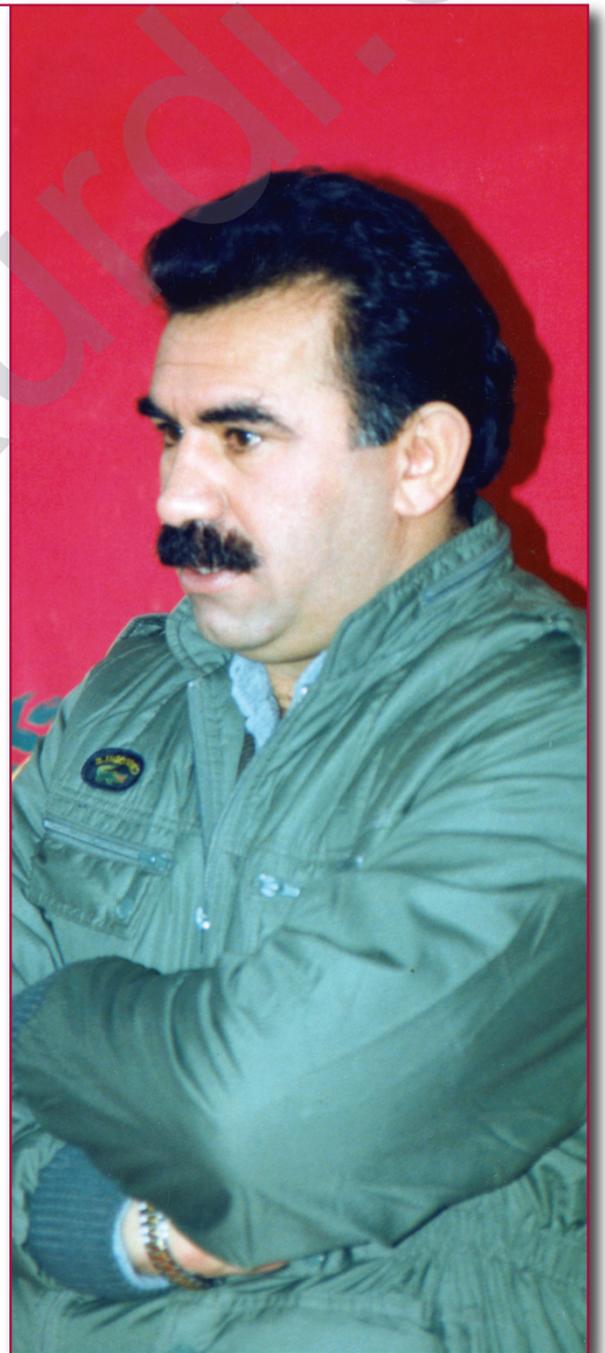

40. zafer yılı ve miladi 2018 yılına girdiğimiz bu ağır kış koşullarında da faşist-soykırımcı düşmana karşı hareket ve halk olarak tüm cephelerde topyekun direnişimizi kahramanca sürdürmekteyiz. Önder Apo, kahraman gerillamız, kadın ve gençlik örgütlerimiz direnmektedir. Yine tüm halkımız ve dostlarımız, Kürdistan'ın dört bir yanında ve yurt dışında faşist-soykırımcı düşmana karşı, özgürlük ve demokrasi için her türlü zorluğu göğüsleyerek kahramanca direnişini sürdürmektedir. Daha 2017 yılına girerken hareketimizin bahara çıkamayacağını, 2017 baharında 'PKK'nin adını kimsenin ağzına bile almayacağını' söyleyen faşist şefler, bugün Amerika, Avrupa, Rusya ve İran kapılarında yardım dilenirken, biz hareket ve halk olarak mücadele meydanlarını her zamankinden daha fazla doldurmaktayız.

Tarihimizin en planlı, örgütlü, en iddialı ve zafer yakın direniş mücadelesini yürütmekteyiz. Kuşkusuz bütün bunları, Önderlik duruşu ve direnişi sayesinde, herkese ışık tutan ve yol gösteren büyük İmralı direnişi sayesinde gerçekleştiriyoruz. Tüm bunları, hergün şehitler vermeyi göze alan, kahraman gerillamızın büyük direnişi sayesinde gerçekleştiriyoruz. Yine tüm bunları, kadın ve gençlik hareketlerimizin, halkımızın ve dostlarımızın özgürlük ve demokrasi tutkusu ve mücadele azmi sayesinde gerçekleştiriyoruz.

Partimizin 40. yılında, miladi 2018 yılında, partileşme, gerillalaşma ve Demokratik Uluslaşma görev ve sorumluluklarımızın bilincine, kahraman şehitlerimizin izinde yürüyerek varacağız. Daha güçlü savaşım daha fazla kazanacağız. Merkez Komite toplantımızın belirlediği "Apocu çizgide doğru partileşme, her alanda örgütsel seferberlik ve zafer çizgisinde mücadele" şiarına uyarak ve bu şiarı her yerde başarıyla uygulayarak partileşme, gerillalaşma ve Demokratik Uluslaşma görevlerimizin gereğini yerine getireceğiz.

> 2-8

2018 yılını Réber Apo ve kadınların özgürlük yılına dönüştürelim

Besê Erzincan

Büyük yurtseverlik görevlerimiz

Önder Apo'nun Kürdistan Yurserverliği ve Ulusal Kurtuluş Cephesi kitabından

Her şeyden önce toprak gelir; özgür yaşamaktan da önce bunun bilincine, ruhuna ulaşmak gerekir. Yurtsever ruhu, bilinci, taşı, toprağı, halkın tarihini, onun üzerinde yaşamı sevmek gerekir. Bu sevgi toprak sevgisine götürür. Toprak sevgisi de halk sevgisine götürür. Halkı bulmak gerekir.

Doğru bir biçimde halkı bulduğumuzda, o zaman halkın gücünü, halkın toprağı, kendi emeğine sahip olması gereken gücünü, yani özgürlüğünü bulacağız. Özgürlük her türlü gelişmenin esasıdır.

> 16-19

Demografik saldırılar karşısındaki öz savunma xwebûn olmak ve Demokratik Uluslaşmaktır

Dilzar Dilok

Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nu yaratan devrimci değerler Suriye'nin demokratikleşmesini ve birliğini sağlayacaktır

Cemil Bayık

Suriye'deki siyasal ve askeri mücadele kritik bir noktaya gelmiştir. Şehba merkezli mücadele sürecektir. Bu alanda da birçok gücün parmağı vardır.

Türkiye bu bölgede Kürtlerin tümüyle ezilmesini hedefliyor. Bunu Rusya'ya, Suriye'ye ve İran'a dayatıyor. Açıkça bir şantaj ve tehdit politikası yürütüyor. Kürtler ezilmeden, Kürtlere karşı tutum alınmadan bu alanlardan çıkmam diyor. Soçi'deki toplantı da esas olarak bu eksenle yürütülen mücadelenin tartışıldığı platform oluyor.

> 11

✓ Nasiyonalizma Şi'a ya İranê û bandora wê li ser civakê

✓ Ölsek bile bu halka borçlu kalacağız

Alevilerin en temel müttefiki Kürtler başta olmak üzere tüm demokrasi güçleridir

Mustafa Karasu

Faşizme karşı Alevilerin, Kürtler, devrimci ve demokratik güçlerle birlikte mücadele etmeleri gerekiyor. Faşizme karşı mücadelede öz savunma önemlidir. Faşizme karşı her türlü mücadele yöntemi meşrudur. Çünkü; faşizm her türlü silahlı saldırmaktadır. Her türlü şiddet silahını kullanmaktadır. Katliam, öldürme, işkence, cezaevleri ve her türlü zor aracını kullanmaktadır. Bu saldırılara karşı demokrasi güçlerinin, Kürtlerin, Alevilerin ve baskı altındaki tüm toplulukların her türlü yol ve yöntemi kullanarak direnmeleri meşrudur.

> 20-23

Besta ve Mexmûr şehitlerimizin anısı 40. yıl zafer andımızdır!

PKK Yürütme Komitesi

PKK'nin Tüm Kadro ve Sempatizanlarına!

Partimizin 40. yılında, miladi 2018 yılında, partileşme, gerillalaşma ve Demokratik Uluslaşma görev ve sorumluluklarımızın bilincine, kahraman şehitlerimizin izinde yürüyerek varacağız. Daha güçlü savaşıp daha fazla kazanacağız. Merkez Komite toplantımızın belirlediği "Apocu çizgide doğru partileşme, her alanda örgütsel seferberlik ve zafer çizgisinde mücadele" şiarına uyarak ve bu şiarı her yerde başarıyla uygulayarak partileşme, gerillalaşma ve Demokratik Uluslaşma görevlerimizin gereğini yerine getireceğiz.

Değerli yoldaşlar

Faşist-sömürgeci ve soykırımcı düşmanın tüm vahşi saldırılarına ve katliamlarına rağmen, Önder Apo öncülüğündeki direniş ve kahraman şehitlerimiz sayesinde, PKK'nin 40. resmi kuruluş yılına hareket ve halk olarak çok görkemli bir giriş yapmış durumdayız. Bu temelde, bir kez daha Partimizin 40. kuruluş yılını selamlıyor, tüm yoldaşların Parti bayramlarını bir kez daha kutluyoruz.

Miladi 2018 yılına giriyoruz. Başta Önder Apo olmak üzere, tüm yoldaşların ve halkımızın yeni yılını kutluyor, 2018 yılında özgürlük ve demokrasi mücadelesi veren herkese üstün başarılar diliyoruz. Bizi PKK'nin 40. zafer yılına ulaştıran, 2018 yılına mücadele tarihimize en güçlü bir biçimde giriş yapmamızı sağlayan tüm kahraman şehitlerimizi, ilk büyük şehidimiz Haki Karer Yoldaş'tan başlayarak, 40. yıl şehidimiz Delal Amed Yoldaş'a kadar uzanan tüm kahraman şehitlerimizi saygı ve minnetle anıyoruz.

Bizi 40. yıla görkemli bir biçimde giriş yaptıran, 40. yıl şehitlerimiz olan Besta, Asos ve Mexmûr direniş şehitlerimizi özellikle saygı ve minnetle anıyor, 40. Parti yılında bu kahraman şehitlerimizin anılarını zafer andımız yapacağımızı bir kere daha ifade ediyoruz. Nasıl ki, 40 yıldır her şahadet olayı önümüzü aydınlattı ve bize her türlü zorluğu yenme ve tüm görevleri başarma gücü, azmi verdiyse; Besta, Asos ve Mexmûr şehitlerimizin de 40. Parti yılını aydınlattığını ve 40. yılı her zamankinden daha büyük bir savaş ve zafer yılı haline getireceğimizi belirtiyoruz.

Değerli yoldaşlar;

Faşist-sömürgeci ve soykırımcı düşmana inat, 40. Parti yılına girişimiz çok görkemli olmuştur. Parti Merkez Komitemizin Ekim ayı sonunda yaptığı toplantı kamuoyuna duyuran ve halkımızı, 40. Parti yılına giriş büyük etkinliklerle kutlamaya çağıran açıklaması ardından, Kürdistan'ın dört bir yanında ve yurtdışında halkımızın ve dostlarımızın görkemli kutlama törenleri, yeni Parti yılına giriş etkinlikleri, kahraman şehitlerimizi anma toplantıları, kadına yönelik şiddeti protesto eden ve Önder Apo'ya özgürlük isteyen eylemleri, Kasım ayı boyunca her alanda çok güçlü bir biçimde gelişmiştir. Dağda gerillamızın görkemli tören ve kutlamaları gerçekleşmiştir.

Hareket ve halk olarak 40. Parti yılına böyle görkemli kutlamalarla girmemizi engellemek için faşist-soykırımcı düşmanın hemen Merkez Komitemizin açıklaması ardından Botan-Besta alanına vahşi yönelimleri gerçekleşmiştir. Haftalarca süren operasyonlar boyunca, Delal Amed komutasındaki kahraman gerillamızın çok etkili bir direnişi ortaya çıkmıştır. Botan, Serhed ve Amed'de operasyonlarla gerilla karşısında sonuç alamayan, başarısız kalan, her gün yenilgi üstüne yenilgi yaşayan düşman, Bakurê Kurdistan'da gerilla ve halk direnişini kıramayacağını görünce, bu sefer saldırılarını Rojava ve Başûrê Kurdistan sahalarına, bu sahalardaki özgürlük güçlerine ve halkımıza yönelik geliştirmiştir.

Bu temelde bir yandan Efrîn ve Şehba alanlarına dönük saldırılar yaparken, diğer yandan Asos'taki gerilla mevzilerine ve Mexmûr'da, Botan'dan gelmiş ve kamp oluşturmuş halkımıza yönelik

saldırıda bulunmuştur. Botan'da halk direnişini kıramayan, Botan halkını kendi zemininde susturamayan, yenilgiye uğratamayan faşist-soykırımcı düşman, Mexmûr kampındaki halkımıza yönelik saldırıda bulunarak halkımızı korkutacağını, yıldıracağını, iradesini kıracağını sanmıştır. Tüm bu saldırılarda hareketimize ağır darbeler vurduğunu açıklayarak, halkımızın ve dostlarımızın moralini bozmayı, iradelerini zayıflatmayı, psikolojik olarak üstünlük sağlamayı hedeflemiştir.

Tarihimizin en planlı, örgütlü, en iddialı ve zafere yakın direniş mücadelesini yürütmekteyiz

Buna karşı hareketimiz gerçek savaş sonuçlarını açıklayarak anında intikam mücadelesini geliştirmiştir. Halkımız da direnişi ve bu direnişin kahraman şehitlerini güçlü bir biçimde sahiplenerek faşist-soykırımcı düşmanın psikolojik savaş amaçlarını boşa çıkartmayı, Besta, Asos ve Mexmûr'da yaşanan direnişçi ruhu her alana yayıp sahiplenerek Partimizin 40. yıla Önderlik ve şehitler çizgisinde daha güçlü, iddialı, iradeli ve zafere olan inançla girmesini sağlamıştır. Delal ve Azê yoldaşlar öncülüğündeki Besta şehitlerimizi, Botan Yoldaş öncülüğündeki Mexmûr şehitlerimizi, 40. Parti yılının zafer andı yapmayı başarmıştır.

Bu temelde psikolojik savaşı tersine döndürerek, esas iradesi kırılanın faşist-soykırımcı düşman olduğu gerçeğini bir kez daha herkese göstermiştir. Kahraman şehitleri öncülüğünde 40. yıla daha büyük bir azim, coşku, heyecan, kararlılık ve iddiayla giriş sağlamıştır.

Besta, Asos ve Mexmûr şehitlerimizi 40. yıl direnişinin bayrağı yaparak, faşist-soykırımcı düşmana karşı kin ve öfkesini daha da büyütüştür. Tüm Kürdistan'da ve yurtdışında geliştirdiği görkemli etkinliklerle bu gerçekliği ortaya koymuştur. Haftalarca süren PKK'nin kuruluş yıldönümü etkinlikleri, faşist düşmanın saldırılarına inat şimdiye kadar yaşanan en coşkulu etkinlikler olmuş ve günümüze kadar kesintisiz devam eden bir düzeye ulaşmıştır. 40. yıla bu temeldeki görkemli girişimiz, 40. PKK yılında hareket ve halk olarak yürüteceğimiz mücadelenin ve kazanacağımız büyük zaferlerin göstergesi olmuştur.

Değerli yoldaşlar;

40. zafer yılı ve miladi 2018 yılına girdiğimiz bu ağır kış koşullarında da faşist-soykırımcı düşmana karşı hareket ve halk olarak tüm cephelerde topyekun direnişimizi kahramanca sürdürmekteyiz. Önder Apo, kahraman gerillamız, kadın ve gençlik örgütlerimiz direnmektedir. Yine tüm halkımız ve dostlarımız, Kürdistan'ın dört bir yanında ve yurt dışında faşist-soykırımcı düşmana karşı, özgürlük ve demokrasi için her türlü zorluğu göğüsleyerek kahramanca direnişini sürdürmektedir. Daha 2017 yılına girerken hareketimizin bahara çıkamayacağını, 2017 baharında 'PKK'nin adını kimsenin ağzına bile almayacağını' söyleyen faşist şefler, bugün Amerika, Avrupa, Rusya ve İran kapılarında yarıdım dilenirken, biz hareket ve halk olarak mücadele meydanlarını her zamankinden daha fazla doldurmaktayız. Tarihimizin en planlı, örgütlü, en iddialı ve zafere yakın direniş mücadelesini yürütmekteyiz. Kuşkusuz bütün bunları,

Önderlik duruşu ve direnişi sayesinde, herkese ışık tutan ve yol gösteren büyük İmralı direnişi sayesinde gerçekleştiriyoruz. Tüm bunları, hergün şehitler vermeyi göze alan, kahraman gerillamızın büyük direnişi sayesinde gerçekleştiriyoruz. Yine tüm bunları, kadın ve gençlik hareketlerimizin, halkımızın ve dostlarımızın özgürlük ve demokrasi tutkusu ve mücadele azmi sayesinde gerçekleştiriyoruz.

2017 yılını da hareket ve halk olarak büyük mücadele ve zafer yılı olarak yaşamış ve başarmış bulunuyoruz. Kuşkusuz şimdi 2017 yılını tamamlayıp 2018 yılına girerken, geçmiş mücadeleyi sürdürürken, bir yandan da büyük mücadele yılı olan 2017 pratiğini eleştirel-özeleştirel sorgulama temelinde derslerini çıkartarak, 2018 yılına daha güçlü bir giriş sağlamamız gerekiyor.

Bir gerillayı etkisiz hale getirebilmek için TC'nin tüm gücünü seferber ettiler

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, daha 2017 yılına girerken, faşist-soykırımcı şefler, hareketimize bir aylık-üç aylık ömürler biçiyorlardı. Kürdistan Özgürlük Hareketi'nin bahara çıkamayacağını, artık hiç kimse tarafından adının bile ağıza alınmayacağını söylüyorlardı. Kuşkusuz bunlar boş sözler değildi, blöf yapıyorlardı. Önlerine bunu amaç olarak koymuşlardı ve bu amaç doğ-

rultusunda da Türkiye'nin tüm iç ve dış imkanlarını, Özgürlük Hareketimizi imha ve tasfiye edebilmek için seferber ettiler. Topyekun faşist-soykırımcı saldırıları, kendi devlet sınırlarının dışına da taşarak tüm Kürdistan'da ve dünyada hiçbir kural, hukuk tanımadan en vahşi yöntemlerle sürdürdüler. En başta Önder Apo üzerindeki fiziki ve psikolojik baskı ve işkenceyi had safhaya çıkardılar. Dünyada eşi görülmemiş bir ağır tecrit konumunu uyguladılar. Diğer yandan, başta kadınlar ve gençler olmak üzere, halkımızın mücadelecı gücünü kırabilme amacıyla, katliamdan işkenceye, tutuklamaya kadar her türlü faşist baskı ve terörü ayyuka çıkardılar. Günlük olarak onlarca eve baskın yaptılar, sokakları yakıp-yıktilar, mahalleleri boşalttilar, adeta Kürdistan'ı yaşanmaz hale getirdiler. On binlerce insanı sorguya alıp işkenceden geçirdiler, binlercesini zindanlara doldurdular.

Özgürlük güçlerimizi darbeleyebilmek için şehirde, dağda, ovada en son model teknik donanımı kullanarak, en ağır imha operasyonlarını yürüttüler. Bakurê Kurdistan'ın bütün dağlarında, bölgelerinde gece-gündüz demeden her türlü tekniği kullanma temelinde askeri operasyon içerisinde oldular. Öyle ki, bir gerillayı etkisiz hale getirebilmek için neredeyse haftalarca TC'nin tüm gücünü, imkanlarını seferber ettiler. Bu da yetmedi saldırılarını Medya Savunma Alanları'na, Başûr ve Rojava topraklarına da yaydılar. Cerablus'tan Bab ve Idlib'e kadar, Şengal'den Kareçox'a kadar, en son Asos'tan-Mexmûra'ya kadar saldırdılar.

Bununla da yetinmediler, Ortadoğu'da ve dünyada kapı-kapı dolaşarak PKK'ye yer verilmemesi, Kürt halkının eğitim ve örgütlenme yapmasına imkan ve fırsat tanınmaması için görüşmelerde bulunarak tavizler verdiler. Türkiye'nin tüm imkanlarını, Türk halkının geleceğini adeta peşkeş çektiler. Bu da yetmedi,

faşist çete gruplarını, MİT ajanlarını bu alanlara yayarak, başta Tayyip Erdoğan'ın korumaları olmak üzere, yurtsever ve demokrat halk kesimleri üzerinde dünyanın her tarafında faşist-terör saldırısını yürütür hale geldiler.

Kısaca faşist TC devleti, AKP-MHP yönetimi topyekun faşist-soykırımcı saldırılarını 2017 yılı boyunca her türlü imkanı, yöntemi, aracı kullanarak Kürdistan'ın ve dünyanın dört bir yanına yaymaya çalıştı. Tarihini en büyük ve en uzun vadeli faşist baskı ve terör saldırılarını yürüttü. 2017 yılını kendisi için 'varlık-yokluk' yılı olarak ilan etti. Faşist sistemi ayakta tutabilmek için Türkiye'nin ve Türkiye toplumunun tüm gücünü ve imkanını faşist baskı ve terör saldırılarına seferber etti.

Tüm bunların sonucunda varılan nokta ortadadır. Hareket ve halk olarak bize bir aylık, üç aylık ömür biçenler, şimdi adeta suspus olmuş durumdadırlar. Ne zaman yıkılacaklarını, sonlarının nasıl geleceğini, korku ve telaşını günün 24 saatinde derinliğine yaşamaktadırlar. Bize ömür biçenlerin, adeta kendi ömürleri sona erme noktasına gelmiştir. Peki, bütün bunlar nasıl sağlandı? 2018 yılına girerken yaşadığımız konuma nasıl geldik? 2017 yılı boyunca faşist-soykırımcı rejimin topyekun özel savaş saldırıları nasıl bir direnişle kırıldı? Bu gerçeği tüm yönleriyle doğru ve derinlikli bir biçimde anlamamız, saat-saat, gün-gün, hafta-hafta, ay-ay yürütülen mücadeleleri ve onların derin derslerini bilince çıkararak, kendimizi yeni yıl mücadelesine çok daha güçlü ve donanımlı bir biçimde hazırlamamız gerekiyor.

İmralı direnişini doğru anlamak

Dikkat edilirse faşist-sömürgeci ve soykırımcı saldırılar, 2017 yılında derinlikli ve kapsamlı hale gelmiştir. Türk özel savaş sistemi, en büyük ve ağır saldırısını belki de 2017 yılında yü-

rütmüştür. Peki bu saldırılar nasıl bir direnişle kırılmıştır? Önderlik, gerilla, parti öncülüğü, kadın ve gençlik hareketleri, Kürt halkı ve dostları, tüm devrimci-demokratik güçler olarak; bu faşist-sömürgeci ve soykırımcı saldırganlığa karşı, Bakurê Kurdistan'da, Türkiye'de, Kürdistan'ın diğer parçalarında, tüm Ortadoğu ve dünyada nasıl bir topyekun direniş içerisinde olmuştur? Bu direnişler nerede nasıl gelişmiştir? Hangi ruh, duygu, düşünce, cesaret ve fedakarlık direnişleri geliştirmiştir. Bu direnişlerin öncüleri, kahramanları, komutanları kimler olmuştur? Böyle bir tarihi süreçte kim kazanmış, kim kaybetmiştir? Hangi çizgi zafer kazandırmış, hangi çizgi yenilgi alıp, kayıplar yaşamıştır? İşte benzer sorular çerçevesinde 2017'nin büyük hesaplaşmasının ayrıntılı analizini yapmak ve zengin derslerini çıkarmak, bundan sonraki mücadele sürecinde daha büyük zaferler kazanmak açısından ciddi bir önem ve değer taşımaktadır.

Değerli yoldaşlar;

Bu çerçevede kuşkusuz en başta tarihi İmralı direnişini doğru ve tam anlamamız gerekiyor. Bir rehine konumunda bu kadar yalıtılmış, ağır tecrit altına alınmış bir ortamda, en ağır fiziki ve psikolojik işkence konumuna Önder Apo nasıl direnmekte ve dayanmaktadır? Faşist-soykırımcı zihniyet, devrimci güçler ve halklar üzerinde günün her saniyesinde, Kürdistan'ın dört bir yanında, yurtdışında baskı ve katliamlarını sürdürmektedir. Önder Apo bunları nasıl anlamakta, nasıl değerlendirmekte, ne tür dersler çıkartmaktadır? Buna göre nasıl bir direnişçi ruhu, duyguyu, bilinci ve davranışı geliştirmektedir? Her türlü baskı ve terör karşısında olduğu kadar, oyalayıcı, hilekar tutum ve davranışlara karşı nasıl bir direniş geliştirmektedir? Unutmamalıyız ki, Kürdistan'ın dört bir yanında, yurtdışında, gerillaya, gençlere,

kadınlara, halka dönük her türlü saldırı, aynı zamanda Önder Apo'ya yöneltilmiş saldırı olmaktadır. Önderlik gerçeğimiz bu durumu böyle duymakta, hissetmekte ve anlamaktadır. Her alanda uygulanan topyekun saldırıları kendine yöneltilmiş görerek, hepsine karşı bir direnişçi tutum içerisinde olmaktadır.

Tüm bunlara rağmen bu kadar yakma, yıkma, katliam ve işkenceye rağmen Önderlik duruşumuzun özgürlüğü ve demokrasiyi kazanma noktasında net, kesin ve keskin bir duruş olduğu; her türlü hile ve oyalama yöntemiyle birlikte faşist, ağır baskı ve terör saldırılarının Önder Apo'yu bir milim bile direniş mevzisinden saptıramadığı ortadadır. O halde İmralı mücadelesini, topyekun faşist-soykırımcı saldırıların İmralı üzerindeki etkisini ve buna karşı Önder Apo'nun ruh, duygu, düşünce ve davranıştaki direnişçi gerçeğini doğru ve yeterli bir biçimde kendimize ölçü olarak almamız gerekmektedir. 'Önder Apo'dan bilgi geliyor mu, Önderliğimizin durumu nedir?' diye sormaktan çok, 'İmralı'da nasıl bir mücadele yaşanıyor? Kürdistan'ın dört bir yanında vahşi yöntemlerle geliştirilen faşist-terör ve katliamlar, Önder Apo üzerinde nasıl bir etkiye bulunuyor? Önderlik gerçeğimiz bunları nasıl değerlendiriyor? Hangi dersleri çıkarıyor, nasıl bir duruş gösteriyor? Daha da önemlisi 'mevcut Önderlik duruşu ve İmralı direnişi, bizim açımızdan ne anlam ifade ediyor, bize neyi emrediyor? Bizden hangi görevleri, sorumlulukları ve bunları nasıl yerine getirmemizi, başarmamızı istiyor?' Biçiminde doğru soruları sormak, dolayısıyla Önderlik duruşunu, direnişini doğru anlamak büyük önem taşıyor.

Unutmayalım ki, dar, duygusal yaklaşımlar sadece tecrit ve baskı çerçevesinde durumu değerlendirmeye çalışan yaklaşımlar oluyor ki, bu da doğru ve yeterli değildir. Tarihin en büyük mücadelesi İmralı'da yaşanmaktadır. Bu

mücadelenin bir tarafı olarak, Önderlik duruşunun tüm devrimci militanlar tarafından doğru ve tam anlaşılması büyük önem arz etmektedir. Önder Apo, tarihi duruşuyla kendi görevlerini her zamanki gibi başarıyla yerine getirmektedir. Faşist-soykırımcı saldırıları çözüldüğü gibi doğru yolu tüm Hareketimize ve halkımıza göstermektedir. Bize düşen bu gerçeği doğru anlamak, Önder Apo'nun direnişçi duruşundan doğru dersler çıkartmak, bunun bize yüklediği görev ve sorumlulukların bilincine gerinden vararak, anı anına onların gereğini pratikte başarıyla yerine getirmektir. Böyle değerlendirdiğimizde Önderlik duruşunun bize 'devrim yapın' emri olduğu açıktır. Önderlik, görevlerini yerine getirmektedir. Gerisi bizim de Önderlik duruşunun 'devrim yapın' emrinin gereklerini, zafer çizgisinde geliştireceğimiz örgütsel ve eylemsel çalışmalarla başarıyla yerine getirmemiz gerekmektedir. İmralı mücadelesini doğru anlamak, Önderlik duruşundan doğru dersler çıkartmak ancak böyle mümkün olur.

Önderliğe dönük saldırının esas boyutu, gerillanın tasfiye edilmesi hedefidir

Diğer yandan 2017 yılı boyunca Bakur, Rojava, Başûr ve Rojhilat'ta Egîdlerin, Zilanların kahramanlık çizgisinde devam eden büyük gerilla direnişimizin de doğru ve tam anlaşılması büyük önem arz etmektedir. Unutmayalım ki; topyekun faşist-soykırımcı saldırılar, Önder Apo üzerinde bir irade kırma baskısı, saldırısı olduğu gibi, diğer yandan da gerilla hareketimizin ezilmesini, iradesinin kırılmasını, savaşamaz hale getirilip tasfiye edilmesini hedeflemektedir. Önderliğe dönük irade kırma saldırısının esas boyutu, gerillanın ezilmesi ve tasfiye edilmesi hedefi olmaktadır. Bunu gerçekleştirebilmek için Tayyip Erdoğan ve faşist yönetimi, Türkiye'nin her türlü imkanını faşist-soykırımcı savaşa seferber etmektedir. Bütçesinin hepsi savaşa gitmektedir. Her türlü faşist çete örgütlenmesini geliştirerek savaşa sevk etmektedir. Hiçbir hukuk ve ahlak kuralı tanımadan, gerillaya karşı saldırı yürütmektedir. Bir gerillayı etkisiz kılabilmek için devletin tüm araçlarını, savaş güçlerini, imkanlarını seferber eder konuma gelmiştir. Dahası gerillanın adına, şehitliğine kadar saldırıyı tırmandırmaktadır. Öyle ki, Kürdistan gerillasının dirisinden değil, ölüsünden de korkar, dolayısıyla kemiklerine de saldırır düzeye gelmiştir. Tayyip Erdoğan ve faşist yönetiminin, gerilla ve Kürt düşmanlığı böyle bir düzey kazanmıştır. 2017 yılında gerilla direnişi, böyle bir faşist-soykırımcı saldırganlığa karşı en üst düzeydeki kahramanlık çizgisini ifade etmektedir.

Botan'dan Serhed'e, Zagros'tan Dersim'e, Karadeniz'den Ege'ye kadar, Bakurê Kurdistan'ın tüm dağlarında ve ovalarında binlerce kadın-erkek militan yoldaş, Önderlik ve şehitler çizgisinin gereklerini başarıyla yerine getirebilmek için en üst düzeyde kahramanca direniş çizgisini ortaya çıkartmış, hayata geçirmiştir. Dersim'de, Hêlîn, Dersim, Ozan yoldaşlar; Orta sahamızın ölümsüz komutanları Azad, Çekdar, Azad Gabar, Roza, Zinarîn ve en son Gülnaz ve Berçem yoldaşlar; Botan'da, Demhat, Nûdem, Mervan, Soro en son Delal Amed ve Azê Malazgirt yoldaşlar öncülüğünde Bakurê Kurdistan'ın dört bir yanında Egîdlerin ve Zilanların çizgisinde geliştirilen büyük gerilla direnişi, tüm bu faşist-soykırımcı saldırıları kırarak Hareketimizi ve halkımızı 2018 yılına çok daha büyük bir güç ve iddia ile giren, zafere en yakın

Botan'dan Serhed'e, Zagros'tan Dersim'e, Karadeniz'den Ege'ye kadar, Bakurê Kurdistan'ın tüm dağlarında ve ovalarında binlerce kadın-erkek militan yoldaş, Önderlik ve şehitler çizgisinin gereklerini başarıyla yerine getirebilmek için en üst düzeyde kahramanca direniş çizgisini ortaya çıkartmış, hayata geçirmiştir. Dersim'de, Hêlîn, Dersim, Ozan yoldaşlar; Orta sahamızın ölümsüz komutanları Azad, Çekdar, Azad Gabar, Roza, Zinarîn ve en son Gülnaz ve Berçem yoldaşlar; Botan'da, Demhat, Nûdem, Mervan, Soro en son Delal Amed ve Azê Malazgirt yoldaşlar öncülüğünde Bakurê Kurdistan'ın dört bir yanında Egîdlerin ve Zilanların çizgisinde kahramanca direnişler gerçekleşmiştir.

Azê Malazgirt

Delal Amed

konuma ulaşan bir noktaya getirmiştir. Faşist-soykırımcı saldırıları kırdığı gibi hareketimizi tarihinin en güçlü konumuna ulaştırmıştır. AKP-MHP faşizmini yıkımın eşiğine ulaştırmıştır. Faşizmi doğduğu alanda yenilgiye uğratarak, başta Kürt halkı ve Ortadoğu halkları olmak üzere tüm insanlığı, tarihi olarak bu faşizm belasından kurtaracak bir noktaya ulaştırmıştır.

İşte bu gerçekliği doğru ve tam anlamamız gerekmektedir. Şunu çok iyi bilmeli ve hiç bir zaman unutmamalıyız ki; Bakurê Kurdistan'da halkımızın ve Türkiye devrimci demokrat güçlerinin ittifak halinde yürüttüğü mücadele, sadece Demokratik Türkiye ve Özgür Kürdistan Mücadelesi değildir. Etkisi bunları kat kat aşan bir yaygınlık düzeyine sahiptir. Bu mücadele AKP-MHP faşizminin yıkılmasını hedefleyerek, aslında tüm Kürdistan'da özgürlüğü, tüm Ortadoğu'da demokrasiyi hedeflemektedir. İnsanlığın özgürlük yürüyüşünün öncü gücü olmaktadır. Kürdistan'ın diğer parçalarında ve Ortadoğu'daki her türlü özgürlükçü ve demokratik gelişmeyi, tüm siyasi ve askeri olayları belirleyici düzeyde yönlendiren, etkileyen Bakurê Kurdistan ve Türkiye'deki faşist-soykırımcı saldırılara karşı, gerilla öncülüğünde halkımızın bu kahramanca direnişi olmaktadır.

Halkımız en ağır acılara rağmen direnmekten vazgeçmemektedir

Bakurê Kurdistan'da, AKP-MHP faşizmine karşı Kürdistan özgürlük gerillasının yürüttüğü bu kahramanca direnişe paralel, Rojava Kurdistan Özgürlük Güçleri'yle, Demokratik Suriye Güçleri'nin birlikte DAİŞ faşizmine karşı 2017 yılını büyük özgürlük yılı ve direniş yılı haline getirdiği ortadadır. Minbic'ten başlayan Tabka ve Reqa zaferleriyle doruğa ulaşan bu özgürlük hamlesi, belki de çeyrek asırlık Üçüncü Dünya Savaşı'nın en büyük çarpışması ve zaferi olmaktadır. Komutan Faysal Ebu Leyla ve Ebu Emcet öncülüğünde ve onların adlarına geliştirilen, binlerce kahraman şehidin direnişiyle zafer ulaşan bu büyük mücadele, 2017 yılında kalıcı siyasi sonuçlar ortaya çıkartan bir düzeye ulaşmıştır. Bir yandan Rojava Kurdistan'ın özgürlüğünü ve Demokratik Suriye'nin geleceğini garantilediği gibi diğer yandan Ortadoğu halklarının başına bela edilen DAİŞ faşizmini kesin yenilgiye uğratarak Ortadoğu'nun siyasi-askeri dengelerinde köklü değişiklikler yapmış, yeni bir savaş ve mücadele sürecini Ortadoğu'da başlatmıştır.

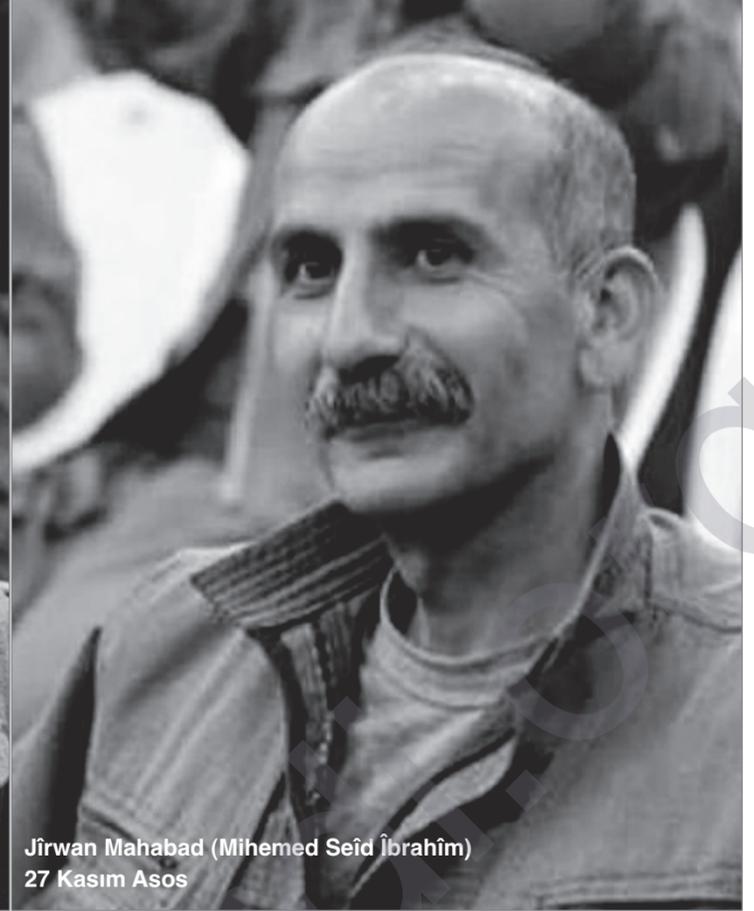
Bunlarla birlikte 2017 yılında Medya Savunma Alanları'nda, Başûr'da ve Rojhilatê Kurdistan'da da gerilla direniş kahramanlık çizgisinde gelişimini sürdürmeye devam etmiştir. Mahirlerin, Hêlinlerin, Nîmetlerin, Rûstemlerin, Pervînlerin, Bedranların öncülüğünde, en son Asos şehitlerimiz Delîl ve Jîrwan yoldaşlar öncülüğünde, yine Mexmûr şehitlerimiz Botan ve Hogir yoldaşlar öncülüğünde söz konusu direnişler doruğa çıkmıştır.

Değerli yoldaşlar;

Elbette Önderlik ve gerilla direniş yanında kadın ve gençlik hareketleri öncülüğündeki halkımızın faşist-soykırımcı sisteme karşı, tüm Kürdistan'da ve yurtdışındaki kahramanca yurtseverlik direnişinin anlam ve önemini de doğru ve yeterince bilince çıkartmamız gerekiyor. Öyle ki, topyekun direnen bir toplum olarak, onun dostları ve tüm demokratik güçler olarak, 2017 yılında anti-faşist direniş yeniden örgütleyip zafer çizgisine sokmak üzere yeni bir

Delîl Reşîd (Ehmed Hebeş)
27 Kasım Asos

Jîrwan Mahabad (Mihemed Seîd İbrahim)
27 Kasım Asos

başlangıç yaptığımız kesindir. Unutmamalıyız ki; Kürdistan'ın dört bir yanında ve yurtdışında halkımız ve dostlarımız en ağır zorlukları ve acıları yaşayarak gece-gündüz demeden günün 24 saatinde hep ayakta ve öncülük için yürüyüş halindedir. Böyle bir özgürlük yürüyüşünde halkımızın ve dostlarımızın gösterdiği cesaret ve fedakarlığın başka bir örneğini tarih içerisinde bulmak zordur. Bu insanlar beşikteki çocuklarını, kadın-erkek sokaktaki insanlarını saldırılarda kaybettikleri gibi; evlerini, mahallelerini, yerlerini-yurtlarını, iş ve imkanlarını da söz konusu faşist saldırılarda kaybediyor olmalarına rağmen Önder Apo'nun açtığı özgür yaşam çizgisinde direnmekten asla vaz geçmemektedir. Önderlik ve gerilla direnişinin öncülüğünde, bu mücadeleyi paylaşabilmek için her türlü emeği ve çabayı yiğitçe harcamaktadır.

Dikkat edilirse faşist-soykırımcı saldırılar topyekun olduğu gibi ona karşı özgürlük direniş de topyekun bir konuma ulaşmış durumdadır. Faşizme karşı direniş tüm Kürdistan ve yurtdışında her alanda sürmektedir. Önderlik, gerilla, kadın-gençlik örgütleri, Kürt halkı, dostları, tüm devrimci-demokratik güçler topyekun direniş halindedir. Faşizme karşı direniş ideolojik, siyasi, toplumsal, askeri tüm boyutlarda planlı ve örgütlü bir biçimde gelişmektedir. 2017 yılı direniş bir yandan faşist-soykırımcı saldırı planlarını kırıp boşa çıkarttığı gibi diğer yandan faşizmi yıkılışa götürecek yeni bir taktik tarzın geliştirilmesi, anti-faşist direnişin zafer yolunda ilerleyen bir konuma ulaştırılması açısından da bir yenilenme ve yeniden başlangıç yapma konumuna ulaşmıştır.

Bu topyekun direnişin zengin derslerini çıkartmamız gerekiyor. Bir yandan ağır kış koşulları, mevsim zorlukları demeden, topyekun faşist-soykırımcılığa karşı topyekun devrimci-demokratik direniş sürdürürken, diğer yandan da mücadele tarihimizin en kapsamlı direniş yıllarından biri olan 2017 yılı pratiğinin zengin derslerini çıkartan bir analiz, değerlendirme sürecini Önderlik ve şehitler çizgisinde, doğru bir eleştiri-özeleştiri yöntemiyle geliştirmeliyiz. Nerede ve ne tür mücadele içerisinde olursak olalım, bireysel düzeyden, grup, örgüt, yönetim düzeylerine kadar 40. Parti yılını zafer yılı haline getirebilmek, 2018 yılını daha donanımlı ve hazırlıklı karşılayabilmek için bütünlüklü ve derinlikli

bir sorgulamayı, 2017 pratiğinin derslerini çıkartma temelinde mutlaka geliştirebilmeliyiz.

Faşizmin doğuş kaynağı Türk faşizmidir

Kuşkusuz böyle bir sorgulama ve ders çıkartma içerisinde olurken, doğru, objektif ve gerçekçi yaklaşmayı bilmeliyiz. Her şeyden önce topyekun faşist-soykırımcı saldırı gerçeğini doğru görmeliyiz. Tayyip Erdoğan-Devlet Bahçeli faşist-soykırımcı diktatörlüğünün, Kürt düşmanı katliamcı ve soykırımcı gerçeğini, bu temelde Türkiye'nin tüm imkanlarını sadece PKK'nin de değil, tüm Kürt siyasetinin yok edilmesi için nasıl seferber edildiğini iyi görmeliyiz. Bu konuda hiç bir hukuk ve ahlak kuralı dinlemeyen faşist-soykırımcı saldırı gerçekliğini bilince iyi çıkarmalıyız. Düşmanı ve onun saldırı gerçeğini doğru anlamalıyız. Bu noktada eksiklikler yaşanmaktadır. Düşman gerçeği doğru ve yeterli anlaşılmalıdır. Kürdistan'daki durum, Kürt halkına dönük saldırılar, başka halklara dönük saldırılarla karıştırılmaktadır. Türk faşizmi diğer faşizmlerle benzeştirilmektedir ki, bu bir yanılgıyı ifade ediyor. Faşizmin doğuş kaynağı Türk faşizmidir. Unutmayalım ki; yüz yıl önce faşizm İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin ırkçı, şoven, milliyetçi zihniyet ve siyasetiyle ortaya çıktı. Hitler, Mussolini, Saddam faşizmi buradan türedi. Hitler bile İttihat ve Terakkiciliği ve Mustafa Kemal'i kendi öğretmeni olarak ifade etti. Şimdi AKP-MHP faşizminde dile gelen bu yüz yıllık faşist, ırkçı, şoven zihniyet ve siyasetin zirve yapmasıdır. Dolayısıyla Türk faşizmi, diğer faşizmlerle kıyaslanamaz.

Yine Kürdistan'a yöneltilen sömürgecilik, başka sömürgeciliklere benzezmektedir. Sömürgecilikten daha çok, soykırımcılık vardır. TC devletinin varlığı, Kürt halkının soykırımdan geçirilerek yok edilmesi üzerine oturtulmuştur. Günümüzde Tayyip Erdoğan-Devlet Bahçeli faşist diktatörlüğü de, işte böyle bir soykırımcı zihniyet ve siyaseti esas almaktadır. Nitekim Tayyip Erdoğan açıkça ifade etmektedir. 'Kürtleri yok ederek var olacağız' demektir. Şimdiye kadar çeşitli biçimlerde bunu maskeleyerek çalışıyorlardı. 'Biz Kürt'ün hepsine karşı değiliz, PKK'ye, terörist Kürt'e karşıyız' diyorlardı ama son Başûrê Kurdistan'daki

gelişmeler, en çok müttefiklerimiz dedikleri KDP karşısındaki tutumları gösterdi ki, TC devleti ve AKP-MHP faşizmi her türlü Kürt'e karşıdır. Kürt'ün her türlü varlığına karşı ve düşmandır. Zihniyet ve siyaset olarak, Kürt'ün yok edilmesini esas almaktadır.

Özgürlük hareketimize ve halkımıza yöneltilen, faşist-soykırımcı saldırı böyle bir saldırdır. Bunun başka bir yerle kıyaslanması, dar, yüzeysel ele alınması kesinlikle doğru değildir. Tarihin en vahşi faşist-soykırımcı saldırganlığı söz konusudur. 20 Temmuz 2016 OHAL faşist darbesiyle birlikte, AKP-MHP faşist diktatörlüğü böyle bir topyekun faşist-soykırımcı saldırıya, 2017 yılında tüm gücünü seferber ederek Özgürlük Hareketimize ve halkımıza yönelmiştir. Öncelikle bu gerçeği doğru görmek, anlamak gereklidir. Karşısında direnilen faşist-soykırımcı saldırıları hafife almamak lazım.

Ortadoğu'da yaşanan tüm gelişmelerin altında büyük Reqa zaferi yatmaktadır

Diğer yandan böyle bir vahşi topyekun faşist-soykırımcı saldırıya karşı yürütülen topyekun direnişin ortaya çıkardığı büyük kazanımlar vardır. Bu kazanımlar somut olarak Reqa zaferinde ortaya çıkmıştır ki, çeyrek asırlık Üçüncü Dünya Savaşı'nın en büyük askeri çatışması ve devrimci-demokratik zaferi olduğu tartışma götürmez bir gerçektir. Nitekim Reqa'yı özgürleştirme operasyonu başlarken, Ortadoğu'daki siyaset sarsılmıştır. Reqa özgürleştirmede, Irak'tan Suudi'ye, Mısır'dan Lübnan'a ve Yemen'e kadar Ortadoğu'daki siyasi-askeri dengeler köklü bir değişim süreci içerisine girmiştir. Ortadoğu'da yaşanan tüm siyasi-askeri olayların ve gelişmelerin altında büyük Reqa zaferi yatmaktadır. DAİŞ'i başkentinde yenilgiye uğratan ve etkin siyasi güç olmaktan çıkartan bu büyük zaferin siyasi-askeri etkisi önümüzdeki süreçte de devam edecektir.

Kuşkusuz böyle bir zaferi kazanmada Rojava Kurdistan Özgürlük Güçleri'yle, Demokratik Suriye Kuvvetleri'nin ortak çabası esas ve belirleyici rol oynamıştır. Yine Koalisyon Güçleri'nin bunda önemli bir desteği söz konusu olmuştur. Ama böyle bir mücadelenin verilebilmesini sağlayan tamamen Bakurê Kurdistan ve Türkiye'de AKP-MHP faşizmine karşı

HPG ve YJA STAR öncülüğünde gelişen kahramanca gerilla direnişine bağlı olduğunu asla göz ardı etmemek ve anlamazlıktan gelmemek gerekir. Unutmayalım ki; 24 Temmuz 2015 topyekun faşist-soykırım saldırısına karşı Bakurê Kurdistan halkı ve gerillası direniş konumuna geçemeseydi ne Rojava'da ne Başûr'da ve ne de başka bir yerde, devrimci demokratik güçlerin faşizme karşı etkin direnişleri ve zaferleri asla ortaya çıkmazdı.

Dolayısıyla Reqa zaferinin altında Cizîr ve Sûr direnişleri, yine Nisêbîn, Şirnex, Geve direnişleri vardır. Çiyagerlerin, Zeryanların öncülüğünde gelişen, Mehmet Tunçların, Asya Yüksellerin, Pakizelerin, Sêvêlerin, Zamanîlerin, Axînlerin, Xebatkarların öncülüğünde gelişen kahramanca Demokratik Özyönetim Direnişleri vardır. İşte bu gerçekliği doğru görmek, anlamak büyük önem taşıyor. Kürdistan'a ve Ortadoğu'ya doğru bir stratejik bakış açısıyla bakabilmek, belirleyici olan alanın, temel öznenin, kim ve neresi olduğunu doğru tespit edebilmek, başarılı taktikler ve tarz geliştirebilmek açısından gerekli oluyor.

İkinci olarak; bu büyük kazanımları görmek ve hakkını vermek lazım. Önder Apo'nun Demokratik Özerklik ve Demokratik Konfederalizm çizgisi ve bu temelde Bakur ve Rojava Kurdistan parçalarında gelişen devrimci direniş böyle tarihi zaferler kazanırken, KDP-YNK'nin ilkel milliyetçi çizgisinin, Başûrê Kurdistan'da nasıl kaybetme etkeni olduğu, 2017 yılında geçtiğimiz aylarda net bir biçimde yaşanmış ve açığa çıkmıştır. Aslında Kürdistan'da doğru çizginin, kazandıran çizginin, Kürt'ün varlığını özgür edecek çizginin hangi çizgi olduğu geçtiğimiz 2017 yılında çok somut bir biçimde bir kez daha denenmiş ve net olarak kanıtlanmıştır.

Elbette geçtiğimiz yıl pratiğini değerlendirip derslerini çıkartırken, düşmanın vahşi ve imha amaçlı saldırılarıyla, yürütülen direnişin ortaya çıkardığı kazanımlar yanında, bir de imkan ve fırsatların neler olduğu, bunların ne kadar doğru ve yeterli bir biçimde değerlendirildiği, bu noktada hata ve eksikliklerin nerede, nasıl ve neden yaşandığı konuları üzerinde de yoğunca durmamız gereklidir. Evet, düşman topyekun vahşi bir şekilde saldırmıştır. Yine böyle bir vahşi saldırıya karşı Bakur ve Rojava Kurdistan'da tarihi ka-

zanımlar elde eden kahramanca direnişler yürütülmüştür. Bunlar birer gerçektir. Ancak sadece bunları görüp özgürlük devrimini zafere götürmek için ortaya çıkan ve varolan büyük imkan ve fırsatları tam görmemek, bu imkan ve fırsatların ne kadar değerlendirilip değerlendirilmediğini, bu temelde yürütülen pratiğin Önderlik ve şehitler çizgisi bakımından ne kadar doğru ve yeterli olup olmadığına bakmamak da, elbette doğru bir yaklaşım olamaz. Bu bakımdan imkan ve fırsatlar doğru görülüp hepsi pratiğe geçirilebilseydi, eğer yürütülen pratik Apocu çizgide doğru tarz, üslup ve tempo ile yerinde, zamanında zafer çizgisinde geliştirilebilseydi, kuşkusuz kazanımlar bundan çok çok ileri düzeyde olacaktı. Sadece Minbic, Tabka, Reqa zaferleriyle kalınmayacaktı. Rojava Özgürlük Güçleri, TC saldırılarını da Cerablus, Bab, Efrîn hattından söküp atacakları gibi Demokratik Suriye'yi inşa edecek bir konuma ulaşabileceklerdi.

Yine Bakurê Kurdistan gerillası faşizmi darbeleyen, yıkımın eşliğine getiren bir durum çok aşarak, AKP-MHP faşizmini tümüden yenilgiye uğratan tarihin çöp sepetine atabilecekti. Aynı zamanda Kerkûk ve Başûrê Kurdistan'a dönük saldırılar karşısında doğru bir çizgide Demokratik Irak bütünlüğüne bağlı olarak, Başûrê Kurdistan'ın özgürlüğünün savunulması gerçekleşebilecekti. Rojhilatê Kurdistan'da daha örgütlü, daha güçlü, Kürdistan'ın diğer parçalarındaki gelişmelere daha çok destek veren olduğu kadar, kendi içinde de özgürlük ve demokrasi hareketini daha çok bünyütüp geliştiren bir pratik ortaya çıkabilecekti.

Önderlik ve şehitler çizgisinde eleştirel-özeleştirel sorgulama gerekiyor

Kuşkusuz bu belirttiklerimiz bir hayal ya da abartı değildir. 2017 yılında özgürlük devrimini zafere taşımak için varolan imkan ve fırsatların Apocu çizgide doğru ve tam değerlendirilmesiyle ulaşılabilecek sonuçlar olmaktadır. Ama mevcut duruma baktığımızda bu düzeyde büyük ve kalıcı sonuçlara ulaşamadığımız açıktır. O halde demek ki, imkan ve fırsatlar doğru ve tam değerlendirilememiştir. Evet, kahramanca direnme olmuştur ama bu direniş her zaman her yerde doğru tarz, üslup ve yeterli tempoyla olmamıştır. Bir yönüyle birçok imkan ve fırsat değerlendirilemeyip heba edilmiştir. Yapılması gereken birçok devrimci göreve el bile atılmamıştır. Peki neden? Öncelikle pratiğe bu soru temelinde yaklaşmamız gerekiyor. Önderlik ve Parti çizgisinde, hareketimizin kararları çerçevesinde ele aldığımızda, her alanda yapılması gerekenler nelerdi? 2017 yılında nasıl büyük bir devrimci mücadeleyi örgütleyip yürütmemiz gerekiyordu? Bunun için ne tür imkanlar, fırsatlar vardı? Bunların ne kadarı kullanıldı, ne kadarı kullanılmadı? Eğer kullanılmadıysa neden kullanılmadı? Öncelikle eleştirel-özeleştirel sorgulamayı bu çerçevede ele almamız gerekiyor.

İkinci olarak; imkan ve fırsatların pratikte kullanılması çerçevesinde, yürütülen tarzın, üslubun, tempunun ne kadar sonuç verdiği, bunların Önderlik çizgisi temelinde ne kadar doğru ve yeterli olduğu, ne kadar başarı getirip getirmemesinin değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu anlamda hata ve eksikliklerin, nedenleriyle birlikte bulunarak giderilmesi için büyük bir çaba harcanması zorunludur. Tüm yoldaşlar, tüm Parti örgütleri, komiteleri, tüm birlikler, komutanlıkların 2017 pratiğini

bu çerçevede Önderlik ve şehitler çizgisinde eleştirel-özeleştirel bir sorgulamadan geçirecek gerekli düzeltmeleri yapmaları gerekmektedir. Kendi değerlendirme, özeleştirel raporlarını hazırlayarak ilgili yerlere sunmaları, böylece kendilerini yenileyip yeni yıla Önderlik çizgisi temelinde yenilenmiş bir biçimde girmeleri büyük önem arz etmektedir. Partimizin 40. yılının büyük savaş ve zafer yılı olabilmesi için bu gereklidir.

2018 yılında şehitlerimizin intikam savaşını başarılı bir şekilde vererek, bu yılı tüm Kürdistan'da büyük devrim ve zafer yılı haline getirmemiz için bu gereklidir. Önderlik ve şehitler çizgisini doğru anlayabilmemiz, bu çizginin doğru ve başaran militanları olabilmemiz için bu gereklidir. Besta ve Mexmûr şehitlerimizin anısını, 40. yıl zafer andı yapabilmemiz için bu gereklidir. Delal Amed çizgisinde doğru ve başarılı bir biçimde yürüyerek, bu büyük komuta duruşunun bizden istediklerini, bize emrettiklerini pratikte başarıyla yerine getirebilmemiz için bu gereklidir. Bütün partili yoldaşların 39. PKK mücadele yılına, 2017 yılı mücadelesine bu temelde yaklaşarak, Önderlik ve şehitler çizgisinde derin bir eleştirel-özeleştirel sorgulama ile gerekli dersleri doğru bir biçimde çıkartıp, yeni yıla kendilerini bu temelde yenilemiş ve donanımlı kılmış olarak girip, yeni yılın zafer kazanan militanları haline getireceklerine yürekten inanıyoruz.

Değerli yoldaşlar;

2018 yılına girerken, devrim görevlerimiz konusunda Parti yönetimlerimizin önemli adım atıcı ve yol gösterici de-

dediği Reqa'da yenilgiye uğratılarak, Demokratik Suriye'nin yolunun açık olması bu sayede olmuştur.

Reqa zaferi ile DAİŞ faşizminin siyasi etkinliği büyük ölçüde kırıldı

Başta Irak olmak üzere, Suudi, Yemen, Lübnan'a kadar yayılan ve gittikçe hızlanan, hareketlenen bölgedeki siyasi-askeri gelişmelerinin altında da kesinlikle Reqa'da DAİŞ'e karşı kazanılan büyük zafer yatmaktadır. Böyle bir zafer ile DAİŞ faşizminin siyasi etkinliğinin çok büyük ölçüde kırılmış olması söz konusudur. Bunun sonucunda da, KDP yönetimi 25 Eylül referandumunu yaparak Kürdistan'daki kazanımları kendi hanesine yazmak gibi fırsatçı bir tutum içerisine girmek istemiş, bazı çıkar çevreleri tarafından da yanlış yönlendirilmesi sonucunda, Irak yönetiminin Kerkûk'e ve Başûrê Kurdistan'ın diğer bir çok alanına yönelik işgalci saldırıları ortaya çıkmıştır.

'Irak'ta çözümün olduğu, bir sistemin kurulduğu' söylenirken, ortaya çıkan herhangi bir sistem olmadığı, 24 saatte alt-üst olabilecek kadar zayıf ve dengesiz bir konumda bulunduğu, net bir biçimde görülmüştür. Bunun arkasında TC-İran-Irak ortak planlarının olduğu tartışma götürmeyen bir gerçektir. Yine ABD-İngiltere-İsrail planlarının olduğu da tartışma götürmeyen bir gerçektir. Bu iki çıkar blokunun çıkarlarının çakışması Kerkûk'e dönük saldırıyı ortaya çıkarmıştır ama bunun bir başlangıç olduğu, henüz daha sonuca gitmediği, yakın süreçte bu doğrultuda Başûrê

İnsanlığın mevcut krizden çıkmasının tek alternatifi demokratik halk devrimleridir

Kısaca özetlediğimiz bütün bu gelişmelerden biz hangi sonuçları çıkarmalıyız? Kuşkusuz en başta çıkartacağımız sonuç, çeyrek asrı aşarak devam eden Üçüncü Dünya Savaşı'nın sona ermesi gibi bir durum henüz ufukta gözükmemektedir. Tam tersine savaşın Ortadoğu bölgesinde daha çok yayılma ve derinleşme eğiliminin içerisinde olduğu, bu anlamda da Üçüncü Dünya Savaşı'nın bir süre daha devam edeceği görülmektedir. Bu anlamda savaşa yol açan kaos ve kriz durumunun ortadan kalkması, aşılması söz konusu olmamaktadır. Küresel kapitalist modernite sistemi, içinde yaşadığı genel ve süreklilik arz eden kriz ve kaos durumundan çıkış yapamamaktadır. İktidarcı ve devletçi sistem çözümlerinde, kendini yenileme ve sorunlarını çözme gücünü gösterememektedir. Özellikle sistemin kapitalist modernite versiyonu ağır bir kriz ve kaos ortamına girmiştir. Bu, çıkışı olmayan bütünlüklü çöküş sürecini ifade etmektedir. Bu anlamda kapitalist modernite sisteminin kriz ve kaos durumunu hafiflettiği ve ondan çıkma gücüne sahip olmadığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla insanlığın mevcut kriz ve kaostan çıkmasının tek alternatifi olarak Demokratik Halk Devrimleri kalmaktadır.

İkinci olarak; bu çerçevede çeyrek asırdır ABD öncülüğünün 'Yeni Dünya Düzeni' ve 'Büyük Ortadoğu Projesi-BOP' kavramları kapsamında Ortadoğu'ya yönelttiği müdahaleler başarılı olmamıştır. 'Büyük Ortadoğu Projesinin'

miştir. Serbest dolaşım isteyen küresel sermaye güçlerinin baskıları karşısında belli bir direnme güçleri olsa da uzun ömürlü olmaları mümkün değildir. Çünkü; güçleri buna yetmeyecektir. Diğer yandan herhangi bir alternatif olma, yeni çözümler üretme zihniyetine ve siyasetine sahip değildir. Tarihin en statükocu ve tutucu konumunu yaşamaktadırlar; çünkü, soykırımcıdırlar, Kürt düşmanlığıyla, Kürt karşıtlığıyla birbirine bağlanmışlardır.

Yine çeşitli provokasyonlarla 20. yüzyıl dünyasında olduğu gibi iki kutuplu bir siyasi yapı ortaya çıkartma emel ve arzuları, arayışları da gerekli sonucu vermemektedir. Bu konuda hem provokasyonlar hem de ilişki-ittifak arayışları etkili olamamaktadır. TC'nin Rusya ile çatışmaları, Kuzey Kore'nin nükleer gerginliği öne çıkartması, yine TC'nin, İran ve Rusya'ya yakınlaşma çabaları, bir ABD-Rusya kutuplaşmasını ortaya çıkmasına yetmemektedir. Çünkü; iktidarcı ve devletçi sistem ve onun kapitalist modernite versiyonu, mevcut kriz ve kaos ortamından çıkma gücüne sahip değildir. Bunun iç dinamiklerine sahip olmadığı gibi 20. yüzyıldakine benzer iki kutupluluğu ve bunun ortaya çıkardığı gerginlik ve tıkanmayı yaşama ve sürdürme şansına da sahip değildir.

Yeniden bir ABD-Sovyet kutuplaşmasına benzer iki kutuplulukla ve onun yarattığı gerginlik ortamında kapitalist modernite sisteminin ömrünü uzatması, varlığını sürdürmesi kesinlikle mümkün olmayacaktır. Bunun için Türkiye, İran, Kuzey Kore gibi güçlerin bütün tahriklerine, kışkırtmalarına, yine ilişki-ittifak arayışlarına rağmen ABD-Rusya ilişkileri eskisi gibi bir karşıtlığa dönüşmemek-

Mevcut çelişki ve çatışma ortamında insanlığı Üçüncü Dünya Savaşı'ndan çıkartacak, savaşı var eden kriz ve kaos durumuna son verecek tek alternatif, Önder Apo'nun geliştirdiği "Demokratik Konfederalizm ve Demokratik Özerklik" çizgisindeki bir Demokratik Halk Devrimi alternatifi vardır. Üçüncü Dünya Savaşı'nı yürüten küresel sermaye güçlerinin de, ulus devlet statükoculuğunun da mevcut kriz ve kaostan çıkış için ciddi, uzun vadeli bir proje geliştirme güçleri yoktur. Ancak savaşı da sona erdirecek, kriz ve kaostan çıkışı da sağlatacak olan, bölgesel ve küresel düzeyde gelişebilecek, etkide bulunabilecek yeni Demokratik Halk Devrimleri olacaktır.

gerlendirmeler yapmış ve tüm arkadaş yapımıza sunmuştur. Ekim ayı sonunda gerçekleştirilen PKK Merkez Komite toplantısının sonuçları, kapsamlı bir değerlendirme ile tüm Parti yapımıza sunulmuştur. Bu temelde 40. yıl görevlerinin doğru anlaşılması, sahiplenilmesi ve yürütülmesi istenmiştir. Temel şiar olarak, "Apocu çizgide doğru partileşme, her alanda örgütsel seferberlik ve zafer çizgisinde mücadele" gerçekliği konmuş, tüm parti militanlarının 40. Parti yılına yani 2018 yılına bu temelde yaklaşmaları ve zafer kazanan bir pratiğin sahibi olmaları istenmiştir.

Yine en son PAJK Meclisi, benzer biçimde kapsamlı toplantısını yaparak son ortaya çıkardığı sonuçları, başta kadın yapımız olmak üzere tüm örgüt yapımıza sunmaktadır. Gerilla, gençlik, toplumsal alan, siyasi alan ve tüm alanlardaki örgüt ve yönetimlerimiz de yıllık değerlendirmelerini yapmaktadırlar. Yeni yılı bu temelde daha kararlı, planlı bir biçimde karşılamaya çalışmaktadır. Bu anlamda tüm hareket ve halk olarak, 2018 yılına daha büyük kazanımlarla girmek kadar, büyük mücadele yılı olan 2017 yılının zengin derslerini çıkartma ve kendimizi bu anlamda daha planlı ve kararlı hale getirerek girmekteyiz.

Bir kere daha açıkça ifade ediyoruz ki, 2017 yılındaki büyük devrimci ve özgürlükçü gelişmelerin altında, Bakurê Kurdistan ve Türkiye'de AKP-MHP faşizmine karşı Gülnazların, Berçemlerin, Delallerin, Azêlerin, Mervanların öncülüğünde yürütülen kahramanca mücadele vardır. DAİŞ faşizminin 'başkentim'

Kurdistan'ı ve Irak'ı içine alan önemli yeni gelişmelerin yaşanacağı açıktır. Özellikle Bağdat üzerinde ciddi bir iktidar mücadelesi vardır ki, bunun da arkasında ABD-İran çelişki ve çatışması yatmaktadır.

Buna paralel Suudi-İran gerginliği, Yemen savaşı, Suudi-Mısır ittifakı, Lübnan'a kadar yönetim sorununun ortaya çıkmasının hepsi, aslında söz konusu ABD-İran çelişki ve çatışmasından kaynaklanan olaylar olmaktadır. Kuşkusuz kendi iç çelişki ve çıkarlarıyla da bunun bağı vardır ama esas olan, ABD-İran gerginliği ve bunun bölge düzeyinde daha fazla hissedilir, çatışmaya dönüşür hale gelmesi yatmaktadır. Nitekim ABD'de Trump yönetiminin iş başına gelmesiyle birlikte, söz konusu gerginlik yeniden başlatılmış ve şimdiki giderek daha fazla çelişkili, çatışmalı bir hal ortaya çıkmaktadır. Bu da gösteriyor ki, çeyrek asırlık Üçüncü Dünya Savaşı içerisinde Irak'ta, Kuzey Afrika'da herhangi bir kalıcı çözümün ortaya çıkmadığı gibi güncel olarak da Suriye'deki gelişmelerin hemen kalıcı bir siyasi çözüme kavuşması, ulaşması mümkün değildir. Tersine savaş, bölge düzeyinde daha çok yayılma ve derinleşme eğilimi göstermektedir. Şimdiye kadar Ortadoğu'nun daha çok batı bölümlerinde yoğunlaşmış olan savaşın giderek Zagros eteklerine, Ortadoğu bölgesinin doğu bölümüne doğru kaymakta olduğu açıktır. Bu anlamda ABD-İran gerginliği ve bunun Irak'ta giderek bir çatışmaya dönüşme eğilimi çok güçlüdür.

İçerisinde nelerin olduğu ve nasıl doluracağı konusunda henüz gözle görülür hiçbir sonuç ortada yoktur. Sovyetler Birliği'nin çözüldüğü sırada 'ABD'nin zafer kazandığını, yeni bir ABD imparatorluğunun küresel düzeyde kurulmakta olduğunu' ifade eden görüşlerin doğru olmadığı, geçen çeyrek asırlık pratik içerisinde kanıtlanmıştır. Aslında çöken Sovyetler Birliği ama gerileyen ve zayıflayan ABD öncülüğü olmuştur. Bu nedenle ki, bütün askeri müdahalelere rağmen küresel sermaye güçleri istedikleri sonucu elde edememişlerdir. Sistemin iç nedenlerinden kaynaklı kaos ve kriz durumunu aşamamışlardır. Mevcut haliyle bu kriz ve kaostan çıkmanın herhangi bir işaretini de ortaya koyamamaktadırlar. Geriye kalan kriz ve kaos içerisinde bazı farklı karşıt güçlerle de geçici anlaşmalar yapma temelinde sistemi ayakta tutma ve ömrünü uzatma çabası olmaktadır. Sistemin kendini yenileme, kriz ve kaostan çıkma gücü yoktur. ABD öncülüğünün öngördüğü yönetim sisteminin, kriz ve kaos içerisinde düşük yoğunluklu çelişki ve çatışmalarla egemenliğini sürdürmek olduğu açıktır. Bu anlamda karşıt güçlerle, ara ittifaklar geliştirmekten başka çaresi kalmamıştır. Rusya, Çin gibi güçlerle ilişki kurduğu gibi, Rojava'da açıkça ortaya çıkmıştır ki, demokratik güçlerle de geçici ilişki ve ittifak içerisine girmekten başka çaresi yoktur.

Üçüncü olarak; TC ve İran devletlerinde temsili bulan 20. yüzyılın ulus-devlet statükoculuğunun herhangi bir çözüm üretmediği gibi uzun vadede kendini ayakta tutma gücü de kalma-

tedir. Kendi aralarında ciddi bir çıkar çelişki ve çatışması olmakla birlikte, en sonunda yine birbiriyle ilişki kurarak sorunları çatışmaya dönüştürmeden çözüme yaklaşımını her iki taraf da esas almaktadır. Bu anlamda 20. yüzyılın iki kutuplu dünyasına dönüş mümkün değildir. Bunu arzulayan ulus devlet statükoculuğunun ömrünü daha fazla uzatması mümkün olmayacaktır.

Demokratik Modernite kuramı Kürdistan dışına gittikçe daha çok yayılmaktadır

Dördüncü olarak; mevcut çelişki ve çatışma ortamında insanlığı Üçüncü Dünya Savaşı'ndan çıkartacak, savaşı var eden kriz ve kaos durumuna son verecek tek alternatif, Önder Apo'nun geliştirdiği 'Demokratik Konfederalizm ve Demokratik Özerklik' çizgisindeki bir demokratik halk devrimi alternatifi vardır. Mevcut savaşa yol açan kriz ve kaosa da son verecek, insanlığı bu kriz ve kaostan çıkartabilecek tek ve yegane güç, Apocu çizgideki demokratik halk devrimleri olmaktadır. Üçüncü Dünya Savaşı'nı yürüten küresel sermaye güçlerinin de, ulus devlet statükoculuğunun da mevcut kriz ve kaostan çıkış için ciddi, uzun vadeli bir proje geliştirme güçleri yoktur. Ancak savaşı da sona erdirecek, kriz ve kaostan çıkışı da sağlatacak olan, bölgesel ve küresel düzeyde, etkide bulunabilecek yeni demokratik halk devrimleri olacaktır. Bunun için objektif anlamda ciddi bir imkan ve fırsat oluşumu mevcuttur.

Sistemin çözümsüzlüğü had safhadadır. Bu çözümsüzlüğün halklar üzerinde, kadınlar ve gençler üzerindeki yıpratıcı, yok edici baskısı zirveye ulaşmıştır. Ulus devlet saldırısı altında, toplumsallık adeta yok edilme noktasındadır. Bu anlamda tek kurtuluş çağrısı iktidarcı-devletçi sistemi, kapitalist modernite düzenini adım adım yok oluştürecek bir demokratik halk devrimleri süreci olmaktadır. Bunun imkan ve fırsatları en üst düzeyde vardır. Fakat bu gerçekliği görüp anlama, bunun ideolojik-politik çizgisini oluşturma, eskinin yetmeyen, alternatif olmayan, projelerini aşacak bir düşünsel ve pratik yaratıcılığı gösterme; katı dogmatizmi, kalıpcılığı aşma noktasında, mevcut devrimlere öncülük etmesi gereken güçlerde ciddi bir darlık, tutuculuk yaşanmaktadır. Bundan dolayı devrim için var olan mevcut büyük imkan ve fırsatlar güçlü devrimci-demokratik örgüt ve eyleme dönüştürmemektedir. Açığa çıkmaktadır ki, söz konusu darlık ve tutuculuk, zihinsel, ideolojik, stratejik, taktik yenilikler ve yaratıcılık geliştiği oranda, söz konusu imkan ve fırsatları devrimci örgüt ve eyleme dönüştürme gücünü ve öncülüklerini ortaya çıkartabileceklerdir. İnsanlığı kurtuluşa götürebilecek devrimler, böyle bir öncülük ardından gelişme göstereceklerdir.

Kürt-Arap ittifakı DAİŞ faşizmini yenecek kadar büyük bir güç ortaya çıkarmıştır

Beşinci olarak; sol-sosyalist hareketlerde, devrimci-demokratik güçlerde yaşanan düşünsel darlığı, tutuculuğu, dogmatizmi aşma, yeni bir düşünsel sentez ortaya çıkartma yönünde Önder Apo'nun geliştirdiği Demokratik Modernite kuramının etkisi, Kürdistan dışına gittikçe daha çok yayılmakta ve insanlığı etkiler hale gelmektedir. Özellikle DAİŞ faşizmine karşı Şengal ve Kobanê merkezli gelişen direnişin dünya üzerindeki etkisiyle birlikte, Önder Apo'nun felsefik, teorik, ideolojik, politik çizgi kapsamındaki düşünceleri de daha çok araştırılıp, ilgi duyulur, öğrenilmeye, anlaşılmaya çalışılır hale gelmiştir.

AKP-MHP faşizmine karşı kararlı direniş, böyle bir yayılmayı geliştirmede önemli bir rol oynamaktadır. Fakat tüm bunlara rağmen henüz söz konusu gelişmeler sınırlıdır, yetersizdir. Hem Önder Apo'nun tüm ezilenlere kurtuluş yolu gösteren düşüncelerinin başta kadınlar, gençler, işçi ve emekçiler olmak üzere, halklara ulaştırılmasında bir zayıflık vardır hem de Kürdistan Özgürlük Devrimi'nin zafer kazanan etkilerinin bölgeye ve dünyaya yayılmasında yetersizlikler söz konusudur. Mevcut haliyle Kürdistan'daki mücadele, bir bölgesel ve küresel devrimci hareketlenmeyi hızlı ve erken bir biçimde geliştirme gücüne tek başına sahip değildir. Arap toplumunun, Birinci Dünya Savaşı'nın ortaya çıkardığı statükoya ve onun versiyonu olan ulus devletçi Arap milliyetçiliğine karşı tepkileri, 2010 yılından itibaren Arap Baharı denen bir ayaklanma sürecini geliştirmiştir. Kuzey Afrika'da, Mısır'da belli bir etki yapmış olsa da, söz konusu halk direnişleri bilinç ve örgütlülük bakımından onları başarıya götürececek öncülükten yoksundur.

Suriye örneğinde olduğu gibi, Kürdistan'daki düşünsel ve pratik çözümün Arap toplumunun direnişçi yapısıyla birleşip ittifak haline geldiğinde, DAİŞ faşizmini yenecek kadar büyük bir gücü ortaya çıkarabilecektir. Fakat henüz böyle bir ittifak tümüyle bölgeye yayılmış değildir. Suriye'de ilk başarılı örnekleri ortaya çıkmıştır. Irak zemini bu tür örnek gelişimin yayılması ve hızlanması

için önemli bir potansiyel sunmaktadır. Ama henüz böyle bir gelişme durumu da söz konusu değildir. Ancak yeni başlangıç halinde olan bu gelişmeler ilerletildikçe Kürt-Arap ittifakı, Önder Apo'nun geliştirdiği Demokratik Özerklik ve Demokratik Konfederalizm çizgisinde oluştukça, Demokratik Ortadoğu Konfederalizmi'ni hedefleyen bir mücadele, Kürt-Arap ittifakına dayalı olarak geliştirip Türkiye ve İran'a dayatıldıkça, söz konusu kalıcı devrimci gelişmeler, Ortadoğu'da bölgesel düzeyde ortaya çıkacaktır. Nitekim bunun sonuçları da gözükmemektedir.

Kaostan hızlı çıkış olmayacağı gibi Kürt sorununun erken çözümü de söz konusu değildir

Tüm bu değerlendirmelerden, Kürt sorununun çözümü ve Kürdistan Özgürlük Devrimi'nin zafere götürülmesi açısından çıkartacağımız bazı sonuçlar da şöyledir:

Birincisi; Üçüncü Dünya Savaşı'nın erken sona ermesi, kapitalist modernite sisteminin mevcut kriz ve kaos duru-

böyle bir çözüm olsun arayışında ve isteğinde bulunmak kesinlikle doğru değildir. Bu bir orta sınıf eğilimidir. Dolayısıyla 'erken çözüm hastalığı' olmaktadır. Yani Kürt sorununu çözüme götürecektir, Kürdistan'da yönetimi ele geçirecek dar ve hızlı bir devrim gerçekleşmeyecektir. Aslında sistemler, iç içe Demokratik Özerklik Devrimi'ni adım adım geliştiren, uzun vadeye yayılmış bir mücadele ortaya çıkaracaktır. O halde özgür Kürt varlığı kendisini böyle uzun vadeli bir devrim olma, devrimci hareket ve mücadele olma, ideolojik-örgütsel çalışmalarını, eylemsel duruşu, mücadeleyi buna göre ele alıp yürütmek durumundadır.

Kriz ve kaostan hızlı çıkış olmayacağı gibi Kürt sorununun erken çözümü de söz konusu olmayacaktır. Bu anlamda 'hemen çözüm olsun, erken çözüm olsun, Kürt sorunu çözülsün, yönetim Kürtlerin eline geçsin, sükunete ulaşsın, barış olsun ve rahat yaşayalım' anlayış ve arayışları, yaklaşımları kesinlikle doğru değildir. Ne kapitalist modernite ne iktidarcı-devletçi sistem gerçeğine ne de Önder Apo'nun tanımladığı Demokratik Modernite Devrimi'nin çizgi

Yani 'sorunu sadece Bakur'da çözelim' anlayışı başarılı olmamıştır. Özellikle Başur bu konuda çok daha ısrarlı olmasına rağmen dikkat edilirse böyle bir çözümün olamayacağı son gelişmelerle net bir biçimde kanıtlanmıştır. O halde Rojava da, 'erken çözüme ve tek başına çözüme' kendisini çok fazla yatırmamalıdır. Rojava'da ortaya çıkan özgürlükçü gelişmeler, Demokratik Suriye için temel bir mevzii olduğu gibi aynı zamanda Demokratik Türkiye için de, Bakurê Kurdistan'ın sorununu çözümü için de büyük bir mevzii konumdadır. Bu gerçekliği görerek, Kürt sorununun herhangi bir yerde yalnız başına çözümünün olacağı hayaline kapılmamak önemlidir.

Demek ki, dünyadaki gelişmelerle birleştirdiğimizde ortaya şu sonuç çıkıyor: Reel sosyalizmin 'tek ülkede devrim, tek ülkede sosyalizm ve komünizm' gibi teorileri zaten başarıya ulaşmamıştır. Reel sosyalizmin bu hale gelmesinde ve çözümlenmesinde kapitalist modernite sistemini aşamaması, ona bir alternatif hale gelememesinde söz konusu teorik anlayışlar önemli bir rol oynamıştır. O halde Kürt sorununun çö-

Kürdistan projesini, çözüm formülünü doğru anlayarak, Kürdistan Özgürlük Devrimi'ni, Demokratik Ortadoğu Devrimi'nin öncüsü, merkezi haline getirmeyi, Ortadoğu'yu demokratikleştirdiği kadar Kürt sorununun çözümleneceğini, Kürt sorunu çözüldüğü oranda da Ortadoğu'nun demokratikleşebileceğini, birbirleriyle iç içe ele alıp yürüten bir devrimci anlayışı, ideolojik, örgütsel ve eylemsel alanda uygulayan bir konumda olmalıyız.

Önder Apo'yu ve dolayısıyla Ortadoğu'daki gelişmeleri doğru anlamak ve başarılı uygulamak kesinlikle bununla olur. Mevcut gelişmeler bizi böyle bir anlayışa daha net olarak götürmektedir. O halde 2018 yılına yönelirken, devrim için var olan imkan ve fırsatları, böylesi doğru devrimci anlayış ile daha güçlü örgüt ve eyleme dönüştürme imkanımız ve şansımız vardır. Bunları kapsamlı bir biçimde değerlendiren Ekim ayı sonundaki Merkez Komite toplantımız, Kürdistan'ın tüm parçalarında, 40. PKK yılında hangi düzeyde mücadele yürütmemiz ve neleri hedeflememiz gerektiğini açıkça ortaya koymuş, kararlaştırmış ve planlamıştır. Bu sonuçları

Nasıl ki, DAİŞ faşizmini YPJ ve YJŞ yenilgiye uğrattysa, AKP-MHP faşizmini de YJA STAR gerillacılığı yıkacak, tüm insanlığı faşizm belasından kurtaracaktır. Zaten bundan korktuğu için faşist-soykırımcı rejim, bu kadar hedef yapmakta, vahşi saldırılar yürütmektedir. Apocu çizgide doğru donanan kadın özgürlük çizgisini, mutlak özgürlük militanlığında, gerillacılıkla başarıyla uygulayan bir YJA STAR her türlü faşizmi yenen Kürt halkının özgürlüğünü, Kürdistan'ın özgürlüğünü, demokratik Ortadoğu ve özgür insanlıkla birleştiren bir gelişmenin öncü militan gücü olacaktır.

munun hızla aşılması gibi bir durum söz konusu değildir. Mevcut kriz ve kaos içerisinde kapitalist modernite güçlerinin kendilerini egemen kılmaya çalışmaları ve buna karşı tüm ezilenlerin de başta kadınlar ve gençler olmak üzere, Demokratik Halk Devrimleri'ni geliştirmek için kendilerini bilinçlendirme ve örgütlenme, bu temelde eyleme geçirme çalışmaları uzun vadeye yayılarak sürüp gidecektir. Savaşın kısa sürede bitmesi, dolayısıyla söz konusu krizden, kaostan hızla çıkması, bu anlamda erken ve hızlı devrim yapma durumu söz konusu değildir.

Önder Apo, 1990'ların başında Kürdistan'daki gelişmeleri değerlendirerek, "erken iktidar hastalığı" diye bir tanımlama geliştirmişti. Ulusal Diriliş Devrimi'nin ortaya çıkardığı gelişmeler üzerinden kendisini yaşatmak isteyen eğilimi böyle tanımlamıştı. Şimdi de bazı alanlarda Kürt sorununun çözümü için ortaya çıkan bazı gelişmeler, hemen kalıcı çözüm olacaktı gibi görülmektedir. Hızla

gerçeklerine uygundur. Doğru olan, uzun vadeli bir devrimci mücadeleyi göze almak, planlamak, yaratıcı tarz, üslup ve tempo ile yürütmektir. Nitekim, Bakurê Kurdistan'da erken çözüm beklentileri, 24 Temmuz 2015 topyekun faşist-soykırımcı saldırıları karşısında yeterince direnişe seferber edememeye götürmüştür. Bir sistem içilik olarak açığa çıkmıştır.

Kürt sorununda tek parçaya dayalı çözüm mümkün değildir

Başurê Kurdistan'da 'kesin çözüme ulaştık ve artık sırtımız yere gelmez' diyenler, bir gün içerisinde var olan iktidarlarını büyük ölçüde kaybederek, düşüşü yaşamışlardır. Bütün bunlar gösteriyor ki, ne Kürdistan'da ne de Ortadoğu'da ve dünyada erken bir çözüm, dolayısıyla tek başına devrim gerçekleşmeyecektir. İkinci olarak; Kürt sorununu bir yerde çözümü mümkün gözükmemektedir.

zümü, Kürdistan Özgürlük Devrimi'nin gelişiminin de tek parçada erken bir çözümle olmayacağı, aslında bütün Kürdistan'da ve bölgesel bir devrim temelinde gerçekleşeceği net bir biçimde görülmektedir. O halde orta kesim eğilimi denen, erken bir noktada çözüm arama ve kendini yaşatma eğilimlerine karşı ideolojik mücadeleyi, anlayış mücadelesini her zaman yürütmeliyiz. Hata yapmamak, büyük mücadelelerle ortaya çıkan devrimci kazanımların heder olmasına yol açmamak için her zaman yürütmeliyiz.

Söz konusu yanlış eğilimlere karşı, dolayısıyla buradan kaynaklanan dar, yüzeysel, kendisiyle sınırlı, siyasi duruş ve mücadele anlayışlarına karşı çıkıp, Kürt sorununun bütünlüklü çözümünü ve bunun Demokratik Ortadoğu Devrimi'yle birlikte gerçekleşmesini, stratejik ve taktik olarak doğru ele almalı, günlük olarak bir anlayış temelinde örgüt ve eylem gerçeğini geliştirmeliyiz. Önder Apo'nun Demokratik Ortadoğu, Özgür

tüm arkadaş yapımıza, Parti camiamıza sunmuştur.

KDP-YNK öncülüğünü aşarak PKK çizgisini en etkili kılmanın koşulları ortaya çıkmıştır

Bu temelde Bakurê Kurdistan'da AKP ve MHP faşizmini yenilgiye uğrattak bir Devrimci Halk Savaşı direnişini, Türkiye'nin devrimci demokratik güçleriyle ilişki ve ittifak halinde yürütmeyi, faşizmi yıkan, Demokratik Özgür Kürdistan'ı ortaya çıkartan bir gelişmeyi mutlaka sağlamayı, bu temelde Önder Apo'nun özgür yaşar ve çalışır koşullara kavuşmasını sağlamayı ön görmüştür.

Rojava Kurdistan'ı açısından, DAİŞ faşizminin kalıntılarını karşı mücadele edilirken, esas olarak Cerablus-İdlib hattında AKP-MHP faşizminin saldırılarına karşı demokratik Suriye'yi ve özgür Kürdistan'ı koruyan, savunan bir direniş içinde olmayı, tüm bunları da esas itibarıyla Demokratik Ulus inşası

görevleri ile birlikte Demokratik Konfederalizm'i örgütleyen, Demokratik Ulus'u savaşan halk gerçekliği temelinde inşa eden eğitim ve örgütlenme seferberliği biçiminde yürütmeyi ön görmüştür.

Kalıcı ve temel olan, toplumun Demokratik Ulus çizgisindeki eğitimi ve örgütlenmesidir. Özgür birey ve demokratik komüne dayalı, demokratik toplum örgütlülüğünün ortaya çıkarılmasıdır. Her türlü saldırı karşısında devrimi, ilkeyi savunacak olan böyle bir öz güç inşasıdır. Rojava Özgürlük Güçleri ve halkı bunu yapacak bir iradeye, bilince ve düşünceye sahiptir.

Başûr ve Irak açısından, önümüzdeki süreç çok daha çelişkili ve çatışmalı olacağına benzemektedir. İlkel milliyetçiliğin yaşadığı sorunlar, yenilgiler toplumda bu çizgiye karşı önemli bir güvensizlik ortaya çıkarmıştır. Önder Apo'nun, Demokratik Özerklik ve Demokratik Konfederalizm çizgisinin kazandırıcı gücü, Başûr halkı üzerinde çok daha fazla etki yapar hale gelmiştir. Bundan da yararlanarak, Başûr'da Kurdistan'da halkı eğiten ve örgütleyen, Önderlik çizgisini birinci çizgi hale getiren, dolayısıyla Irak üzerindeki iktidar mücadelesinde, 'Demokratik Irak, Özgür Kürdistan'ı hedefleyen çizgide aktif mücadele eden bir konumu ortaya çıkartan gelişmeler yaratmak, günümüz açısından elzemdir.

KDP-YNK öncülüğünü bu temelde aşarak, PKK çizgisini birincil ve en etkili çizgi haline getirmenin imkan ve koşulları ortaya çıkmıştır. Eğer bu sağlarsa işte o zaman Uluslararası Komploda da yenilgiye tam uğratılmış olacaktır. Çünkü komplo; PKK'nin Başûr'da Kurdistan'a girmesini engelleme kararı temelinde ortaya çıkartılmıştır. PKK çizgisinin, Başûr'da Kurdistan'ın yurtsever potansiyelini örgütleyip mücadeleye sevk eden konuma ulaşması, KDP-YNK'nin ilkel milliyetçi çizgisini aşarak etkisiz kılması, Uluslararası Komployu da yenilgiye uğratacak, dolayısıyla Önder Apo'nun özgür yaşar ve çalışır koşullara kavuşmasını sağlamada en belirleyici rolü oynayacaktır.

Tüm Kürdistan'da çözümün önünde en temel engel TC devleti ve AKP-MHP faşizmidir

Başûr ve Irak'taki bu gelişmeler doğrudan Rojhilatê Kurdistan'ı da etkilemektedir. İran ve Irak siyaseti ile mevcut koşullarda çelişkili ve çatışmalı konuma girmeme, bu yönlü provakatif ve tahriklere gelmeme, başkalarının çıkarları doğrultusunda hareketlerinin etkisinde kalmama önem arz etmektedir. Mümkün olduğu kadar demokratik çözümün yana olmak, bu temelde ideolojik, örgütsel çalışmaları Rojhilat'ta da geliştirmek gerekmektedir. Her türlü çelişki ve çatışmayı da hesaplayarak, kendine göre de gerekli örgütsel hazırlıkları yapmak temel tutum olmalıdır. Merkez Komite toplantımız bunları kararlaştırmış, planlamış; tüm hareketimizin ve halkımızın önüne izlenmesi gereken politikalar, gerçekleştirilmesi gereken görevler olarak koymuştur. 2017 devrimci pratiğinin derslerini güçlü bir biçimde çıkartan Parti öncülüğümüz, 2018 yılında söz konusu hedefleri, tüm Kürdistan ve yurtdışındaki halkımızı eğitip örgütleyerek, doğru tarz, üslup ve tempoyla eyleme seferber ederek başaracak güce sahiptir.

Değerli yoldaşlar;

Ortadoğu'da yaşanan gelişmeleri doğru anlama ve üzerimize yüklediği görevlerin bilincine, doğru ve yeterli bir biçimde vararak 2018 yılında bu görevleri başarıyla hayata geçirmede yolumuzu,

Önderlik gerçeği ile şehitler gerçeğimiz, 2018 yılı açısından özellikle de Besta ve Mexmûr şehitler gerçeğimiz aydınlatmaktadır. Dikkat edilirse tüm Kürdistan'da Kürt sorununun çözümü önünde en temel engel, TC devleti ve AKP-MHP faşizmidir. Yine Kürdistan'ın dört bir yanında özgürlük hareketimize ve halkımıza en çok saldıran güç AKP-MHP faşizmi olmaktadır. Bu saldırı TC sınırlarının dışına çıkarak Cerablus'a, Bab'a, İdlib'e, Qareçox'a, Şengal'e, Behdînan'a, Qendil'e, Asos'a ve Mexmûr'a kadar yayılmıştır. Dolayısıyla Kürdistan Özgürlük Mücadelesi'ni doğru çizgide geliştirecek ve başarıya taşıyacak olan tek mücadele; AKP-MHP faşizmine karşı, başta Bakurê Kurdistan olmak üzere Türkiye'de, Rojava'da, Başûr'da, Rojhilat'ta ve dünyanın dört bir yanında geliştirilecek mücadeledir.

Eski zamanların deyimiyle, "Baş düşman" AKP-MHP faşizmidir. Kürt sorununun çözümünü engelleyen, soykırımı yürüten, inkar ve imha sistemini ayakta tutan temel güç, AKP-MHP faşizmi olmaktadır. Dolayısıyla Kürdistan'da her türlü özgürlükçü ruhun, duygunun, direnişin, düşüncenin gelişmesi, örgüt ve eylemin ortaya çıkartılması da, AKP-MHP faşizmine karşı mücadeleyle olacaktır. AKP-MHP faşizmini, onun sömürgeci-soykırımcı gerçeğini hedeflemeyen, ona karşı mücadele etmeyen hiçbir anlayış, duygu, örgüt ve eylem gerçeği, devrimci ve yurtsever olamaz. Kürt varlık ve özgürlük gerçeğine bağlı olamaz. Dolayısıyla varlık ve özgürlük mücadelesini, başarılı bir biçimde geliştiremeye ve kalıcı kılamaz. Doğru çizgi ve başarılı mücadele ancak AKP-MHP faşizmine karşı yürütülürse ortaya çıkar. Bunun da 2018, 40. PKK yılında nasıl olması gerektiği sorusuna cevap veren, yolunu aydınlatan

faşist-soykırımcı rejimde baş hedef olarak önüne gerilla güçlerimizi koyuyor. Ona bağlı olarak kadın ve gençlik hareketlerimize, tüm halkımıza dönük topyekun özel savaş saldırılarını vahşice ve barbar yöntemlerle yürütüyor. Bu temelde bizi, özgürlük iradesinden yoksun kılmak istiyor. Özgürlük için kararlıca direniş öncülüğümüzü yok etmeye çalışıyor. Tüm bu saldırılarla irademizi zayıflatmak istediği gibi özellikle de bizi dar, duygusal yaklaşımlara iterek, öfke ve tepki içerisine alarak, Apocu çizgiyi doğru özümseyen, parti öncülüğünde gerilla savaşını doğru tarz ve taktiklerle geliştiren bir konumdan çıkartmak istiyor. Yine bizi yanlışlara, tepkisel hareketlere yönlendirmek, başarılı tarz ve üslubundan uzaklaştırarak zayıf düşürmeyi hedefliyor. Özellikle gerilla güçlerimizin, HPG ve YJA STAR komuta ve savaşçı yapısının bu gerçeği çok iyi görmesi, düşmanın oyunlarının farkına varmasını, buna göre dar, yüzeysel yaklaşımları, öfke ve tepkiye dayalı tutumları aşarak Apocu çizgide derinleşmeyi, Parti öncülüğünde gerillalaşmayı, Demokratik Modernite gerillasını, stratejik olarak, taktik olarak, tarz, üslup olarak, tempo olarak derinliğine ortaya çıkararak, bunları daha çok özümseyen ve başarılı uygulayan haline gelmeyi başarması gerekiyor. Bu konuda özellikle de kadın gerillacılığına dönük saldırı yaptığı, YJA STAR komuta ve savaşçı yapısını hedeflediği görülüyor.

AKP-MHP faşizmini YJA STAR gerillacılığı yıkacak

2017 pratiği değerlendirilirse; Bakur'da, Rojava'da, Başûr'da baş hedef olarak kadın gerillacılığına, onun komuta

doğru donanan kadın özgürlük çizgisini, mutlak özgürlük militanlığında, gerillacılıkta başarıyla uygulayan bir YJA STAR, her türlü faşizmi yenen Kürt halkının özgürlüğünü, Kürdistan'ın özgürlüğünü, demokratik Ortadoğu ve özgür insanlıkla birleştiren bir gelişmenin öncü militan gücü olacaktır. Bunun için yeter ki, düşman saldırılarını doğru ve yeterli anlayalım. Yeter ki, Önderlik çizgisinin PKK ve PAJK öncülüğünü gerekliliklerini pratikte başarıyla yerine getirelim. Bunları sağlayan kadın gerillacılığı, her türlü mücadeleyi başarı çizgisinde yürütecek en büyük zaferlerin kazanımcısı olacaktır. Saraların, Bêrîtanların, Zilanların, Şilan, Viyan, Nûdaların, Rojîn, Çiçek, Gûlnaz, Berçem, Delal ve Azêlerin izinde yürüyen YJA STAR gerillacılığı, faşizmi, onu doğuran erkek egemen sistemi yerle bir ederek, Kürt halkının ve insanlığın özgür yaşar konuma ulaşmasını mutlaka sağlayacaktır.

Değerli Yoldaşlar;

40. PKK yılının ve 2018 miladi yılın görev ve sorumluluklarını aydınlatan Besta, Asos ve Mexmûr şehitler gerçeğimizi doğru anlamamız, yeterince bilince çıkarmamız büyük önem taşıyor. Özellikle de PKK ve PAJK Yürütme Komitesi üyesi olan, YJA STAR Merkez Karargah ve Botan Saha Komutanlığı'ni yapan Delal Amed gerçeğini, tüm kadın ve erkek yoldaşlarımızın, başta gerilla olmak üzere her alanda Özgürlük Mücadelesi yürüten tüm yoldaşların çok iyi anlaması ve bilince çıkartması gerekiyor. Kürdistan'ın kalbi olan Amed'de doğup büyüyen, daha 17 yaşındayken Özgürlük Mücadelesi saflarına, Kürdistan özgürlük gerillasına katılan, Dersim'den Amed'e, Başûr'a kadar birçok alanda görev ve sorumluluk yürüten, gerillanın en cesur

Önder Apo'nun geliştirdiği kadın özgürlük çizgisinin gücünü, Delal Amed Yoldaş kişiliğinde görmek ve anlamak önemlidir. Böyle bir dönemde en önde olmayı, her türlü görev ve sorumluluğa en önde büyük bir cesaretle, fedakarlıkla, yüksek bir irade, azimle, özgür yaşam tutkusuna yürümek, büyük bir değer ve anlama sahiptir.

Hepimiz Delal Yoldaş'ı yakından tanıyoruz. Apocu çizgiyle donanan, özgürleşen kadının ne kadar büyük bir gücü, yaratıcılığı, çözümleyiciliği ortaya çıkardığını yaşayarak görmüş ve bilince çıkarmış bulunuyoruz. O halde bu çizginin gerekliliklerini doğru anlamak, özümsemek, 2018 yılını bu çizgi temelinde ve Delal Amed Yoldaş komutasında büyük direniş ve zafer yılı haline getirmek, hepimizin boynunun borcudur.

Yine Azê Malazgirt Yoldaş, YJA STAR Komuta Konyesi Üyesi olarak, Botan'da, Başûr'da gerillacılığın geliştirilmesinde önemli bir emeği ve rolü olan, özellikle de Akademiler Komutanlığı çalışmasında ideolojik ve askeri bakımdan komuta ve savaşçı gücünün eğitilmesinde gösterdiği çabalar, incelemeleriyle, derinliğiyle gerçekten de HPG ve YJA STAR komutanlığı ve savaşçılığının gelişmesinde her türlü zayıflığa, gerillığe, oportünizme, tasfiyeciliğe karşı, Apocu çizgide kararlı yürümenin çizgisini ortaya çıkartan bir gerçek olmuştur. Mutlak özgürlük çizgisinin, kadın özgürlük militanlığının en büyük sembollerinden birisi haline gelmeyi başarmıştır. Botan Yoldaş öncülüğündeki Mexmûr şehitlerimiz de, Besta direnişinin devamı ve parçası olarak ele alınıyor. Besta'dan-Gabar'a, oradan Mexmûr'a saldıran düşman çok iyi biliyor ki, Botan direnişçiliği kırılmadan, Kürt direnişçiliği, kadın direnişçiliği kırılmaz. Kadın dire-

Mevcut çelişki ve çatışma ortamında insanlığı Üçüncü Dünya Savaşı'ndan çıkartacak, savaşı var eden kriz ve kaos durumuna son verecek tek alternatif, Önder Apo'nun geliştirdiği "Demokratik Konfederalizm ve Demokratik Özerklik" çizgisindeki bir Demokratik Halk Devrimi alternatifi vardır. Üçüncü Dünya Savaşı'nı yürüten küresel sermaye güçlerinin de, ulus devlet statükoculuğunun da mevcut kriz ve kaostan çıkış için ciddi, uzun vadeli bir proje geliştirme güçleri yoktur. Ancak savaşı da sona erdirecek, kriz ve kaostan çıkışı da sağlayacak olan, bölgesel ve küresel düzeyde gelişebilecek, etkide bulunabilecek yeni Demokratik Halk Devrimleri olacaktır.

Besta, Asos, Mexmûr direnişleri ve bu direnişlerin kahraman şehitleri olmaktadır.

Bakur'da olduğu kadar Başûr'da, Rojava'da, Rojhilat'ta kime karşı, nasıl bir çizgide mücadele etmemiz gerektiğini, bu şahadetlere bakarak anlamamız gerekiyor. Aslında sadece Bakurê Kurdistan'ı değil, Kürdistan'ın diğer parçalarında da faşist TC devletinden ve AKP-MHP yönetiminden gelen saldırılarına karşı öz savunma direnişi temelinde örgütlenip savunmamız gerekiyor. Bu gerçeği kendisi de bildiği için AKP-MHP faşizmi özellikle Kürdistan'ın dört bir yanında özgürlük güçlerimize ve halkımıza alçakça saldırılar yürütüyor. Özellikle de halkımıza öncülük eden, özgürlük umutlarımızı, düşüncemizi canlı tutan, eylemimizin komutanlığını yapan gerilla güçlerimize saldırıyor. Her alanda HPG ve YJA STAR güçlerini hedefliyor. YPG ve YPJ güçlerini düşman ilan ediyor. YBŞ ve YJŞ güçlerine saldırıyor. YRK ve HPJ'ye saldırıyor. Dikkat edilirse nerede Kürdistan'ın özgürlüğü için örgütlenmiş, cesur, fedakar insanlar varsa, fedai çizgisinde mücadele eden gerilla güçleri varsa, TC devleti ve AKP-MHP faşizmi bunları hedefliyor. Bu güçleri birinci derecede düşman ilan ediyor ve onlara saldırarak iradelerini kırmayı, ezip tasfiye etmeyi hedefliyor.

Bunu başardığı oranda Kürt halkının özgürlük iradesini kıracağını, Önder Apo'nun düşüncelerini örgütleyip eyleme geçirecek bir yapının ortada kalmayacağını çok iyi biliyor. Bu anlamda da

ve savaşçı gücüne saldırıyor. Çünkü, Özgür Kadın Hareketi'nden korkuyor. Çünkü, özgürlük devriminde kadın öncülüğünden korkuyor. Çünkü, mutlak özgürlüğün kalıcı olan YJA STAR komuta ve savaşçı gücünden korkuyor. Bêrîvanların, Bêrîtanların, Zilanların çizgisinde gelişen; Şilanların, Viyanların, Nûdaların çizgisinde gelişen, Sorxwînerin, Rojînlerin, Çiçeklerin, Binevşlerin çizgisinde gelişen kadın öz savunma gücünden, kadın gerillacılığından ödü patlarcasına korku duyuyor. İşte bu gerçeği, özellikle YJA STAR komuta ve savaşçı gücümüzün doğru görmesi, anlaması; dar, duygusal, tepkisel yaklaşımları aşarak, Önderlik çizgisinde doğru partileşme öncülüğüne dayalı gerillacılığı, özgür kadın gerillacılığını en üst düzeyde geliştirmesi gerekiyor.

Bu konuda tüm kadın yoldaşların çok daha bilinçli, duyarlı, dikkatli ve örgütlü hareket etmesine, başarının öncülüğünü kendi şahıslarında güçlü bir biçimde yaratmasına büyük bir ihtiyaç vardır. Derler ya, 'korkunun ecele faydası yoktur.' Mutlak özgürlüğün kalıcı olan kadın gerillacılığı, her türlü gerillikten hesap sorarak özgürlüğün önünü açmayı mutlaka başaracaktır. Nasıl ki, DAİŞ faşizmini YPJ ve YJŞ yenilgiye uğrattıysa, AKP-MHP faşizmini de YJA STAR gerillacılığı yıkacak, tüm insanlığı faşizm belasından kurtaracaktır. Zaten bundan korktuğu için faşist-soykırımcı rejim, bu kadar hedef yapmakta, vahşi saldırılar yürütmektedir. Apocu çizgide

ve fedakar kolu içerisinde, Hezên Taybet'e yer alıp görev sorumluluklar yapan, uzun süre HPG Merkez Karargah Komutanlığı'nda ve YJA STAR Merkez Karargah Komutanı olarak, özgür yaşam ve mücadele ölçülerimizin ve çizgimizin belirlenmesinde birinci derecede rol oynayan, 2017 yılına gelince Önder Apo'ya Özgürlük, Kürdistan'a Özgürlük Mücadelesi'ni, Kadın Özgürlük Devrimi'ni, Botan gibi Kürdistan'ın ve Ortadoğu'nun direniş kalesinde yürütmek gerektiği bilincine ve iradesine ulaşarak, ısrarla böyle bir mücadeleye yürüyüp 2017 yılının en büyük savaş, direniş ve zafer yılı olmasında, öncü komuta düzeyinde rol oynayan bu kişiliğin, hepimiz tarafından doğru anlaşılacak bize yüklediği görev ve sorumlulukların bilincine doğru ve yeterli varmamız, 40. Parti yılında bu çizgiyi başarılı bir biçimde uygulayarak hale gelmemiz gerekiyor.

Kadın direnişçiliği ve Kürt direnişçiliği kırılmadan faşizm zafer kazanamaz

Tüm bu yapılanma ile dikkat edilirse, ortada görev ve sorumluluğunu gerçekleştirilmiş bir militan kişilik var. Bu anlamda da hepimiz üzerinde büyük emek ve katkıları var. Mücadele ve çalışma içerisinde bunları sağlamıştır. Botan direniş diyarında, faşist-soykırımcı sisteme karşı direnişe öncülük edip şehit düşerken, böyle bir gerçeği ortaya çıkarmıştır.

nişçiliği ve Kürt direnişçiliği kırılmadan da faşizm ayakta kalamaz, zafer kazanamaz. Erkek egemen kapitalist modernite sistemi kendini var edemez ve yaşatamaz. Dolayısıyla tüm bu saldırıların son derece bilinçli, planlı olduğu, bir biriyel bağlı olduğu tartışma götürmez bir gerçektir. O halde bu saldırılara karşı direnişlerin ve kahramanlarının da bir biriyel kopmaz bağları vardır.

Bu anlamda Botan halkının toplandığı bir direniş kalesi olarak Mexmûr alanı da, saldırı karşısında şehitlerine sahip çıkarak, Özgür Önderlik ve Özgür Kürdistan Mücadelesi'nde ne kadar kararlı ve ısrarlı olduğunu net bir biçimde ortaya koymuştur. Botan Yoldaş da tıpkı Delal ve Azê yoldaşlar gibi bir süredir gerilla saflarında en cesur ve emektar bir duruşun ve mücadelenin sahibi olan bir yoldaşımızdır. Yürüttüğü çalışmalarla daha genç yaşına rağmen gerçekten hepimiz üzerinde çok büyük emeği geçmiş bir yoldaşımız olduğu tartışmasızdır. Onu gerçekten de Apocu militan çizginin dürüst, çözümleyici ve büyük emekçi militanı olarak tanımlamak, dürüstlüğün ve emekçiliğin sembolü olduğunu bilmek gerekir. Bazen günlerce yemeden-içmeden çalışan, gece-gündüz demeden 24 saat, 30 saat, 40 saat süreli pratik çalışma içerisinde olan bir duruşun, emekçiliğin sahibi ve uygulayıcısı olmuştur.

Delal, Azê ve Botan yoldaşlarda dile gelen Apocu ruh, duygu, düşünce, özgürlük aşkı, cesaretle, fedakarlık, yiğitlik, dürüstlük, Önder Apo'nun, 'özgür yaşar

Botan Yoldaş öncülüğündeki Mexmûr şehitlerimizi de, Besta direnişinin devamı ve parçası olarak ele almamız gerekiyor. Besta'dan-Gabar'a, oradan Mexmûr'a saldıran düşman çok iyi biliyor ki, Botan direnişçiliği kırılmadan, Kürt direnişçiliği, kadın direnişçiliği kırılmaz. Kadın direnişçiliği ve Kürt direnişçiliği kırılmadan da faşizm ayakta kalamaz, zafer kazanamaz. Erkek egemen kapitalist modernite sistemi kendini var edemez ve yaşatamaz. Dolayısıyla tüm bu saldırıların son derece bilinçli, planlı olduğu, bir biriyle bağlı olduğu tartışma götürmez bir gerçektir.

ve çalışır koşullara kavuşması', Kürdistan'ın özgürleştirilmesi, Kadın Özgürlük Devrimi temelinde özgür yaşayan demokratik toplumun ortaya çıkartılmasında, bu militanların rolünü doğru görüp anlamamız, 2018 yılı mücadelesini, böyle bir çizgide ve zafer iddiası ve iradesi ile çok daha güçlü yürütmemiz gerektiği açıktır. Söz konusu yoldaşlar, tüm bu özellikleriyle mücadele etmiş, şahadetleriyle hem bize 2018 yılı, dolayısıyla 40. PKK yılı militanlığının nasıl olması gerektiğini göstermiş hem de bu yolda zafer çizgisinde yürümeyi bize emretmişlerdir.

Tarihsel olarak değerlendirdiğimizde 2. Parti Kongremiz, yurtdışında yapılan kongre olarak ülkeye geri dönüş ve direniş başlatma kararı aldığı anda, zindandaki yoldaşlar da 14 Temmuz Büyük Ölüm Orucu Direnişini içerisindeydiler. Kararı Parti kongremiz aldı ama çekim merkezi olma özelliğini, gerçek direniş kararlılığını ise 14 Temmuz Büyük Ölüm Orucu Direnişini ortaya çıkardı. Direniş şehitleri ülkeye geri dönüş ve 15 Ağustos Gerilla Atılımı'nı geliştirilmesine ve zafer çizgisinde yürütmesine komuta etti.

Şimdi Merkez Komitemizin 40. Parti yılı görevlerini belirleyen, kararlaştırıp planlayan gerçeğinin nasıl bir ruhla, coşkuyla, kararlılıkla, iddiayla, iradeyle, tarzla, üslupla pratiğe geçirilmesi gerektiğini Delal, Azê ve Botan yoldaşlar ortaya koydu. Besta, Asos ve Mexmûr şehitlerimiz bunun komuta gerçeğini yarattı. Merkez Komite toplantımızın karar ve planlarının, Önder Apo'nun özgür yaşar çalışır koşullara kavuşturulması ve Kürdistan özgürlüğünün sağlanması hedefini gerçekleştirecek mücadeleye, bu şehitlerimiz komuta etmektedir. Delal, Azê ve Botan yoldaşlar komutasında 2018 yılı mücadelesi, PKK'nin 40. yıl mücadelesi gelişecek ve zafere kavuşacaktır. Bunun yolunu, tarzını, iradesini bu yoldaşlar belirlediler. Mücadele emrini bu yoldaşlar verdi ve zafer çizgisinde gelişen mücadeleye de bu yoldaşlarımız komuta ediyorlar.

Değerli yoldaşlar;

Çok iyi bilmeliyiz ki, Kürdistan Özgürlük Mücadelesi, Kürt halkının ve kadının özgürlük mücadelesi olduğu gibi, aynı zamanda tarihsel olarak gericilikle hesaplaşma ve şehitlerin intikamını alma mücadelesi de oluyor. Önder Apo, "PKK'nin yargılama hakkını kullanacağını, gerillanın hesap sorma, adaleti sağlama, yargılama yapma gücü olduğunu ve PKK'nin sonuna kadar tarihi yargılama hakkını kullanarak, Kürt halkının özgürlüğü temelinde, dünyada

özgür ve demokratik yaşam gerçeğini, dolayısıyla adaleti ortaya çıkaracağını" söyledi. Böyle bir tarihi yargılama ve gericilikle hesaplaşma hareketi olan Özgürlük Mücadelemiz, aynı zamanda kahraman şehitlerimizin bir intikam mücadelesi olarak da gerçekleşti. Önderlik, Özgürlük Mücadelemizi, "Şehitler zinciri olarak" tanımladı. Partimizin "Bir şehitler partisi" olduğunu söyledi ve "Şehitlerimizin PKK'li olarak yaşadıklarını" ortaya koydu. Günümüzde PKK ve PAJK gerçeği öncülüğünün, bir Önderlik ve şehitler gerçeği olduğunu biliyoruz.

Uluslararası Komplô'ya karşı mücadele, aslında bir intikam mücadelesi olarak gelişmiştir

Haki Karer Yoldaş'tan başlayarak, sayıları 40 bine yaklaşan kahraman şehitlerimizin anılarının, örgüt ve eyleme dönüştürüldüğü gerçeklikler olduğunu çok iyi biliyoruz. Haki Karer'in anısına mücadele, partileşmeyi; zindan şehitlerinin anısına mücadele, ülkeye dönüş ve gerillalaşmayı; Egid Yoldaş anısına mücadele, gerilla ordusunu yaratmayı; Bêrivan, Bêrîtan ve Zilan yoldaşların anısına mücadele, Kadın Özgürlük Devrimi'ni başlatıp geliştirmeyi ortaya çıkarmıştır. Aynı zamanda mücadelemiz bir devrimci intikam mücadelesi olmuştur. Her dönemde, o dönemin özelliklerini belirleyen şehitlerin intikam mücadelesi, bizi yeni büyük gelişmelere taşımıştır.

18 Mayıs 1977'de Dîlok'ta (Antep) katledilen Haki Karer Yoldaş'ın intikam mücadelesi, partileşmemizi ortaya çıkartmıştır. PKK'nin devrimci bir parti olarak ortaya çıkmasını sağlamıştır. Halil Çavgun'un intikam mücadelesi, Hilvan Direnişini var etmiş ve zafere taşımıştır. Mazlumların, Xeyrîlerin, Kemaller, Ferhatların, zindan şehitlerimizin intikam mücadelesi, ülkeye dönme ve 15 Ağustos Gerilla Atılımı'nı geliştirmeyi sağlamıştır. Zindanda verilen direniş kararı, dağda gerilla olarak sürdürülmüştür. Karasungur ve Egid yoldaşların intikam mücadelesi ARGK'yi, kahraman gerilla ordumuzu ortaya çıkarmıştır. Bêrivan, Bêrîtan ve Zilanların intikam mücadelesi, Kadın Özgürlük Devrimi'ni başlatmış, var etmiş ve geliştirmiştir.

Uluslararası Komplô'ya karşı tüm mücadele, aslında bir intikam mücadelesi olarak gelişmiştir. "Güneşimizi Karatamazsınız" şiarıyla direnen, Önder Apo etrafında ateş çemberi oluşturan kahraman şehitlerimizin intikam müca-

delesini olarak gelişmiş ve bugüne ulaşmıştır. Dolayısıyla Partimizin 40. yıl mücadelesi, 2018 yılı mücadelesi de Delal, Azê ve Botan yoldaşların intikam mücadelesi olarak gelişecektir.

Bu yoldaşların intikamı için yürütmekteyiz mücadeleye, Parti Merkez Komitemizin kararlaştırdığı ve planladığı hedefleri başarmamızı sağlayacaktır. Bu da, Önder Apo'nun özgür yaşar ve çalışır koşullara kavuşması, AKP-MHP faşizminin yenilgiye uğratılarak Bakurê Kurdistan'da Demokratik Özerklik Devrimi'nin adım adım zafer kazanması, Rojava Devrimi'nin savaşan halk gerçeği temelinde Demokratik Ulus inşasını geliştirerek yenilmez hale gelmesini, özellikle de Irak ve Başûr'da ortaya çıkan yeni çelişkili ve çatışmalı duruma bir cevap olarak, Başûr halkına PKK çizgisinin öncülük ettiği bir ideolojik-siyasi-askeri duruş örgütlenme ve mücadelenin geliştirilmesini, Rojhilat'ta her koşulda mücadele yürütüp gelişme sağlatan, her türlü gelişmeye hazır olan devrimciliğin ortaya çıkartılmasını sağlayacaktır.

Bütün bu mücadelelere Besta, Asos ve Mexmûr şehitlerimiz öncülük edecektir. Biz onların komutasında, onların emirleriyle hareket edeceğiz, onların gösterdiği yolda yürüyeceğiz, Apocu çizgide doğru savaşaacağız ve büyük kazanacağız. Çünkü, Apocu çizgiyi en doğru anlayan ve en büyük cesaret ve fedakarlıkla hayata geçiren onlardır. Çünkü, Önderlik gerçekleştirmiş, pratikte onlarda somutlaştı. Çünkü, Önder Apo'nun düşüncesinin örgüt ve eyleme dönüştüğü alan olan Partimiz PKK'yi ve PAJK'ı "Bir şehitler partisi" olarak Önder Apo tanımladı. "Beni doğru anlayanlar, faşizme karşı doğru çizgide başarıyla mücadele etmelidir. Yönelirini bana dönmeliler, faşizme karşı direniş içerisinde olmalıdır" dedi. İşte Önder Apo'nun, Önderlik gerçeğimizi ve Önder Apo'nun çağrılarını en iyi anlayan ve en önde yerine getiren şehit yoldaşlarımızın gerçeklikleri, bizim için de doğru yolu gösteren, her zaman ve her yerde temel güç kaynağımız olan, bize öncülük eden temel değerlerdir. Önderlik ve şehitler çizgisinde savaşaacağız ve mutlaka kazanacağız açıktır.

Değerli yoldaşlar;

Partimizin 40. yılında, miladi 2018 yılında, partileşme, gerillalaşma ve Demokratik Uluslaşma görev ve sorumluluklarımızın bilincine, kahraman şehitlerimizin izinde yürüyerek varacağız. Daha güçlü savaşım daha fazla kazanacağız. Merkez Komite toplantımızın

belirlediği "Apocu çizgide doğru partileşme, her alanda örgütsel seferberlik ve zafer çizgisinde mücadele" şiarına uyarak ve bu şiarı her yerde başarıyla uygulayarak partileşme, gerillalaşma ve Demokratik Uluslaşma görevlerimizin gereğini yerine getireceğiz.

Apocu çizgi, şehitler çizgisi mücadeleyi zafer çizgisinde yürütmeyi emreder

Apocu çizgide doğru partileşmek demek, şehitler gerçeğini doğru anlamak, şahadet olaylarından doğru ders çıkartmak; dolayısıyla doğru partileşen, doğru gerillalaşan bir duruşun, tutumun, tarzın, üslubun ve yürüyüşün sahibi olmak demektir. Önderlik çizgisini doğru anlayan ve ona doğru katılan ve başarıyla uygulayan düzeye ulaşmak demektir. Düşüncede, örgütte ve eylemde bunları nasıl gerçekleştireceğimizin yolunu bize kahraman şehitlerimiz gösterdiler. 40 yıldır Haki Karer Yoldaş gösteriyor. Böyle büyük bir devrimciliğin izinden yürüyen Delal Amed Yoldaş 40. yıl mücadelemizin nasıl bir çizgide yürütülmesi gerektiğini, tıpkı 40 yıl önce Haki Yoldaş'ın aydınlatıcılığı ve emrediciliği kadar aydınlatıyor. Bu temelde parti öncülüğünün geliştirilmesi, doğru bir gerilla komuta ve savaşı tarzına kavuşturulması tüm görevlerimizin başarılması açısından büyük önem taşıyor.

Üçüncü partileşme dönemimiz çok iyi biliniyor ki, Demokratik Ulus inşası dönemi oluyor. Yani toplumun tüm katmanlarıyla Demokratik Modernite çizgisinde eğitimi ve örgütlenmesini ifade ediyor. Tam bir seferberlik düzeyinde halk örgütlenmesini, kadın ve gençlik örgütlenmesini, KCK sistemini örgütleyip geliştirmeyi gerektiriyor. KCK örgütlenmesi, demokratik toplum haline geldiği oranda, parti öncülüğümüzün başarılı olduğu, gerillanın doğru savaşım halka doğru öncülük ettiği gerçekleşmiş olur. O bakımdan da 'örgütsel seferberlik' demek KCK sistemini 'ağ örgütlenmesi' temelinde her yerde örgütleyip işler hale getirmek demektir. Komalên Civan'ı örgütlü kılmak, kadın ve gençlik hareketlerimizi, Demokratik Konfederalizm çizgisinde örgütlü direnişe, eğitime ve demokratik toplum örgütlenmesine öncülük eden, onları yönlendiren konuma kavuşturmak demektir.

Bütün bunların da zafer çizgisinde yürütülecek çalışma ve mücadele ile sağlanacağı açıktır. Zafer çizgisinde mücadele bizim için çok önemlidir.

Özellikle de gerilla güçlerimiz açısından, parti öncülüğümüz açısından böyle bir çizgiye ulaşmak şarttır. Mücadelenin içinde olmak, belli yönleriyle mücadele etmek yetmez. Apocu çizgi, şehitler çizgisi, mücadeleyi zafer çizgisinde yürütmeyi gerektirir ve emreder. Zafer çizgisine bağlanmayan, ona ulaşmayan bir mücadele, Apocu mücadele olamaz. Hakilerin, Mazlumların, Zilanların, Nûdaların, Saraların ve Delallerin mücadelesi kesinlikle olamaz. Zilan, Sara ve Delal çizgisinin zafer çizgisi olduğu, kadın özgürlüğü temelinde toplumsal özgürlüğü ve onun zaferini hedeflediği tartışma götürmez bir gerçektir. O halde Merkez Komite toplantımızın aldığı kararlar, ortaya çıkardığı planlama ve özellikle de Apocu çizgide doğru tarz, üslup ve tempo bakımından öngördüğü düzeltme temelinde, kendimizi yenileyip yeniden kararlaştırarak, planlı ve örgütlü hale getirerek, kahraman şehitlerimizin izinden yürüyerek savaşaacağız ve başaracağız ke-sindir. Kararı, planı Merkez Komite toplantımız ortaya çıkartmıştır. Onun tarzını, üslubunu, temposunu, cesaret ve kararlılığını ise Besta ve Mexmûr şehitlerimiz belirlemiştir. O halde Parti kararlarımız temelinde, Önderlik ve şehitler çizgisinde 40. yıl mücadelesine hareket ve halk olarak daha güçlü ve etkili yürüyeceğiz. 40. Parti yılını en büyük mücadele, direniş ve zafer yılı haline getireceğiz. Bu yılda daha çok savaşaacağız, şehitlerimizin intikamını daha fazla alacağız. Şehitlerimizin anılarını ve amaçlarını gerçekleştiren başarıları daha fazla kazanacağız.

Besta ve Mexmûr şehitlerimizin bize emri budur. Onlara doğru sahip çıkmak, izlerinden doğru yürümek, kesinlikle 2018'i, 40. PKK yılını, 39 yıla bedel bir mücadele ve zafer yılı haline getirmeyi bilmektir. Bu temelde 40. Parti yılımızı bir kez daha selamlıyor, tüm yoldaşların miladi yeni yılını kutluyor, tüm partili yoldaşları Önderlik çizgisine doğru katılarak, Besta ve Mexmûr şehitlerimizin izinde doğru ve kararlı yürümeyi başarılararak, 40. PKK yılını daha büyük mücadele etme, daha kararlı yürüme ve daha güçlü kazanma yılı haline getirmeye çağırıyoruz.

- Kahrolsun faşist-sömürgeci soykırımcı diktatörlük!
- Yaşasın özgürlük ve demokrasi mücadelemiz!
- Yaşasın Devrimci Halk Savaşımız!
- Biji Réber Apo!

Denilebilir ki, kadına karşı geliştirilen politikalar en fazla da 2017 yılı itibariyle yoğun bir şekilde egemen erkek aklı tarafından gerçekleştirildi. Yani bir yanda uyanmış, bilinçlenmiş kadınlar, özgürlük ve demokrasi güçleri, diğer yanda ise küresel emperyalist sistem güçleri karşı karşıya gelmiş durumdadır. Ortadoğuda kadının durumu da ikili bir düzlem üzerinden gelişmektedir. Bir tarafta özgürleşme, insanca yaşam içinde yer almanın görkemli özsavunma savaşları, yaşamın siyasi, sosyal, ekonomik, kültürel, basın gibi her alanda özgür ve eşitçe yer alma ve özyönetimleri geliştirme mücadelesi, diğer yandan ise devletlerin toplumu, kadınları yeniden metalaştırma, eve kapatma, sömürge haline getirme mücadelesi vardır.

2018 yılını Rêber Apo ve kadınların özgürlük yılına dönüştürelim

Besê Erzincan

21 yüzyıl itibari ile yaşanan siyasi, askeri, ekonomik, toplumsal gelişmelere bakıldığında; dünyadaki hegemonik güçlerin, halkların ve kadınların özgürlük mücadelelerine karşı egemenliklerini sürdürme, yaşanan krizlerin sonuçlarını yeniden toplumsal güçlere mal etme yaklaşımı içinde oldukları görülmektedir. Kapitalist modernite güçleri, kadınların özgürlüğüne ve bunun toplumlara etkileme düzeyine karşı büyük bir savaş açmış durumdadır. Çünkü insanlık, insanın insanla, insanın doğayla, erkeğin kadınıyla yaşadığı eşitsizliklerden kaynaklanan temel çelişkileri çözme ihtiyacıyla büyük bir arayış içerisinde. Ataerkil sistemin son iki yüz yılda kendi egemenliğini daha da güçlendirme modeli olan ulus devlet modeli, evlilik kurumu, savaşları, ekoloji-ekonomi karşıtı yaşam modelleri ile tüm insanlık için tam bir bunalım kaynağı haline gelmiştir. Toplumsal cinsiyetçiliğin, milliyetçiliğin, dinciliğin, bilimin devlet ve iktidar güçleri tarafından kullanılış biçimi, insanlığı maddi ve manevi olarak bitişin eşliğine getirmiştir.

Toplumsal yaşamlar özünde çeşitliliği, zenginliği ve farklılıkları içerir. Erkek egemen sistem tahakkümcü, sömürgeci, kadını köleleştiren, yaşamı tek tipleştiren zihniyet ve yaklaşımlarını baskı ve zora dayalı olarak sürekli geliştirmek istemektedir. Ve insanlık; ilkesizliğe, maneviyattan uzak, insan, kadın ve doğa düşmanı bir yaşama alıştırmaya çalışılmaktadır. Bunun doğurduğu sonuç; yapısallaşmış, yani insanlığın genelini kapsayan bir kriz ve kaos hali olmaktadır.

Bu anlamda günümüzde iktidarların çıkarıcı yaklaşımlarıyla şekillenen siyaset, diplomasi, savaş, göçler nedeniyle yaşam çok kısa zaman aralıklarında hızlı bir şekilde değişebilecek içerik ve biçimlere sahiptir. Devlet sınırları gün geçtikçe anlamsızlaşmaktadır. Dünyada yaşanan her olay değerini çok hızlı ve yoğun bir biçimde etkilemektedir. Elbette yaşananları güçlü bir tarihsel bilinçle ele alıp, kuantum bir bakış açısı ile değerlendirmek yani olası çeşitli gelişmelere karşı yol haritaları belirlemek önemli olmaktadır. Tekdüze, statik, dogmatik değerlendirmeler

özgürlük güçlerine kaybettirebilir. Bu açıdan dünyaya ve özellikle Kürdistan coğrafyasına bütünlüklü bakıldığında dünyanın süper güçleri, statükocu devletler, halkların ve kadınların özgürlük çizgisi temelinde mücadele eden özgürlük savaşçıları iç içe, yan yana, aynı zamanda karşı karşıya mevzilenmiş durumdadır. Güncel olarak yaşanan yoğun çatışmalar, çelişkiler ve ilişkiler özgürlük güçleri açısından büyük tehlikeleri olduğu kadar hızla gelişebilecek özgürlük çözümlerini de beraberinde getirmektedir. Bu nedenle küresel, bölgesel, yerel ve toplumsal tüm güçler, şu anda gelişen bu tarihsel sürecin içinde aktif olarak yer almaktadır. İçinde bulunduğumuz an, Rêber Apo'nun tanımladığı gibi, "Bir özgürlük anı" dır. Büyüklüğüne ve güç birliğine bakılmaksızın, hangi güç örgütlü ve hamleci bir yaklaşım içinde olursa o kazanacaktır.

Ortadoğu'nun yeni yapılanmasında merkezi hegemonik güçler kendi çıkarları temelinde yeni denge ve düzenlemelerle ömrünü uzatma çabası içinde olsalar da; demokratik, özgürlükçü güçler, bu kaotik ortamdan halkların, kadınların lehine çıkmak için önemli bir arayış ve mücadelenin içindedirler. Bu yönü ile bu dönemdeki Kadın Özgürlük Mücadelemiz, öncülüğümüz çok önemli bir karaktere sahip olmaktadır. Ortadoğu'da yaşanan kriz ve kaoslu ortama ortaya çıkan ve başarı şansı en yüksek olan güç; demokratik toplum güçleri ve bunun en temel özgürlükçü dinamiği olan kadınlar ve gençlerdir.

Toplumsal direnişlerin öncülüğünü kadınlar yaptı

Avrupa, Ortadoğu karşısında büyük bir zihinsel aydınlanmayı sağlayarak üstünlük elde etmişti. Bu çağda Rêber Apo'nun paradigmatik açılımına dayalı zihinsel aydınlanma ve yenilenmeye dayalı attığımız adımlar hakikate ulaşmamızı, gelişmemizi sağlıyor ve bu büyük niteliksel gelişme, toplumsal sorunların bütününe çözüm olabildiği için öncülük yapılabiliyor. İnsanlığın evrensel boyutta yaşadığı sorunların, savaşların, adaletsizliklerin kaynağında kördüğüm haline getirilmiş kadın özgürlük problemlerini, yöntemini bularak

çözebiliriz. İnsanlık kadın özgürlük zihniyeti, çizgisi temelinde gelişim gösterdikçe, büyük bir değişim ve dönüşümle yaşanan krizlere özlü ve doğru cevaplar bulabilecektir.

21. yüzyıl bu anlamı ile krizlerin ve buna karşılık çözümlerin de en fazla geliştiği bir yüzyıl olma özelliğine sahiptir. Bilindiği gibi dünyadaki savaşlara, yoksulluğa, adaletsizliğe, doğa düşmanlığına, kadına karşı geliştirilen egemen erkek politikalarına en fazla karşı koyan, mücadeleye eden, kadınlardır.

Bu nedenle 21. yüzyılın ilk çeyreğinde 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü kutlamaları değerlendirildiğinde, kadın özgürlük mücadelelerindeki yükselişin önceki yıllara oranla farkı çok net bir biçimde görülmektedir. Devletçi ve iktidarcı güçlerin kadın bedeni ve emeği üzerine geliştirdiği sömürgeci politikalara karşı ciddi bir mücadele söz konusudur. 8 Mart 2017'deki Dünya Emekçi Kadınlar Günü kutlamaları bütün dünyada milyonlarca kadının katıldığı gösteri ve mitinglere, protesto eylemlerine dönüşmüştür. Bu anlamıyla 2017 yılı kadın özgürlük mücadeleleri açısından zorlu, çetin ama bir o kadar da kadınlarda özgürlük bilincinin, eyleminin geliştiği bir yıl oldu.

Dünyada hegemonik erkek anlayışa, tahakküme, kadına yönelik şiddet başta olmak üzere kadın haklarının çiğnenmesine, kadın haklarının geri alınması istemlerine karşı büyük bir kadın uyanışı, kadın eylemliliği gelişti. Kapitalist modernist sistemin toplumun tüm alanına dönük geliştirdiği saldırılara karşı, toplumsal direnişlerin öncülüğünü kadınlar yaptı. Bugün ABD, Latin Amerika, Asya kıtalarında, Kürdistan'da büyük kadın yürüyüşleri, itirazları görmekteyiz. Kapitalist modernite güçleri, kadın uyanışından, kadınların son iki yüzyılda elde ettiği ilerlemelerden ve özellikle Kürt kadınlarının Ortadoğu'nun merkezi olan Kürdistan'da geliştirdikleri özgürlük mücadelesinin gelişiminden, alternatif olmasından son derece rahatsızdır; kadınların yarattığı gelişmeleri endişe ve korku ile izlemektedir. Bu nedenle de kadınlara ve kadınların tarihsel kazanımlarına karşı büyük saldırılar gelişti ve halen geliştirilmeye çalışılmaktadır.

Bu açıdan ilerici insanlık güçlerinin

2017 yılı içinde de Üçüncü Dünya Savaşı olarak kavramsallaştırdığı savaş, öncekilerine hiç benzememektedir. Halk olarak Üçüncü Dünya Savaşı'nın yarattığı yıkım, kapitalist kültür anlayışına göre Ortadoğu'yu yeniden dizayn etme amaçlarına uygun planlar ve savaş ile karşı karşıya geldik. Bu yönü ile dünyanın kalbi Ortadoğu'da, Kürdistan merkezli atmaktadır. Ortadoğu'da kapitalizm tarafından, çeteler eliyle insanlık kırımı, kadın kırımı, tarih, kültür ve toplumsal hafıza kırımı savaş yürütüldü ve halen yürütülüyor.

Ortadoğu'nun direniş kültürü hedef alındı. Sisteme karşı kendi kültürüyle, tarihiyle, can çekişircesine de olsa direnen 2017 yılı itibariyle Ortadoğu'dur. Sistem güçleri Ortadoğu'yu tamamen teslim almak, geçişini tamamen hafızadan silmek istemektedir. Bu başarılamazsa, direniş hafızası canlanacak, Ortadoğu'nun bir direniş kalesi, bir hakikat kapısı, insanların özgür-eşit yaşadığı, toplumsal dokunun anası olduğunu, halklara hatırlatacak ve özgür yaşam tohumları yeniden beyinlerde filizlenecektir. Nitekim Üçüncü Dünya Savaşı'nın asıl nedeni, kapitalizme ve tüm egemen uygarlık sistemine karşı Kürdistan'da boy vermekte olan Demokratik Modernitenin bölgeye yayılmadan Ortadoğu'nun teslim alınmasıdır.

Böl-parçala-yönet...!

Üçüncü Dünya Savaşı özünde büyük bir ideoloji, düşünsel savaştır. Bu savaş, özgürlükçü, demokratik güçlere, en fazla da kadın özgürleşmesine karşı yürütülmektedir. 2017 yılı itibariyle bu çok daha net ortaya çıktı. Biçimde uygarlık güçlerin birbiri ile savaşları gibi görünse ve bir yönü bu olsa da, asıl olan demokratik, özgürlükçü güçler ile hegemonik, devletçi, iktidarcı güçler arasında devam eden boyutudur. Özgürleşmek isteyen kadın ve toplumsal güçlerle, erkek egemenlik güçleri çatışıyor. Bu savaş sadece savaş meydanlarında değil, bunu kapsamla birlikte daha çok da düşünsel, siyasi, diplomatik, yaşamsal, ekonomik, ekolojik, kültürel, medya alanlarında devam etmektedir. Diğer dünya savaşlarından çok daha kapsamlı, şiddetli ve tüm dünyayı etkileyebilecek bir içeriğe ve genişliğe sahiptir. Devletlerin kadın politikaları da

bu anlamda çok daha fazla küresel bir içerik kazanmış durumdadır. Amaç, küresel boyutta kadınlara göz açtırmamak, onları kölelik statüsünde tutarak erkek egemenliğini, devletçi-iktidarcı güçlerin hegemonyasının sürekliliğini sağlamaktır. Bunların büyük çoğunluğu mümkün olduğunca kamuoyuna yansıtılmadan yürürlüğe konulmak istenmektedir. Denilebilir ki, kadına karşı geliştirilen politikalar en fazla da 2017 yılı itibari ile yoğun bir şekilde egemen erkek aklı tarafından gerçekleştirildi. Yani bir yanda uyanmış, bilinçlenmiş kadınlar, özgürlük ve demokrasi güçleri, diğer yanda ise küresel emperyalist sistem güçleri karşı karşıya gelmiş durumdadır.

Ortadoğu'da kadının durumu da ikili bir düzlem üzerinden gelişmektedir: Bir tarafta özgürleşme, insanca yaşam içinde yer almanın görkemli özsavunma savaşları, yaşamın siyasi, sosyal, ekonomik, kültürel, basın gibi her alanda özgür ve eşitçe yer alma ve özyönetimleri geliştirme mücadelesi, diğer yandan ise devletlerin toplumu, kadınları yeniden metalaştırma, eve kapatma, sömürge haline getirme mücadelesidir. Burada merkezi stratejik coğrafya Kürdistan olmaktadır.

Böl-parçala-yönet taktiği halen bölgedeki halklara karşı en fazla kullanılan yöntem olarak devam etmektedir. Küresel sistem güçleri özgürlük güçlerine, halklara son derece pragmatik, taktik ve araçsal yaklaşmaktadır. "Tavşan kaç-tazi tut" felsefesi halen Ortadoğu siyasetinde hakimdir. Amaç; Ortadoğu'daki tüm güçleri kendine bağlayarak bölgede hakimiyet kurmaktır. Kadın özgürlük çizgisi, öz gücüne, direnişine dayandığı için çeşitli biçimlerde en fazla saldırıya uğrayan da olmaktadır.

Kürt kadınları, insanlık tarihinde görülmemiş bir direniş gösterdi

Sonuç olarak; 5 bin yıllık egemen erkek sistemin kadına yönelik bu sistematik savaşını sınır tanımamakta, birçok kirliliğiyle bütün coğrafyaya, insan yaşamının anlık düzenlenişlerine, bireylerin şekillenmesine kadar sınırsız bir çeşitlilikte ve çok yönlülükte sürdürülmektedir. İnsanlık, küresel düzeyde çok şiddetli bir savaşın içinde bulunmakta, bu savaş en fazla da kadınları etkile-

mehtir. Tarihsel olarak ataeril sistem, kadına karşı acımasız en büyük savaşları Ortadoğu'da yürüttü. Mitoloji, felsefe, dinlerin, bilimlerin gelişim tarihlerine, içeriklerine bakıldığında bu çok net görülür.

Her gelen yeni çağın değişmez ilkesi; kadını sömürgeleştirmenin daha incelikli ve ustalıkla yöntemlerinin bulunması idi. Bu anlamıyla Ortadoğu tarihi, kadına karşı savaş tarihidir. Ortadoğu, kadın değerlerinin ortadan kaldırılması, insanlığın hafızasından silinmesi için şiddet, zor, baskı, kandırma ve aldatmaca ile yüklü politikaların ilk geliştirildiği coğrafyadır. En büyük kadın direnişleri, kadının özgürlük ruhunu korumadaki yaratıcı yöntemler bu coğrafyada gelişmiştir. Tüm bu egemen erkek politikalarına karşı kadın hareketi olarak büyük bir direniş ile karşılık verildi. En fazla da bir kadın sisteminin yapısallaşması ile karşılık verdik. 8. KJK Kurultayımızı bu temelde gerçekleştirdik. Kürt kadınları, insanlık tarihinde görülmemiş bir direniş ve örgütlülük düzeyi ile erkek egemen sisteme karşılık verdiler. Asla köleliği ve metaleştirilmeyi kabul etmediler. İnsanca yaşayabilmenin güçlü kavgasını olağanüstü bir duruş ile gösterdiler. Bu yönleri ile 2017 yılında Kadın Özgürlük Mücadelemiz, Önderliğimizin, halkımızın, halkların özgür, eşit ve birlikte yaşamı yaratma amacıyla, özgün bir yaklaşım, bu temelde direniş duruşunun daha da güçlendirilmesiyle büyük bir iddia ve kararlılıkla özgürlük yürüyüşünü sürdürdü.

Rêber Apo'nun fikirleri tehlikeli bulunuyor

Önderliğimizin tecrit altında olması sadece TC devletinin bir yaklaşımı değildir. Bu kapitalist modernite sistemin bir yaklaşım ve karardır. Önderliğimizin Demokratik Konfederalizm düşünceleri, kadın özgürlük çizgisi özünde kadınların, insanlığın kendi öz gücüne dayanarak yaşamı yeniden yaratması anlayışı kabul görmüyor. Bu yüzden Rêber Apo'nun fikirleri tehlikeli bulunuyor. Elbette ki, devletçi ve iktidarcı, rantçı, gaspçı, faşist rejimlerin özgürlük düşüncesi ve pratikleşmelerini bu temelde ele almalara anlaşılırdır. Yani Önderliğimize yapılan saldırılar, yönelimler, tecrit ve izolasyon politikalarının altında yatan en önemli nokta; özgürlüğe, kadınlara, halklara, yaşama düşmanlıktır.

Önderliğimizin yaşam tarzı ve düşünceleri, insanlığı özgürlüğe çeken bir içeriğe ve karaktere sahiptir.

Bu nedenle Rêber Apo ile görüşmeler kesildiği gibi, kadına yönelik baskı, şiddet, katliam, cinsel istismarlar da artmıştır. Kadınlara, gençlere, çocuklara faşizan özel savaş yöntemleri ile yaklaşıldı. Özellikle Kürdistan'da kadına karşı işlenen şiddet cezaları indirime tabi tutuldu. Kadınların sokağa çıkmaması için polis-jandarma, kolluk güçleri etkili kullanıldı. Panzerlerle onlarca kadın ve çocuk ezildi. Binlerce kadın cezaevlerine konuldu. Önderliğimiz şahsında Kürt halkı ve kadınları tecrit altında tutuldu. Kısaca halkımız ve kadınlar devrim öncesi konuma tekrar geri getirilmeye çalışıldı. Kürt kadınları şahsında insanlığın özgürlük, demokrasi, eşitlik, barışçıl söylemleri bastırılıp bitirilmek istendi. Önderliğimiz, görüşmelerin 2015 yılında kesilmesi ardından büyük bir direniş içerisine girmiş, İmralı işkence sistemine karşı büyük bir özgürlük duruşu sergilemiştir. Önderliğimizin mutlak tecrit altında tutulması, görüşmelerin kesilmesi Kürt halkına, kadınlara, demokrasi ve özgürlük güçlerine karşı yeni bir savaş, soykırım döneminin başlangıcı idi.

8. KJK Kurultayında Kadın Hareketi olarak, "İmralı sisteminin parçalayacağı ve Rêber Apo ile birlikte özgür yaşayacağız" sloganı ile bir hamle başlattık. Bu, önceki Önderliğin sağlık ve güvenlik koşulları nedeni ile yapılan eylemliliklere

ve çalışmalara yeniden güçlü bir ivme kazandırılması anlamına gelmekteydi. Bu hamle, 25 Kasım ile birlikte ikinci dönemine girmiş durumdadır. Kadın Hareketi olarak Önderlik için geliştirdiğimiz bu hamleyle aynı zamanda kadın sisteminin daha güçlü yapısallaştırılması ve geliştirilmesini hedeflemekteyiz. Şu açık ve nettir. Bütün koşullar ve yaşananlar bizim güçlü bir devrimi geliştirmemizi emrediyor. "Koşullar buna elverişli değildir" demek esasında bir nevi pes etmek anlamına geliyor. Biz kadınlar ve Kürt halkı olarak sıfır noktadan bugünlere geldik. Dolayısıyla şimdiki bilincimizi direniş ruhu ile donatıp çok güçlü sonuçlar alabilecek bir durumdayız. Önderliğimiz, özgürlüğümüz için çok daha sonuç alıcı bir yaklaşım ve çalışma içinde olabilmeliyiz. 2017 yılından çok daha güçlü bir şekilde 2018 yılına katılım göstermeliyiz.

2017 yılı özsavunma direnişi, kadınlarda kendine güveni büyüttü

Kürt kadınlarının ulaştığı bilinç düzeyi, yarattığı örgütlülük ve özsavunma düzeyi artık tüm dünyada kabul görmekte ve örnek olarak gösterilmektedir. Dünyada ilk kez bu denli büyük özgürleşme etkisi yaratabilecek, umut olan bir kadın hareketi kendisini yüksek düzeyde pratikleştirebilecek bir düzlemde örgütlemeyi başarmıştır. Kürt kadınlarının mücadelesi; kadın özgürlük çizgisinin esas alınması temelinde halkımızın, Ortadoğu halklarının, inançlarının da özgürleşmesi, hak ve taleplerine ulaşması mücadelesi anlamına gelmektedir. Kadın Özgürlük Hareketi olarak bütünlüklü toplumsal bir mücadele yürütmekteyiz. Özgür ve eşit, ekolojik bir yaşamı yaratma iddiamız var. Bu yönü ile Kadın Özgürlük Hareketimiz, Rêber Apo'nun özgürlük paradigması temelinde pratikleşen evrensel bir insanlık hareketidir. Kürt halkının özgürlük mücadelesine de bu temelde Kürt kadınları öncülük etmekte ve özgürlük savaşımını bu temelde vermektedir.

2017 yılı itibarı ile özellikle özsavunma direnişi, kadınlarda kendine güveni, iradeyi ve katılımı nitelik ve nicelik olarak çok fazla büyüttü. YJA-STAR güçlerimiz kadın katliam ve soykırım politikalarına karşı umut oldu. Bu umudun büyütülmesi, tüm Ortadoğu kadın hareketlerinin ortak amacı haline dönüştü. Rojava'da bir kadın devriminin gelişmesi yönündeki çalışmalar ivme kazandı. Arap kadınlarında gözle görülür bir şekilde katılım gerçekleşti.

Kadın ordulaşması bu dönemde büyük bir gelişim gösterdi. Bununla birlikte kadın sisteminin gelişmesi, eşit temsiliyet ve eşbaşkanlık ilkesinin örgütsel sistemde, yaşamın her alanında esas alınmasıyla birlikte Kürdistan'da kadın özgürlük çizgisi, çok ciddi bir hamleyle egemenlikli sistemin yaşam kalıplarını, tabularını bir kez daha kırdı. Kadınların özellikle siyaset ve diplomasi gibi en çok dışlandığı alanlarda eşit bir biçimde yer alması, kadın-erkek eşitliği sorunlarını hızlıca çözen, eşitleyen bir durumu geliştirdi. Kürt kadınlarının siyasete katılım oranları tüm dünyada ilk sıralarda yer aldı. Kadın özgürleşmesi etrafında toplumda tam bir özgürlük ve eşitlik havası ve pratikleşmesi için zemin oluştu. Bu nedenle dünyada, Ortadoğu'da alternatif bir yaşam kurulmasında öncü güç olarak kadınlar görüldü. Türkiye'de Erdoğan'ın tek başına iktidar olmasının önünde en büyük engel Türkiye'li, Kürdistanlı kadınlar, Kürt halkı, özgürlük ve demokrasi güçleri oldu.

Türk devletine, Erdoğan faşizmine karşı kitlesel karşı çıkış 8 Mart 2017'de gerçekleşti. Ki, bu çok önemli idi. Kadınlar Türkiye'nin her tarafından faşist uygulamaları asla kabul etmeyeceklerini bir kez daha gösterdiler.

Türk devletinin bu dönemde kadına yönelik saldırıları, politikaları çok yönlü ve vahşicedir. Kadına yönelik saldırıları faşizmdir. Elbette bu saldırıları sadece Türk devletinin yaptığı saldırılar olarak da okumuyoruz. Avrupa ülkeleri de siyaset, diplomasi, ekonomi, güvenlik politikaları ile AKP-MHP faşizmine destek sundular. Erdoğan'a karşı gösterilen tepkiler söz düzeyinde kaldı. Türk devletine ciddi yaptırımlara dönüşmedi.

Erdoğan şahsında, çete devletin kurumsallaşması, varlığını halkımızın özgürlük ve demokratik değerlerine saldırarak sürdürmek istemektedir. Kadınlara yönelik devlet politikasında bu çok net ve açık görülmektedir. Erdoğan'ın tüm politikaları Kürtlere, kadınlara, özgürlükçü güçlere düşmanlık temelinde şekillenmektedir. Kadın düşmanlığı soykırım siyasetinin özünü oluşturmaktadır. Faşist Erdoğan iktidarının, eşbaşkanlık sistemine saldırması, kadına dair kurum ve kuruluşların Kürdistan'da kapatılması, belediyelere 'kayyum' adı altında işgal görevlilerinin atanması, kadın daire başkanlıklarına erkeklerin getirilmesi, kadına yönelik şiddetin çok fazla artması, yasa ve anayasalarda kadına karşı şiddet, tecavüz cezalarının hafifletilmesi girişimleri, kız çocuklarının evlendirilmelerinin teşvik

Kadınlarmın özellikle siyaset ve diplomasi gibi en çok dışlandığı alanlarda eşit bir biçimde yer alması, kadın-erkek eşitliği sorunlarını hızlıca çözen, eşitleyen bir durumu geliştirdi. Kürt kadınlarının siyasete katılım oranları tüm dünyada ilk sıralarda yer aldı. Kadın özgürleşmesi etrafında toplumda tam bir özgürlük ve eşitlik havası ve pratikleşmesi için zemin oluştu. Bu nedenle dünyada, Ortadoğu'da alternatif bir yaşam kurulmasında öncü güç olarak kadınlar görüldü.

edilmesi ve bunun meşrulaştırılması, çok eşliliğin yolunu açacak müftülerin nikah kıyabileceklerine ilişkin yasa tasarısı, kadın sözcülüğünün hükümetin aile bakanlığında kullanılmaması, binlerce siyasi tutuklu kadının cezaevlerine tıkatılması, siyasi parti ve belediye eşbaşkanlarının tutuklanması, cezaevlerinde kadınlara yapılan işkenceler, tek tip uygulamalar, ana dile yasak getirilmesi, göçertmeler, fuhuş ve uyuşturucunun özellikle Kürdistan'da yaygınlaştırılması istenmesi vb bu politikaların uygulanış biçimi olmaktadır. Kadınlar, özünde DAİŞ politikalarına benzer uygulamalar içinde tutularak eve kapatılmak istenmekte ve kadınların yaşamda mutlak erkek egemenliği düzeneği içinde yer almaları için özel politikalar geliştirilmektedir. Özünde faşist Erdoğan hükümeti ile Suudi Arabistan'ın kadın politikası arasında pek de bir fark yoktur. Bütün bu uygulamalarla faşist bir Türkiye'nin yeniden yapılandırılması hedeflenmektedir. Yine Rojava'da Qareçox saldırısı şehitleri, Medya Savunma Alanları şehitlerimiz Nalın Muş, Şevîn Garzan, Hêlîn Dersim; Botan'da Besta saldırılarında şehit düşen Delal Amed, Azê Malazgirt, Berfîn Cîlo; Amed'te Gülnaz yoldaşların şahadetlerinde de ortaya çıktığı gibi, Kadın Özgürlük Mücadelemize karşı çok ciddi saldırılar gerçekleşti.

2017 yılı, kadınlar açısından büyük bir direniş yılı oldu

Buna karşılık Kürt kadınları olarak örgütlülük ve özsavunma alanlarında büyük bir direniş gösterdik. Örneğin; 8. KJK Kurultay'ını gerçekleştirerek yeniden kadın sistemini gözden geçirmekle mücadele kararlılığımızı ortaya koymuş olduk. Yine yüzlerce kadın, gerillaya katılarak mücadeleyi yükselttiler. Zindanlarda kadınlar cephesinden büyük bir direniş sürmektedir. Bu dönemde kadınlar sürekli olarak eylemlilik içinde oldu. 2017 yılı esasen kadınlar açısından her açıdan bir direniş yılı olmakla birlikte, gelecek iddiamızı güçlü oluşturduğumuz bir yıl oldu.

Reqa zaferi, kadınlar öncülüğünde gelişmiş Suriyeli halkların başarısıdır. DAİŞ zihniyet ve pratikleşme olarak Ortadoğu'da kadın özgürleşmesine karşı geliştirilen bir hareketti. Özdele Kürt kadınları, Êzîdî kadınları hedef oldu. Bunun nedeni de Kürt Kadın Hareketi'nin Ortadoğu ve dünyada geldiği düzeydir. Kürt kadınlarının şahsında kadınların özgürlük umutları ve çalışmaları hedeflenmiş ve kadınlar geriletilerek yeniden 20. yüzyıl köleci yaşam kalıplarına, eve kapatılmaya, meta haline getirilmeye çalışılmıştır. Bu bir zihniyet, ideolojik bir yaklaşımdır. Yani kadın özgürlüğüne karşı fiziksel soykırımın yanında zihni, ideolojik, kültürel bir saldırı söz konusu olmuştur. Esasında DAİŞ sanki bu anlamı ile görev almış gibi duruyordu. Buna karşılık Kürt kadınlarının özsavunma savaşı bütün görkemiyle gelişti. Aslında Kürt kadınları, DAİŞ savaşına karşı bir ölüm-kalım, savaş yürüttü. Burada Kürt kadınları büyük özgürlük savaşımı ve duruşunu gösterdi. Kürt Kadın Hareketi kendisini bu savaşta elde ettiği kazanımlarla büyüttü. Kürt kadınlarının iddia ve kararlılığı pekişti ve gelişti. Bu temelde Kürt kadınlarının mücadelesi evrenselleşti. Elbette DAİŞ ile savaşın tarihsel arka planında Rêber Apo'nun büyük özgürlük düşünceleri, Jineoloji perspektifi ve görkemli bir kadın tarihi vardır. Kadın özgürlük tarihimiz PKK'nin kuruluşunda Sakine Cansız-Sara Yoldaş ile başlar ve sonrasında her zaman direniş ve özgürlük ruhunun gelişmesi, binlerce şehidi, milyonlarca çalışanın emeği ile büyür ve halen de bu ruh ile özgürlük savaşımını yürütmektedir.

Bu yönü ile Reqa Hamlesi, kadın özgürlük tarihi açısından yeni bir tarihin başlangıcını ifade ediyor. Kadınların öncülüğünde bir savaş yürütüldü ve kazanıldı. Elbette Ortadoğu'da kadınların özgürleşme hamlesine bu çok ciddi bir ivme kazandı. Yüzlerce Arap kadını özgürlük saflarına katıldı. Rojava Devrimi ile evrensel bir kadın devrimini pratikleştirme yönünde dev bir adım atılmış oldu. Kadınlar artık bir kurban, mağdur değildir. Kadınlar yaşamı özgürleştiren asli bir taraf olarak tarih sahnesinde yeniden ortaya çıkmış durumdadırlar.

Rojava'da kadınlar yaşamı yeniden yaratıyor

Rojava Devrimi, kadın özgürlük tarihinde birçok ilki bir arada yaşayan bir devrimdir. Rojava Devrimi'nde kadının özsavunma, siyaset, toplumsal yaşamdaki öncü rolü ile diğer sosyalist devrimlerin başaramadıklarını başarmış oluyoruz. Kadınların Rojava Devrimi'nde Rêber Apo'nun özgürlük paradigması temelindeki güçlü varlıkları, her şeyden önce devletçi ve iktidarcı anlayışlara karşı en büyük engeldir. Kadınların varlığı demokrasinin, özgürlüğün, eşitliğin ve adaletin teminatı durumundadır. İlk kez kadınların bir devrim içinde bu denli inisiyatifli, aktif bir katılımına insanlık şahit oluyor. Toplumsal inşa da kolektif, komünal anlayış ve yapılanmalar da kadınların öncülüğünde gelişecektir. Rojava

kadın deneyimi tüm Ortadoğulu ve dünyadaki kadınlar, özgürlük hareketleri için bir model olarak geliyor. Diğer devrimlerde kadınlara dayatılan "Devrim oldu, halk kurtuldu, artık evinize, eski kadın rollerinize dönün" temelindeki egemen erkek anlayışının aşılmasında Rojava Devrimi bir ilki temsil edecektir. Rojava'da kadınlar, egemen sistemin kadına biçtiği köleci yaşam düzeneklerini artık kabul etmiyor. Sadece bir anne, eş, kız kardeş olarak değil, yaşamın asli bir tarafı, kurucu, yapıcı, yaratıcı öznesi şeklinde yer alıyorlar. Yani Rojava'da kadınlar; düşünün, inşa eden bireyler olarak yaşamı yeniden yaratıyor. Bu devrim farklıdır. Elbette kadın devrimi, en zorlu devrimdir. Dünyada gerçekleşen hiç bir devrime benzememektedir. Çünkü; kadınlar öncülüğünde yeniden bir yaşam yaratılıyor. Rojava'da kadın devrimi en çok da insanların yaşamında, bireylerin iç dünyasındaki çatışmalar sonucunda doğan özgürlük duruşunda ortaya çıkmaktadır. Kadın devrimi daha çok günlük yaşamın ayrıntılarında, kültürde, estetik anlayışında gelişmektedir. Devrimler askeri başarılarla değil, günlük yaşamda yaratılan özgürleştirici yanları ile yaşanır. Rojava Devrimi'nde gelişen toplumsal inşa çalışmaları bu hedefle geliyor. Ve tüm dünya kadınlarının, demokratik ve özgürlükçü güçlerin ilgisini çekiyor. Dünyada en zorda bulunan kadınlar bir toplumsal devrim ve kadın devrimini gerçekleştirebiliyorsa, o zaman herkes doğru bir yaşam, örgütlülük ve eylem, inşa anlayışı ile başarabilir. Bu duyguyu tüm insanlığa yaşatabilen bir devrim olması itibarı ile Rojava Devrimi, kadın devrimi, tüm insanlığa bir umut olmayı çok güçlü bir şekilde temsil etmektedir. Ve bunu başarmaktadır.

Kadınlar 2018 yılına büyük bir direniş ve özgürlük ruhu ile katılım gösterebilmeliler. Her şeyden önce verili yaşam kalıplarına eleştiri, sorgulama düzeyi gelişmeden bir adım bile atılamaz. Sömürgeci yaşam içinde özgürlük asla gelişemez. Kendi ana dilini bile konuşmadığın, kendi şehrinde, köyünde, topraklarında özgürce dolaşmadığın, her an kadına, topluma düşman bir rejim ile iç içe olduğun, hiç bir ekonomik, eğitim, sağlık, yaşam güvencenin olmadığı bir yaşamda hiç bir şekilde sağlıklı bir sevgi ve aşk gelişemez. Bize tamamen onursuz bir yaşam dayatılıyor. Devlet tecavüz ve taciz, şiddet politikalarını yaşamın her alanında normalleştirmeye ve kadınlara kabul ettirmeye çalışıyor. Peki böylesi bir düzende kadınlar nasıl huzurlu, özgür yaşayabilir? Bu açıdan tüm kadınların devletçi ve iktidarcı, erkek egemen yaşam anlayışlarına karşı ortak bir mücadele yürütmesi gerekir. Hangi haktan, inançtan olursa olsun tüm kadınlar özgürlük düşünceleri etrafında birleşerek bir mücadele sahibi ve her alanda birleşik bir örgütlülük, eylemlilik, özsavunma, eğitim anlayışı içinde olmalıdır.

Kadınlar egemen erkek anlayışlara, devletten ve erkekten gelen her türlü şiddet anlayışına karşı çıkmalıdır.

Bu anlamıyla 2017 yılından 2018 yılına girerken Kürdistan Kadın Özgürlük Hareketi olarak Rêber Apo'nun özgürlüğünü merkeze alan bir mücadele ve direniş geliştirmeliyiz. Bunun için de Rêber Apo'yu daha fazla anlamalı ve uygulamalıyız. Çünkü biz kadınlar ancak, Önderlik hakikati ve gerçeğini anlayarak özgürleşebiliriz. Dolayısıyla Önderliğimizin özgürlüğü de, Kadın Özgürlük Mücadelemizin başarıları ile paraleldir. Kürt halkının, halkların özgürlük mücadelesinin başarısı da buna bağlıdır. Bu temelde, Önderliğimizin yaşam anlayışı, özgür kadın modelini kendimizde gerçekleştirecek kapitalist sistemi ve devletçi, iktidarcı anlayışları boşa çıkaralım. ■■■

Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nu yaratan devrimci değerler Suriye'nin demokratikleşmesini ve birliğini sağlayacaktır

Cemil Bayık

Suriye ve Rojava'da devrimin güvencesi olarak, Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu içinde Araplarla Kürtlerin ortak sistem kurmasını önemli görmek gerekiyor. Böylece Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu; bölünmenin, parçalanmanın değil de, Kürtlerin kendi kendilerini yönetmesi temelinde Suriye'nin birliği içinde bir çözüm aramanın ifadesi oluyor. Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu, Suriye'nin birliği içinde Kürt sorununu çözme ve bu temelde de demokratikleşme projesidir.

Suriye'deki savaş sadece Suriye ile bağlantılı ortaya çıkmış bir durum değildir. Ortadoğu'da birçok yerde süren savaşın parçası olarak görülmelidir. Daha doğrusu Körfez Savaşı'ndan başlayarak bugüne kadar süren Üçüncü Dünya Savaşı'nın yürütüldüğü en önemli alanlarından biridir. Bu bakımdan Suriye'deki savaşa, sonuçlarına ya da nasıl sonuçlanacağına bakarken bu genel fotoğraf çerçevesinden bakmak lazım. Suriye'deki savaş; Suriye'de başlayıp, Suriye'de bitecek bir savaş değildir; bölgesel boyutları vardır, uluslararası boyutları vardır. Suriye'nin içindeki dengelerin değişmesiyle bağlantıları vardır. Bu bakımdan Suriye'deki savaşın sonlanması, Suriye'deki çatışmalara, ilişkilere, bunun sonuçlarına bağlı olduğu kadar bölgedeki gelişmelerle de bağlantılıdır. Dolayısıyla, "Suriye'de DAİŞ yenilgiye uğratıldı, bu nedenle Suriye savaşı bitti, bitecek" anlamına gelmiyor. Zaten Suriye'deki savaş DAİŞ'le başlamadı. DAİŞ sonradan devreye giren bir unsurdu. Bu bakımdan, DAİŞ'in bitmesiyle de hemen Suriye'deki savaş bitecek değildir. Bu gerçeğin altını çizmekte fayda var. Yoksa, "DAİŞ bitti, savaşın sonuna gelindi, artık Suriye'de bir barış ve istikrar durumu ortaya çıkacak" demek, Suriye'deki durumu genelden koparan değerlendirmeler olur, bu da yanılgılara yol açar. Bu açıdan Suriye'deki gelişmeleri Suriye'nin iç dengeleriyle, içerideki çatışmalarla bağlantılı göreceğiz ama bunun bölgesel ve uluslararası boyutunu da gözden kaçırmayacağız. Bu yönüyle Reqa'nın özgürleştirilmesi, DAİŞ'in başkentinde yenilgiye uğratılması, yine DAİŞ'in güçlü olduğu alan olan Doğu Suriye'nin en önemli merkezlerinden olan Dêra Zor'un düşürülmesi, Suriye'deki savaşın yakın zamanda sonuçlanacağı anlamına gelmemektedir.

Kuşkusuz Reqa'nın düşürülmesi ve DAİŞ'in Dêra Zor'dan atılması, Suriye'de istikrar ve barışın sağlanması açısından önemli bir dönemeci ifade ediyor. DAİŞ'in yenilgiye uğratılması önemlidir. DAİŞ tabii ki askeri olarak büyük oranda yenilgiye uğratılmıştır. Bundan sonra Suriye'de askeri olarak varlığını çok fazla görmeyeceğiz. Daha doğrusu Irak ve Ürdün sınırındaki çöl alanda Sünni aşiretler içinde sınırlı düzeyde varlığını sürdürebilir. Ama Suriye'nin politikasında çok etkin olacağını söylemek zordur. Zaten DAİŞ, Suriye değil, Irak kökenli bir örgüttür. Irak El Kaidesi olarak ortaya çıkmış, Suriye'deki gelişmelerle birlikte kendisini ayrı bir örgüt olarak ilan etmiş, Suriye'de önemli bir hamleyle ilerleme sağlayınca da Suriye'yi de içine alan bir devlet ilanına gitmiştir. Şu anda Suriye'den önemli oranda çıkarılmış, yenilgiye uğratılmış ama Irak'ta varlığını sürdürmeye devam edecektir. Irak'ta da önemli oranda

darbe yedi ama DAİŞ, Irak kökenli olduğu için Irak'ın belli yerlerinde varlığını sürdürecektir. Hatta bölgedeki Sünni ülkeler, yine uluslararası güçler, Irak'ı ve İran'ı uğraştırmak için bu örgütü ayakta tutmaya çalışacaklardır. Irak'ta da Sünnilerin sistem içine alınması ve Kürtlerle kalıcı barış yapılması sağlanmadığı müddetçe, DAİŞ gibi örgütler her zaman yaşama şansı bulacak, eylem kapasiteleri olacaktır. Hatta DAİŞ'in Irak üzerinden İran'a yönelik saldırıları da gündeme gelebilir.

Esad rejiminin politikaları savaşa yol açan etkenlerden biriydi

Suriye'de Reqa'nın alınması önemlidir. Reqa'nın Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu Güçleri tarafından alınmasıyla birlikte Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu Güçleri-QSD, Suriye'nin en temel aktörü haline gelmiştir. Rejim zaten eskiden beri vardır, onlar varlığını sürdürmektedir. Esad rejimi, süren savaşta ayakta kalmayı başarabilmiştir. Kuşkusuz bu ayakta kalma esas olarak da dengelerle ilgili bir durumdur. Eğer Uluslararası Koalisyon Güçleri ve İsrail, Suriye'nin yıkılmasını isteselerdi Suriye ayakta kalamazdı. Yine Kürtler muhalif denen çevrelerle ortak hareket etseydi, Suriye ayakta kalamazdı. Suriye'yi ne Rusya ayakta tutabilirdi ne de İran. Esad rejimini esas olarak ayakta tutan, DAİŞ'in ve El Nusra'nın saldırılarından sonra Suriye'nin fanatik İslami güçlerin eline geçmesinden korkan uluslararası güçlerdir. Uluslararası güçler, bölgesel politikaları açısından fanatik İslami

güçleri tehlikeli görmüşlerdir. Buna İsrail'in ve Lübnan'ın da DAİŞ gibi bir tehdidi yakınlarında görmek istememeleri de eklenince, Esad rejimi 'ehvenişer' haline geldi. Bu nedenle fazla yüklenmediler. Öte yandan bu durumu gören İran ve Rusya da, Suriye'de etkinliklerini arttırınca Suriye rejimi ayakta kaldı. Suriye rejiminin ayakta kalma hikayesi esas olarak böyledir. Yoksa Suriye'deki rejim de kısa sürede yıkılabilirdi.

Dikkat edilirse, "Kimyasal silahlar kullanıldı" denildiği zaman, ABD'nin ciddi bir yönelim yapabileceği düşünüldü ama bu gerçekleşmedi. Sınırlı bazı yerleri vurdular. Eğer ABD böyle bir gerekçeyle sınırlı yerleri vurma yerine Suriye'ye açık tutum alsaydı Suriye rejiminin ayakta kalma şansı olmazdı. Bu açıdan Suriye rejimi de şu anda Suriye içindeki en temel aktörlerden biri durumundadır. Giderek Suriye'nin içindeki siyasi aktörlerin durumu daha da sadeleşmektedir.

Eskiden çok karmaşık olan güç dengelerinin giderek netleştiği bir süreç yaşanmaktadır. Şehba bölgesinde Türk devletinin ve ona bağlı çetelerin varlığı söz konusu olsa da, esas olarak iki temel güç ayakta kalmıştır. Biri Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'dur; bu yeni bir dinamik güçtür. Suriye açısından siyasi projeleri olan bir güçtür; diğeri ise Esad rejimidir. Esad rejiminin politikaları savaşa yol açan etkenlerden biriydi. Bu açıdan askeri olarak ayakta kalmış olsa bile politik olarak Suriye'nin ihtiyaçlarına cevap verecek bir konumda değildir. Bu yönüyle de, "Yeni oluşacak Suriye rejimi nasıl olacak?" sorusuna cevap verirken, "Esad rejimi eskisi gibi

kalacak, varlığını eski politikalar temelinde sürdürecektir" biçiminde bir değerlendirme yapmak gerçekçi olmaz. Esad rejiminin eskisi gibi kalması düşünülemez. Uzun süren savaştan sonra rejimin eskisi gibi süreceğini düşünmek, 6-7 yıllık savaşı, bunun yarattığı sonuçları, bunun yarattığı yeni dengeleri ve yeni ilişkileri görmemek anlamına gelir. Bu açıdan rejim, önemli bir güç, taraf olarak ayakta kalsa da mevcut haliyle kalmayacaktır. O da bir değişime uğrayacaktır.

Reqa'nın özgürleştirilmesi bir dönüm noktasıdır

Diğer yandan da Şehba bölgesinde Türk devletinin ve ona bağlı çetelerin varlığı var. Bunlar da belli bir etkendir ama zayıf etkenlerdir. Fakat şu gerçeği görmek lazım, Şehba bölgesindeki durum netleşmeden, Türk devletinin bu bölgedeki konumunun ne olacağı netleşmeden Suriye'de savaşın sonlanması mümkün değildir. Reqa zaferi bir dönüm noktasıdır; Reqa'dan sonra Suriye dengeleri daha yerli yerine oturmuştur, oturacaktır. Bu bakımdan siyasal sürecin gelişmesi, bu temelde bir çözümün ortaya çıkması açısından önemli bir dönemeç olarak değerlendirilebilir. Ama bu, "Hemen siyasal çözüm olacak, Suriye'ye siyasal istikrar gelecek" biçiminde değerlendirilemez. Böyle değerlendirmeler yapmak, Suriye'deki savaşı Suriye ile sınırlayan bir yaklaşım olur ki, bunun da doğru olmadığı açıktır.

Suriye'de, özellikle Türkiye'nin ve İran'ın durumu önemlidir. Çünkü; bu

güçler Suriye'de statükoyu korumak istiyorlar. Esad rejiminin eski biçimde kalmasını ya da benzeri olacak bir iktidar yapılanmasını istiyorlar. Bunun da gerçekleşmesi kolay değildir. Bu konuda şu gerçeğin altını çizmek gerekiyor; Ortadoğu'daki 20. yüzyıl düzeni, Ortadoğu'ya sürekli savaş, istikrarsızlık ve karışıklık getirdi. Bu yönüyle sorunları ağırlaştırdı. Sovyetler Birliği'nin dağıldığı, soğuk savaşın sonlandığı bir dönemde artık 20. yüzyıl dengelerini ayakta tutmak kolay değildir. 21. yüzyılda hala 20. yüzyıl dengeleriyle hareket edilmek istenirse, o zaman 20. yüzyıl hep çatışma ve sorun oldu, 21. yüzyıl da böyle olacak anlamına gelir. Bu da gerçekçi değildir. Yüzyıl diyoruz; bir yüzyıldan başka bir yüzyıla girildiğini söylüyoruz. Soğuk savaş sonlandı, Sovyetler Birliği dağıldı. Kapitalizmin, küresel kapitalizmin ortaya çıkardığı yeni siyasal anlayışlar, ilişkiler ve güç dengeleri söz konusu. Tabii en önemlisi de süren baskı rejimi ortamında halkların ortaya çıkan öfkesi, tepkisi ve mevcut baskı rejimleriyle yaşamak istememeleri var. Yine kapitalist modernitenin Ortadoğu'da yarattığı sorunlar var, siyasal sorunlar, toplumsal ve kültürel sorunlar var. Tüm bunlar dikkate alındığında 20. yüzyıla ait dengeleri, aynı ilişkileri, aynı statükoyu 21. yüzyılda sürdürmek istemek tabii ki çözümsüzlükte ısrar etmek demektir. Bunda da en fazla ısrar eden İran ve Türkiye'dir. Böyle olunca da 21. yüzyılda yeni dengeler, yeni ilişkiler kurmak isteyen güçler ile 20. yüzyılda çakılı kalan güçler arasında sorunlar çıkmaktadır. Türkiye'nin Koalisyon Güçleri'yle çıkan sorunları,

İran'ın yaşadığı sıkıntılar, Türkiye'nin Avrupa ve Rusya ile yaşadığı sorunlar, Kürtlerle yaşanan ciddi sorunlar 20. yüzyılda Kürt soykırımı üzerine kurulan sistemin 21. yüzyılda devam ettirilmek istenmesi nedeniyle çıkmaktadır. Bunun da en başta Türk devleti tarafından yapılan dayatmalar sonucu ortaya çıktığı bilinmektedir. Bu açıdan Suriye üzerinde de bir mücadele vardır, statükocu güçlerin dayatmaları vardır. Buna Suriye rejimini de eklemek gerekir. Böyle olunca da "Reqa'dan sonra hemen barış ve istikrar gelecek, Suriye'de yeni dengeler oluşacak" değerlendirilmesi yetersiz kalır ya da Suriye'deki istikrar ve barışın yakın olduğunu söylemek erken bir değerlendirme olur.

Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nun pozisyonu güçlendi

Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nun Reqa'nın ve Dêra Zor'un özgürleştirilmesiyle birlikte alanı genişledi ve etkisini arttırdı. Yeni dengelerde, yapılacak müzakerelerde Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nun eli ve pozisyonu güçlendi. Bu bir gerçekliktir. Bu açıdan böyle bir gücü herkes dikkate almak zorundadır. Zaten sorun da buradan ortaya çıkmaktadır. Türkiye dikkate almak istemiyor, İran kabul etmek istemiyor, mevcut rejim kabul etmek istemiyor. Böyle olunca da gerilim ve çatışma etkenleri devam ediyor. Bu bakımdan Suriye'de gerilim ve çatışma etkenleri gerçekten devam etmektedir. Yoksa yakında sorunlar çözülecekmiş gibi yaklaşımlar özellikle Kürtler söz konusu olduğunda büyük yanılgıdır ve ciddi kayıplar ortaya çıkarılabilir. Eğer bir gevşeme olursa, sanki sorun çözülmüş, yakında çözülmüş gibi bir beklentiye girilirse ya da esas olarak böyle bir beklenti üzerinden politikalar, çalışmalar, ilişkiler belirlenirse bu bir gaflet durumunu ortaya çıkarır. Rojava Devrimci Güçleri, mücadeleye, savaşa, var olan gerilimlere göre değil de kısa sürede hemen siyasi çözüm olacakmış gibi bir duruma kendilerini yatırırsa, bu ciddi tehlikeleri beraberinde getirir. Nasıl ki, Bakurê Kurdistan'da 2013-2014'te, yine 2015'te sanki Kürt sorunu kısa sürede çözülecekmiş gibi yanılgılı yaklaşımlar ortaya çıkmış, bunun sonucunda da Kürtler açısından olumsuz sonuçlar doğmuşsa, benzer bir durum Suriye'de de ortaya çıkabilir. Yani kısa sürede çözüm olacağı beklentisi ve yanılgıları ortaya çıkarsa, bu da Rojava'da ve Kuzey Suriye'de Kürtler ve demokrasi güçleri açısından olumsuz gelişmelere yol açabilir. Bu açıdan erken çözüm beklememek, hemen "şuralar bizim, buralar bizim" gibi iktidar yaklaşımı içine girmek gerekir. Saldırıların olabileceği, mevcut kazanımların ortadan kaldırılması için saldırılabileceği görülerek buna göre örgütlenmek, buna göre hazırlanmak, buna göre tedbirler almak, böyle bir savaşı yürütecek bir motivasyonda, bir ruh halinde olmak çok önemlidir. Ancak böyle bir çözüm anlayışı olursa, böyle bir yaklaşımla hareket edilirse, böyle bir hazırlık ve tedbir içinde olunursa o zaman Kürtlerin ve Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nun mevcut pozisyonu ve Suriye'deki gelişmeler siyasi çözüme doğru evrilebilir. Yoksa Kürt sorunu etrafında dönen siyasi dengeler ortamında Kürtlere ve Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'na yönelik saldırılar her an gelişebilir. Çünkü şu açıkça görülüyor; Suriye'de ve Ortadoğu'da sorun gelmiş Kürt sorununa dayanmış bulunmaktadır.

İrak'taki temel sorun Kürt sorunudur, Suriye'deki temel sorun Kürt sorunudur. Türkiye'de zaten Kürt sorunudur. Bu ortamda Suriye'de Kürt sorununun çözümüyle ilgili çözümlenici yaklaşımlar, Kürt sorununun varlığını, Kürt halkının özgür ve demokratik yaşamını kabul eden yaklaşımlar ortaya çıkmadığı müddetçe, Suriye'de hemen çözüm nasıl beklenebilir? Kuşkusuz Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu Güçleri çözüm ve demokrasi istiyor. Ama Türkiye, İran, Rejim hala Kürt sorununun çözümüne yanaşmış değil. Kürt sorununun çözümüne karşıdır.

Suriye'deki sorun Kürt sorununun çözümünde düğümlenmiştir

Öte yandan Kürt sorununun çözümü demek; Suriye'nin demokratikleşmesi demektir. Rojava Devrimi ve Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu Suriye'nin demokratikleşmesini dayatıyor. Eğer bir çözüm olacaksa Suriye'nin demokratikleşmesi temelinde çözüm olacak. Başka türlü çözümün olması mümkün değil. DAİŞ'in başkenti Reqa ve Dêra Zor alındı, çözüme yaklaşıldı derken, Rejim yeniden gelip hakim olacak biçiminde bir çözüm olamaz. Çözüm ancak demokratikleşme temelinde olabilir. Suriye'nin demokratikleşmesi, Kürt sorununun çözümü ve diğer halkların sorunlarının çözümüyle gerçekleşebilir. Ama buna karşı bir direnç vardır. Türkiye direniyor, İran direniyor; Suriye'nin demokratikleşmesini istemiyorlar. Türkiye, Suriye'nin demokratikleşmesini istemiyor. Aslında Rojava Devrimi'ne düşmanlık şahsında Suriye'nin demokratikleşmesine karşı durarak tüm Suriye'ye düşmanlık yapıyor. Çünkü; Suriye demokratikleştiğinde Kürt sorunu çözülecek, bu ortamda demokratikleşen Suriye de bölge açısından bir örnek olacaktır. Bu nedenle Türkiye, yani başında Kürt sorununu çözen demokratik bir ülke istemiyor. İran da Kürt sorununun çözümünü istemiyor. Belki Türkiye kadar çok katı durumda değil ama hem Kürt sorununun çözümünü istemiyor hem de Suriye'nin demokratikleşmesini istemiyor. Suriye'nin demokratikleşmesi demek, Ortadoğu'nun demokratikleşmesinde önemli gelişmelerin yaşanması demektir. Bunu da kendileri için tehlikeli görüyorlar. Bu yönüyle Suriye'deki sorun gelip Kürt sorununun çözümünde düğümlenmiştir. Bu nedenle Türk devleti Rojava Devrimi'ni boğmak, Kürt sorununun çözümünü engellemek, bu temelde de Suriye'de eskisine benzer statükocu, otoriter bir sistemin var olmasını sağlamak için bütün imkanlarını kullanıyor. Şu anda Türk devletinin sadece Rojava Devrimi'ne saldırısı değil, Suriye'nin demokratikleşmesine yönelik de bir saldırısı vardır. Bu açıdan Türkiye'nin tehdidi küçümsenemez.

Şehba bölgesinde, Cerablus'ta, Idlib'te, yine Efrin gibi alanlarda Türk devletinin politikaları boşa çıkarılmadan, Türk devletinin bu alanlarda etkisi kırılmadan Suriye'de demokratikleşme temelinde bir siyasi çözümün gerçekleşmesi mümkün değildir. Bu açıdan DAİŞ'in başkentinin alınması, DAİŞ'in yenilgiye uğratılması Suriye'de siyasi durumu biraz daha netleştirmekle birlikte, başka savaşa ve istikrarsızlık etkenleri de vardır. Bunların başında da Türkiye'nin Idlib ve Şehba bölgesinde bulunması gelmektedir. Buradaki durumun nasıl olacağı, nasıl şekille-

neceği siyasi gelişmelere önemli etkide bulunacaktır. Burada da Türk devletinin dayatmaları vardır.

Türkiye tehdidi ortadan kaldırılmadan Suriye'de kalıcı bir çözüm olamaz

Rusya ve İran Türk devletiyle Cerablus üzerinde anlaşarak çeteler Halep'ten çıkarılmıştı. Ancak Türk devletinin Halep dışında çetelerle ilişkisi sürmüştür. Yakın zamanda da çetelerin etkisizleştirilmesinde rol alma karşılığında Idlib'e yöndü. Ancak bu konuda kendi gündemini dayatmaktadır. Nitekim esas olarak da Idlib'te çetelere yönelik bir üslenme değil, Efrin'i kontrol etmek isteyen bir konumlanma içine girdi. Dolayısıyla, Suriye'deki sorunların çözümü ve istikrarın sağlanması açısından hala aşılması gereken engeller var. Bunların başında da Şehba bölgesindeki Türkiye tehdidinin ortadan kaldırılması gelmektedir. Türkiye tehdidi ortadan kaldırılmadan, Suriye'de kalıcı

Suriye'deki sorunların çözümü ve istikrarın sağlanması açısından hala aşılması gereken engeller var. Bunların başında da Şehba bölgesindeki Türkiye tehdidinin ortadan kaldırılması gelmektedir. Türkiye tehdidi ortadan kaldırılmadan, Suriye'de kalıcı bir çözüm olamaz. Suriye'deki kalıcı çözümün nasıl olacağını Şehba üzerinde yürütülecek mücadelenin sonuçları belirleyecektir.

bir çözüm olamaz. Suriye'deki kalıcı çözümün nasıl olacağını Şehba üzerinde yürütülecek mücadelenin sonuçları belirleyecektir. Bu bakımdan da Suriye'deki siyasi ve askeri mücadele kritik bir noktaya gelmiştir. Şehba merkezli mücadele sürecektir. Bu alanda da birçok gücün parmağı vardır. Rejim ile Rusya zaten o bölgede varlığını hissettiriyorlar. Türkiye bu bölgede Kürtlerin tümüyle ezilmesini hedefliyor. Bunu Rusya'ya, Suriye'ye ve İran'a dayatıyor. "Kesinlikle Kürtlerin bu alanda varlığını istemiyorum" diyor. Böyle bir dayatma ve saldırı içindedir. Açıkça bir şantaj ve tehdit politikası yürütüyor. Kürtler ezilmeden, Kürtlere karşı tutum alınmadan, bu alanlardan çıkmam, diyor. Bu alanlarda sorun yaratıyor. Şu andaki mücadele bu alanda sürüyor. Soçi'deki toplantı da esas olarak bu eksende yürütülen mücadelenin tartışıldığı platform oluyor. Yakın zamanda toplanan ve başarısız kalan 8. Cenevre görüşmeleri de esas olarak bu alandaki durumla bağlantılıdır.

Kuşkusuz Türk devleti kendini dayatıyor ama Türkiye'nin dayatmalarını kabul etmeyen bir Kürt halk gerçeği var, QSD güçleri ve Rojava Devrimci Güçleri gerçeği var. Öte yandan o alanda bulunan çeteler arasında da sorunlar yaşanıyor. Eskiden Türkiye, Suudi Arabistan'la ortak hareket ediyordu. Hatta ABD ile ortaklı. Şimdi o alanda Suudi Arabistan ve Mısır'a yakın güçler ya da onların ilişkili olduğu güçler Türk devletine karşıdır. Bu bakımdan Türk devleti orada sadece Kürtlerle karşı karşıya değil, Suudi Arabistan, Mısır gibi etkili güçlerle de

karşı karşıyadır. Bu yönüyle o alandaki mücadele karmaşıklığını korumaktadır.

Türkiye tabii ki bu alanda etkili olmak isteyecek, Efrin'e de saldırıp işgal etmek isteyecektir. Türkiye'nin Efrin'e yönelik bir girişim içine girip girmeyeceği buradaki siyasi gelişmelere ve siyasi dengelere bağlıdır. Türkiye adım atmak istiyor ama bunun siyasi dengeleri, ilişkileri kurulmadan atacağı bir adımın kendisi açısından yenilgiyle sonuçlanabileceğini, ağır kayıplar ortaya çıkarabileceğini düşündüğünden, bunu kolay kolay yapmıyor. Çünkü; Rusya istemiyor, ABD istemiyor, Rejim istemiyor. Belki İran ve Türkiye'nin ilişkileri var ama İran da kuşkulu. Özellikle AKP iktidarının son yıllarda izlediği politikalar herkeste kuşku yaratıyor. Bu bakımdan da Türkiye'nin Şehba bölgesinde etkili olmasını istemiyorlar. Ama diğer taraftan Türkiye'nin yarattığı sorunlar var, bu sorunları da çözmek istiyorlar. İşte böyle bir çelişkili durum ortadadır.

Bir taraftan Türkiye'yi istemiyorlar ama diğer taraftan da Türkiye'nin yarattığı sorunları aşmak istiyorlar. Türk devletini reddedenlerin pozisyonu güçlenir, Türk devleti mi çıkarılır, yoksa Türk devleti kendi pozisyonunu güçlendirerek, sorunları ağırlaştırarak kendi taleplerini bunlara kabul mü ettirir konusu, önümüzdeki dönemde yürütülecek siyasi ve askeri mücadeleye bağlıdır. Türkiye'nin hiç etkili olmadığı söylenemez ama dengeler ve dünya koşulları kendisinin düşündüğü gibi bir hamle yapma imkanını da vermiyor. Siyasi durumla Türkiye'nin istekleri arasında bir uyum ortaya çıkmıyor. Ancak Türkiye zorlayarak fırsat bulduğunda hamle yapmak istiyor.

Türkiye'nin durumunu küçümsemek gerekiyor ama mücadele edildiği takdirde Türkiye orada yenilgiye uğratılabilir. Türkiye'yi yenilgiye uğratmak açısından da, özellikle oradaki Arap halkı ve diğer halklarla ortak bir cephe kurup mücadele etmek önemlidir. Diğer taraftan, bölgesel ve uluslararası dengeler açısından da orada mücadele ederek Türkiye'yi yalnızlaştırmak önemlidir. O alandaki mücadele sürecine belli yönleriyle de Suriye rejimiyle kurulacak ilişkilerin düzeyi ve karakteri etkide bulunacaktır. Kuşkusuz Koalisyon Güçleri'nin tutumu da önemlidir ama Şehba bölgesinde esas olarak Koalisyon Güçleri değil de Rusya, Rejim ve İran'ın daha fazla bir etkisi bulunmaktadır. Bu açıdan oradaki mücadelenin siyasi denklemi biraz daha karmaşıktır. Fırat'ın doğusundaki siyasi ilişkiler ve dengelerle Fırat'ın batısındaki ilişkiler ve dengeleri aynı düzeyde görmek yanlıştır. Ya da aynı düzeyde siyasi dengeler varmış gibi bir politik yaklaşım olursa bu yanlış sonuçlara ve kayıplara götürebilir. Bu bakımdan Fırat'ın batısındaki siyasi dengelerin yakından takip edilmesi, izlenmesi ve buna göre hareket edilmesi gerekir.

Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nun, Rojava devrimcilerinin, QSD güçlerinin, o alandaki devrimci demokratik güçlerin çok dikkatli bir politika, ilişkiler yürütmeleri gerekiyor. Şehba bölgesinde Araplarla, yine orada bulunan diğer halklarla ilişkiler geliştirilmezse bu mücadele kolay olmaz. O alanda sadece Kürtlere dayanan bir mücadele değil de, Araplarla ve diğer halklarla birlikte bir direniş cephesi kurarak Türkiye'ye karşı mücadele etmek daha sonuç alıcı olur. Bunun koşulları vardır.

Türkiye her ne kadar orada çetelerle ilişki içinde olsa da, bir temel ve ilişki düzeyi ortaya çıkarmış olsa da diğer taraftan o alandaki yıkımların, olumsuzlukların oluşmasında Türkiye'nin çok büyük rolü vardır. Bunu Arap halkları da görüyor.

Öte yandan Türkiye birçok grupta ilişki içinde oldu ama zaman içinde bu grupların bir kısmıyla karşı karşıya geldi. Yine bu grupların bir kısmını sattı. Bu da AKP iktidarına karşı güvensizliği arttırdı. Bu açıdan o alanda Arap ve diğer halklarla birlikte Türkiye'ye karşı bir direniş cephesi oluşturup mücadele etmenin imkanları bulunmaktadır. Bu mücadelenin düzeyi, Türkiye'nin dayatmalarının sonuç verip vermeyeceğini belirleyecektir. Sadece Türk devletinin isteğiyle orada gelişmeler olmaz ya da Türk devleti istedi diye isteklerinin orada gerçekleşmesi mümkün değildir. Ancak mücadele olmazsa, Türk devletine karşı politik dengeler kurarak bu dengeler üzerinden mücadele yürütülmezse Türkiye etkili olabilir.

20. yüzyılda oluşan dengeler değişmiştir

Kuşkusuz Suriye'deki siyasi dengelerin nasıl şekilleneceği, nasıl bir Suriye oluşacağı konusunda Koalisyon Güçleri ve Rusya'nın politikalarının da etkisi olacaktır. Bu politikaların etkisi olurken içerideki dengelere dayalı olarak onların politikası bir anlam kazanacaktır. Yoksa sadece dış güçlerin müdahalesiyle bir sonuç almaları mümkün değildir. Şu anda Rusya, Rejim ile daha yakın ilişkideyken, Koalisyon Güçleri de QSD güçleriyle daha yakın ilişki içindedir. Ama QSD'nin Rusya ile de ilişkiler vardır. Diğer taraftan Rejim'in de Rusya'nın da ABD ile ilişkileri vardır. Ya da ABD, Rusya ilişkisi belirli yönleriyle Rejim'in ilişkisini de ifade etmektedir.

Suriye'deki savaşa ve dengelere bakarken yanlış yaklaşımlar görülüyor. 20. yüzyıldaki siyasi mantıkla olaylar değerlendirilirse doğru sonuçlara varılamaz. 20. yüzyıldaki durum değişmiştir. Soğuk savaş dönemindeki dengeler yıkılmıştır. Kapitalizmin karakterinde de önemli değişiklikler olmuştur. Küresel kapitalizminden söz ediliyor, tüketim toplumundan söz ediliyor, sermayenin serbest ve güvenli dolaşımı açısından uluslararası alanda bir uzlaşmadan söz ediliyor. Ticaret serbestliğinden söz ediliyor. Şu anda ticaret serbestisinin en fazla savunucusu da Çin oluyor. Çünkü; onlar da kendi mallarının, sermayelerinin serbestçe her yere girmesini istiyorlar. Bu bakımdan kapitalizmin iç dengeleri 20. yüzyıldaki gibi değildir. 20. yüzyılda çok sert kamplaşmalar vardı, bu sert kamplaşmaların birbirleriyle savaşları vardı. Sadece sosyalistlerle kapitalistlerin kamplaşması yoktu. Kapitalist ülkeler de kendi içinde kamplaşıyorlardı. Ancak şu an kapitalizmin karakteri nedeniyle eski dönemin sert kamplaşmaları görülmemektedir. Sovyetler Birliği dağıldı, kapitalizme yöneldi; Çin, adına ne kadar sosyalist dense de kapitalist bir ülkedir. Bu bakımdan kapitalist ülkelerin ilişkileri, çatışmaları eski düzeyde değildir. Kuşkusuz çelişki ve çatışmalar bitmeyecektir, mücadele sürecektir ama artık keskin kamplaşmalar ve sert çatışmalar temelinde bir siyasi ve askeri mücadele döneminin zemini kalmamıştır. Bu yönüyle geçmişte bir güçle ilişki kuruldu mu, diğer güçle karşı olunacakmış gibi siyasi anlayış ve yaklaşım değişmiştir. Dolayısıyla bir güçle ilişki kurulduğunda hemen diğer güçle karşı karşıya ol-

muyorsun, çatışma içine girmiyorsun ya da bir güçle ilişki kurmak, başka bir güçle ilişki kurmaya engel değildir. Aynı anda bölgedeki etkin iki güçle de ilişki kurulabilir. Bu, Suriye pratiğinde açıkça ortaya çıkmıştır. Aslında dünyada da bu durum görülmektedir.

ABD ve Rusya, Kürt sorununun çözümünde dengelere bakarak hareket ediyorlar

Suriye'de, Rojava devrimcilerinin ve Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nun hem ABD ile ilişkileri var hem de Rusya ile ilişkileri var. Belki ABD ile ilişkileri daha yoğundur ama Rusya ile de ilişkilerini sürdürmektedirler. En son Dêra Zor'un QSD güçleri tarafından alınmasında Rusya da destek vermiştir. Her ne kadar ilk başlarda Rusya ile belirli sorunlar yaşamış olsalar da, daha sonra Rusya, QSD güçlerinin Dêra Zor'da DAİŞ'e karşı mücadelesine destek olmuş, ortak hareket yürütmüşlerdir. Bu ortak hareketlerden Koalisyon Güçleri de haberdardır. Bu açıdan Suriye'deki savaşa, dengelere, ilişkilere eskisi gibi bakmak yanılıdır. Bir güçle ilişki kurulduğunda diğer güçlerle hemen savaşacak, karşı karşıya gelinecek diye bir siyasal yaklaşım şu anda yoktur. Suriye'de bu yeni dönemin siyasal tarzı kendini ortaya koymuştur. Zaten Vietnam'da Trump ve Putin görüştüler. Aslında Suriye üzerinde belirli bir uzlaşma içine girdiler. Siyasal çözümden yana olduklarını açıkladılar. "Siyasal çözümden yanayız" demeleri ne anlama geliyor? Karşı karşıya gelme değil de siyasal çözüm için bir uzlaşmaya girebiliriz, demişlerdir. Suriye'de ABD ile Rusya şiddetli bir çatışma içine giremezler. Böyle bir çatışma beklenmemelidir. Rusya da ABD de böyle bir çatışmadan kazançlı çıkamayacaklarını biliyorlar. Bu bakımdan bir mücadele içinde olsalar da birbirlerini tümünden boşa çıkaracak, savaş düzeyinde karşı karşıya gelecek duruma girmeyeceklerdir, bundan kaçınacaklardır, kaçınmaktadırlar. Bu da siyasal olarak bir uzlaşmayı ifade ediyor.

Aslında ne Rusya ne de ABD, Kürt sorununun çözümüne karşıdır. Suriye'de Kürt sorununa ABD de Rusya da Türkiye gibi yaklaşmıyor. Suriye'de Kürt sorununun belli düzeyde çözümlünden yanalar ama bu Kürtlerin istediği çözüm mü sorusuna evet denilemez. Köklü bir çözümden yana değiller. Suriye'de Kürtlerin varlığını kabul eden, kültürel düzeyde belli bir özerkliğe kavuşmasını isteyen bir yaklaşım var. Hem ABD'nin hem de Rusya'nın bu yönlü yaklaşımları var. Ya da şöyle diyebiliriz; her ikisi de Kürt sorununun çözümü konusunda mevcut dengelere bakarak hareket ediyorlar. Bir çözüm istiyorlar ama bu çözümü bir denge içinde ele alıyorlar. Sadece Kürtlerin isteğine bakarak değil, diğer taraftan Suriye'ye bakarak, İran'a bakarak, Türkiye'ye bakarak, bütün bunları dikkate alarak kendine göre uzlaşıcı bir formül arıyorlar. Kürt halkının özgür ve demokratik yaşamını kalıcı güvenceye alan bir çözüm değil de, eskisi gibi olmayan ama diğer ülkeleri de ürkütmeyen, onlarla karşı karşıya gelmeyecek bir yaklaşım içindedirler. Bunlar hala Kürt halkının özgür ve demokratik yaşamı konusunda tutarlı olmayan politikalarıdır. Kürtleri düşünen değil, bölge ülkelerini düşünen politikalarıdır. Bölge ülkeleri de zaten Kürt sorununun inkarcıdır, Kürt sorununun çözümünü istemiyorlar. Böyle olunca da bu yaklaşım bölge ülkelerinin Kürt sorununu çözümsüz bırakan politikalarına cesaret vermektedir.

Kürt sorununun çözümü konusunda hala ne ABD'nin ne de Rusya'nın tutarlı bir politikası vardır. Bu konuda özgürlük ölçüleriyle, demokratik ölçülerle hareket etme yoktur. Ölçüleri özgürlük ve demokrasi değildir. Bir halkın özgür ve demokratik yaşamı değildir. Bir halkın özgür ve demokratik yaşam açısından gerekli olan temel hakları ve talepleri değildir. Böyle yaklaşmamaktadırlar. Ortadoğu ve Suriye'deki çıkarlarına göre yaklaşmaktadırlar. Bunu gören ve Kürtleri soykırımcı egemenlik altında tutan ülkeler de, hala eski politikalarında ısrar etmektedirler. ABD, Rusya ve Avrupa'nın bölge ülkelerinin soykırımcı politikalarını aşma yerine bu politikalarla uzlaşma, bu devletleri tümünden karşısına almayan bir çözüm bulma yaklaşımları var. Bu, tabii ki Kürtler açısından kabul edilebilir bir durum değildir. Kürtler bunu kabul etmeyeceklerdir. Bir de bu yönlü bir mücadele var. Kürtler sadece Rejim'e karşı, Türkiye'ye ve İran'a karşı mücadele etmiyorlar, aynı zamanda ABD'nin ve Rusya'nın bu politikalarına karşı bir mücadele ve tutum içindedirler. Bu alanda da bir gerilim bulunmaktadır. Bu gerilimin Kürtlerin lehine sonuçlanması ve daha ağırlıklı bir pozisyon kazanmalarında önümüzdeki dönemin mücadelesi etkili olacaktır.

Suriye'de hala savaş sürüyor dengeler netleşmiş değil

Cenevre ve Soçi'de Kürtlerin varlığının kabul edilmiş değildir. Soçi'de, Kürtlerin katılımı konusu gündeme getirildi. Rusya katılacağını söyledi ama Türkiye karşı çıkıyor. Cenevre'deki toplantılara Kürtler zaten şimdiye kadar hiç katılmadılar. Bu durumu da Suriye'de süren mücadeleyle bağlantılı ele almak lazım. Şimdiye kadar hiçbir Cenevre toplantısından sonuç alınmadı, son gerçekleşen 8.'sinden de alınmadı. Cenevre görüşmelerinde sonuç alınacak, müzakere yapılacak görüşmeler olmadı. Çünkü; Suriye'de o noktaya gelinmedi. Suriye'de hala savaş sür-

yor, mücadele sürüyor, dengeler netleşmedi. Bu yönüyle Cenevre'ye Kürtler kabul edilmiş mi, edilmemiş mi? Kürtler açısından çok önemli değildir. Ama Cenevre'ye Kürtlerin alınmaması, bölgede mücadele eden güçlerin Kürtlere yaklaşımı açısından ciddi bir sorunu ifade etmektedir. Onların bu yaklaşımı Kürt sorununda ciddi bir politikalarının olmadığını gösteriyor. Her an Kürtlerin aleyhine olabilecek politikalara yönelebileceklerini gösteriyor. Kürtlerin Cenevre'ye katılmaması, bu açıdan bir anlam taşıyor. Yoksa Cenevre'ye gidecekti, bir çözüm olacaktı, Kürtler gitmedi de, dışarıda kaldı, kötü oldu gibi bir durum ortada yoktur. Orada hala bir çözüm sürecine girilmiş değildir. Zaten Kürtler olmadığı müddetçe de oradan bir çözümün çıkması mümkün değildir. Başından beri Kürtlerin Cenevre'ye çağrılıp çağrılmaması çok önemli değildir; önemli olan sahadaki durumdur, Suriye içindeki mücadeledir, dedik. Nitekim sonuçları Cenevre'deki konuşmalar, tartışmalar değil, içerideki mücadele ve bunun yaratacağı dengeler belirleyecektir. Bunlar da bugüne kadar doğrulandı. Son Cenevre 8'de Kürtler yoktu ama böyle bir Cenevre'den hiçbir sonuç çıkmadı. Bu, aslında Kürtlerin pozisyonunu güçlendiriyor. Kürtlerin olmadığı toplantıda hiçbir sonucun çıkmaması Cenevre'de Kürtlerin pozisyonunu zayıflatan değil de güçlendiren bir rol oynamaktadır. Böyle görmek gerekiyor. Cenevre'deki o katılımcılara, oradaki duruma kimsenin inancı kalmamıştır. Bu katılımcılar artık ciddiye alınmamaktadır. Bu yönüyle Kürtlerin Cenevre'de olmaması, çağrılmaması sadece uluslararası güçlerin pozisyonu açısından olumsuz bir durumu ifade etmektedir. Çünkü; Rejim Kürtleri istemiyor, muhalefet Kürtleri istemiyor, o zaman onlar da Kürtleri çağırma ihtiyacı duymuyorlar. Kürtler nasılsa mazlum bir halk, Kürtleri çağırmasak da olur, önemli olan bunlarla uzlaştırmaktır gibi gayriciddi bir yaklaşım içindedirler. Bu, Kürtlere nasıl yak-

laştıklarını gösteriyor. Bu olumsuz politikaların görülmesi açısından Cenevre'nin bir anlamı vardır. Ama Kürtlerin Cenevre'ye katılmaması bu olumsuz faktör dışında Kürtler açısından çok fazla bir anlamı ve değeri de yoktur. Soçi'de görüşmeler oluyor. Soçi'deki görüşmeler Rusya merkezli, Rusya'nın inisiyatif aldığı bir durumdur. Soçi şu anlamda önemlidir; Soçi tartışmaları ve dengeleri, Şehba bölgesinde durum ne olacak tartışmaları ve dengeleriyle ilgilidir. Fırat'ın batısıyla ilgili bir görüşme platformudur. Yoksa Suriye'nin geneliyle doğrudan ilgilenecek bir durum değildir. Tabii ki Şehba'ya ilişkin tartışmalar, ilişkiler, değerlendirmeler Suriye'nin genelini ilgilendiriyor; Suriye'nin genelinden kopuk değil ama esas olarak Şehba alanındaki ilişki ve mücadelenin ortaya çıkardığı bir platformdur. Yoksa orada karar alınacak, böylece Suriye'nin genelinde dengelerin ve siyasal durumun ne olacağı ya da netleşeceği gibi bir şey söz konusu değildir. Zaten kendileri de böyle bir şey iddia etmiyorlar. Soçi'yi Cenevre'ye bir hazırlık olarak ve Cenevre'nin bir parçası olarak değerlendiriyorlar. Orada görüşmeler olduktan sonra Cenevre'ye geçilecek değerlendirilmesi yapılıyor. Bu, bir yönüyle gerçekliği de ifade ediyor.

Kürt sorunuyla ilgili olumlu bir yaklaşım gösterilmezse Soçi de boşa çıkar

Soçi'deki tartışmalar, orada Kürtlerin durumu ne kadar kabul edilecek ya da edilmeyecek tartışmalarıdır. Çünkü; Türkiye politikalarını buna göre belirliyor. Soçi, Türkiye eksenli bir toplantıdır. Yoksa Türkiye olmasaydı Rusya ile İran'ın böyle bir platforma ihtiyacı yoktu. Zaten ilişki içindedirler. Rusya, İran, Suriye'nin katıldığı bir platform zaten vardı. Ama Türkiye olduğu için öyle bir platforma ihtiyaç duyuldu. Bu yönüyle de orada Kürt sorununun durumu ne

olacak, Kürtlere nasıl yaklaşılacak konusu belirlenecek. Bu açıdan oradaki tartışmalar Kürtleri yakından ilgilendirmektedir. Özcesi Soçi, Türkiye ile Rusya ve İran arasında Kürtlerin durumu ne olacak tartışmalarına dönüşmüştür. Soçi'yi böyle görmek gerekir.

Kuşkusuz Soçi'de halklar kongresi yapılmak isteniyor. Sadece Şehba bölgesi konusunda değil, bütün Suriye'yle ilgili değerlendirmeler yapılmak isteniyor. Eğer bir kongre olursa sadece Şehba bölgesiyle ilgili değil, bütün Suriye'yle ilgili tartışmalar ve değerlendirmeler olacak. Ama yine de esas olarak oradaki platformun ne kadar etkili olup olmayacağı ya da oradaki platformun Suriye ile ilgili nasıl bir politika izleyeceği konusu Şehba'da Kürtlerin durumunun ne olacağı ve Kürt sorununun çözümü konusunda nasıl bir yaklaşımın çıkaracağıyla yakından bağlantılıdır. Bir yönüyle de Türkiye, Rusya'ya Kürt sorunu konusunda geri adım attırmak istiyor. Rusya da, Türkiye'ye Kürt sorununun çözümü konusunda bazı şeyleri kabul ettirmek istiyor. Ancak sorun Kürt sorunundan öte bir Şehba sorunu olduğu için Kürt sorununun Suriye genelinde nasıl çözüleceği konusundan daha fazla Şehba'nın durumu halklar kongresini de doğrudan ilgilendirmektedir. Bu açıdan Soçi görüşmelerinin bir siyasi değeri vardır. Halklar kongresi, oradaki görüşmeler ve alınan kararlar çerçevesinde Suriye'nin genelini etkileyecek bir platform olacaktır.

Eğer Türkiye çok katı bir yaklaşım içine girerse bir tıkanmanın yaşanacağı açıktır. Şimdi bu tıkanmayı nasıl açacaklar onu tartışıyorlar. Türkiye, 'PYD dışındaki Kürtler halklar kongresinde olabilir' diyor. Tabii ki Rojava Devrimi'ni gerçekleştiren Kürtleri de kimse dışlayamaz. O yönüyle kendilerine göre bir formül bulmaya çalışıyorlar. Herhalde bir formülde uzlaşacaklar. Bu uzlaşmanın nasıl olacağı daha net değil. Kürtlerin kabul edeceği bir ilk adım olabilir mi, Kürtler bunu değerlendirirler. Kürtler Soçi'ye de, Cenevre'ye de git-

Suriye'de hala savaş sürüyor, dengeler netleşmedi. Bu yönüyle Cenevre'ye Kürtler kabul edilmiş mi, edilmemiş mi? Kürtler açısından çok önemli değildir. Ama Cenevre'ye Kürtlerin alınmaması, bölgede mücadele eden güçlerin Kürtlere yaklaşımı açısından ciddi bir sorunu ifade etmektedir. Onların bu yaklaşımı Kürt sorununda ciddi bir politikalarının olmadığını, her an Kürtlerin aleyhine olabilecek politikalara yönelebileceklerini gösteriyor.

mek istiyorlar. Öyle Soçi'yi ya da Cenevre'yi reddettikleri yok. Gitmek isteyeceklerdir. Anlaşıyor ki, Rusya da Soçi'nin Cenevre gibi Kürtlerin dışlandığı bir platform yani Rojava Devrimcilerinin dışlandığı bir platform olmasını istemiyor. Bu bakımdan Rojava Devrimcilerinin, Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nun katılacağı bir kongre olacaktır. Kürtlerin katılmadığı bir halklar kongresi daha baştan ölü doğmuş olur. Ancak hala Kürtlerin katılımı konusunda bir uzlaşma ortaya çıkmış değildir. Zaten bu nedenle de Soçi ertelendi. Soçi'nin Kürtlerle ilgili ertelenmesi de zaten sorunun Kürt sorunu, Şehba bölgesi sorunu olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Eğer Kürt sorunuyla ilgili olumlu bir yaklaşım gösterilmezse Soçi de boşa çıkar. Ya da Rusya ile Türkiye farklı noktalarda olurlar. Rusya ile Türkiye farklı noktalarda doğru giderlerse bundan Türkiye zararlı çıkar. Türkiye de bunu göreyerek tümünden sert bir karşı çıkışı yönelmek istemiyor. Çünkü; Soçi'de Rusya ile karşı karşıya geldiği takdirde politik konumunu tümünden kaybedecektir. Zaten Koalisyon ile karşı karşıya gelmiş, bir de Rusya ile karşı karşıya geldiğinde durumun daha da kötüleşeceğini bildiği için belirli bir esnek yaklaşım göstermek durumunda kalabilir. Yoksa Rusya ile karşı karşıya gelme olasılığı vardır. Çünkü; Rusya da Türkiye'nin isteğini kabul etmek istemiyor. Kürtleri karşıya alan, Kürtlerle karşı karşıya gelmiş bir biçimde bir Türkiye politikası yürütmek istemiyor. Bunu zaten çeşitli biçimlerde Türkiye'ye de hissettiriyor. Eğer Türkiye tümünden Kürtlerle ilişkisini kesme temelinde Rusya ile ilişki kuranı dayatması içinde olursa, bunun kabul görmesi zordur.

Suriye rejiminin Kürt politikasında kimi yumuşamalar olmuştur ama bu yumuşamalar bir zihniyet değişikliğinden çok, bir politik zorunluluktan kaynaklanmaktadır. Bu açıdan hala Kürtlerle Suriye rejimi arasında ciddi bir zihniyet ve politika farklılığı vardır, yaklaşım farklılığı vardır. Bu değişmezse önümüzdeki dönemde Suriye rejimiyle Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu güçleri arasında çatışmalar çıkabilir. Çünkü; Kürt sorununda zihniyet değişimi olmadan, ulus devletçi, merkezîyetçi anlayıştan vazgeçilmeden, sınırlı bazı tavizler vererek bu sorun çözülmez. Nasıl ki zihniyet değişmediği için Türkiye'de Kürt sorunu çözülmedi, sonunda şiddetli çatışmalara dönüştü; Suriye'de de Kürt sorununun çözümü konusunda zihniyet değişmezse şiddetli çatışmalar ortaya çıkabilir. Hala Suriye'de böyle bir zemin bulunmamaktadır. Bu yönüyle Suriye rejiminin zihniyette de değişikliğe uğraması, bu temelde politikada da Kürt sorununu çözüme götürecek bir yaklaşıma ulaşması gerekiyor. Dêra Zor hamlesi tabii ki Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nu güçlendirdi; Suriye'nin de Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nun daha fazla ciddiye almasını beraberinde getirdi. Çünkü; Reqa ve Dêra Zor'un özgürleştirilmesiyle Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nun eli güçlendi.

Demokratikleşmeyen bir Suriye ile Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu karşı karşıya gelir

Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu demokratik bir federasyondur, Kürt sorununun çözümünü de içinde barındıran bir federasyondur. Tabii Kürt federasyonu değil; Arapların, Süryanilerin ve Kürtlerin birlikte yaşadığı bir federasyon olacaktır. Bu durum Suriye'yi sıkıştırıyor. Rejim ya Kürt sorununda zihniyet ve politika değişikliğine

giderek çözüm doğrultusunda adım atacak ya da çatışma noktasına gelecektir. Nasıl ki 2014'te Türkiye ya Kürt sorununu çözecekti ya da çatışacaktı, Suriye de benzer bir noktaya doğru gitmektedir. Türk devletinin Kürt sorununu çözme politikası olmadığı için 2015'te çatışmalar ortaya çıktı. Çözüm politikası olmayınca çatışmaya girecekti. Çünkü; hem sömürgeciler açısından hem de Kürtler açısından uzun süre sürüncemede kalacak bir durum olamazdı. Bu yönüyle de 2015 yazından itibaren Kürt halkının Özgürlük Mücadelesi'ni ezmek için saldırıya geçti. Şimdi Suriye rejimi açısından da benzer bir durum var. Durumun artık netleşmesi gerekiyor. Eski geçiş süreci dönemi aşılanacak. Ya Kürt sorununun çözümü konusunda adım atılacak ya da savaş ve şiddetli çatışma içine girecek. Şimdi Suriye'deki durum böyle kritik bir noktadadır.

Suriye'deki rejimin Türkiye'dekinden farkları var. Kürt sorunu konusunda AKP iktidarı gibi, Türk devletindeki egemenler gibi çok katı bir inkarcılıkları yok. Zihniyet düzeyinde Kürt sorununu çözme politikaları hala oluşmamış olsa da Kürt düşmanlığı konusunda Türk devleti gibi, Türk sömürgeciliği gibi çok katı bir yaklaşım içinde değiller ya da şimdiye kadar böyle bir yaklaşım içinde olmadılar. Bu durum, siyasal zorlamaları nedeniyle Kürt sorununun çözümü konusunda adım atılabiliyor. Bunu da önümüzdeki süreçte göreceğiz. Fakat şu görüldüğü; Suriye rejimi de sınırlı bazı haklarla "bu işi sonuçlandırılmı" diyor. Hatta Kerkük'ün Irak devleti tarafından işgal edilmesinden cesaret alarak o da Kürtlerin pozisyonunu sınırlayan bir yaklaşımla bu sorundan kurtulmak istiyor. Çözmekten çok kurtulmak istiyor. Belirli tavizler vererek bu işi kotarmak istiyor. Ama Suriye'de gerçekleşen Rojava Devrimi, Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu böyle sınırlı bir yaklaşımı kabul edecek durumda değildir. Çünkü; sınırlı kültürel bir yaklaşım, demokratikleşmede ısrar etmek demektir. Bu sadece Kürt sorununun çözümüyle ilgili değil, demokratikleşmeyle ilgili bir konudur. Kürt sorununu çözmek demokratikleşmemede direktedir. Bunu da demokratik devrimi gerçekleştiren Rojava Devrimi, Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu kabul etmeyecektir. Demokratikleşmeyen bir Suriye ile Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu karşı karşıya gelir, çatışma içine girer.

Kaldı ki, demokratikleşme sorunu sadece Kürtlerin sorunu değil, Sünnilerin de sorunudur. Hatta en başta da Alevilerin sorunudur. Suriye demokratikleşmeden, Aleviler kendilerini güvencesinde hissedebilirler mi? Yarın dengelerin ne olacağı belli olmaz. Alevilerin varlığının güvencesi de demokratikleşmedir. Süryanilerin varlığının güvencesi demokratikleşmedir. Bu açıdan demokratikleşmeye direnen Suriye'nin pozisyonu güçlü değildir. Eskide ısrar, demokratikleşme konusunda adımlar atmama Suriye rejimini güçlendirmez, Suriye rejiminin pozisyonunu zayıflatır. Mevcut rejim eğer ayakta kalmak istiyorsa demokratikleşmek zorundadır. Demokratikleşmediği müddetçe ayakta kalamaz, kriz sona ermez. Geline aşamada Suriye'yi demokratikleştirmeden, eskisine benzer, belirli rötüşlarla ayakta tutmak mümkün değildir. Bu açıdan önümüzdeki dönem Suriye rejiminin zorlandığı dönem olacaktır. Ya demokratikleşme doğrultusunda adım atacaktır ya da gerçekten aşılanacaktır.

Suriye'de Kürtler dışında da demokratik dinamikler vardır. Her ne kadar muhalifler ezildiyse de, Suriye halklarının demokratikleşme isteği ve özlemi zayıflamadı, güçlendi. Artık Suriye eskisi gibi yönetilemez. Bu yönlü de demokratikleşmek zorundadır. Bu açıdan her ne kadar Suriye eski zihniyeti ve politikalarda ısrar etse de, Kürtlerin özgürlük ve demokrasi mücadelesi, Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nun yapılanması, bölge dengeleri, sadece Kürtlerin değil, Arapların, Sünni Arapların ve diğer toplulukların ve bir bütün olarak Suriye halklarının demokrasi istemesi; eğer iyi mücadele edilirse, demokrasi güçleri ortak hareket ederse Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nun askeri ve siyasi gücü sağlam durursa, saldırdığı taktirde kaybedeceği hissettirilirse, Rejim'e demokratikleşme doğrultusunda adım atırılıp Kürt sorununun önemli düzeyde köklü çözümü ortaya çıkarılabilir.

Rojava'daki sistem, Ortadoğu'da her türlü gericiyle yerle bir edecek güce sahiptir

Rojava Devrimi, Ortadoğu'da yeni bir dönem başlatmıştır. Ortadoğu'da ilk defa bu düzeyde köklü bir demokratik devrim gerçekleşmiştir. Kuşkusuz daha

değerler yaratsa da çok köklü değişimler ortaya çıkarmamıştır. Özcesi; Ortadoğu'da gelişen halk hareketleri demokratikleşme açısından belli bir birikim ortaya çıkarmış olsa da, sonuçları açık ve net olan demokratik gelişmeler yaratmamıştır.

Ancak Rojava Devrimi kesintisiz süren, bütün toplumun harekete geçtiği bir demokratik devrim olarak halkın iradesini ve gücünü açığa çıkarmış, halkın özgürlük eğilimini güçlü bir biçimde temsil etmiştir. Bu açıdan tüm dünyada Rojava Devrimi'nin toplumda yarattığı değişiklikler dikkatle takip edilmiş, hatta hayranlık uyandırmıştır. Demokratik devrim mücadelesinde, Rojava demokratik devrimin gelişmesinde de PYD'nin, MSD'nin (Meclîsa Sûriyeya Demokratik) rolü belirleyici olmuştur. Bu açıdan da PYD ve MSD, Rojava Devrimi'ni ve Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nu temsil eden organlar olarak öne çıkmıştır. Rojava'da ve Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nda herhangi bir demokratik çözüm olacaksa, Kürtleri ve Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nu bu kurumların, organların temsil edeceği kanaati güçlenmiştir. Bunu Suriye'deki, Rojava'daki gelişmeleri takip eden herkes görmektedir. Bu bakımdan Rojava'yı ve Suriye'yi yakından tanıyanlar, Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nu MSD'nin, Kürtleri de PYD'nin temsil ettiğini bilirler.

Ancak şöyle bir gerçeklik de vardır; Rojava Devrimi birçok çevreyi, siyasi gücü ve devleti korkutmaktadır. Rojava Devrimi'nin köklü bir demokratik devrim olması, zihniyet değişikliği yaratması Ortadoğu gericiyle mücadelede binlerce şehit vermiştir. Kobanê yerle bir olmuştur. Çok ağır bedeller ödemişlerdir. Bu kadar ağır bedeller ortadayken kalkıp bu devrimi, bu mücadeleyi dış güçlerin desteğiyle gelişen bir mücadele olarak görmek gerçekleri tersyüz etmektir. Çünkü; Demokratik Ulus anlayışıyla, örgütlü demokratik topluma dayalı Demokratik Konfederalizm anlayışıyla Ortadoğu'daki statükocu, gerici ve despotik güçleri ırkılmıştır. PYD'nin, MSD'nin temsil ettiği Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu ve Rojava'daki sistem, devrimci mücadele Ortadoğu'da her türlü gericiyle yerle bir edecek güce sahiptir. Böyle bir model ve örnek olmuştur. Ortadoğu halkları açısından çekiciliği yüksek bir konum kazanmıştır. Ama bunu kendileri için tehlike görenler, başından itibaren

Rojava Devrimi'ni karalayan, kötüleyen, Rojava Devrimi'nin karakterini saptıran değerlendirmeler yapmışlardır. KDP'nin başkanı Mesûd Barzanî, "Rojava'da devrim yoktur" demiştir. Türkiye sürekli Rojava'daki devrimi karalayan bir propaganda yapmıştır. PYD'nin, Rojava Devrimcilerinin Kürtleri temsil etmediğini, hatta Kürtlere baskı yaptığını iddia etmişlerdir. Yine Kürtlerin Rojava'da diğer halkları topraklarından ettiği, etnik temizlik yaptığı gibi gerçekle alakası olmayan, gerçeklerin tam tersi olan propagandalar yaparak dünya kamuoyunu yanlış yönlendirmeye çalışmışlardır.

Özellikle AKP iktidarının, MİT'in ve Kürt düşmanı ulusalcı çevrelerin baştan beri yaptığı aleyhte propagandalar vardır. Kobanê'de Koalisyon uçaklarının Kobanê'yi vurmasından sonra Kobanê Devrimi'nin ideolojik ve siyasi çizgisini saptıran propagandaları arttırmışlardır. 'Emperyalizme bağlıdır' gibi değerlendirmeler yapılmıştır. Türk devleti, Esad'la ilişkileri var, biçiminde propaganda yaparken, ulusalcı çevreler ya da devletin, MİT'in kontrolünde, etkisinde olan bazı partiler ve çevreler de Rojava Devrimi'nin devrimci karakterini örten, karalayan, sanki emperyalizme bağlıymış, onun yönlendirmesiyle Suriye'de mü-

cadele ediyormuş gibi bir algı yaratmaya çalışmışlardır. Kuşkusuz DAIŞ Rojava Devrimi'ne saldırdıktan sonra, Rojava Devrimi'yle Koalisyon Güçleri arasında belirli bir ilişki olmuştur. Çünkü; DAIŞ sadece Kürtlere değil, bütün insanlığa düşman bir hareket haline gelmiştir. Kobanê'de Kürtlere saldırırken Avrupa'nın birçok yerinde de Avrupalı sivilere saldırmıştır. Fransa'da, Belçika'da, İspanya'da saldırmıştır. Daha birçok yerde masum sivillere saldırarak katliamlar yapmıştır. Böyle bir ortamda Kürtlere saldıran DAIŞ'e karşı DAIŞ'ten zarar gören, DAIŞ saldırısına uğrayan Koalisyon Güçleri'yle Rojava Devrimci Güçleri arasında belli bir ilişki gelişmiştir. Koalisyon Güçleri DAIŞ'e hava saldırılarında bulunmuştur. Bazı çevreler bu durumu saptırarak, objektif durumu çarpıtarak Rojava Devrimi hakkında farklı algılar oluşturmak istemişlerdir. Halbuki İkinci Dünya Savaşı'nda Hitler faşizmine karşı Sovyetler, sosyalistler İngiltere'yle, ABD'yle, Fransa'yla ilişki içinde olmuşlardır. Hatta bu ilişkiyi demokrasi cephesi olarak tanımlamışlardır. Faşizme karşı demokratik güçlerin cephesi olarak görmüşlerdir. Çünkü; Hitler hem Rusya'ya saldırmıştır hem de Avrupa'ya, Fransa'ya, İngiltere'ye ve diğer ülkelere saldırmıştır. Bu durum Sovyetlerle, İngiltere'yi, Fransa'ya ve diğer ülkeleri objektif olarak yan yana getirmiş, ortak bir cephe buluşturmuştur. Sosyalistler, devrimciler hep bunu o dönemin koşullarında doğru politika olarak değerlendirmişlerdir. Çünkü; esas düşman o dönemde faşizm olarak görülmüştür. Suriye'de de DAIŞ'e karşı mücadelede benzer bir durum gerçekleşmiştir. Esas düşman Suriye'de DAIŞ olmuştur. Bu nedenle Rojava Devrimcileriyle DAIŞ'e karşı savaşan güçler arasında dolaylı ya da dolaysız ortaklıklar ortaya çıkmıştır. İkinci Dünya Savaşı'nda faşizme karşı mücadeledeki durumun benzeri ortaya çıkmıştır. Ama bu durum böyle ele alınacağına farklı değerlendirmelerle çarpıtılmak istenmiştir.

Rojava Devrimi'nde şehit düşenler bu devrimin karakterini ortaya koymaktadır

Rojava Devrimi halka dayanan bir örgütlenmedir, topluma dayanmaktadır, toplumun gücüyle ayakta kalmaktadır. DAIŞ'e karşı mücadelede binlerce şehit vermiştir. Kobanê yerle bir olmuştur. Çok ağır bedeller ödemişlerdir. Bu kadar ağır bedeller ortadayken kalkıp bu devrimi, bu mücadeleyi dış güçlerin desteğiyle gelişen bir mücadele olarak görmek gerçekleri tersyüz etmektir. Kürtler demokratik haklarını ve özgürlüklerini istemektedirler. Bunun dışında herhangi bir amaçları ve hedefleri yoktur. Ama Suriye rejimi hala Kürtlerin özgür ve demokratik yaşamını kabul etmiyor. Kürtlerin özgür ve demokratik yaşamını kabul etmeyen, Kürtler üzerinde sömürgecilik kuran Suriye ya da İran anti-emperyalist olacak, halkların haklı özgürlük ve demokrasi mücadelesi veren, toplumun örgütlenmesine dayanan bir sistem kuran, iktidardan ve devletten uzak, sadece toplumun örgütlenmesine ve öz gücüne dayanan bir sistem kuran devrimci hareket ise emperyalizmin işbirlikçisi olarak değerlendirilecek! Bu, kabul edilebilir bir durum değildir. Emperyalizme karşı mücadele ancak halka dayalı verilebilir. Halka dayanmadan hiç kimse emperyalizme karşı mücadele veremez. Anti-kapitalist olmadan emperyalizme karşı mücadele verilemez. Şu anda da Rojava Devrimi halka dayanarak herkese karşı mücadele veriyor. Halka dayanan

Rojava Devrimi halka dayanan bir örgütlenmedir, topluma dayanmaktadır, toplumun gücüyle savaşılmaktadır. Toplumun gücüyle ayakta kalmaktadır. DAIŞ'e karşı mücadelede binlerce şehit vermiştir. Kobanê yerle bir olmuştur. Çok ağır bedeller ödemişlerdir. Bu kadar ağır bedeller ortadayken kalkıp bu devrimi, bu mücadeleyi dış güçlerin desteğiyle gelişen bir mücadele olarak görmek gerçekleri tersyüz etmektir.

önce Türkiye'de önemli bir demokrasi mücadelesi verildi; demokratik devrimin gelişmesi açısından Türkiye'de önemli mücadeleler oldu. Yine İran İslam Devrimi'ne halkın önemli bir katılımı ve etkisi olmuştu. İran İslam Devrimi bir halk hareketi olarak gelişti. Bu yönüyle orada da toplumda belirli düzeyde düşünce ve tutumda değişiklikler oldu. Ancak daha sonra İran İslam Devrimi'nin otoriter karakteri bu demokratik özünü sınırladı, bastırdı. Ama tarihsel olarak İran'da öyle bir halk hareketinin geliştiğini de bilmek gerekiyor. Yine Filistin halkının mücadelesi, Ortadoğu'da demokratik değerlerin oluşması açısından önemli rol oynamıştır. Filistin halkının yürüttüğü Siyonizm'e, emperyalizme karşı mücadele içinde bütün Arap ülkelerinde belli bir demokratik zihniyetin gelişmesi söz konusu olmuştur. 2011'de başlayan, Arap Baharı denen halk hareketleri de Ortadoğu'nun demokratik değerlerinin gelişmesinde belli düzeyde rol oynamıştır. Ancak hem öncülük yetersizliği hem kısa sürede bastırılmaları hem de Filistin Kurtuluş Hareketi'nde olduğu gibi demokratik değerleri sınırlayan, saptıran milliyetçi yanların bulunması, Ortadoğu'nun demokrasi mücadelesi tarihinde belli

örgütler, partiler, mücadeleler güç olur. Halka dayanmayanlar güçsüz olur, işbirlikçi ve uşak olur, emperyalizmin uşaklığını ve işbirlikçiliğini yaparlar. Sadece halka dayananlar anti-emperyalist olabilirler. Günümüzde anti-kapitalist olanlar anti-emperyalist olurlar. Soğuk savaş dönemindeki durumlar farklıydı ama günümüzde halka dayanmadan, demokratik ve anti-kapitalist olmadan kimse anti-emperyalist olamaz.

Rojava Devrimi'nde şehit düşenler bu devrimin karakterini ortaya koymaktadırlar. Türkiye'den sosyalistler gelip şehit düşmüştür, İngiltere'den, Almanya'dan, Avustralya'dan, Amerika'dan sosyalistler gelip şehit düşmüştür. Yine insanlık dışı, insanlık düşmanı çetelere karşı demokratik duyguda ve düşüncede olan gençler dünyanın dört bir yanından Rojava'ya koşarak DAİŞ'e karşı savaş vermiş, şehit düşmüşlerdir. Bu, bu devrimin karakterini ortaya koymaktadır. Öte yandan Rojava'da Kürtler ve Arapların kardeşliği, Kürtle Asuri-Süryanilerin kardeşliği, yine Çeçen, Türkmen her halden insanların Rojava Devrimi mücadelesinde ve Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nun oluşmasında yer alması bu devrimin karakterini açıkça ortaya koymaktadır. Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nda milliyetçiliğin olmadığı, iktidarın ve devletçiliğin olmadığı bir düzen kurulmuştur. Bu, başlı başına devrimin karakterini ortaya koymaktadır. Yine iktidara, devlete, her türlü zulme ve baskıya karşı olma anlayışı anlamına gelen Kadın Özgürlük Devrimi'nin gerçekleştiği bir devrim olmuştur. Rojava Devrimi'ne, "Kadın devrimi" de denilmiştir. Kadın devriminin olduğu yerde zulme, haksızlığa, baskıya karşı başkaldırı vardır, adalet ve vicdan vardır, ahlak vardır, hakkaniyet vardır. Bu bakımdan Rojava Devrimi'nin eşitlik, özgürlük, kardeşlik, adalet, hak, hukuk, demokrasi değerleri konusunda hiç kimsenin söz söylemeye hakkı yoktur. Kuşkusuz bu devrimin eksikleri ve yetersizlikleri olmuştur, olmaktadır. Zaman zaman yanlışlıklar yapılmıştır. Bunlar tabii ki devrim içinde, devrimci mücadele içinde olmaması gereken şeylerdir. Ama bütün devrimlerde ve savaşlarda zaman zaman eksiklikler ve yetersizlikler olur. Dünyada gerçekleşen diğer devrimlerle kıyaslandığında, diğer devrimlerden en az hata, eksiklik bulunan devrim yine de Rojava Devrimi'dir. Rojava Devrimi'ni böyle değerlendirmek gerekir.

Şu açıktır; Rojava Devrimi'ne yapılan ideolojik saldırılar kesinlikle statükocular, karşı devrimciler tarafından, baskı ve zulmün sürmesini isteyen, Kürtler üzerinde soykırımın sürmesini isteyen kesimler tarafından yapılmaktadır. Bu açıdan bu saldırıların gerçek yüzünü ortaya koymak gerekiyor.

Kürt düşmanlığıyla solculuk Kürt düşmanlığıyla demokratik yan yana getirilemez

Niye bu saldırılar yapılıyor? Türk devleti Kürt düşmanlığı yapıyor, Rojava Devrimi'ne düşmanlık yapıyor. Bu düşmanlık nedeniyle ABD ile , Avrupa ile, Rusya ile karşı karşıya geldi. Türk devletinin bu tutumları anti-emperyalist, anti-kapitalist olarak görülebilir mi? Türk devleti tamamen Kürt düşmanlığı nedeniyle bunlarla karşı karşıya geliyor. "Rojava Devrimi'ni ben bastırmak istiyorum, niye benim gibi düşünmüyorsunuz, benim gibi Kürt düşmanı olmuyorsunuz, ben nasıl Kürtleri ortadan kaldırmak istiyorsam, siz niye ortadan kaldırmak için bana destek olmuyorsunuz" yaklaşımıyla dış güçlerle çatışmaya ve çekişmeye giriyor. Dediği şudur; Birinci Dünya Savaşı'nda Er-

menileri soykırıma uğrattırırken nasıl sessiz kaldıysa, şimdi de sessiz kalın, deniliyor. Bu açıdan Türk devletinin karakterini ortaya koymak lazım. Bu ideolojik saldırılar Türk devletinden kaynaklanıyor. Eğer bu ideolojik saldırıda bulunanların karakteri iyi ortaya konulursa bunların söyledikleri de ciddiye alınmaz. Türk devletinin Koalisyon'la karşı karşıya gelme nedenlerinin iyi ortaya konulması gerekir. Kim Rojava Devrimi'ne saldırıyorsa onların karakterinin, amacının ortaya konulması gerekir. Bunlar ortaya konulursa kimse bunları ciddiye almaz.

En fazla da Türkiye'deki ulusalçı çevreler Rojava Devrimi'ne saldırıyor, Rojava Devrimi'nin aleyhinde algı yaratmaya çalışıyorlar. Suriye rejimini destekliyorlar ama DAİŞ'e karşı en etkili mücadeleyi veren, El Nusra'ya karşı en etkili mücadeleyi veren Rojava Devrimi'ni ve Kürtleri suçluyorlar. Kürtler Rojava'da özgürlüklerini kazanırsa, Kürtler Suriye'de demokratikleşirse, Suriye'de Kürtler özgür ve demokratik yaşamlarına kavuşurlarsa bu, Türkiye'ye örnek olabilir, Türkiye'nin soykırımcı rejimini zorlar, Kürt düşmanı rejimini zorlar düşüncesiyle Rojava Devrimi'ne saldırıyorlar. Kendilerine bazıları solcu diyorlar ama bunları solcu kategorisine koymak sola yapılmış en büyük hakaret olur. AKP'yi destekleyen, Kürt düşmanı olan, MHP ile ittifak yapan, tek derdi Kürtlerin hak kazanmasını engellemek isteyenler faşisttir. Bunlara artık sosyal faşist demek bile mümkün değildir. Kürt düşmanlıkları. Kürt düşmanlığıyla solculuk, Kürt düşmanlığıyla demokratik ulusallık yan yana getirilemez.

Bu açıdan Rojava Devrimi'ne yönelik ideolojik saldırıları ciddiye almamak lazım. Rojava Devrimi'nin ideolojik karakterinde, özgürlükçü karakterinde eksiklikler varsa, toplu yeterince örgütlenmiyorsa, diğer halklarla ilişkiler istenen düzeyde değilse, bu yönlü eleştiriler olabilir. Kuşkusuz Rojava Devrimcilerine de bu yönlü eleştiriler olacaktır, olmalıdır. Çünkü; eleştiri olmadan da devrimler doğru gerçekleşmez, demokratik sosyalizm de, Demokratik Konfederalizm de, örgütlü demokratik topluma dayalı demokratik sistem de doğru oturmaz. Geçmiş devrimlerin kaderleri göz önüne getirildiğinde Sovyet Devrimi'nin ve birçok devrimin başına gelenler dikkate alındığında eleştirinin ne kadar önemli olduğu görülür. Demokratik devrimler yapıldı, sosyalist güçler devrimler yaptı, büyük bedeller ödendiler ama eleştirilmedikleri için, eleştiriye açık olmadıkları için, her eleştiriye dış güçlerin oyunu ve saldırısı olarak gördükleri için kendilerini düzeltmediler, sonunda yıkılmakla karşı karşıya geldiler. Tabii ki Rojava Devrimi böyle olmamalıdır. Rojava devrimcileri, devrimciler tarafından, demokratlar ve sosyalistler tarafından yapılan eleştirileri dikkate almalıdır ve varsa bu yönlü eksiklikleri pratikte düzeltmeleri gerekmektedir.

Rojava Devrimi örgütlü bir topluma dayandığı için güçlü bir devrimdir

Rojava Devrimi'nin en temel gücü Demokratik Ulus çizgisinde yürütülen toplumsal inşaa çalışmalarıdır. Devrimin gücü esas olarak buradan kaynaklanmaktadır. Bir toplum ne kadar demokratikse o kadar güçlüdür. Bir toplum ne kadar örgütlü, demokratik toplum haline gelmişse o düzeyde dış güçlere

karşı mücadele edecek güce ulaşmış bir toplumdur. Bu açıdan anti-emperyalistlik, anti-sömürgecilik, dışardan gelen saldırılara karşı direnmek örgütlü topluma olur. Örgütlü olmadan, örgütlü toplum gücüne kavuşmadan dile getirilen söylemlerin pek anlamı yoktur. İstendiği kadar anti-emperyalistlikten ve anti-sömürgecilikten söz edilsin, dış güçlere karşı şöyle tutum takınacağız, mücadele edeceğiz, denilsin, eğer örgütlü topluma dayalı demokratik toplum yoksa, demokrasi yoksa toplum güçsüzdür ve dışardan gelen saldırılara karşı da direnemez. Bu yönüyle de Rojava Devrimi eğer başlangıçtan bugüne her türlü saldırıya karşı direnebilmişse, bunu sağlayan, Demokratik Ulus çizgisinde örgütlü demokratik topluma dayalı Demokratik Konfederalizm'in inşa edilmesidir. Toplum kendisinin içinde olduğu, örgütlü olduğu bir yerde o devrime de sahip çıkar, saldırılara da karşı koyar. Bu yönüyle Rojava Devrimi'nin başka imkanları zayıf olsa da örgütlü topluma dayandığı için güçlü bir devrimdir.

Öte yandan tüm halkların kardeşliğine dayandığı için, demokratik karakterde olduğu için tüm dünya halkları ve demokratik güçler tarafından desteklenen bir devrimdir. Rojava Devrimi'nin iki temel moral değeri vardır; biri, halkların kardeşliğine dayalı Demokratik

Bazıları kendine solcu diyorlar; ama bunları solcu kategorisine koymak sola yapılmış en büyük hakaret olur. AKP'yi destekleyen, Kürt düşmanı olan, MHP ile ittifak yapan, tek derdi Kürtlerin hak kazanmasını engellemek isteyenler faşisttirler. Bunlara artık sosyal faşist demek bile mümkün değildir. Kürt düşmanlıkları. Kürt düşmanlığıyla solculuk, Kürt düşmanlığıyla demokratik ulusallık yan yana getirilemez.

Ulus anlayışına dayalı Demokratik Ulus çizgisidir; diğeri ise dünya halklarının, insanlığın, demokrasi güçlerinin, özgürlük güçlerin ve sosyalist güçlerin Rojava Devrimi'ni desteklemesidir. Bu iki güce sahip olan bir devrimi yenilgiye uğratmak mümkün değildir. Eğer bir devrim gerçek anlamda böyle bir güce sahipse, örgütlü topluma dayalı olarak kendini örgütlü kılmışsa, tamamen demokratik toplum haline gelmişse ve dünya halkları tarafından da destekleniyorsa o devrimi yenilgiye uğratmak mümkün değildir. Ne kadar saldırılırsa saldırılınsın bu devrim örgütlü toplumdan ve dünya halklarından aldığı destekle ayakta kalabilir, kendini geleceğe taşıyabilir. Bu yönüyle başından itibaren Rojava'da bir toplumsal inşaa çalışması var; her alanda toplum yeniden inşa ediliyor, yeniden örgütleniyor. Toplum tüm alanlarda kendini örgütlü hale getiriyor ve güçlü kılıyor.

Kuşkusuz eksikleri vardır, yetersizlikleri vardır, hala toplum tamamen örgütlü hale gelmiş değildir. Bütün sorunlarını kendisi çözer hale gelmiş değildir. Özellikle ambargoların ve savaşın da etkisiyle ekonomik alanda tümüyle komünal, demokratik ekonomiye dayanan, kendi kendine yeten bir eko-

nomik sistem kurulmamıştır. Bu, devrimin zaafıdır. Ancak savaş içinde olan devrimlerde bu tür eksiklikler ve yetersizlikler her zaman olabilir. Önemli olan, bu eksikliklerin ve yetersizliklerin farkında olmak ve gidermektir. Kürt Halk Önderi çizgisinde olduğunu söyleyen, Kürt Halk Önderi'nin paradigmasını esas alan bir devrimdir. Bu yönüyle Kürt halkının Demokratik Ulus çizgisi, örgütlü demokratik topluma dayalı Demokratik Konfederalizm çizgisi, toplumun komünler, meclisler, akademiler, kooperatifler temelinde örgütlenerek kendi kendini yönetir hale gelme çizgisi Rojava devrimcileri tarafından pratikleştirilmeye çalışılmaktadır. Bu konuda belli bir mesafe de alınmıştır. Devrim, biraz da pratikte ortaya çıkan eksikliklerin giderilmesiyle giderek daha da derinleşecek, kapsamlılaşacak, daha yeterli ve yetkin hale gelecektir.

Suriye'de ilk defa demokratik bir seçim olmaktadır

Rojava'da toplumsal inşaa da sürmektedir. Halk bu çalışmalara katılmaktadır. Halkın bilinç düzeyinde de yükselme vardır. Halk, özellikle Kürt Halk Önderi'nin yirmi yıla yakın çalışmasıyla demokratik karaktere, özgürlükçü karaktere önemli oranda sahip olmuştur. Devrimle birlikte bu halk, devrimi kendi devrimi olarak kabul etmiş, toplumsal inşaa çalışmalarına katılım göstermiştir. Eğer bugün Demokratik Ulus çizgisinde tam bir demokratik seçim yapılıyorsa, bunu sağlayan kuşkusuz örgütlü demokratik toplumun yaratılmasıdır. Devrim, örgütlü demokratik topluma dayalı demokratik sistemin öz gücüne, değerlerine güvenerek özgür ve demokratik, adil seçim yapma noktasına gelmiştir. Kuşkusuz devrim, bir halk devrimidir. Halk devrimlerinin meşruiyetleri vardır. Suriye'de sömürgecilğe ve Kürt inkarına karşı, Kürtler üzerinde uygulanan politikalara karşı gerçekleştirilen devrim dünyanın en meşru ve haklı devrimlerinden, mücadelelerinden biridir. Zaten bu nedenle dünyada Rojava Devrimi'ne karşı bir sempati bulunmaktadır. Dünya halkları Rojava Devrimi'ni bu kadar sahipleniyorsa bu zaten güçlü bir meşruiyete kavuştuğunun ifadesidir. Yine DAİŞ'e karşı mücadele içinde bu devrim kendisini daha fazla örgütlemiş ve güçlendirmiştir. Bu yönüyle devrimin meşruiyeti, devrimin halka dayanması konusunda kuşku yoktur. Ancak seçimler her zaman bu meşruiyetleri kalcılaştırıran, daha görünür kılan ve tüm boyutlarıyla kanıtlanı hale getiren bir olgudur. Rojava ve Kuzey Suriye Demokratik Federasyonun'da seçimlerin yapılması Rojava Devrimi'ni güçlendirmiş ve kendisine güvenini arttırmıştır. Halklar arası kardeşliği güçlendirmiş, demokratik kültürü geliştirmiştir. Çünkü; tüm halklar özgür ve demokratik temelde seçime katılmışlardır. Hatta farklı halklara ve inançlara pozitif ayrımcılık tanıyan bir seçim sistemi vardır. Yine kadınlar ve gençler önemli düzeyde temsil edilmektedir. Seçim sistemi de seçime katılan toplumsal kesimlerin düzeyi de seçimin adil ve demokratik olması yanında, Rojava'da, Kuzey Suriye'de gerçekleşen federasyonu daha özgürlükçü ve demokratik hale getirmiştir. Bundan sonra toplum bu devrime daha fazla sahip çıkacaktır. Artık kendi iradesiyle kendi yönetimini seçmektedir.

Rojava'daki seçimler klasik seçimlere benzemeyen bir seçim olmuştur. Sadece dört yılda bir parlamento üye-

lerinin seçildiği bir sistem söz konusu değildir. Toplumun demokratik karakterinin ve sürekli kendini hissettirdiği ve yerel demokrasiye dayalı bir demokratik sistem ortaya çıkmıştır. Mahallelerin, ilçelerin, illerin ve bölgelerin kendi kendini yöneteceği bir seçim olmuştur. Yerel demokrasinin güçlendiği bir seçim olmuştur. Tamamen yerel demokrasiyi güçlendiren bir seçim olduğundan demokratik karakteri derin ve kapsamlıdır. Merkezîyetçiliğe, merkezi yönetime dayanmayan bir yönetim gücü ortaya çıkmaktadır. Herhangi bir iktidar ve güç odağının tüm toplumu istediği gibi yönettiği, yönlendirdiği bir siyasal sistem değil, tamamen örgütlü demokratik topluma dayalı demokratik konfederal sistem ortaya çıkmıştır. Toplum bu demokratik sistemde değer ve anlam bulmuştur, kendi gücünü görmüştür. Sadece bireylerin oy verdiği bir seçim sistemi de olmamıştır; örgütlü topluma dayalı, örgütlenmiş bireylerin tercih yaptığı bir seçim olması tabii ki o sistemin daha toplumsal, demokratik olmasını güçlendirecektir.

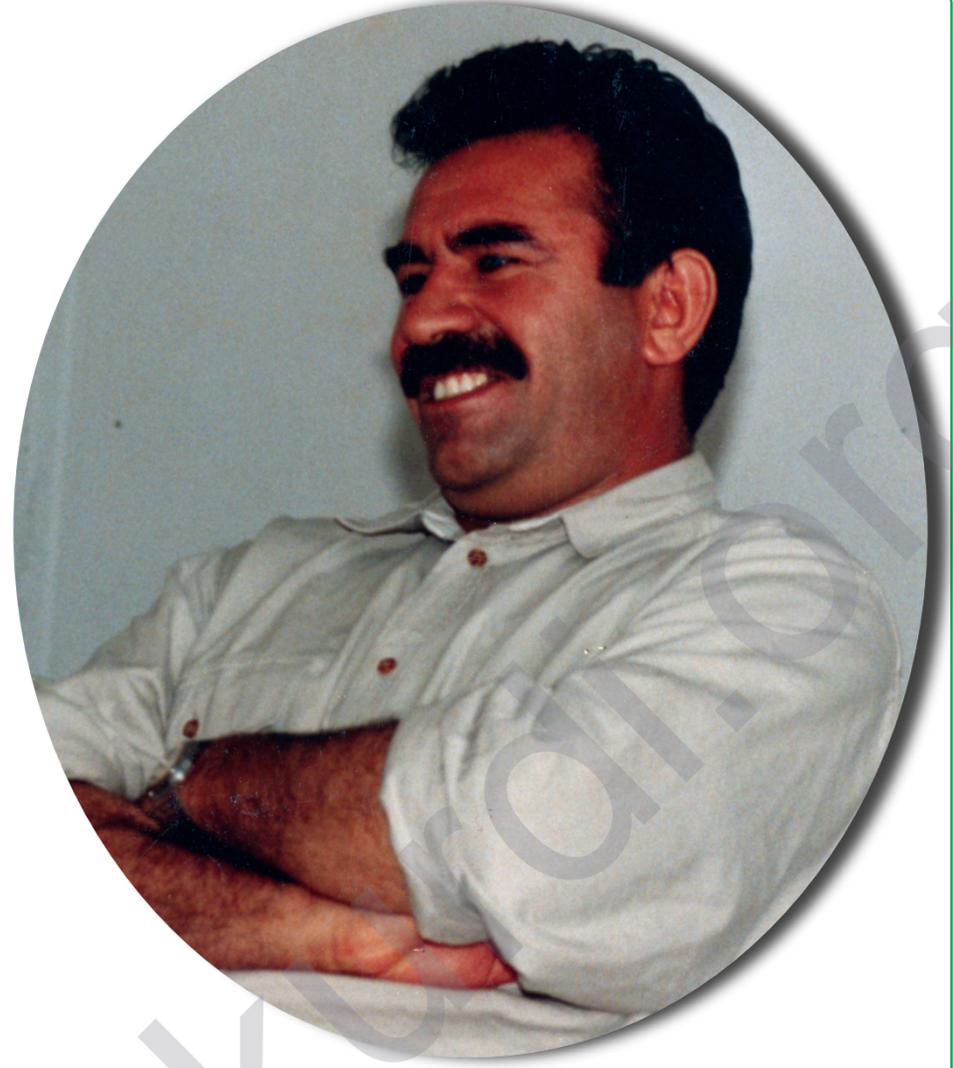
Suriye'de ilk defa böyle demokratik bir seçim olmaktadır. Daha önce Suriye'de çeşitli zamanlarda seçim yapılmıştır ama demokratik bir seçim olmamıştır. Baas dönemindeki sistem, Rejim'in istediklerinin seçime girdiği, istediklerinin kazandığı bir seçim sistemiydi. İlk defa Suriye'de bu düzeyde demokratik bir seçim olmaktadır. Seçimin güvenli ve adil yapılabildiğini gözlemlemek için Rojava ve Kuzey Suriye Federasyonu dışından gelen birçok gözlemci bu seçimleri takip etmiştir. Seçim döneminde seçimi takip eden farklı kesimler, demokratik çevreler, dışardan gelen gözlemciler seçimin demokratik olduğunu, adil ve özgürce yapıldığını ortaya koymuşlardır. Bu yönüyle bu seçimlerden sonra Suriye'de özgürlükçü demokratik sistem daha fazla oturacak, halkın katılımı daha fazla sağlanacak ve sorunların örgütlü demokratik topluma, yerel demokrasiye dayalı temelde çözümlenmesi daha etkin biçimde sağlanacaktır.

Kadın devrimi tüm toplumun özgürleşmesini sağlayan devrimdir

Rojava Devrimi'nin en temel güç kaynaklarından biri de kadın devrimidir. Kadın devrimi, devrimlerin hem demokratik karakterini derinleştirip kapsamlılaştırır hem de özgürlük karakterini derinleştirip kapsamlılaştırır. Bu açıdan kadın devrimi sadece kadınların özgürleşmesi, eşitliği devrimi değildir, tüm toplumun demokratikleşmesi ve özgürleşmesini sağlayan devrimdir. Bu yönüyle kadın devriminin olduğu yerde, devrim içinde devimler gerçekleşir. Kadın özgürlük çizgisi, kadın devrimi tüm devrimci hamleleri, devrim alanlarını tetikler. Devrimin gerçek anlamda toplumsal tabana kavuşmasını sağlar. Kadın devrimi, devrimlerin toplumsal gücünü derinleştirir ve kapsamlılaştırır bir devrimdir. Bu yönüyle Rojava Devrimi kadın devrimiyle büyük bir güç kaynağına, büyük bir enerjiye kavuşmuştur. Bir ülkede, bir toplumda devrim, kadın devrimiyle iç içe gelişmişse ya da kadın devrimi o devrime damgasını vurmuşsa o devrimi yenilgiye uğratmak, o devrimi ezmek, tasfiye etmek mümkün değildir. Kadın devrimi, kadın özgürlük çizgisi devrimlerin yenilmezlik aşısıdır. Yenilmezliğini sağlayan devrimdir. Bu yönüyle Rojava Devrimi, kadın devrimini gerçekleştirerek kendisini çok güçlendirmiştir.

Önder Apo'nun Kürdistan Yurtseverliği ve Ulusal Kurtuluş Cephesi kitabından derlenmiştir

**Yurt sevgisi, insan topluluğunun
daha ilk şekillenişinde aradığı
bir sevgidir. İlk toplumsal yoğunlaşma,
ilk toplumsal ilişkilerin gelişmesi,
hep küçücük bir
dünya parçasında gerçekleşir.
Orada bir ev kurulur, küçük bir
üretim alanı açılır,
sınırlar çizilir, tanışılır ve bununla
bağlantılı bir kültür gelişir,
burayı koruma duygusu gelişir ve
bu bir kişiliği yaratır. Biz yurtseverliği,
dünya halklarının
yaşadığı tanımların dışında ve
daha çok ülkeye
yönelişin anlamı olarak koymak
durumundayız.**

Büyük yurtseverlik görevlerimiz

Yurtseverlik, yaşadığımız topraklarda ilk toprak parçasını ekime açmaktan tutalım, yonttuğumuz birkaç taşla kurduğumuz kulübeleri, ulaştığımız yerleşik yaşamı savunmak ve giderek bunu evin-tarlanın savunulmasından aşiret sahasının savunulmasına ve daha da ilerleterek milliyetin olduğu ülkeyi savunmaya kadar yükselterek bir halkın yaşamına sahip çıkmaktır. Burada başlı başına bir toplumsal yaşamın gelişmesi söz konusudur. Yurtseverlik bütün bu tarihsel gelişimden günümüze kadar olan süreci ifade eder. Yurtseverlik uluslaşmaya bağlıdır. Toprağa bağlanarak yerleşik bir yaşama geçmek, yerleşilen alanları savunmak ve orada kökleşerek uluslaşmak, günümüzde sömürgecilğe karşı savaşmak, Ulusal Özgürlük Mücadelesi'ni her düzeyde geliştirmek, bunun için duygu, düşünce ve çalışmak gibi tarihsel derinliği olan bir mücadeleyi içermektedir.

Yurtseverlik bizde yitirilen, çarpıtılan, ihanete uğrayan hazin bir durumdur. Yurt inkarı, Türkiye yurtseverliği ve hakim ulus milliyetçiliği biçimine kadar gidebilmiştir. Böylece enternasyonalizmi de, insanlık duygusunu da yerlebir eden bir konumda olduğu için kişilik oluşumumuzun temelinde sağlam bir yurtseverlik anlayışını, ilişkisini oturtmak vazgeçilmezdir.

Yurt sevgisi, insan topluluğunun daha ilk şekillenişinde aradığı bir sevgidir. İlk toplumsal yoğunlaşma, ilk toplumsal ilişkilerin gelişmesi, hep küçücük bir dünya parçasında gerçekleşir. Orada bir ev kurulur, küçük bir üretim alanı açılır, sınırlar çizilir, tanışılır ve bununla bağlantılı bir kültür gelişir, burayı koruma duygusu gelişir ve bu bir kişiliği yaratır.

Biz yurtseverliği, dünya halklarının yaşadığı tanımların dışında ve daha çok ülkeye yönelişin anlamı olarak koymak durumundayız. "Türkiye bölünmez bir bütündür" felsefesi bizim ülkemizde de önemli oranda etkisini gösteren bir felsefedir. "Türkiye ülkesi ve milliyetiyle bölünmez bir bütündür" denilir. Açıkça belirtelim ki, bu diğer azınlıklardan daha çok Kürdistan ulusal gerçekliğinin özümsemesi için oluşturulan bir maddedir. Kürdistan halkının ulusal değerlerini Türk ulusal değerleri içinde eritmeyi, Türkiye yurtseverliğini tüm Kürdistan yurtseverliği yerine koymayı amaçlar. Nitekim daha ilkokuldan beri hepimize, vatan sevgisi denilince Türkiye sevgisi öğretilir; vatani tanımla denilince, "Üç tarafı denizle çevrili dörtgen biçiminde bir kara parçası olduğu, yedi bölgeye ayrıldığı" söylenmesi öğütlenir. Bir tarih bilinci verilir; ekonomik ve sosyal alanda günümüzde şu kadar gelişmiştir, denilir. Bütün bunların amacı, bu, 'bölünmez bütünlüğü' kafalara şırınga etmektir.

Bu daha çok da Kürdistan'ın özneliğini yani ayrı bir yurt, ayrı bir halkın yaşadığı bir alan olarak Kürdistan gerçeğini ortadan kaldırmak ve Türkleşmeyi bütün bir saha içerisinde hakim kılmaktır. Bunun bizim açımızdan bir yurtseverlik biçiminde değil, bir uluslaşma değil, bir sömürgecilik biçiminde algılanması gerektiğini söyledik. Bu konuda aslında büyük bir saptırmayla karşı karşıya olduğumuzu, vatansızlaşmanın, yurtsuzlaşmanın, milliyetsizleşmenin yoğun bir baskı ve sömür ortamında gerçekleştirildiğini belirttik. Bütün toplumsal çözümlüşün, ekonomik değerlerden, emeğinden, tarihten ve bir de kültürden koparılışının ve her türlü gerilik ortamına itilişin bu tip bir yaklaşımla yani Türkiye yurtse-

verliğiyle ve Türk ulusçuluğunun gelişmesiyle sıkı bir ilişkisi vardır. Bizim bu konuda kendi değerlerimize sahip çıkmayışımızın, bu asimilasyonu her düzeyde yaşamamızla ilişkisi vardır.

Dolayısıyla yurtseverleştirme hareketimizi, yalnız siyasal bir kurtuluş hareketi olarak, yalnız ulusal bir başkaldırı olarak değil, tarihten günümüze kadar toprağa yerleşme, aşiretleşme ve halklaşma süreçlerini de içerecek bir biçimde ele almak, özellikle de kapitalist sömürgeciliğin gelişmesiyle birlikte emeğin kendi toprağı üzerinde üretim araçlarıyla iççe bir üretimin geliştirilmesinden alıkonulması, göçe zorlanması ve aynı zamanda vatandan koparılması süreçlerini görüp, bu süreçlere karşı koymak biçiminde anlıyoruz. Yurtseverlik anlayışına bu temelde yönelmeliyiz. Biz aynı zamanda, hakim ulus emekçilerininin de böylesine bir sömürgecilikten çıkarılmasının olmadığını, tam tersine onlarda yoğun bir şovenizmi geliştirdiğini, yurtseverlik ve devrimcilik eğilimlerini şovenizme dönüştürdüğünü, bunun da sınıf mücadelesine muazzam bir ket vurduğunu ortaya koyduk.

Ülkeye bağlılık geliştirilmeden ulusal bağımsızlıktan bahsedemeyiz

Yurtseverlik, gerçekten ülkeden kolay kolay kopmamayı, milliyeti ne kadar geri olursa olsun onu devrimci tarzda yaşamayı -ki devrimci yurtseverlikten bahsediyoruz- dağına ve taşına sahip çıkmayı, havasına ve suyuna kavuşmayı, bunları bir kutsallık ve ulaşılması gereken bir hedef olarak görmeyi, çağa katılımın yurtseverlikten geçtiğini ve bunun da bir mücadele oldu-

ğunu anlamayı, vatandan ve değer üretmekten vazgeçmenin aslında önemli oranda toplumsal gerçekten kopmayı içerdiğini ve bunların da gericileşme, her türlü geriliğe alet olma ve kendini yitirme anlamına geldiğini bilmeyi ve bunlara karşı koymayı içerir. Kimliği kazanmanın, ilericiğin temel kıstası olduğunu ve bunun dışında bir şahsiyet bulmanın imkansızlığını görmeyi şart kılar. Diğer halklarla kurulacak ilişkilerin temelinde mutlaka bunu oturtmayı, ne kadar da geri ve ilkel olursa olsun kendi kültürel değerine ve harabelerden de ibaret olsa tarihsel gelişimine sahip çıkmayı gerekli kılar.

Şimdi bu konular bizde çok zayıftır. Bizde yaşadığımız toprak parçaları dediğimizde, sadece umutsuzluk ve karamsarlık çağırışını getiriyor. İşte kendi ana yurdu olarak değerlendirilmesi gereken bu toprakları böyle görenlerin, bırakalım devrimci olmalarını, ilerleme ve kişilik bulma konusunda bile hiçbir iddiaları olamaz. Bizde bu konudaki çözümlüş derindir, uzun sürelidir ve bu bizdeki düşürülmüşlüğü en doğru izahıdır da.

Topraktan kolay çözülen, burada değer üretmekten vazgeçen, kendi emeğini binlerce kilometre uzakta yoğunlaştıran kişiler her zaman hor görülmeyle layıktırlar. Evet, biz burada çalışan emekçilerimizi kötülemek istemiyoruz. Onlar çok büyük oyunların, baskıların, açlığın sonucu olarak buralara taşınılmışlardır. Fakat bundan çıkarılması gereken sonuç, bütün gücümüzle direnerek yaşantımızın ana merkezine vatan topraklarında yaşamayı koymaktır. Yabancılaşma yaşamayı vatana kavuşmanın bir gerekçesi olarak değerlendirir ve bunu bilerek yaparsak, bu dış alanlarda yaşam ancak o zaman bir anlam taşıyabilir. Aksi

takdirde bunu sonuna kadar hor göreceğimizi belirtiriz. Hemen belirtelim ki, yurtseverlik bizde, sıradan çabalarımızdan totalim zafere kadar giden çalışmalarımızda bütün demokratik ve sosyalist görevlerin temelidir. Ülkeye bağlılık geliştirilmeden, ulusal bağımsızlıktan bahsedemeyiz, orada yaşayan halka bağlılık beslenmeden devrimci savaştan bahsedemeyiz. Ve tabii ki, bunu bütün yaşamın merkezine sokmayan bir militanın devrimci görevlerini başarmasından bahsedemeyiz.

En ilkel klan, kabile boylarının bile yaşam açısından vazgeçilmez gördükleri toprak parçasını, günümüzde Kürdistan'ı ailece toptan terk etmek, insanlıktan ne kadar geri kaldığımızı, ondan da öteye koştığımızı en bariz bir şekilde ortaya koymaktadır. Çok hazindir ki, bu kendiliğinden olmaktadır. Bugün bir Filistin ailesinin topraktan kopmama savaşımı çok önemli bir savaşımdır. Bugün bir Filistin direnişi, oraya bir Filistinli aile daha iskan ettirmeyi, İsrail iskanını kabul etmemeyi en önemli bir uğraş olarak görmektedir. Bu bütün dünyada böyledir. Peki bizde öyle midir? Hayır! Bizde bölük bölük, tabur tabur insanlar, bin yıllık anavatan topraklarını karın doyurmak uğruna terk ediyorlar. O da mümkün olsa!

Her şeyini yitirme temelinde gidiyor. Hadi geçmiş katliamlar döneminde zorla göçertildiler, iskan ettirildiler diyelim, peki ya şimdi? Aç bırakılıyor insanlar. Bu bir kaçırma yöntemidir. Daha da ötesi, toprak üstünde kalıp da, toprağa ihanet etmek var, toprağa beş metelik değer vermemek var. Onun özgürlüğü uğruna dilini bile kıpırdatmamak var. Bundan daha büyük bir inkarcılık, bundan daha büyük vatansızlık söz konusu olabilir mi? Ama bu yaygındır. Bu kadar toprakla bağını, bağımlılığını, sevgisini terketmiş, bunu yadsımış ve böylece yabancılaşmayı en tehlikeli bir noktada yaşayan bir kişi, bir aile, bir halk aslında kendi kendine köleliğin en tehlikeli biçimlerinden birisini yakıştırmış demektir.

Günümüzde bir karış toprak uğruna savaşlar oluyor, oluk oluk kan akıyor. Bizde ise yadsıma had safhadadır. Hiçbir ülkede, bizim ülkede olduğu ka-

zelliklerini doğru dürüst tanımıyor. Yurtdışında gördüğümüz küçük bir suyun kenarındaki bir bahçe, kurulmuş bir park bize mutluluk veriyor. Ama ülkemizde o kadar doğal güzellikler var ki, bir aylık imar çabası sonucu dünyayı çekebilecek güzelliklerle doludur. Ama biz bakmasını bile bilmiyoruz. Birçok arkadaş ülkeyi boydan boya dolaşıyor, buna rağmen bir tek güzellikten dahi bahsedemiyor.

Bu durum ülkemizin doğal yapısına ne kadar yabancı olduğumuzu gösterir. Bu da yurtseverliğimizin ne kadar sınırlı olduğunu, ülkemizin tabiatına sağlıklı olmayan dar, hatta inkarcı yaklaşımın yurtseverlik tutkularımızı ne kadar zayıflattığını açıkça ortaya koyuyor. Arkadaşlar o kadar yer dolaşmış, manzara görmüş ama bu konuda bir hikaye bile yazamıyor, bir gözlem bile yapamıyorlar. Halbuki düşmanın birçok yazar-çizeri, Hakkari'ye ve ülkemizin daha değişik alanlarına gidiyorlar ve yaşamımızı film yapıyorlar, şiir, roman yazıyorlar. Bizim arkadaşlar ise o topraklarda yaşadıkları halde bir tek güzellikten bile bahsetmiyorlar. Ama inanıyorum ki, çok büyük güzellik değerleri, coğrafyanın en güzeli, hatta Ortadoğu'nun en güzel coğrafyası oradadır ve eğer biraz da özgürleşir ve yeniden bir imar hareketine uğrarsa bütün dünyayı çekecek güzelliklere sahiptir. Her bir ırmak kenarı, vadisi ve bütün coğrafik oluşumları villalara dönüşebilir.

Tarihi sevmeden yurtsever olunamaz

Birçok yer mevcut haliyle doğal park görünümündedir zaten. Tarihi zenginlikler büyük bir çekiciliğe sahiptir.

Burada yüzlerce kavim bir kültür yaratmış; bunlar yoğunlaşa yoğunlaşa bugün halkımızda çok geri düzeylerde de olsa ifadesini buluyor. Ama tarihi sevmeden yurtsever olunamaz. Tarihin buradaki 'alin yazısı' nasıl çizilmiş, halklar burada nasıl yaşamışlar, hangi kültürler gelişmiş, bize kadar bunlar nasıl gelişmiş, krallar, paryalar, köleler burada nasıl mücadele vermiş, burada sanat nasıl gelişmiş? Bunları duymayan, bunları bilmeyen, ruhuna nak-

adam şurada kalsın, sıradan bir yaşantı bile çıkmaz. Dolayısıyla, yurtsever yaşantının kaynağı bu olamaz. Bizim neden sanatkarlarımız ve edebiyatçılarımız çıkmıyor? İşte bundan. Kim vatan için ne kadar düşünce, ne kadar pratik sergiliyor? Vatansızlığı besleyecek tarihi kaynak konusunda ne kadar bilinçlidir? Birçoğumuz, coğrafya konusunda bilinçlilik şurada kalsın, ülkemize Türkiye'nin ayrılmaz bir parçası olarak veya Türk milliyetçiliğinin gözükleriyle bakarız. Elbette bu durum bizde yurt sevgisini geliştiremez. Eğer TC'nin habire geliştirmeye çalıştığı, "Doğu mahrumiyet bölgesidir, böyle çirkindir, yaşanamaz" vb edebiyatını biz de paylaşırsak ihanet etmiş oluruz. Zaten bu yüzden toprak için fazla direnme değil, ölme değil, devamlı kaçma var. "Ölsek de toprağımızdan ayrılmayız" demiyoruz. "Vay bize bir iş bulana bin şükran" der, fırlar kaçarız. Aslında bu tür kaçış da öyle anlamlı bir kaçış değildir. Ekonomik nedeni de olsa onur kırıcı bir kaçıştır. Evet, mecburiyet karşısındadır, başka çare yoktur ama en azından şu da söylenmelidir: "Bizi bu duruma getirenlerden müthiş hesap sormak gerekir." Böyle karşılık verildiğinde, hiç olmazsa bu kaçış direnişe dönüştürülebilir ve öyle olmalıdır da. Tarihten kaçmak doğru değildir. Ağır bir tarihi bilinçsizlik bizi kör yapar, gelecek konusunda bizi çok iddiasız bırakır. Aynı şeyleri çağ için de söyleyebiliriz.

Çağdaş halkların gelişmelerini bütün boyutlarıyla görmeden ve değerlendirmeden halkımızın çağdaşlaşma gereğini duymayız. Bu durumda herkesi kendimiz gibi sanırız ki, bu bizde ilerletme, yükseltme tutkusunu yaratmaz. Bu da ne yapar? Bizi çağdaş halklar seviyesine yükselme iddiasından vazgeçirir; bu ise yurtseverliği zayıflatır. Demek ki, çağdaşlık bilinci, yurtseverlik bilincinin ayrılmaz bir parçasıdır. Bunu geliştiren ve aynı zamanda yurtsever olan kişi diğer dünya halklarının gelişimine hayranlık duyar; onlara boyun eğmez ama saygıyla bakar. Onları reddetmez, onlardan neler alabileceğini veya neler katabileceğini düşünerek yaklaşır. Yurtseverlik daha değişik yaklaşımlarla da

Ulusal özellikler ne kadar sizi tutkuyla kendisine bağlıyor?

Dikkat edilirse dünya halkları, ulusal kurtuluş aşamasında şiddetli bir savaşımdan, başkaldırdan geçerek burası vatanımızdır ve sonuna kadar orada kalacağız demişlerdir. Orada siyasal kurtuluş temelinde ekonomik olarak sınıflaşma, sosyalleşme, kültür, teknik, bilim ve giderek ulusal güçlenmenin çok çeşitli biçimlerine ulaşmışlardır. Dünya halklarının ezici bir çoğunluğunun gelişimi böyle olmuştur. Temel doğrultu, eğilim ve yaşam şekli bu biçimde gelişmiştir. Ve bugün ulusal kurtuluş savaşlarının tümü bu amaçla gelişmektedir. Savaşlar bunun içindir. Hatta sosyalist ülkelerde bile herhangi bir ulus belli bir toprak parçasında yaşadığı için onun uğruna savaşım vermektedir. Bu, günümüzün en yakıcı bir sorunudur. Peki bizde ne yapılmıştır? Bizde kaçış vardır. Bu sadece fiziki olarak değil, toprak üzerinde bulunduğu halde kaçma vardır. Kendinizi bir yoklayın. Doğduğunuz yöreye, köye ve çevreye gidip dolaştığınızda şehir ve kasabalar, tarihsel kalıntılar, geleneklerimiz, toplumsal şekillenme, ulusal özellikler sizi ne kadar sarıyor? Ne kadar değer veriyorsunuz, ne kadar derin arayışı içerisindeyiz, ne kadar sizi tutkuyla kendisine bağlıyor? Bu duygularınız, bu konudaki arayışınız şiddetli ise, derin ise o zaman bu kısmi bir yurtseverleşmenin başlaması demektir. Eğer bu yoksa, bir vatan haini olduğunuz ortaya çıkmaktadır. Ve maalesef gelişmeden değil, herhalde gittikçe azalmadan ve tükenmeden bahsedeceğimize göre, vatansızlık meselesinde durumlarınız son derece yıkıcıdır. İkel klan ve kabilelerin bile onsu edemedikleri ancak o temelde kültüre ve daha fazla ürüne, tekniğe, bilime, inanışa ulaştıkları bu olgudan eğer biz bu çağda uzak durursak kaç para eder? Manevi bir güç olmazsa, yüksek bir sevgi ve tutku olmazsa, birakalım insanlıktan bir

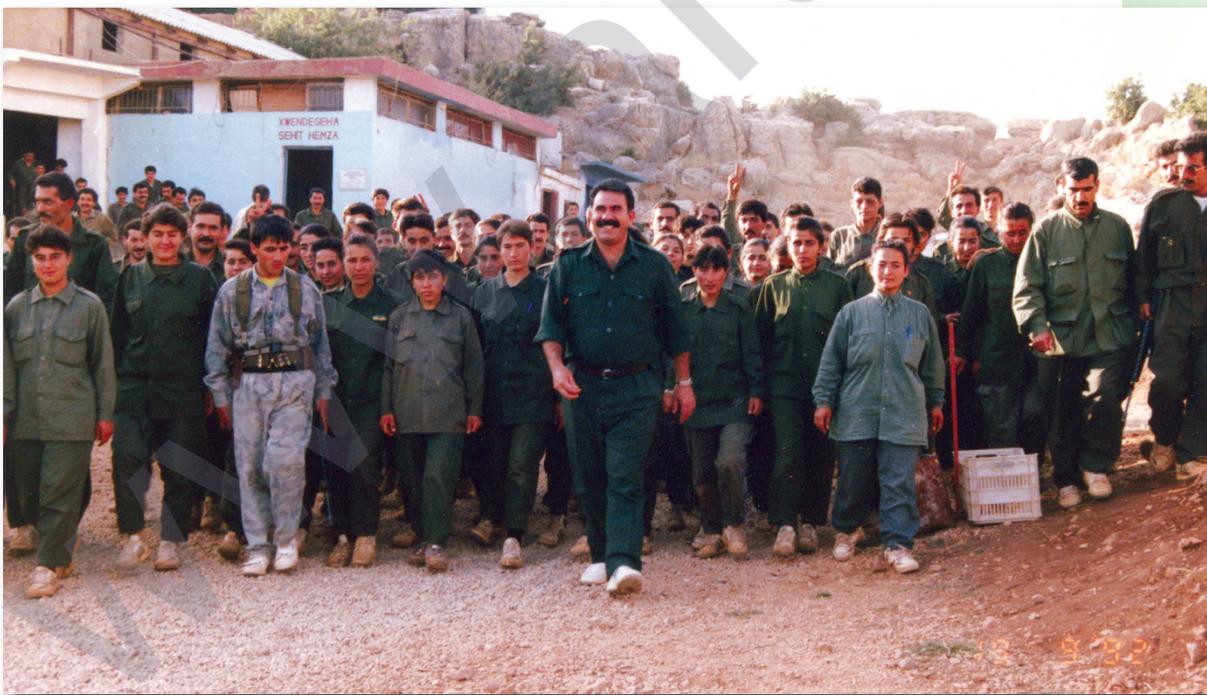
gördüklerinde ise müthiş bir duyguya kapılmaktadırlar. Orada güneşi seyretmek için mutlaka sabaha kadar beklemekteyler. Dünyanın her tarafından tonlarca masraf yapıp oraya bu günü yakalamak için gelmektedirler. İşte bunu o kadar sevmekte, o kadar muhteşem görmekte, kutsal görmekte ve yüceltmekteyler. Acaba yanbaşında yaşayanlarımız bu duygunun yüzde birini duymuşlar mıdır? Elbetteki hayır! O zaman kendi halimize bakalım. Böyle ucubeler kaç paralık adam olabilir? İnsanın bu kadar görkemli gördüğü, harika dediği bir olay karşısında biz yoksun, kör-sağır bir durumdayız. O zaman yurtseverliğin ölçütüne bakmak gerekir. Buna bakıldığında yurtseverlikten ne kadar uzak olduğumuz görülecektir. Ve bu küçük bir örnektir. Daha neler neler...

Kürdistan'da oluşan kültür insanlık tarihi kadar eskidir

Kürdistan, insanlığın ilk defa üzerinde uygarlaşmaya adım attığı bir merkezdir. İnsanlık ilk defa burada toprağa yerleşmiş, toprağı tarıma açmış, yabancı hayvanları evcilleştirmiş ve toprağa kavuşmuştur. İlk defa setler dizilip barajlar yapmış, sulama yoluyla tarımı gerçekleştirmiştir. İlk defa burada kentler kurmuş, tanrılar, dinler ortaya çıkmıştır. İlk sanat örnekleri, din kitapları burada yazılı hale getirilmiş ve bu belgeler günümüze kadar korunmuştur. Sayısız halklar kendi özellikleriyle bu kültüre katkıda bulunmuş, daha da zenginleştirmiştir. Oluşan kültür, insanlık tarihi kadar eski bir kültür olmuştur. İnsanlık buradan uygarlık temelinde çeşitli alanlara yayılmış ve buradaki uygarlaşma adım adım dünyanın dört bir tarafına taşırılmıştır.

Peki bu tarihi temelden geriye hangi eser kalmıştır? Böylesine büyük bir tarihin içinde biz, cücelerden de daha cüce değil miyiz? Ve yine bu tarihsel gelişimle ne ilişkimiz vardır? Ağrı dağı eteklerinde, Van gölü kıyılarında doğan Urartular'dan totalim, ilk Med, Asur uy-

Büyük yurtseverlik kavgasının içindeyiz. İnsanlık tarihi kadar eski ama insanlığın en çok unutulduğu bir ülkede büyük bir insanlık kavgasını, yurtseverlik temelinde geliştirmekteyiz. Bunun mensubu olmak bile başlı başına bir büyüklüğün yaşanması demektir. Bu yüce ülküyle yola çıkmak, en büyük düşman ordusunu manen çökertir. Nitekim bizim pratiğimiz de bu durumu çok iyi kanıtlamaktadır. Bununla dopdolu yaşayan bir militanımız, hangi halk topluluğu içine, köy ve kente girerse girsin, biraz sağlam kendisini yansıttığında bir çekim kaynağı, sevgi kaynağı, düşünce yayıcısı olacaktır.

dar toprağa hor bakma, onu harabelerden ibaret, kuru, verimsiz, hayır getirmeyen olarak görme, toprağa sırtını çevirme ve böylelikle onu çiğneme gibi iğrenç bir duygu gelişmemiştir. Toprak, bizde çiğnenilmektedir, üzerinde vatan diye yaşanılmıyor. Acaba bu duyguyla büyütülecek çocuklar ve geliştirilecek ailelerde ekonomik, sosyal ve kültürel yaşam kaç para eder?

Biz ülkemize bir coğrafya olarak bile bakmasını bilmiyoruz. Doğal gü-

şetmeyen kişi, elbette bugünkü gibi çok dar, tarihten kopuk ve doğa güzelliklerini duymaktan uzak olur. Yine, yurtdışında yabancı kalmanın acısını duymadan yaşayan, burnunun ötesini göremeyen, dar, ruhsuz, bir-iki genel dogmayı ezberlemekten öteye gitmeyen biri, rahatlıkla kaçabilecek, terkdebilecek sahte bir devrimci geçinen olup çıkar. Yaşam dediğimiz şey, bir yuvaya köstebek gibi sığınıp günlük üretimi sürdürmek ise bundan, büyük

beslenebilir ve beslenmelidir de. Bu anlayışla yaklaşıldığında bir ülkede çok sağlam bir ekonomik yapı kurulabilir, her türlü kültür, sanat, spor geliştirilebilir. Eğer gelişme bu biçimdeyse çağımızda her yerde inşa gerçekleştirilebilir. Eğer biz de böyle an-lıyorsak, o zaman yurtseverliğin önemli bir yanı da vatan toprakları üzerinde ekonomiyi inşa etmek, bu temelde de üst yapıyı inşa etmektir. Demek ki, bu inşa hareketi güçlü bir yurtseverlikle mümkündür.

şeyler kavramayı, kendimizden dahi hiçbir şey kavrayamayız.

Kürdistan'ın çok çeşitli güzellikleri, zenginlikleri ve tarihsel eserleri vardır. Bir Adıyaman'da Nemrut heykelleri Dünya'nın Yedinci Harikası'dır. Ve bütün dünya orayı gelip görmek istemekte,

garlıklarına ve Pers, Babil, Mitaniler'e kadar, bunlar neler yapmışlar ve kaç bin yıl yaşamışlardır? Büyük Pers valilikleri burada nelerle uğraşmışlardır? Asur kralları, bugün bile ulaşmakta zorluk çektiğimiz dağlar üzerinde kaç yüzyıl savaş yürütmüşler ve ne yiğitlikler

sergilemişlerdir? İskender burayı boydan boya nasıl geçmiştir? Onbinlerin dönüşünde halkımız bu ricata nasıl karşılık vermiştir? Yunan yazarları buradaki görkemliliği nasıl dile getiriyorlar? Roma orduları burada nasıl, kime karşı, kaç yüzyıl savaştılar? Ermeni kralları burada uygarlığı ne kadar geliştirdiler? Sanata ne kadar katkıda bulundular? Ne yiğitlikler, büyüklükler ortaya çıktı? Bizans İmparatorluğu kaç yüzyıl burada Sasanilere karşı savaş yürüttü? Fırat kıyılarında, Dicle kıyılarında savaş ne kadar uzun sürdü? Ne kadar insan vuruldu? Hangi büyük cengaverlikler yapıldı? Diyarbakır nasıl kuruldu? Halen bugün bile görkemliliğini yitirmemiş Diyarbakır surları niçin ve kimlere karşı yapıldı? Kaç yüzyıl bu surlar pekiştirildi? Kimler burada savunma yaptı? Boydan boya kaleler var, o kaleleri kimler kurdu? Tekniğin bu kadar geliştiği bir çağda bu kalelerin bir tek taşı bile kaldırılamamaktadır. O kadar taş nasıl yontuldu, hangi omuzlarda ve nasıl oraya taşındı? Orada kimler nasıl yaşadı? Ve savaşlarla hudutlar nasıl her gün yer değiştiriyordu? Acaba halkımız bütün bu savaşlardan nasıl zarar gördü? Yanında mı, yoksa karşısında mı yer aldı? Kiminle işbirliğine girdi, kimin dostu oldu? Kime karşı, niçin dağa çekildi? Bununla neyi kurtarabildi? Niçin gelişemedi? Büyük İslam direnişi var, İslamiyet nasıl girdi? Girerken ne durumdaydı? Daha farklı dinlerimiz vardı. Zerdüşlük neydi? Yüzyıllarca, hatta bin yıllarca temel inanç sistemi neydi? Nasıl bir moral yaratmıştı, nasıl bir kişilik yaratmıştı, halkı ne kadar mutlu etmişti?

Din adamları neydi? Nasıl yaşıyor ve nasıl propaganda ediyorlardı? İslamiyetle nasıl çatıştılar, nasıl kabul ettiriler; niçin, hangi temelde, kimler önce bu işe bulaştı? Kaybedilen neydi? Kazanılan neydi? İşbirlikçiler bu süreçte nasıl türedi? Kabileler, aşiretler nasıl boy verdi? Kimler nereye nasıl yerleşti, nasıl çatıştılar? Her biri bir tarafı bir

vurdular? Nasıl vurdular? Nereler önce işgal edildi? Nerede yoğunlaştılar? Kimler direndi, niçin direndiler? Neleri koruyabildiler? Bir Mervaniler vardı, kimdi bunlar? Kaç yüzyıl sürmüş bir devlettir ve bu geniş devlet nasıl kuruldu? Sultanları, emirleri nasıldı? Uygarlığı biraz geliştirdiler mi? Burada kültürü ne kadar geliştirdiler? Feçiyê Teyran adında bir şair vardı, bu adam ne yaptı? Nasıl bugün bile yazamayaçağımız şiirler yazdı? Hangi sosyal ve siyasal süreç temelinde bu mümkün olabildi? Yüzyıllardır Türk istilacılığıyla gerek uzlaşarak, gerek çatışarak yaşandı; ova ova, şehir şehir bu çatışmaların getirdiği yıkım nedir? Daha sonra Kürt beylikleri ortaya çıktı, bu beylikler nasıl ortaya çıktılar, sınırlarını nasıl çizdiler? Bu beyliklerin onbinlerce atlı askeri gücü vardı. Çok sayıda beyliklerdi. Halen türkülerde, şiirlerde dile getirilen Cizre-Botan beyliğinde ortaya çıkan destanlar vardır. Bir Mem û Zîn destanı vardır. Bunlar büyük gelişmelerdir. Bu gelişmeler nasıl sağlanmıştı? Bugün bir-iki Kürtçe sözcüğü bile bir araya getirmeye zorlanıyoruz. O, o zaman çok güçlü bir destanı nasıl yazıyor? Bu dönemde içiçe yaşayan halklar vardır. Ermeniler, Asuriler, Araplar, Türkmenler vardır. Birbirlerine çok şey vermişler, birbirlerinden çok şey almışlardır. Bunlar hep nasıl olmuş? Kent merkezlerinde beylikler kurulmuş, yabancı kalmış ve sonradan eritilmişlerdir. Sonra Osmanlı sultanları ortaya çıkmıştır. Büyük Yavuz'dan bahsedilir. Yavuz'un Kürdistan beylerine büyük bir saygısı vardır. Onları kazanmak için katırlarla yüklü altın gönderir. Bugün beş kuruşa elde ediyorlar. O zaman öyle heybeler dolusu altın giderdi ve yine altında Yavuz Sultan Selim imzalı boş kağıtlar gönderiliyor, "Ne yazarsanız yazın, karar sizindir" diyecek kadar bir güçlenme vardı. Bunlar daha sonra adım adım nasıl zayıfladılar ve tükendiler?

dolu-dizgin kaçış ve ihanet sürecine girilmiştir. Bir pula kendini kırk defa satacak duruma getirilmiş ve böylece sürü diyebileceğimiz insan taslakları geride kalmıştır. Sanki çekirge sürüsü buğday başakları üzerinden geçmiş, tek bir sağlam başak bırakmadan, başakları kupkuru bırakır gibi, burada da insanlar böyle boş başak haline getirilmiştir. Bunlar tarihin detaylı bir anlatımı da değildir, çok yalın ve gerçekten öz bir anlatımdır. Şimdi böyle onurlu, kibirli, birbirimize yaklaşımda bile çekingen, "bu dünyayı ben yarattım" diyebilecek kadar kendine sevdalı fakat o kadar da boş, kuru insanlar topluluğu haline gelmiştir. Bu bir gerçektir. Böyle insanlar ne yaratabilir, ne olabilir, hangi gücü oluşturabilirler? Hangi sevgi ve saygıyı yaratabilirler? Yaşadıkları kültür nedir? Günlük olarak topluma hangi yüzle bakabilirler? Bütün yüzler birbirlerine karşı utanmaz, bütün ilişkiler sahte ve inkarcı, katmerli bir yabancılık herkesin iliklerine kadar işlemiştir. Onun için insanlar hep birbirlerine karşı soğuk ve tutarsızdır. Birbirlerine söyleyecekleri fazla bir şeyleri yoktur. Neden? Çünkü, bütün temel değerlere ters düşmüşlerdir. Çünkü, temel davaya göz dikmemişlerdir. Çünkü, temel arayışları yoktur. Çünkü, temel sorunu kavrama yoktur. Çünkü, toprağa ihanet vardır, değer verme yoktur. Bu insanlar edebiyat oluşturamazlar. Bu insanlar sanatın sahibi olamazlar, şiir yazamazlar, öyle güzel türküler de söyleyemezler. Ve bu durumlarıyla kendilerine hiç mi hiç üstünlük de taslayamazlar. Bu insanlar, bu halleriyle insanlığın yüz karasıdır. İşte gerçeklerin bu temelde doğru kavranışı, bizi en başta toprakla, giderek tarihle tanıştırdığı gibi insanlıkla da tanıştırabilir. Bunun dışında kendimizi tanıma söz konusu olamaz. Bunun dışında gelişme olamaz. Sosyal olarak gelişmek, aile kurmak, daha ileri gelişmeleri yaşamak mümkün değildir. Her şeyden önce toprak gelir; özgür yaşa-

hem de bolluk içinde yaşatılması, özgür aile kurulumu, gelişen sosyal ilişkiler, yeniden kültürel gelişim, bütünüyle umut dolu bir yaşam ve en zor yoksul dönemde bile bu umutla yıllarca yaşayabilmenin coşkusu gerçekleşecektir. Bu büyük yurtseverlik ilişkisi ve inancıdır.

Yurtseverliğe dayanmayan bir insanlık anlayışı kozmopolitizmdir

Partimizin büyük gerçeklerinden birisi de, böylesine bir yurtseverlik arayışı ve buluşunu sağlamasıdır. Bin defa öldürülmüş, çiğnenmiş toprak parçamıza doğru bir yurtseverlik duygusuyla bağlanmak, bundan bir vatan yaratma, orada yaşamayı esas alma ve bunu ulusal kurtuluşun temel çelişkisi olarak görmek, bütün savaşı bu temel çelişkinin çözülmesine bağlı olarak geliştirmek gerekir. Halkı kendi öz kimliğine ulaştırmak, örgütlü çabasına yine böyle ulaşabilmek, bunu doğru ele almak, doğru eyleme geçirmek, yurtseverlik özelliklerinin kilit taşlarından birisidir. Bu konuda ısrarlıyız. Ancak bunu kavrayıp bunun için savaşıma cesaret ettiğimizde insanlık ailesine açılabiliriz. Yurtseverliğe dayanmayan bir insanlık anlayışı kozmopolitizmdir. Sonsuz bir umutsuzluktur. İnsanımızla en büyük ve tehlikeli bir tarzda oynamadır. Bu konudaki çabalarımız, bu biçimde özlüce kendini kabul ettirdiğinde ve bunun uğruna savaşıma rahatlıkla girdiğimizde ancak anlam bulabilir. Biz, bütün insanlarımızı bu doğrultuya çekmedikçe, ölüm pahasına onları burada tutmadıkça ve savaşıma sonuna kadar onlara bu temelde kabul ettirmedikçe asla görevimizin başarısından bahsedemeyeceğimiz gibi demokrasi, sosyalizm, kurtuluş laflarını kirliletmekten başka hiçbir şey de yapamayacağız. Demok-

gibi göstermekte ve beyinleri yıkamaktadır. Doğru olmayan bir vatanseverlik anlayışına sahip olan Türk halkı, kendi emekleri üzerine kurulan büyük bir sömürüye, dünyada hiçbir halkın yaşam adına tanık olmadığı bir sermaye sömürüsüne tanık olmaktadır. Buna karşı en aciz bir tutum sergilenmekte, tepkisiz, edilgen, ölü bir durum yaşanmaktadır. Tabii ki böylesine bir durumu olan bir halkta da tutarlı bir yurtseverliğin gelişmeyeceği, dolayısıyla böyle bir halkın demokrasiye ve sosyalizme ulaşamayacağı açıktır. O halde bizim büyük yurtseverlik hareketimiz, başta Türk halkının da yurtseverlik hareketine ve onun demokrasi ve sosyalizm kavgasına en büyük destek olup, giderek tüm bölge halklarının ve insanlığın kazanımlarına katkıda bulunacak bir harekettir.

Kürdistan yurtseverliği kadar enternasyonalizme hizmet edecek bir yurtseverlik yoktur

PKK, bütün faaliyetlerinin temelinde yurtseverliği koymuştur. "Devrimci yurtseverlik olmadan enternasyonalizm, demokrasi ve sosyalizm de olmaz" dediği için kitle çizgisine ve militan bir savaşımla ulaşılmıştır. Diğer ilkel-milliyetçilik dahil, reformistler bu yüce kavrama hakaret ettikleri, bunu zaman zaman enternasyonalizm adı altında kozmopolitizmle, sahte Kürtçülük ve milliyetçilikle karıştırdıkları için bunların her zaman işbirlikçi olduklarını, rahatlıkla vatan üzerinde oynayan tipler olduklarını ortaya koyduk. Ama bizim bu konuda ödün vermez ilkeli davranışımızın tutarlılığı, bugün vatanla kendisini ilişkili sayan ve kendi geleneksel kültürüyle ilişki sağlayan bütün halkımızın Parti etrafında yekvücut olmasında doğruluğunu kanıtlamıştır. En çok emekçiler

yaşam beldesi haline getirmek için kaç yüzyıl kendi aralarında savaş yürüttüler? Bu savaşlarda nice türkü, şiir, gelenek, masal vs nasıl ortaya çıktı? Zalimler kimlerdi? Zalim Dehak'a karşı Kawa ne yaptı? Kimdi bu adam? Neyi sembolize ediyor? Müslüman olduktan sonra ne kazandık, ne kaybettik? Müslümanlık bizde nasıl gelişti? Kendiliğinden mi gelişti, yoksa zor temelinde mi? Ne kadar kendiliğinden, ne kadar zor temelinde gelişti? Kimler öncelikle Müslümanlığı kabul etti ve niçin? Kimler çeşitli mezhepler yaratarak ayrılık içine girdi ve niçin? O dönemdeki sosyo-ekonomik gelişme nedir? Türk istilaları nasıl başladı? Bunlar bizim topraklarımızdan nasıl geçtiler? Gerçekten kimi

Temel değerlere ters düşenlerin birbirlerine söyleyecekleri fazla bir şeyleri yoktur

Mustafa Kemal çıktı ortaya. Midelerini doyumak, tarlalarını kurtarmak için uşaklık ettiler. Vatan adına, Kürtlük adına ne varsa hepsine ihanet etmeye başladılar. Daha sonra emperyalizm girdi, İngilizler biraz boy gösterdi. Biraz işbirlikçilik yarattılar. Türk kapitalizmi biraz girdi. Bazı insanlar yarattı. Tümyle tarihinden kopmuş, bütün ulusal değerlerden kopmuş, topraktan kopmuş, bu kadar büyük bir insanlık tarihinin gübresi bol topraklarında kendine ihanet ettirmiştir. Tarihten ve vatandan

maktan da önce bunun bilincine, ruhuna ulaşmak gerekir. Yurtsever ruhu, bilinci, taşı, toprağı, halkın tarihini, onun üzerinde yaşamı sevmek gerekir. Bu sevgi toprak sevgisine götürür. Toprak sevgisi de halk sevgisine götürür. Halkı bulmak gerekir. Halka bakarak halkı görüyor musunuz? Hayır! Gördüğünüz, bahsettiğiniz o soğuk, karanlık ve utanmaz yüzlerden başka bir şey değildir. Doğru bir biçimde halkı bulduğumuzda, o zaman halkın gücünü, halkın toprağı, kendi emeğine sahip olması gereken gücünü, yani özgürlüğünü bulacağız. Özgürlük her türlü gelişmenin esasıdır. O zaman ekonomide herkesin karnının doyurulması, dünyanın dört tarafına savrulanlardan daha fazla sayıda insanın

rasi ve sosyalizm, her şeyden önce ve herhangi bir sistemden daha fazla özgür vatan parçasını şart kılar. Vatansızlığı katmerli yaşayanların demokrasi ve sosyalizmi ağızlarına almaları en alçakça suçlardan ve caniliklerden birisidir. Bugün eğer Türkiye halkının doğru yurtseverliği bile geliştirilmek isteniliyorsa Kürdistan yurtseverliğini kabul etmekten başka bir seçenek yoktur. Türkiye'de yurtseverlik, burjuva milliyetçiliği elinde tanınmaz hale getirilmiştir. Türk milliyetçiliği, en şoven duyguları körükleyerek, büyük bir yalan propagandayla gerçekmiş

bu ilke temelinde bugün Parti'yle bütünleşiyorlarsa, bu sosyalizmin ve demokrasinin de ayrılmaz bir parçası veya temel ögesi olduğunu gösterir.

Günümüz ölçüleri içinde Kürdistan yurtseverliği kadar enternasyonalizme hizmet edecek bir yurtseverlik yoktur. O halde böyle bir yurtseverliğe ulaşmak, bütün demokratik, sosyalist amaçlarımıza ulaşmak, bunu insanlık ailesine yapabileceğimiz en değerli bir katkı olarak görmek, tartışma götürmez bir biçimde önümüzde durmaktadır. Partimiz çok büyük çabalarla bu halkayı yakalamıştır. Yurtseverlik duygularını

**Kendinizi bir yoklayın.
Doğduğunuz yöreye, köye ve çevreye gidip dolaştığınızda şehir ve kasabalar, tarihsel kalıntılar, geleneklerimiz, toplumsal şekillenme, ulusal özellikler sizi ne kadar sarıyor? Ne kadar değer veriyorsunuz, ne kadar derin arayışı içerisindeyiz, ne kadar sizi tutkuyla kendisine bağlıyor? Bu duygularınız, bu konudaki arayışınız şiddetli ise, derin ise o zaman bu kısmi bir yurtseverleşmenin başlaması demektir. Eğer bu yoksa, bir vatan haini olduğunuz ortaya çıkmaktadır.**

kanla yüreklerle kazıdır. Kürdistan'da insanların doğru ve namuslu yaşama-
larının nasıl mümkün olacağını gös-
termiştir. Yalnız yaşamak için önce sa-
vaşmak gerekir. Savaşmadan yaşamın
mümkün olmadığını Parti bize öğret-
mektedir. Bu, büyük bir bilimdir. Bir
sığır gibi, bir sürü gibi sürünme asla
yaşam olamaz. Yaşamı bu şekilde dü-
şünen biri en büyük alçaktır. Böylesine
tarihi temelleri ve son derece acıklı
güncel somut durumu olan bir ülkede
yaşam onursuzca sürdürülmek isten-
diğinde buna en büyük tepkiyi göster-
mek, insan olmamızın temel şartıdır.

ülküyle yola çıkmak, en büyük düşman
ordusunu manen çökertir. Nitekim bizim
pratiğimiz de bu durumu çok iyi kanıt-
lamaktadır. Bununla dopdolu yaşayan
bir militanımız, hangi halk topluluğu
içine, köy ve kente girerse girsün, biraz
sağlam kendisini yansıttığında bir çekim
kaynağı, sevgi kaynağı, düşünce ya-
yıcısı olacaktır. Çok iyi kanıtlanan diğer
bir özelliğimiz de budur. Siz gittiğiniz
yerlere biraz tarihi anlatın, biraz toprağın
özelliklerini ve dağları anlatın, onların
neye muhtaç olduğunu, onların kurtu-
luşu için nelerin verilmesi gerektiğini
ve bir de onun nasıl yapılacağını öğretin,

ki, çözümleyicisiniz, geliştiricisiniz, umut
dolu, coşku dolu birisiniz. Buna eklemek,
su kadar muhtacı. Büyük yurtseverlik
görevimizin anlamlı bir dönemi içindeyiz,
bunun için de şanslıyız. Fakat halkımız
alabildiğine ve zorla bu duygunun, bu
savaşımın uzağına düşürülmüştür. Biz,
ona bu özü yansıtacağız ve sindirte-
ceğiz. Bu temelde ayağa kaldıracacağız.
Göreceğiz ki, böylesine büyük bir yurt-
severlik hareketi tarihin canlanışıdır.
İnsani yeteneklerin tekrar daha da
güçlü bir biçimde kazanılışıdır. Saygıdır,
sevgidir, kendisini kat be kat yeniden
bulma ve güçlendirmedir. Bundan daha

konuşulur, Farsça da konuşulur. Bu
fazla önemli değildir. Mesele burada
insanlığın özünü yakalamaktır. Ama
bunun içinde Kürtlük de olmalıdır. Kürt
halkının da yiğit bir halk olduğunu gör-
mek ve bunun hakkını vermek gerekir.
Gelişebilirsiniz, hepinizin dürüst ve ka-
rarlı olduğunuz inandırıyor. Fakat man-
tığınızın da çalışması gerekir. Size,
doğru yaşam ilkelerinin hakim olması
fazla zor gelmemelidir. Biz çok açık
konuşuyoruz. Sizlerin çok güçlü geli-

mürgeciliğin, işgalin tanınmaz hale ge-
tirdiği elbiseleri atın. Parti'nin sağlam,
hiçbir sömürgeci silahın delemeyeceği,
yırtamayacağı elbisesini giyin. Onunla
yaşayalım. Başka yaşam olamaz. Her-
kesin birbirinin kuyusunu kazdığı, bir-
birini eğitmediği, köyün köye, mezhebin
mezhebe, kardeşin kardeşe düşman
kesildiği böylesine kuralı ve karanlık
bir yaşama ne demeli? Bu durumdan
utanmak gerekir. Biz bu durumdan biraz
utandık ve sıradan namuslu görevimizi

**Herkesin birbirinin kuyusunu kazdığı,
birbirini eğitmediği, köyün köye,
mezhebin mezhebe, kardeşin kardeşe
düşman kesildiği böylesine kuralı ve
karanlık bir yaşama ne demeli?
Bu durumdan utanmak gerekir. Biz bu
durumdan biraz utandık ve sıradan
namuslu görevimizi yaptık.
Öyle bizi büyük ve ulaşılmaz da
görmeyin; biraz namuslu olun o kadar.
Hepinizin de namuslu olmaya
ihtiyacı vardır. Onun için kendinizi
bizde görmeyin, kendinizi adayın.
Bizim de saygılı bakmamız için
kendinizi namuslu adam
durumuna getirin.**

Dolayısıyla ülkeye yöneldiğimizde, yurt-
severlik anlayışımızın bu biçimde geli-
şmesi gerekir. Bu salt bir duygusallık
da değil, insani gelişme doğrultusuna
ulaşmanın en doğru bilimsel yoludur
da. Belli ki, insanlarımızı bu anlamda
suçüstü de yakalayacağız. O zaman
yakasını tutup kaldıracacağız. Önce sa-
vaş, sonra yaşa; savaşmaya yaşam
yoktur, aile kurma dahil, yemek-içmek
dahil, toprak, ev-bark yoktur. Savaşımın
çeşitli biçimleri vardır, bununla yaşa-
yacaksınız. Namus diyorsunuz, onur
diyorsunuz, "hakkım, hukukum" diyor-
sunuz. Biz de önce vatansızlık hakkı,
önce vatani savunma görevi diyeceğiz.
Bu çok önemli bir ilkedir. Bunu kitleye
yansıttığımızda ve doğru bir şekilde
bunu gerçekleştirdiğimizde bilelim ki,
en büyük gelişmelerin temelini atmışız.
Bu görevlerin üstünden atlayıcı, böl-
gecilik ve kabilecilikle boğuşturucu ve
karıştırmacı olmayalım. İnkeler vardır, gö-
revler vardır. Bunlarla oynanmaz, mut-
laka gerekleri yerine getirilir. İşte oy-
nanmayacak ve mutlaka gerekleri yerine
getirilecek temel yaşam ilkemiz budur.
Kim bunu ciddiye almayacak? Alma-
yanlar kendilerini nasıl savunacaklardır?
Bu biçimde bütün Kürdistanlılara gidilse
ve haykırılsa, çok az kişi bu muhtevaya
karşı koyacaktır. Aynı zamanda çok az
kişi elinde olup da feda etmeyeceği bir
şeyi olduğunu söyler.

Büyük yurtseverlik kavgasının içindeyiz

Büyük davalar tüm mensuplarını
şiddetle çeker ve eğer bu davalar on-
ların varlık-yokluk ve her şeyleri ise bu
insanları göklere kadar kaldırır. Yeter
ki, öncülerini onu sağlam götürsünler.
Bugün biz böyle bir tarihi dönemdeyiz.
Büyük yurtseverlik kavgasının içindeyiz.
İnsanlık tarihi kadar eski ama insanlığın
en çok unutulduğu bir ülkede büyük
bir insanlık kavgasını, yurtseverlik te-
melinde geliştirmekteyiz. Bunun men-
subu olmak bile başlı başına bir bü-
yüklüğün yaşanması demektir. Bu yüce

sizinle yoldaş olmayacak çok az kişi
kalacaktır. Bu görevler yerine getiril-
mediğinden, roller oynanmadığından,
bu görevlere gereken büyüklük atfedi-
lerek gerekleri yaşanmadığından biz
darbe yedik ve fazla gelişme sağlaya-
madık. Büyük yurtseverlik, militanda
temsil edilmediği için bugün rahatsız-
lıklar, endişeler vardır. Arzulanan ba-
şarıya ulaşmama var. Ve büyük bir
yurtseverlik yaşandığı oranda ancak
bu görevler gerçekleştirilebilir. Bu ya-
şandığında gelişme olmakta, hem de
görülmemiş bir biçimde olmaktadır. O
halde vatan toprakları üzerinde yürü-
menin büyük bir şans olduğunu size
söylerken, çok değerli gerçekliğimizden
bahsediyoruz. Bu konuda yetkili, so-
rumlu yola çıkarken, bunun büyük inanç
adamlarına yaraşır bir anlayış olduğunu
söylüyoruz. Birakalım güncel yüz kı-
zartıcı, inkarcı, utanılsı her türlü anlayış
ve yaklaşımlı yaşamı! Bunlar bin defa
ölmüşlerdir. Ölsünler! Bize gerekli olan,
böylesine sağlam bir öz ve onu yaka-
lama savaşıdır. Başka kim kaç para
eder, hangi tutumlara metelik kadar
değer biçebiliriz?

İşte bu, büyük yurtseverlik ruhunun
oluşumu ve bizde mutlak hakimiyetini
kurmasıdır. Siz, bu temelde kendinizi
güçlendirin. Böyle güçlendikten sonra,
bakalım kolay kolay yeniliyor musunuz,
eziliyor musunuz? Hayır! Yalnız ge-
reklerini yerine getirin, ondan sonra
bilin ki, şu veya bu nedenden ötürü
başarısızlık ortaya çıkmayacaktır. Bunu
yapmadan, "altından çıkamıyorum, çok
hata yapıyorum" diyemezsiniz. O halde
böylesine bir büyüklüğü yaşamak, diğer
büyüklüklere ulaşmanın da merkezidir.
Eksiklikler bol bol tartışılarak değil, ge-
rekleri yerine getirildiğinde giderilir. Bü-
yük yurtseverlik noksanlığımız giderilir
ve dört başı mamur bir biçimde buna
ulaşılırsa, o kişilik tam ifadesini bulur
ve büyük kişilik ortaya çıkar. İsterseniz
bunu gerilla savaşına yansıtın, ister-
seniz ulusal kurtuluş cephesine, sanata,
günlük yoldaşça yaşama yansıtın; ne-
reye yansıtırsanız yansıtın göreceksiniz

fazla ihtiyaç duyacağımız bir şey var
mıdır? O halde, yurtseverlik görevleri-
mize, Partimizin ve şehitlerimizin ger-
çekliğinde çok açıkça ispatlandığı gibi
sahip çıkacağız. Şehitler ki, bu konuda
çok az umut olduğu, yüreklerinden ve
bilinçlerinden başka bir şeyleri olmadığı
bir dönemde bile büyük zulüm, ihanet
ve inkar ordularına karşı çıkıp, bir parça
özgür vatan için ölmesini bildiler. Bu,
büyük ve tartışılmaz bir kanıt ve onların
yaşamı bir çağrıdır, emirdir, komutadır.
Biz, onların sürdürücüsüyüz. Gözümüzü
kırpmadan gece-gündüz onlar için ça-
lışacağız, yaşayacağız. Başka ihtiya-
cımız, meşgalemiz olamaz. Çünkü; bu
büyük bir hakikattir. Ülkemizin bugünkü
koşullarında ve tarihimize içinde bundan
daha büyük bir hakikat, esaslı bir çağrı
ve emir asla söz konusu olamaz. O
halde bütün yönleriyle ve muhtevasıyla
bu çağrıyı, emri esas alalım ve tüm ya-
şamımıza bunu egemen kılalım. Öncü
bunu yaptığı ve gereklerini yerine getiri-
diği oranda, halkı da ayağa kaldırmış
demektir. Bu çağrıya tam karşılık veren
bir halk da kendi özgürlüğü konusunda
ve yaşamı için en temel olanı sağlamış
demektir. Bundan daha değerli bir kalkış,
bundan anlamlı bir savaş, yine bu temele
dayalı olarak bundan daha fazla saygı
gösterilecek bir yaşamı düşünemiyoruz
ve kimse bunu bizden istemesin. Bunun
sizi sarması gerekir. Yani bu temelde
yaşamamız gerekmektedir.

Kürt halkının da yiğit bir halk olduğunu görmek ve bunun hakkını vermek gerekir

Eğitime yaklaşımda şu veya bu mil-
liyet farkı yoktur. Şu kültür, şu bölge,
şu lehçe farkı yoktur. Bunu ağızınıza
bile almamanız gerekir. Dikkat eder-
seniz ben bunları ağızıma almadım.
Bunun alınması suçtur. "Ben Zaza,
ben Kurmanc, ben şu-bu" yok, burada
büyük toprak sevgisi vardır. Onun için
dil, lehçe farklılığı önemli değildir. Biz
burada Türkçe konuşuyoruz. En ufak
bir şey duyuyor muyuz? Arapça da

meleri sağlamanızın işten bile olmaması
gerekir. Kendinizi dağıtmış, tıkatmışsınız
ama ne için? O hayalleriniz, o putlar
yıkılsa ne olur sanki? Eğer tutacaksınız,
sağlam tutun. Bir dağa yerleştiğinizde,
bir tarih parçasına kulağınızı kabarttı-
ğınızda, hatta bir hayale girdiğinizde,
kendinizi son derece sağlam bir mev-
ziye yerleşmiş olarak görmelisiniz. Bu
konuda değerleri savunmayı, zaferi
yaratmayı temel alacak ve "Yaşam bu-
dur" diyeceksiniz. Biz, harabelerimizi
hiçbir zaman bırakmamalıyız. Eski ha-
rabelere de biraz ürküntülü ama hep
saygıyla yaklaştık. Bu bizi biraz yurt-
severliğe götürdü. Öyle tarih parçaları
var ki, öyle harabeler var ki, bunlar
dünyaya bile nam salmıştır. Mezarlar
vardır; buralarda bile bir şeyler hisset-
mek zor değildir. Çünkü; bu mezarlara
gömülenlerin yerine getiremediği birçok
görevi vardır. Yanılılmış, çarpıtılmış,
acılar çekmiş, ilginçlikler yaşamıştır;
tabii yıllar öncesi.

Hepinizin namuslu olmaya ihtiyacı vardır

İşte burada bütün değerleri görmek
ve sevmek önemlidir. Başka nasıl olu-
nabilir ki? Yaşam budur. İstersen 'ya-
şam' diye sat kendini; sat, biraz daha
sat, 'kurtar' kendini! Bu, büyük insanlığın
satılmasıdır. TC'nin büyük insanlığı
sattırıldığını biliyoruz. Bu bir gerçektir
ve bir sapkınlık hareketidir. Sapkın bir
mezhep de değil, insanlık aleminin en
büyük sapmasıdır. Bizi daha da kötü
saptırmıştır. Ama bu saptırmaya "dur"
diyeceğiz. "Yeter bu saptırma" diyece-
ğiz. Çılgınlık yapmayalım. İnsanlık ai-
lesinin bu kadar baştan çıkarılışı, in-
sanlıktan sapmadır. Bunları izah etmeye
çalıştık. Partimiz budur; bu olduğu için
bu kadar insanı ayağa kaldırabiliyor.
Fakat aşmamız gereken eksikliklerimiz
var. Eski tutkuları, hayalleri atın! Bunlar
iyi değil, atın o yanlış şeyleri! Bu bin
yıllık lime lime olmuş ve hem de sö-

yaptık. Öyle bizi büyük ve ulaşılmaz
da görmeyin; biraz namuslu olun o ka-
dar. Hepinizin de namuslu olmaya ihti-
yac vardır. Onun için kendinizi bizde
görmeyin, kendinizi adayın. Bizim de
saygılı bakmamız için kendinizi namuslu
adam durumuna getirin. Biz, biraz çağrı
yapıyoruz. Dikkat edilirse, asıl bunu
gerçekleştirecek olan sizlersiniz.

Bunun için erteleme yok, gözükara
bir biçimde onurlu ve doğru yolda yü-
rümek vardır. Parti size biraz duygu
vermiştir. Bunu kötü kullanmayın. Bu-
nunla oynamayın. İlgisizlerin, karanlık
ortamda bu duruma düşürülenlerin bir
izahı olabilir. Ama siz Parti ile asla oy-
nayamazsınız. Doğru düşünme biçimi
vardır; doğru ve namuslu yaşamın
imkanları size verilmiştir. Bin cana min-
net diyeceksiniz. Büyük şükran, büyük
minnet duyacaksınız ve böyle yaşa-
yacaksınız. Bunlar anlaşılır şeylerdir.
Genç olanlar bunları daha büyük coş-
kuyla kabul edebilir. Çünkü gençler;
doğruya en yakın olan kesimlerdir.
Fazla kire-pasa bulaşmamışlardır.

O halde, gençlik duygularınızın, tut-
kularınızın bu temelde ayaklanması
gerekir, başka bir doğrultuda değil, sa-
pasağlam adamlar, çelik gibi adamlar
böyle ortaya çıkarlar. Biz, propagan-
danın gereklerini yerine getirmek için
konuşmuyoruz. Temel, hayati, olmazsa
olmaz kabilinden yaşamı zaptetmek
için konuşuyoruz. Niye yine yanlışlık
yapacaksınız, niye yine saplantı içinde
olacaksınız, niye yine "düşük" diye-
ceksiniz? Bu mümkün değildir. Dikkat
edeceğiniz görevleriniz vardır. Sizin
hangi mal, mülk ve talihiniz vardır?
Dikkat edilirse, kazanacağımız, kendi-
mizin kurabileceği bir dünya söz ko-
nusudur. Başka dünyalar olmaz. Ya-
nılığardan arınmış ve sağlam doğru-
luda en kararlı yürümeyi gerçekleştir-
yoruz. Budur Parti'nin halkımıza da-
yattığı anlamlı yaşam yolu!..

Alevilerin en temel müttefiki Kürtler başta olmak üzere tüm demokrasi güçleridir

Mustafa Karasu

Aralık ayı, Türkiye tarihi açısından büyük katliamların gerçekleştiği bir aydır. Roboski Katliamı, Maras Katliamı, özyönetim direnişlerine saldırılarak, şehirlerin yakılıp yıkılarak halkın katledilmesi, 19 Aralık'ta zindanlara yönelik gerçekleştirilen katliamlar, Aralık ayını kara bir ay, kanlı bir ay haline getirmiştir. TC tarihi zaten katliamlar tarihidir. Bunun Türk devlet karakteriyle bağı vardır. Türkiye Cumhuriyeti bir ulus devlet olarak kurulmuştur. Ulus devlet olarak kurulunca da farklı kimliklere ve kültürlere tahammülü olmamıştır. Bu bakımdan da tekçi zihniyete sahiptir. Tek ulus, tek inanç, tek dil yaratma hedefi vardır. Türkiye tarihi bu tekleştirme politikasının gerçekleştirilmesi için baskı, zulüm ve katliamlar tarihtir.

Diğer yandan Türk devleti üç kesimi baskı altına alarak iktidarını kurmuştur. Bunlar; Kürtler, sosyalistler ve İslamcılardır.

Ancak İslamcılara yaklaşım farklı olmuştur. Cumhuriyet daha başından itibaren İslami bir kesimi sistem içine alma politikası yürütmüştür. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kuruluşu, imam hatiplerin açılması tamamen dinin sistemeleştirilmesi, devletleştirilmesi, dinin devlet politikalarını savunan, sahiplenen, ona örtü olan bir rol verilmesinin sonucudur. Bu organlar vasıtasıyla dinin devlet tarafından kontrol edilmesi sağlanmak amaçlanmıştır. Bu nedenle dini kesimler siyasal, toplumsal ve kültürel olarak belirli düzeyde ötelenmiş de, bu kesimlerin iktidara karşı çok büyük direnişleri olmamıştır. Rahatsızlıkları olmuştur ama bu rahatsızlıkları Türkiye'nin demokratikleşmesi ve özgürleşmesi için bir mücadeleye dönüşmemiştir. Kürtler, sosyalistler ağır bedeller öderken, İslamcılar zaman zaman koşuşturmayla uğrasalar da, belli bir baskı görseler de Kürtlerle, sosyalistlerle karşılaştırdıklarında İslami kesimlerin hem demokrasi ve özgürlük mücadelesinde çok fazla bir yerleri yoktur hem de Kürtlerin ve sosyalistlerin üzerine gidildiği kadar bu kesimlerin üzerine gidilmemiştir.

Cumhuriyet, bir baskı düzeni olarak Kürt halkı ve sosyalistler üzerinde kurulunca, bu kesimlere yönelik baskılar cumhuriyet tarihi boyunca aralıksız ve artarak sürmüştür. Öte yandan sadece Kürtlere değil, Çerkezler, Lazlar, Rumlar, Ermeniler ve tüm kimliklere yönelik bir

soykırım politikası izlenmiştir. Türkiye tamamen Türklere ait bir ülke haline getirilmek istenmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında birçok kentte Ermeniler, Rumlar, Yahudiler vardır, yoğundur. Şu anda eğer bunlar yoksa, çok marjinal hale gelmişse sistematik olarak izlenen baskı ve soykırım politikaları nedeniyledir. Cumhuriyet tarihi boyunca farklı kimlikler ve farklı inançlar üzerinde sistemli bir baskı sürdürülmüştür. 6-7 Eylül olayları denilen, Rumlara ve Ermenilere yönelik saldırılar aslında Türkiye'yi tek tipleştirme hareketidir. Saf Türk'ten oluşmuş bir Türkiye yaratma hareketidir. Bunun için de özellikle Hristiyanların, Rumların ve Ermenilerin kaçırılmasına yönelik politikalar dikkatli ve titiz biçimde sürdürülmüştür.

Katliamlar üzerinden göçertmeler sağlanmıştır

Alevi inancı üzerinde de yoğun bir baskı kurulmuştur. Alevi inancı Sünnileştirilmeye çalışılmıştır. Tek devlet, tek millet, tek vatan, tek bayrak anlayışında, tek inanç da vardır. Zaten cumhuriyet dönemindeki tüm din politikaları Alevileri asimile eden, Alevileri ötekileştiren politikalar olmuştur. Eğer bugün Alevilerin yaşadığı topraklarda nüfus kalmamışsa, Aleviler metropollere göçertilmişse, dünyaya savrulmuşsa bu adım adım izlenen bilinçli bir politikanın sonucudur. Alevilerin sürekli kendi kültürünü ve kimliğini üreteceği bir topluluk olmaması için buldukları coğrafyadan göçertilmesi sağlanmıştır. Nitekim Alevilerin en yoğun yaşadığı Meletî, Sêwaz, Mereş, Erzincan, Dersim, Semsûr, Dîlok gibi yerlerde yoğun bir göçertme yaşanmıştır. İnceleirise en fazla göçertme, en fazla boşaltma buralarda olmuştur. Türkiye'nin en büyük metropollerinde yakın zamana kadar birinci sırada Sêwazlıların olması bu gerçekliğin kanıtıdır. Bunlar kendiliğinden olmamıştır, özel savaş yöntemleri ve katliamlarla olmuştur. Dersim'de soykırım yapılmıştır, Maras Katliamı olmuştur, Çorum Katliamı olmuştur, Sêwaz'da Alevilere yönelik katliamlar olmuştur. Tüm bunlar Alevileri bu topraklardan göçertip Alevilerin yaşadığı toprakları insansızlaştırma ya da buralarda demografik dengeyi bozma amaçlı yapılmıştır. Alevilerin yoğun yaşadığı şehirlerde bu nüfusu seyrekleştirme, Sünnilerin yoğun olduğu coğrafya haline ge-

tirme amaçlanmıştır. Nitekim şu anda Meletî, Sêwaz, Mereş ve Erzincan bu hale gelmiştir. Semsûr'a yönelik de bu politikalar vardır. Büyük çoğunluğu Alevilerden oluşan Dersim'de bile Aleviler önemli oranda göçertilmiştir. Bunlar kendiliğinden olmamıştır; katliamlar üzerinden bu yönlü göçertmeler sağlanmıştır.

Şu anda Kürtlerin yarısından fazlası da metropollerde yaşamaktadır. Şêx Seidlerin direnişi, Dersim direnişi, Agirî direnişi sonrası Kürdistan'da uygulanan baskılarla Kürtler topraklarından koparılmışlardır. Yine 1960'lardan, 1970'lerden sonra izlenen politikalarla, özellikle de 1980 askeri faşist darbelerinden sonra yürütülen çok yönlü baskılarla Kürtler topraklarından koparılarak metropollere, Avrupa'ya göçertilmişlerdir. 15 Ağustos gerilla hamlesi de başlayınca, gerillayı boğmak için köyler yakılıp yıkılmıştır. Özellikle dağlık alandaki köyler tümüyle ortadan kaldırılmıştır. Bunların hepsi bir amaç dahilinde bilinçli, bilerek, planlı bir biçimde gerçekleşen saldırılardır.

Kürtler ne zamanki biraz bilinçlenmiş, örgütlenmiş, taleplerini dile getirmişlerse, derhal üzerlerine gidilmiş, siyasi soykırım operasyonları yapılmış, zindanlara doldurulmuştur. Birçok katliam yapılarak Kürt halkının iradesi ezilmek istenmiştir. Bunun en somut örneği, 2014'te yapılan 'Çökertme planı'; 30 Ekim 2014'te Kürt halkının Özgürlük Mücadelesi'ni ezme için Milli Güvenlik Kurulu'nda alınan savaş kararı ve daha sonra 24 Temmuz'da başlatılan savaştır. Kürt şehirlerinin tank ve toprakla yıkılması, şehirlerin yaşanmaz hale getirilmesi tamamen ulus devletçi, tekçi soykırım politikalarının uygulamalarıdır. Kürt sorununda çözüm politikası olmadığından, Kürtler bilinçlendiğinde, örgütlendiğinde, biraz mücadele ettiğinde saldırıyla, zulümle, baskıyla karşılaşmakta, örgütlülükleri ezilmek istenmekte, bilinçli Kürtler ezilerek susturulmaya çalışılmaktadır. Cumhuriyet tarihi tamamen bu yönlü politikalar ekseninde Kürt halkına yönelik saldırılarla doludur.

Kürtlerle solcuların ittifakı engellenmeye çalışılıyor

Türkiye Cumhuriyeti sosyalistlere, solculara karşı da başından beri katliam, zulüm ve baskı uygulamıştır. Bu baskı Mustafa Suphilerle başlamıştır. Mustafa

Suphiler katledilerek Batı'nın desteği alınmaya çalışılmıştır. Sosyalistlerin bastırılması, yine İslami kesimler üzerinde baskı kurulması tamamen Avrupa'nın, özellikle de İngiltere'nin desteğini almak içindir. İngiltere'nin başını çektiği emperyalist kapitalist güçler Türkiye'yi Ekim Devrimi'ne karşı bir güç olarak kullanmak istemişlerdir; Ekim Devrimi'ni barajlayan bir devlet haline getirmek istemişlerdir. Öte yandan Türkiye'yi Ortadoğu'da İslami ülkeleri baskı ve kontrol altında tutacak bir devlet olarak kullanmayı amaçlamışlardır. Kemalist iktidar da o zaman kendini güçlendirmek ve Kürt soykırımını gerçekleştirmek açısından bu politikaları yöneltmiştir. Nitekim, sol ne zamanki birazcık örgütlenmişse tutuklamalar gerçekleştirilmiştir. Meşhur TKP tevfiatları denen tutuklamalar, solun nefes almasını engellemeyi amaçlayan politikaların sonucudur. 1960'ların sonu ve 70'lerde bir taraftan '68 gençlik hareketinin, diğer taraftan Küba, Vietnam ulusal kurtuluş hareketlerinin etkisiyle Türkiye'de sol yükselişe geçince, devrimci hareket kabarcıca sol ve sosyalist kesimler üzerine şiddetle gidilmiştir. 1970'lerde bütün bu saldırılara rağmen devrimci hareket, sosyalist hareket gelişmiş, yine bu dönemde özellikle Apocuların içinde bulunduğu Kürt hareketleri önemli bir gelişme göstermiştir. 12 Eylül'den önce hem solun güçlenmesi hem Kürt halkının Özgürlük Mücadelesi'nin güçlenmesi Türk devletinin temel stratejisi olan Kürtleri yok etme politikasını sekteye uğratabilecek bir gelişme olarak görülmüştür. Çünkü; sol demokratır, özgürlüktür. Halkların kardeşliği ve özgürlüğünden yanadır. Bu yönüyle de böyle bir solun ortaya çıkıp Kürtlerle ortak mücadele etmesini kendileri açısından tehlikeli görmüşlerdir. Tüm bunlara karşı da tek millet, tek vatan, tek inanç, tek kültür yaratmak amaçlı devlet politikası gereği Kürtlerin üzerine şiddetle gidilmiş, Kürtlerin özgür ve demokratik yaşamı açısından nefes alacağı çevre olan sol ezilmiştir. Bütün bunlar özellikle de Türk devletinin Kürt soykırım politikası nedeniyle yapılmıştır. Böylece Kürtlerle solcuların ittifakı engellenmeye çalışılmıştır.

Maras Katliamı bu çerçevede gerçekleştirilmiştir. Maras Katliamı, 12 Eylül'ün başlangıcı sayılır. Maras Katliamıyla sıkıyönetim ilan edilmiş, katliam ardından bu sıkıyönetim daha da genişletilmiştir. Böylece darbenin zemini hazırlanmış ve 12 Eylül 1980'de darbe

Faşizme karşı Alevilerin, Kürtler, devrimci ve demokratik güçlerle birlikte mücadele etmeleri gerekiyor. Faşizme karşı mücadelede öz savunma önemlidir. Faşizme karşı her türlü mücadele yöntemi meşrudur. Çünkü; faşizm her türlü silahla saldırmaktadır. Katliam, öldürme, işkence, cezaevleri ve her türlü zor aracını kullanmaktadır. Bu saldırılara karşı demokrasi güçlerinin, Kürtlerin, Alevilerin ve baskı altındaki tüm toplulukların her türlü yol ve yöntemi kullanarak direnmeleri meşrudur.

yapılmıştır. Maras Katliamı, sıkıyönetim ilan etme temelinde Kürt halkının Özgürlük Mücadelesi'ni ve solu baskı altına alarak zayıflatma, ondan sonra da bir askeri faşist darbe yaparak ezme planı çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Maras Katliamı öyle kendiliğinden gerçekleşmiş bir katliam değildir. Kesinlikle içinde kontrgerilla ve derin devletin bir amaç doğrultusunda planlı olarak gerçekleştirildiği bir katliamdır. Sola karşı kullanılan MHP'liler, Maras Katliamı'nda da kullanılmışlardır. MHP, kontrgerillanın bir parçası, kontrgerillanın hizmetinde olan bir örgütlenme olarak kurulmuş, 1960 ve 70'lerde de böyle bir rol oynamıştır.

Maras Katliamı, Alevilere yönelik ulus devletçi politikanın sonucudur. Maras Katliamı'yla hem 12 Eylül askeri faşist darbesinin zemini hazırlanmış, hem de Maras Katliamı'ndan sonra Alevi Kürtler ürkütülerek yaşadıkları topraklardan koparılmışlardır. Bir araştırma yapılırsa 1978 sonrası kendilerini güvencede görmeyerek Mereş, Meletî, Sêwaz, Semsûr, Dîlok, Erzincan ve Dersim'deki Alevilerin topraklarını boşalttıkları görülür. Maras Katliamı'nın böyle bir etkisi olmuştur. Zaten katliamı yapanlar, etkisini düşünerek bu katliamı planlamış ve gerçekleştirmişlerdir.

19 Aralık Katliamı solun iradesini kırma amaçlı yapıldı

Aralık ayında gerçekleşen katliamlar Cumhuriyetin hedeflediği kesimlere yönelik katliamlardır. Kendiliğinden olmuş olaylar değildir; bilinçli politikaların sonucudur. Bu çerçevede 19 Aralık 2000'de birçok cezaevine saldırılarak gerçekleştirilen katliam, solun iradesini kırma amaçlı yapılmıştır. Özellikle Önder Apo'nun esaret altına alınmasından sonra Kürtlerin ezildiğini düşünen soykırımcı devlet, 'solu da ezelim, hiçbir muhalif güç bırakmayalım; ne Kürtlerin ne emekçilerin ne solcuların ne Alevilerin engel çıkaracağı tekçi devlet sistemi inşa edelim' anlayışının sonucu bu saldırı gerçekleştirilmiştir. Bu katliamın 2000 yılında olması tesadüfi değildir. 1999'da Önderlik esaret altına alınmış, Kürt Özgürlük Hareketi'nin bir daha ayağa kalkamayacağı düşünülmüştür. Önder Apo'yu esaret altına almaya dayanarak güçlendirilen Ecevit hükümeti bu defa da solcuların üzerine sürülmüştür. Ec-

evit, Önder Apo'yu esaret altına alan bir kahraman olarak gösterilmiştir. Şovenizmle zehirlenmiş toplum desteğine dayanarak cezaevlerine saldırmıştır. 19 Aralık Katliamı, gerçekten de şovenizme dayanarak yapılmış bir katliamdır. Derin devlet Ecevit'e bu katliamları yaptırmıştır. 1970'lerde Ecevit hükümeti döneminde Kürtlerin ve sol hareketlerin güçlenmesinin intikamı Ecevit'ten böyle aldırılmıştır. 12 Eylül'le birlikte zindarlarda başlayan mücadele ve bu mücadelenin tutsaklarda yarattığı iradeli duruş bu saldırılarla kırılmak istenmiştir. Zindandaki tutsaklar şahsında sola yönelik bir saldırı yapılmıştır. Önder Apo'nun yakalanması sonrası solun da tasfiye edilmesi saldırısına geçmiştir.

Roboski Katliamı da Kürtlere yönelik bir katliamdır. Siviller, çocuklar bilerek vurulmuştur. Güya içinde bir tane PKK'li komutan varmış, onun için bu katliamı yapmışlar! Özü kabahatinden büyük derler ya! Tam da böyle bir katliam gerçekleştirilmiştir. Bu soykırımcı devlet için bir tane gerilla komutanı için binlerce insan öldürülebilir, katledilebilir. Bu zaten Kürt'e bakışı, yaklaşımı gösteriyor. Güya Roboski Katliamı'yla hem bu gerilla komutanı öldürülmüş olacak hem de Kürt halkı sindirilecek! Cumhuriyet tarihi boyunca izlenen politika budur. Sadece Kürt halkının siyasi temsilcilerine yönelik saldırı yapmamışlardır, 1925 Şêx Seid direnişinde de, 1938 Dersim direnişinde de görüldüğü gibi halka yönelik bir zulüm, baskı ve katliam gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla Aralık ayındaki katliamların tümü tekçi ulus devlet anlayışının sonucudur. Tek millet, tek inanç, tek dil politikasının sonucudur. Solcular da, sosyalistler de her türlü baskıya karşı oldukları için, halkların ve inançların özgürlüğünü istedikleri için Alevilerle, Kürtlerle ittifak yapacak bir karaktere sahip oldukları için ezilmeleri hedeflenmiştir. Sol ve demokratik güçlerin Türkiye'de bu kadar ağır saldırıya uğramasının nedeni, onların Kürtlerle ve Alevilerle ittifak yapma zihniyetine sahip olmalarından dolayıdır. Sosyalistler, halkların da inançların da özgürlüğünü isterler. Soykırımcı Türkiye'de bu nedenle sol ve sosyalist düşmanlığı yapılmaktadır. Solcular, sosyalistler sömürüye ve baskıya karşı çıkıp emekten yana oldukları için baskı görmektedirler. Ama dünyanın diğer ülkelerinden daha yoğun baskı altına alınmaları, sürekli baskıyla, zorla, katliamlarla karşılaşmalarının nedeni, Kürt sorununun varlığıdır, Alevi sorununun varlığıdır. Türkiye'de farklı kültürlerin ve inançların yok edilmesi politikasının gereği sola düşmanlık yapılmaktadır. Türkiye Cumhuriyetinin ulus devlet politikasının gereği Kürtleri ve Alevileri soykırıma uğratma temel hedeftir. İnanç soykırımının hedefinde Êzidîler ve tüm Hıristiyanlar da vardır. Etnik soykırımın hedefinde de Kürtlerin dışında Araplar ve Çerkezler vardır. Tüm bunları yok ederek Türk-İslam bir Türkiye yaratma hedeflenmektedir. Sol ve sosyalistler ideolojik çizgileri ve politik duruşlarıyla halkların ve inançların asimilasyonuna karşı olurlar. Türk devleti ise bu politikalara karşı çıkacak hiçbir grubun ve gücün olmasını istememektedir. Bu politikalara karşı çıkanları vatan haini olarak görmektedir. Sosyalistler de bu politikalara karşı çıktıkları için hain olarak görülmede ve üzerlerine gidilmektedir.

Alevilik sadece bir ritüel değildir, esas olarak bir kültürel topluluktur

Maraş Katliamı'nın yıldönümünü geçiriyoruz. Ancak Alevilere yönelik politikada herhangi bir değişiklik olmamıştır. Sadece Kürt Özgürlük Ha-

reketi'nin gelişimi karşısında Alevi Kürtlerin ve Türk Alevilerin Kürt Özgürlük Hareketi'yle ilişkilennememesi için çok kısmi bir yumuşama göstermişlerdir. Ama özü itibarıyla Alevilere yönelik politika değişmemiştir, asimilasyon politikası devam etmektedir. Aleviler tümüyle metropollere göçertilerek oralarda eritime politikası devam ediyor. Aleviler yoğun oldukları alanlardan çıkarılarak köklerinden koparılıyor, zaman içinde metropollerde tükenmelerine

TC tarihi zaten katliamlar tarihidir. Bunun Türk devlet karakteriyle bağı vardır. TC bir ulus devlet olarak kurulmuştur. Ulus devlet olarak kurulumu da farklı kimliklere ve kültürlere tahammülü olmamıştır. Bu bakımdan da tekçi zihniyete sahiptir. Tek ulus, tek inanç, tek dil yaratma hedefi vardır. Türkiye tarihi, bu tekleştirme politikasının gerçekleştirilmesi için baskı, zulüm ve katliamlar tarihtir. Diğer yandan Türk devleti üç kesimi baskı altına alarak iktidarını kurmuştur. Bunlar; Kürtler, sosyalistler ve İslamcılardır.

neden olacak bir politika izleniyor. Çünkü, kendi köklerinden kopan Alevilerin İstanbul'da, İzmir'de, Çukurova'da, metropollerde Aleviliği yeniden üretmesi mümkün değildir. Mereş'te, Melet'i'de, Dersim'de, Sêwaz'da, Çorum'da, Tokat'ta Alevilerin yoğun olarak bulunduğu yerlerde Alevi nüfusu kalmazsa, Aleviliği kendi tarihsel kökleri üzerinde yeniden üretmek mümkün değildir. Ne yaparlarsa yapsınlar, metropollerdeki Alevilerin bir dönem sonra eriyebilecekleri ya da kültürlerini kaybedip sadece ritüel olarak varlıklarını sürdürebilecekleri bir toplum olacakları açıktır. Halbuki Alevilik sadece bir ritüel değildir. Tabii ritüel de önemlidir, bir inancın göstergesidir ama Aleviler esas olarak da bir kültürel topluluktur. Yaşamıyla, ilişkileriyle farklı bir toplum yaratılmaktadır. Bu açıdan kendi köklerinden kopmuş an, bu kültürel değerlerinden kopacaktır. Sadece ritüel yapan bir topluluk olacaktır. O da Aleviliğin özünden kopması, özündeki güzel değerlerden uzaklaşması anlamına gelecektir. Aleviliğin kökünde demokratik değerler var, toplumcu değerler var, komünal değerler var; hak, adalet, vicdan var. Bunlar kültürel değerlerdir. Aleviliğin toplum olarak yüzlerce yıl varolması bu kültürel değerleriyle mümkün olmuştur. Kültürel değerlerle Alevilik bir anlam kazanır. Yoksa sadece Cem yapmak Alevilik için yetmez. Eğer kültürel değerlerini yok ederlerse, komünal demokratik bir toplum olarak varlığını sürdüremezlerse Cemler bir gösteriden ibaret hale gelir. Böylece Cem Evleri kökü Alevi olan bazı kesimlerin Alevileri etrafında toplayarak kendi siyasal, toplumsal, ekonomik çıkarları için kullanılan mekanlar derekesine düşer. Bu da Aleviliğe ihanetten başka ne anlama gelebilir?

Bugün hala Alevileri Melet'i'den, Mereş'ten, Sêwaz'tan, Erzincan'dan, Semsûr'dan, Dilok'tan yani yoğun oldukları yerlerden göçertmeye çalışıyorlar. Dersim, Alevilerin yoğun ve hakim olduğu

yerdir. Orada bile nüfusun azalması yönünde özel bir politika izlenmektedir. Son zamanlarda Melet'i'de, Semsûr'da ya da başka bir yerde Alevilerin evleri işaretleniyor. Bunların hepsi Alevileri sürekli güvensizlik içine sokmak ve kendi buldukları topraklardan koparak metropollere, İstanbul'a, İzmir'e, Mersin'e, Ankara'ya gitmelerine neden olup, bitmelerini sağlamaya yönelik politika ve saldırılardır. Ancak Alevileri gittikleri metropollerde de rahat bırakmıyorlar. Toplu olarak yaşamlarına tahammül etmiyorlar. Aleviler, Ankara'da Tuzluca'yı'da, İstanbul'da Okmeydanı'nda, Gazi'de, 1 Mayıs'ta, İzmir'de başka bir mahallede yoğun olarak bir arada yaşıyorlar. Böyle topluluk haline gelerek kültürlerini az da olsa orada sürdürmeye çalışıyorlar. Ama şimdi bu da tehlikeli görülüyor. Onun için 'Kentsel Dönüşüm' adı altında Alevilerin yoğun bulunduğu mahalleler dağıtılıp İstanbul'da da çeşitli yerlere serpiştirilerek eritilmek isteniyor. Bu tür politikaların hepsi devletin özel savaş merkezleri tarafından üretiliyor ve pratikleşmeye konuyor.

Alevilerin özel savaş konusunda bilinci yetersizdir

Bu devletin bir Kürt politikası, Alevi politikası, Hristiyanlara, Çerkezlere, Araplara yönelik bir politikası var. Bütün bu politikalar, "onları nasıl asimile ederiz, nasıl eritiriz, nasıl Türkleştiririz, nasıl Sünnileştiririz" üzerinedir. Bir taraftan fiziki katliam yapılıyor, diğer taraftan da bu katliamın etkileri üzerinden kültürel soykırım yoğunlaştırılıyor. Topluluklar, inançlar sadece fiziki katliamlarla yok edilmiyor, bir de inanç soykırımı, kültürel soykırım var. Türk devletinin belki de en uzman olduğu konu budur. Fiziki katliamlardan daha fazla kültürel soykırım ve inanç soykırımı konusunda beceriklidir. Tam bir özel savaşla, psikolojik savaşla Kürtler Kürtlüğünden, Aleviler Aleviliğinden, Êzidîler Êzidîliğinden koparılmaya çalışılıyor. Bunlar da bilinçli politikalar olarak yürütülüyor. Öyle bir hale geliyor ki, Türk olmayanlara, Sünni olmayanlara yaşam hakkı tanınmıyor. Türk olacaksın, Sünni olacaksın ki, yaşam kapısı açılınsın! Böyle bir özel savaş sistemi kurulmuş durumda. Bu nedenle hala Alevilerin Aleviliğini, Kürtlerin Kürtlüğünü sakladığı ortam ortadan kaldırılamamıştır. Eğer insanlar buldukları yerde açık olarak Alevi olduklarını, Kürt olduklarını söyleyemiyorlarsa veya Alevilikleri ve Kürtlükleri ötekileştirilmeye neden oluyorsa, orada zaten bir özel savaş, bir soykırım vardır. Fiziki katliam olmasa bile zamana yayılmış bir soykırım vardır. Bugün Aleviler üzerinde böyle yoğun bir politika izlenmektedir. Alevilerin bu özel savaş konusunda bilinçlendirilmesi gerekiyor. Alevilerin özel savaş konusunda bilinci yetersizdir. Kürtlerin de özel savaşa karşı bilinci yetersizdi ama son on yıllarda Önder Apo'nun ve PKK'nin çabalarıyla Kürtler, özel savaş konusunda, psikolojik savaş konusunda belirli düzeyde bilinçlendirilmişlerdir. Ama Aleviler bu konuda yeterli bir bilince kavuşturulmamışlardır.

Alevilerin Türk devletinin kendilerine karşı nasıl bir özel savaş yürüttüğünü görmeleri gerekiyor. Kürt Alevilere karşı farklı bir özel savaş, Türk Alevilere karşı farklı bir özel savaş yürütülüyor. Kürt Aleviler, siz farklı Kürtünüz, o Kürtlerden değilsiniz, diye Kürtlerden koparılmaya çalışılıyorlar. Bu temelde de belirli kişiler, çevreler üzerinden Aleviler devlete bağlanmaya çalışılıyor. Cem Vakfı'nın söylemlerinde görüldüğü gibi şimdiye kadar ne zarar gördüysek devlete karşı karşıya geldiğimizden gördük, 'artık devleti karşıya almamak

lazım, devletle barışmak lazım' örtüsü altında Alevileri kendi değerlerinden koparan, giderek Sünnileştirmeye çalışan bir politika yürütülmektedir. Alevilik tarih boyu hep muhalif olmuştur. Devletçi sistem baskıcı, sömürücü, adaletsiz ve vicdansız sistemdir. Alevilik ise haktan, adaletten, vicdandan, eşitlikten yanadır. Bu yönüyle Alevilerin devletle barışmaması, devlet dışı bir toplum olarak yaşaması anlaşılır bir durumdur. Devlet dışı bir toplum olarak yaşamak en değerli yaşama biçimidir. Özgür ve demokratik yaşam biçimidir. Kire, pasa bulaşmamadır. Bu yönüyle de Alevilik değerlerinin korunmasıdır.

Alevilik ne zaman devlete bulaşsa, ne zaman devletle ilişkilense kesinlikle kirlenecektir, özünden kopacaktır. Ama Cem Vakfı gibi bazı çevreler devletin bu Alevi politikasına bilerek ya da bilmeyerek alet olup celladına kendini teslim eden bir Alevilik yaratmaya çalışıyor. Mevcut devlet, Alevileri asimile etmek istiyor. Ama bazı Aleviler de kekkik soylu olarak devlete yanaşıyor, Alevileri devlette buluşturarak asimilasyonun hizmetini görüyorlar. Bu aslında Alevileri bitirme, asimilasyon değirmenine sokma çabalarıdır. Bir kısım Alevi bilerek devlete hizmet ederken, bir kısmı ise devletin Alevilere yönelik özel savaşını ve amacını göremiyor. Devletin zaman zaman, 'Biz Alevileri koruyoruz' yaklaşımına kanıyor. Özellikle fanatik İslamcı kesimlerin saldırıları karşısında sığınak olarak devleti görüyorlar. Bu yönüyle de özel savaş, derin devlet zaman zaman Alevilere saldırı yaptırarak onları devlete sığınmaya, devlete boyun eğdirmeye çalışıyorlar. Devlete sığınma, devlete boyun eğdirme bir devlet politikası olarak yürütülüyor. Kapıların işaretlenmesi de bununla ilgilidir, çeşitli zamanlarda Alevilere yönelik saldırılar da bununla ilgilidir. Öyle ki, Alevilere katliam yapıldıkça, Alevileri daha fazla devlete bağlama imkanı bulmaktadırlar.

Türk devleti sadece Kürtleri değil Alevileri de yok etmek istiyor

Alevilerin kendileri üzerinde uygulanan politikayı anlamaları için ilk önce bu devleti tanımaları gerekir. Bu devletin karakteri tekçidir. Sadece Kürtleri yok etmek istemiyor, Alevileri de yok etmek istiyor. Ama bazı Aleviler sanki devlet kendilerini kabul edebilmiş gibi, Aleviler üzerinde sanki devletin asimilasyonu yokmuş gibi kafayı kuma gömüyorlar. Hatta devletin Kürt politikasına destek olma karşılığında devletten şefaahat göreceklarını, devletin kendilerine sıcak yaklaşacaklarını sanıyorlar. Böyle gafil yaklaşımlar var. Halbuki tekçi zihniyet bir kere hakim olduktan sonra bu her alana yansır. Eğer bütün farklı kimlikler yok ediliyorsa farklı inançlar da asimilasyona uğratılır. Zaten Türk devletinin tarihi boyunca Alevilik kendini güçlendirmemiş, örgütlenmiş, eskisinden çok çok geriye düşmüştür. Aleviler bir kere bu gerçeği görecek. Cumhuriyet tarihi boyunca Alevilik inanç olarak, kültür olarak, toplum olarak gerilemiş mi, yoksa kendi kimliğine, kültürüne sahiplenme konusunda ilerleme mi sağlamış? Kesinlikle gerileme vardır. Öyle demekler açılması, Cem evlerinin açılması Aleviliğin hak kazandığı anlamına gelmiyor. Alevilik kendi topraklarından sürülüp bitirdikten sonra, Alevi değerleri köklü biçimde asimile edildikten sonra, tasfiye edildikten sonra o tür şeylerin fazla sonuç alamayacağını gördüğü için izin vermişlerdir. Diğer yandan da Aleviler Kürt Özgürlük Hareketi'ne kaymasınlar

diye kültürel alanda kısmi bir yumuşamaya izin vermişlerdir. Ancak gelinen aşamada Alevilerin köklü bir inanç olarak değerlerinde büyük bir erozyona uğradıkları açıktır. Sadece asimilasyon politikasıyla değil, kendini var eden topraklardan kopararak Alevilik bugün geçen yüzyıllardan çok geriye düşen bir inanç erozyonu yaşamıştır.

Sormak gerekiyor, Türkiye'de Sünni değerler, inançlar gerilemiş mi, daha fazla mı kurumlaşmış? Açık ki, daha fazla kurumlaşmış, hatta şu anda devleti ele geçirmişlerdir. Bütün ekonomik, toplumsal, kültürel, siyasal alanı ele geçirmişlerdir. Peki, Aleviler için durum nedir? Aleviler için durum, topraklarından koparılmış, kültürel değerlerinden koparılmış, giderek Aleviliği unutan, Alevilikten kopan bir toplum gerçekliğini yaşamaktadır. Bu yönüyle Alevilerin Türk devlet politikasını, özel savaş politikasını iyi görmeleri gerekiyor. Devletin kendilerine yaklaşımının Alevilerin varlığını ve kimliğini tanıma amaçlı değil, Alevilerin kimliğini asimile etme, sistem içine çekme yaklaşımı doğrultusunda olduğunu görmeleri gerekiyor.

Diğer taraftan Alevilerin CHP'ye yaklaşımları da yanılgılıdır. CHP cumhuriyeti kuran partidir. Diyanet İşleri Başkanlığı da, imam hatip okulları da onlar zamanında açılmıştır. Dinin içine devlet sokulmuştur. Din devlet tarafından kontrol edilmektedir. Bu yönüyle de devlet tarafından kullanılmaktadır. Alevilik ise laiklik adına korunuyormuş gibi yansıtılmakta ama bu sözde laiklik ortamında Alevilerin giderek inançları tüketilmektedir. CHP önceden tek partili iktidardır. Tek parti iktidarı döneminde Alevilerle ilgili pozitif bir yaklaşım gösterse hangi muhalif güç karşı çıkacaktı? Demek ki, Sünniliğin hakim olması bir devlet politikasıdır. Maraş Katliamı döneminde Ecevit iktidardayken, Sivas-Madımak Katliamı döneminde de CHP koalisyonunun üyesidir. Daha sonra Ecevit yine tek başına iktidara gelmiştir. Sosyal demokrat CHP geleneği de zaman zaman iktidara gelmiştir. Ama bütün bunlara rağmen Alevilerin inanç olarak varlığının güvenceye alındığı söylenebilir mi? Aleviler hala ayrı ve farklı bir inanç olarak görülüyor. Sünnilik ya da Şialık içinde eritilmek istenen bir inanç olarak görülüyor. Alevi çocuklarına zorla din dersi okutuluyor, Sünnilik öğretiliyor. Bu açıdan Alevilerin CHP'ye yaklaşımı da devlete sığınma gibidir. Alevilerin CHP'den gördükleri hiçbir fayda yoktur. Ancak CHP, Alevilerin oyunu almak için zaman zaman, iktidarda olduğu zaman belediyelerde, şurada, burada bazılarını devletin işçisi ve memur yapmıştır. Ama bunun dışında Alevilerin kimliği, kültürü ve inançları konusunda köklü bir adım atmamıştır. Zaten en kötü şey, böyle bazı ekonomik imkanlar sunarak, bürokraside alt kademelerde yer vererek o toplumun asimile edilmesidir, o toplumu hakim inanç içinde eritmektir. Bundan daha kötü bir şey olabilir mi? Bu yönüyle Alevilerin CHP'ye yaklaşımının da kesinlikle değişmesi gerekmektedir.

CHP'nin yıllarca Alevileri 'laiklik' diye aldatmasına artık dur denilmesi gerekiyor

CHP devletçi bir partidir. Devletin de ideolojisi Türk-İslam sentezidir. Bu açıdan Alevilerin CHP'den medet umması, kafalarını soykırım kısıncının bıçağı altına uzatmaları demektir. Aleviler laiklik laiklik diyorlar; Aleviler açısından demokrasi olmadıkça laikliğin bir anlamı yoktur. Laikliği demokrasi yaratır. Demokrasi laiklik demektir, özgürlük demektir, eşitlik ve adalet demektir. Bu açıdan demokratik

olmayan hiçbir devlet, hiçbir yönetim adil ve eşit olmaz. Dinler karşısında, etnik topluluklar karşısında adil ve eşit davranamaz. Bu açıdan artık bu laiklik fetişizmini bırakmak, demokratikleşmeyi esas almak lazım. Demokrasinin olduğu yerde bütün topluluklar kendi kimliği ve kültürüyle özgürce yaşarlar. Demokrasinin olduğu yerde herhangi bir devlet yapılanması, siyasal yapıya ya da başka bir yapıya din kurallarıyla olmaz. Çünkü; toplum farklılıklardan meydana gelir. Bu bakımdan demokrasinin olduğu yerde herhangi bir siyasal yönetim de tüm farklılıkları dikkate alır. Farklılıkların birini gözetken, diğerini ötekileştiren bir yaklaşım içinde olmaz. Bu yönüyle de CHP'nin yıllarca Alevileri 'laiklik' diye aldatmasına artık dur denilmesi gerekiyor. Alevilerin güvencesi demokrasidir. Aleviler demokrasi mücadelesi içinde yer almalıdırlar. Demokrasi mücadelesinde yer alan partiler Alevilerden yanadır; demokrasi mücadelesine girmeyen partilerin Alevilerin çıkarlarını düşünmesi mümkün değildir. Bu bakımdan kimin Alevilere yakın ya da uzak olduğu konusunda ölçü demokrasi olmalıdır. Kim demokrasi mücadelesi içine giriyorsa, Türkiye'nin demokratikleşmesini istiyorsa, Türkiye'deki tüm farklı etnik ve inanç kimliklerinin özgür ve demokratik yaşamını istiyorsa Aleviler onlara yakın durabilirler. Aleviler demokratik güçlerle ittifak içinde olabilirler. Alevilerin güvencesi şu bu partinin ya da devletin söz vermesi, iktidara gelmesi değildir. Bu yönüyle Aleviler Aleviliğine sahip olmaları için önce demokratik mücadele içinde olmaları gerekir. Demokratik mücadele içinde olmadan Alevilik sahiplenilemez. Bu açıdan bize ne demokrasiden, bize ne siyasetten denilemez. Biz sadece Cem evi açar, ritüellerle uğraşır Aleviliğimizi koruruz diyemez. Tabii ki kirli siyasetten uzak duracaklardır. Baskıcı, faşist siyasetten uzak duracaklardır. Demokratik siyaset Alevilerin ilacıdır. Alevilerin özgür ve demokratik yaşamının garantisidir. Zaten on yıllar boyu Aleviler demokrasi mücadelesine yakın olmuşlarsa, devrimcilere yakın olmuşlarsa bunun nedeni, Alevilerin özgür ve demokratik yaşamının ancak demokratik bir ülkede olacağını gördükleri ve hissettikleri içindir. Bu yönüyle de sola ve demokrasi mücadelesi veren güçlere yanaşmaları doğru tutumdur. Alevilerin yanı sıra demokratların yanındır, demokrasi güçlerinin yanındır, demokrasi mücadelesidir. Çünkü; gerçek dostları, tutarlı demokrasi mücadelesi yürütenlerdir.

Bugün Türkiye'de en temel demokratik güç de Kürtlerdir. Bu bakımdan Alevilerin en temel müttefikleri Kürtlerdir. Tabii ki sosyalist güçlerdir, demokrasi güçleridir. Alevilerin özsavunmaları da, özgür ve demokratik yaşam güvenceleri de demokrasiden ve demokratikleşmeden geçmektedir. Bunun için kendi özgün örgütlenmelerini oluşturmalıdırlar. Aleviler örgütlü olmalıdır, örgütlü toplum olmalıdırlar. Örgütlü toplum olarak demokratik mücadelenin içinde yer almalıdırlar. Alevilerin hem Türkiye'nin genel siyaseti için görüşleri olmalıdır hem de bir inanç topluluğu olarak kendini örgütlü kılmalıdırlar. Bu açıdan Alevilerin kendini örgütlü kılması onların en doğal hakkıdır. Hiç kimse Aleviler 'niye kendi örgütlülüklerini kuruyorlar' diyemez. Ama birkaç kimlikli olmaları Alevilerin konumunun ve mücadelesinin gereğidir. Bir taraftan Kürt halkının özgürlük mücadelesi ve diğer sosyalist hareketler içinde yer alırlar, diğer taraftan da kendi inançlarıyla ilgili demokratik örgütlenmeler içine girerler. Bunlar birbirlerinin karşıtı değil, birbirlerinin karşısına konulamaz. Bunlar birbirini tamamlayan şeylerdir.

Örgütlülük en temel özsavunmadır

Alevilerin buldukları şehirlerde, kasabalarda, mahallelerde, köylerde örgütlü toplum olmaları en iyi özsavunmadır, örgütlülük en temel özsavunmadır. Örgütlülüklerini geliştirmeleri gerekiyor. Özsavunma öz örgütlülük demektir. Örgütlü olmayanların özsavunması olmaz. Örgütlü olan toplumlar

Şu anda zindanlarda tutsaklara her yol ve yöntemle baskı yapılmaktadır. Ama baskılar karşısında Kürdistan ve Türkiye'de bir zindan direniş geleneği vardır. Bu zindan direniş geleneğini tasfiye etmek, zindanların iradesini kırmak mümkün değildir. AKP-MHP faşizmi tutsaklara baskı ve zulüm yaptıkça kendi sonunu getirmektedir. Ancak zindanlardaki baskıların püskürtülmesini sadece tutsaklara bırakmak da haksızlıktır. Tutsaklardan önce tüm toplumun zindandaki baskıları püskürtecek bir tutumun içine girmesi gerekiyor.

özsavunmasına kavuşmuş toplumlardır. Öte yandan faşist saldırılar karşısında kendi özsavunmalarını buldukları mahallelerde alabilirler. Ama sadece kendi başlarına faşizme, saldırılara karşı koyamazlar. Demokratik güçlerle, devrimci güçlerle ortak bir demokrasi cephesinde, demokratik mücadele içinde yer alırlarsa saldırılara karşı koyabilirler. Bu yönüyle özsavunma konusunu bütün demokrasi güçleriyle birlikte ele almaları, Kürt halkının mücadelesiyle birlikte ele almaları gerekiyor. Kuşkusuz mahallelerinde, köylerinde kendi özsavunmalarını yapabilirler ama genel bir özsavunma açısından sadece mahallede, köyde örgütlenmeleri yetmez. Esas olarak da bütün demokrasi güçleriyle birlikte bir özsavunma içine girmeleri gerekiyor. Buna da ihtiyaç vardır.

Bugün AKP-MHP faşizmi azgınca kendi yandaşları dışındaki bütün toplumsal ve siyasal kesimlere saldırıyor. Faşizmin saldırıları demokrasi güçlerine saldırıdır, Kürtlere saldırıdır, Alevilere saldırıdır, kadınlara saldırıdır, bütün emekçilere saldırıdır, ezilenlere saldırıdır. Bu açıdan böyle bir faşizm saldırısı karşısında da Alevilerin devrimci ve demokratik güçlerle birlikte faşizme karşı mücadele etmeleri gerekiyor. Faşizme karşı mücadelede özsavunma önemlidir. Faşizme karşı mücadele etmeden, faşizm yenilgiye uğratılmaz. Faşizme karşı her türlü mücadele yöntemi meşrudur. Çünkü; faşizm her türlü silahla saldırmaktadır. Her türlü şiddet silahını kullanmaktadır. Katliam, öldürme, işkence, cezaevleri ve her türlü zor aracını kullanmaktadır. Bu saldırılara karşı demokrasi güçlerinin, Kürtlerin, Alevilerin ve baskı altındaki tüm toplulukların her türlü yol ve yöntemi kullanarak direnmeleri meşrudur.

Maraş Katliamı'nın yıldönümünde şunu söylemek gerekir ki; Maraş Katliamı'nın bir amacı da Kürtleri topraklarından uzaklaştırmak, bu temelde Alevi soykırımını gerçekleştirmektir. Böyle sonuç vereceğini düşünerek bu katliam planlanmıştı. Maraş Katliamı'ndan sonra

yüz binlerce Kürt, hatta milyonlarcası metropollere, Avrupa'ya göç etmiş, topraklarından kopmuştur. Maraş Katliamı'nın yıldönümlerinde esas olarak yapılması gereken şey; Maraş Katliamı'nın bu amacını ortaya koyma temelinde bu amacı tersine çevirme çabalarına girmek olmalıdır. Eğer Maraş Katliamı'nın yıldönümlerinde bu amacı tersine çevirecek bir bilinç ve tutum ortaya çıkmazsa, o zaman bu anmaların çok fazla da anlamı olmaz. Bu yönüyle Maraş Katliamı'nın her yıldönümünde Alevilerin Aleviliği var eden topraklara dönme bilincini ve tutumunu geliştirmesi gerekiyor. Alevilerin Sêwaz'a, Meletî'ye, Mereş'e, Dilok'a, Semsûr'a, Dersim'e, Erzingan'a, Gimjim'a dönmeleri gerekiyor. Kuşkusuz Alevi Türklerin de kendilerini var eden topraklara dönmeleri gerekiyor. Bu konuda bir geriye dönüş eğiliminin ortaya çıkması gerekiyor. Belki tümü döndürülemez ama o toprakları yeniden Alevilerin yaşadığı, Alevi kültürünün yeşerdiği, canlandığı topraklar haline getirmek Maraş Katliamı'na verilecek en iyi cevaptır. Alevilerin ödediği bedellere böyle cevap verilebilir. Eğer bu topraklar canlandırılmazsa, bu topraklarda Alevilik yeniden yeşertilmezse, Alevilik bir toplum olarak bu topraklarda kültürüyle, inancıyla canlı bir toplumsal yaşam içine girmezse o zaman bu anmaların anlamı da olmaz, Alevilerin ödediği bedellere karşılık da verilmiş olmaz. Bu katliamları yapanlar amacına ulaşmış olur. Dolayısıyla bu katliamları yapanların amacını tersine çevirmek gerekiyor.

Alevilik bir kültür yaşam biçimi ve zihniyettir

Maraş Katliamı'nın yıldönümünü doğru anlayacaklarsak, doğru değerlendireceksek, doğru sonuç çıkaracaklarsak o zaman Maraş Katliamı'nın amacını tersine çevirmek ve bu topraklarda Aleviliği yeniden canlandırmak gerekiyor. Çünkü; önceleri Sêwaz bir Alevi şehri olarak biliniyordu, Meletî bir Alevi şehri olarak biliniyordu, Mereş'in önemli bir bölümü Alevilerdi, Semsûr öyleydi, Dilok'ta önemli bir Alevi nüfusu vardı, Erzingan bir Alevi şehri olarak biliniyordu. Erzirom'da da önemli bir Alevi nüfusu vardı ama şimdi Aleviler bu topraklarda çok az bir nüfusa sahiptirler. Bu kabul edilecek mi? Olmuş, bitmiş olarak buna boyun mu eğilecek? Alevilerin bu soruya cevap veremeleri gerekiyor. Bu soruya doğru cevap ise Alevilerin bir taraftan örgütlenerek demokrasi mücadelesi vermeleri, diğer taraftan da ülkeye dönüşü gerçekleştirmeleri olmalıdır. Ülkeye dönüşle demokrasi mücadelesinin iç içe yürütülmesi gerekiyor. Zaten demokratikleşme olmadan da Aleviler üzerindeki bu politikayı tersine çevirmek mümkün değildir. Demokratikleşme olmadan, var oldukları topraklarda yeniden Aleviliği canlandırmak da mümkün değildir. Bu yönüyle kendi kimlikleri ve kültürleriyle örgütlenmelidirler, kendi inançlarıyla örgütlenmelidirler. Ama bu örgütlenmeleri kendilerini var etmek ve kültürlerini korumak için yaparken, diğer taraftan da demokrasi mücadelesinin etkili bir bileşeni olma bilinciyle hareket etmeleri gerekiyor. Yoksa sadece inanç örgütlenmeleri ya da Cem evleri açmakla var-

lıklarını koruyamazlar. Sadece bunlarla Alevilik yeniden diriltilemez, yeniden canlandırılmaz.

Alevilik bir kültürdür, bir yaşam biçimidir, bir zihniyettir. Cem evleri, Cemler ise bunun ritüelidir. Bunlar da olur ama bunlar toplumsal yaşamla, kömünal demokratik yaşamla, topluluk yaşamıyla, Aleviliğin tarihte oluşmuş değerleriyle birlikte olursa, böyle bir toplumsal yaşam içinde bu ritüeller yapılırsa o zaman gerçekten de o ritüeller bu değerleri taşıyan, bu değerleri yaşatan, bu değerleri derinleştiren ve var eden bir gerçeklik olarak rol oynarlar. Yoksa değerlerden kopmuş bir ritüellik siyasal, toplumsal, kültürel, ekonomik çeşitli çıkar çevrelerinin aleti haline gelir. İslamiyet nasıl ki iktidara bulaştırılarak İslam'ın özünde var olan değerlerden kopararak iktidarın parçası ve sadece bir ritüel ve ibadet haline dönüştürülmüşse, Alevilik de bu duruma düşer. Alevilik hem bu durumu eleştirecek, bu durumu yanlış bulacak hem de İslamiyet'in içine düşmüş bu duruma kendisi de düşecek! Bunun da doğru bir Alevilik yaklaşımı olmayacağı açıktır.

Roboskî Katliamı'nın talimatını devlet vermiştir

Roboskî Katliamı da 7. yılına girecek. Hala faileri cezalandırılmış değil; cezalandırılması da mümkün değildir. Çünkü Roboskî Katliamı, Kürtlere karşı yürütülen soykırım politikasının bir parçasıdır. Zaten her gün Roboskî saldırıları yürütülmektedir. Roboskî saldırısı, Türk devletinin resmi bir saldırısıdır, resmi politikasıdır. Kürtleri ezme ve sindirme politikasının bir parçasıdır. Sivillerin ölmesi, bu devletin politikasının parçasıdır. Bu yönüyle siviller öldü diye devlet politikasını

bırakacak değildir. Aksine sivilleri öldürerek, Kürt halkını sindirme politikasını yürütmektedir. Roboskî Katliamı'ndan sonra birakalım suçluları cezalandırmayı, Tayyip Erdoğan, katliamı yapanlara teşekkür etti, onları korudu. Hatta o dönemin Fethullahçı İçişleri Bakanı İdris Naim Şahin neler söylemedi ki! "Kaçakçıydılar" diyerek öldürmelerine meşruiyet sağlamaya çalıştı. Roboskî Katliamı yapılırken bunların sivil olduğu biliniyordu, bilinmez değildi. Sivil olduklarını bile bile bizzat genelkurmay emri vermiştir. Zaten Erdoğan da askere, "Gerekeni yaparsınız, her zaman arkanızdayız" demiştir. Roboskî saldırısını yapanlar sivilleri öldüreceklerini biliyorlardı, sadece hedeflerinde olan gerilla komutanı orada yoktu. Zaten gerilla komutanının o kervan içinde yer alması mümkün de-

ğildir. Nasıl yönlendirilmişse, nasıl istihbarat gitmişse bir gerilla öldürmek için o gençler, çocuklar katledilmişlerdir. Bu devlet bilerek katledecek, sonra da bunun hesabını soracak, bu mümkün müdür? Çünkü; onların öldürülmesi talimatını devlet vermiştir.

Faşizmle uzlaşılmaz faşizme karşı direnilir

Özyönetim direnişleri sürecinde de 16 Aralık'ta Tayyip Erdoğan sivil, silahlı demeden tankıyla, topuyla o şehirleri dümdüz edin, talimatı vermiştir. Ne yaparsanız yapın, o mahallelere girin, gençleri ve onları destekleyenleri ezin, demiştir. Zaten o dönemin başbakan yardımcısı olan Yalçın Akdoğan, "Devletimizin böyle bir saldırıyı göze alacağını düşünmüyorlardı. Siviller var diyerek devletin durması mümkün değildi. Bunu hesaplayamadılar" diyerek sivillerin katledilmesinin, şehirlerin bombalanmasının bir talimat, bir karar olduğunu açıkça ortaya koymuştur. Zaten Tayyip Erdoğan defalarca, "Mevzuata uymayın, yasalara uymayın, ne gerekiyorsa onu yapın" demiştir. Geline aşamada Türkiye'de anayasanın, yasalann hiçbir hükmü ve bağlayıcılığı yoktur. Tek yasa vardır, o da Kürt halkının Özgürlük Mücadelesi'ni ezme yasasıdır. Bunun için her türlü yol ve yöntemin kullanıma kararıdır. Her türlü yol, yöntem ve araç kullanılacaktır. Yasa budur. Hiçbir suçludan da hesap sorulmayacaktır. Hatta bunlar, 'vatani milleti kurtaran kahramanlar' olarak görüleceklerdir.

Bu bakımdan özyönetim ilan edilen kentlerdeki katliamlar da, Roboskî Katliamı da bilinçli yapılmıştır; şehirlerin yakılıp yıkılması da bilinçlidir. Çünkü; faşizm zayıf durumdadır. Ya Kürt sorununu çözecektir ya da ezme politikası izleyecektir. Kürt sorununda çözüm politikası olmayan AKP, Kürt halkının Özgürlük Mücadelesi'ni ezmeden iktidarda kalamaz. Çözüm politikası da olmayınca iktidarı kaybedecektir. İktidarda kalmak için bu katliamları yapıyorlar. Bu katliamlar, bu baskılar iktidarda kalma baskılarıdır. Bunun açıkça görülmesi gerekiyor. Ya Kürt Özgürlük Hareketi'ni edecek, tasfiye edecek ya da iktidardan düşecektir. Kaderini bu katliamlara bağlamıştır. Kürt halkının Özgürlük Mücadelesi'ni ezme-

ye, demokrasi güçlerini ezmeyle bağlamıştır. Bu yönüyle bu saldırılar sürecektir. Bunu durdurmanın tek yolu vardır; demokrasi cephesiyle direnmektir. Faşizme karşı direnilir, faşizmle uzlaşılmaz, faşist iktidardan beklenti içinde olunmaz. Hala bazı çevreler Erdoğan'a, şuna buna çağrı yapıyorlar. Bu çağrılarla olmaz, bu kendini kandırmaktır. Karşı taraf ezme isterken çağrı yapmak aptallıktır, gerçekliği görmemektir. Faşizm eziyorsa, her türlü saldırıyı yapıyorsa, o zaman buna karşı da her türlü yol ve yöntemle direnilmesi gerekir. Başka türlü AKP-MHP faşizmini durdurmak mümkün değildir. Çünkü; ya ezecektir ya da kaybedecektir. O zaman demokrasi güçleri de, Kürt halkı da, Kürt Özgürlük Güçleri de ezilmemek için faşizme karşı direneceklerdir. Bu gerçekliğin açık ve net biçimde görülmesi gerekiyor.

19 Aralık 2000'de gerçekleşen cezaevi katliamı, Türkiye tarihindeki en büyük cezaevi katliamıdır. Kuşkusuz Diyarbakır Zindanı'nda daha fazla insan ölmüştür, uzun süreli daha yoğun işkenceler yapılmıştır ancak bir defada bu kadar insanın katledilmesi bu saldırıda görülmüştür. Vahşice bir katliam gerçekleştirmişlerdir. Tutsaklar diri diri yakılmışlardır. Ateşli silahlarla vurulmuşlardır. İşkenceyle katledilmişlerdir. Bu açıdan tutsakların bu direnişi devrimciler açısından büyük bir onurdur. Teslim olmamışlardır, direnmişlerdir. Bu yönüyle özgürlük ve demokrasi mücadelesinin, Türkiye'yi demokratikleştirme mücadelesinin, Türkiye'deki sosyalist mücadelenin en temel moral değerlerindedir. Zaten Türkiye'de bütün baskılara ve zulme rağmen devrimcilerin, sosyalistlerin hala ayakta olmalarını sağlayan bu büyük değerlerdir. Bunlar 14 Temmuz Büyük Ölüm Orucu ve Diyarbakır Zindan Direnişi'dir, 19 Aralık 2000 Direnişi'dir, 1984 yılında ölüm orucunda şehit düşenlerdir. Türkiye şehirlerinde yapılan ölüm oruçlarında şehit düşen onlarca devrimcidir. Bunların hepsi Türkiye'deki devrimcilerin, sosyalistlerin en temel moral değerleridir. Böyle onurlu devrimcileri olan sosyalist hareketleri, özgürlük ve demokrasi hareketlerini yenilgiye uğratmak, tasfiye etmek mümkün değildir. Eğer bütün saldırılara rağmen özgürlük mücadelesi ayakta olsa, bunu kesinlikle sağlayan bu değerlerdir. 19 Aralık Direnişi, ser verip sır vermeme geleneğinin devamıdır. Zindanlarda devrimcilerin onurunu korumanın en tarihi örneklerinden biridir. Bu yönüyle devrimciler, sosyalistler, demokratlar bu direnişleri unutmayacaklardır. Deniz Gezmişlerin idam sehpasında direnmeleri, Mahirlerin direnmesi, İbrahim'in direnmesi, Orhan Yılmazkaya'nın direnmesi, özyönetim direnişlerinde Çiyagerlerin direnmesi, zindanlardaki tüm direnişler Türkiye tarihinde özgürlük, demokrasi ve sosyalizm adına büyük direnişleridir. Bu direnişler, zulme karşı direnişin ideolojik ve moral değerleridir. Bu direnişlere sahip olan bir ülkede özgürlük ve demokrasi mücadelesi yenilmez.

Dünya tarihinde bu kadar siyasi kadın tutsağın olduğu başka bir ülke yoktur

Bu açıdan bu devrimcilerin tutkularıyla, direnişleriyle, ortaya koydukları onurlu duruşlarıyla bugün faşizme karşı mücadele edilmesi gerekir. 19 Aralık'tır, Diyarbakır Zindanı'dır, Metris direnişleridir yine Kürt halkının direnişleridir, devrimcilerin onlarca yıldır Türkiye'de yürüttüğü mücadeledir, bütün bunları anlamlandırmak AKP-MHP faşizmine karşı mücadeleyle olur. Mustafa Suphilerden bugünlere Türkiye'nin demokratikleşmesi için mücadele eden, büyük bedeller ödeyen bir devrimci hareket vardır, sosyalist gelenek vardır. Orta-doğu'nun ve insanlığın en büyük özgürlük mücadelesini veren Kürt Özgürlük Hareketi vardır. Aralık katliamlarında şehit düşenlere ve tarih boyu yürütülen tüm direnişlere verilecek en iyi cevap; AKP-MHP faşizmine karşı bütün demokrasi güçlerinin, devrimci güçlerin bir araya gelerek mücadele etmesidir. Çünkü; bu direnişleri tek bir siyasi hareket değil, birçok siyasi eğitimde olan örgütler ve hareketler vermiştir. Türkiye'de birçok devrimci ve sosyalist gelenek vardır. Bunların hepsinin Türkiye ve Kürdistan'daki mücadeleye kattığı değerler vardır. Şimdi bu değerleri demokrasi mücadelesinde, ortak demokrasi hareketiyle birleştirerek faşizme karşı mücadele haline getirip AKP-MHP faşizmini yenilgiye uğratmak gerekiyor. Eğer bu direnişlere bir anlam vereceksek, bu şahadetlere bir anlam

vereceksek ancak böyle anlam verebiliriz.

Bugün gerçekten de Türkiye'de tarihin görmediği faşist bir diktatörlük, bütün toplumsal kesimlere faşist bir zulüm vardır. Türkiye ilk defa bu düzeyde bölünmüştür. İlk defa bir iktidar bu düzeyde kendi yandaşları dışında herkese düşman durumundadır. Bu yönüyle demokrasi cephesi en geniş yelpazede kurulabilir. Türkiye tarihinde demokrasi cephesinin en geniş yelpazede kurulma imkanlarının ortaya çıktığı dönem, bu dönemdir. Bu bakımdan 19 Aralık Katliamı'nın yıldönümünde bütün devrimcilerin bu emeklere, bu şahadetlere, bu onurlu duruşlara verecekleri cevap, faşizme karşı ortak mücadeleyi yükseltmek olmalıdır.

Faşizmin bir karakteri de zindanlara yönelmesidir. Zindanlardaki siyasi tutsaklar her zaman faşizmin hedefi olmuştur. Faşizm topyekun savaştır. Bu açıdan faşizme karşı mücadele yürüten siyasi hareketin kadroları, taraftarları, sempatanları cezaevine düşüklerinde onlardan intikam almak, onların iradesini kırmak için zindana saldırılır. 12 Mart'ta, 12 Eylül'de, 1990'lı yıllarda böyle olmuştur. Şimdi de AKP-MHP faşizminin saldırılarının bir hedefi de cezaevleridir. Özellikle Kürt tutsaklar üzerinde çok yoğun bir baskı ve zulüm politikası izlenmektedir. On binden fazla Kürt siyasi tutsak zindanlardadır. Sadece üç bin beş yüz kadın tutsak şu anda zindanlarda bulunmaktadır. Dünya tarihinde ilktir. Dünya tarihinde bu kadar siyasi kadın tutsağın olduğu başka bir ülke yoktur. Bu bile AKP-MHP faşizminin nasıl bir Kürt düşmanı, kadın düşmanı, demokrasi düşmanı, insanlık düşmanı karakterde olduğunu gösterir. Kadın tutsakların çoğunluğu demokratik siyasi mücadele içinde yer alanlardır. AKP-MHP faşizmi kadınların Kürdistan ve Türkiye'de özgürlük ve demokrasi tutkusunu derinleştirmeleri, kapsamlı-

laştırmaları, yaymaları ve toplumsal laştırmaları karşısında büyük bir öfke duymaktadır. Bu açıdan kadın siyasetçilere, kadın tutsaklara vahşice saldırılmaktadır. Dikkat edilirse cezaevine atılan milletvekillerinin çoğu kadındır. Yine kadın milletvekillerinin vekilliği düşürülmektedir. Kürt Özgürlük Hareketi'nin kadın özgürlük çizgisi, Türk devletini çok fazla korkutmaktadır. Türk devletindeki soykırımcı faşist gericiği teşhir etmekte ve yıkıma uğratmaktadır. Faşist gericiği güçsüz bırakmaktadır. Faşist gericiğe karşı Özgürlük Mücadelesi'nin yenilmezliğini yaratmaktadır. Bu nedenle de kadın tutsaklara büyük bir öfke vardır. Şimdi zindanlarda kadın tutsaklardan intikam alınmaktadır. Zaten faşizm kadın düşmanıdır, bir de cinsiyetçidir; cinsiyetçi yaklaşımlarla kadın tutsaklara daha fazla zulüm ve baskı düzeni uygulanmaktadır.

Zindan direniş geleneğini tasfiye etmek, iradesini kırmak mümkün değildir

Şu anda zindanlarda tutsaklara her yol ve yöntemle baskı yapılmaktadır. Tutsaklar Türkiye'nin her tarafına gönderilmiştir. Türkiye'nin her tarafı cezaevi haline getirilmiş, bu cezaevlerine de Kürt tutsaklar doldurulmuştur. Eskiden Kürt tutsaklar Amed, Xarpêt (Elaziğ), Erzirom, Dilok'taydı ya da Çukurova'da Kürtlerin yoğun olarak bulunduğu yerlerdeydi. Şimdi özellikle aileler gitmesin, görmesin diye Kürt tutsakları en uzak yerlere sürmektedirler. Bu da baskının bir başka biçimidir. Ama baskılar karşısında Kürdistan ve Türkiye'de bir zindan direniş geleneği vardır. Bu zindan direniş geleneğini tasfiye etmek, zindanların iradesini kırmak mümkün değildir. Türkiye ve Kürdistan'da tutsaklar öyle baskılarla karşılaşmışlardır ki, bu baskıları da aşacaklardır. AKP-MHP faşizmi tutsaklara baskı ve zulüm yaptıkça kendi

sonunu getirmektedir. Zindanlara bu kadar yönelen bir iktidar güçsüzdür. Güçsüz olduğu için bu kadar zindanlara yönelmektedir. Zindanlara yönelerek zindanlar şahsında devrimcilerin, halkın iradesini kırmak istemektedir. Ancak artık bu mümkün değildir. Kürdistan ve Türkiye'de tutsakların iradesini kırmak, tutsaklar üzerinde baskılara sonuç alamak düşünülemez.

Kuşkusuz zindanlar insanların, devrimcilerin iradesini kırmak için yapılmıştır. Zindanlar duyguda, düşüncede bir erozyon yaratmak, kırmak için kullanılmaktadır. Mutlaka sonuçları olmaktadır. Zindanlarda tutsaklar kendini yenilemezlerse, sürekli bir iç mücadele vermezlerse, zindanların düşüncede, duyguda, duruşta, tutumda yarattığı olumsuzluklar, erozyon sürekli bir mücadeleyle karşılanmazsa tabii ki bireylerde sonuçları olur. Ancak bir bütün olarak bakıldığında, Kürdistan'da devrimci mücadele sürmektedir, Türkiye'de demokrasi ve özgürlük mücadelesi sürmektedir. Bu yönüyle de dışarıda mücadelenin bu kadar sürdüğü ortamda zindanlar üzerindeki baskının sonuç alması mümkün değildir.

Nitekim tek tip elbiseyi gündeme getirmişlerdir. Fakat zindanlar öyle teslim alınabilecek yerler değildir, çetin cevizdir. Bu faşizan dayatmalar karşılarında etkili bir mücadele çıkacaktır ve bu dışarıyı etkileyecektir.

Şunu özellikle vurgulamak gerekir; zindanlara yönelik baskılara karşı esas direniş dışarıda olması gerekiyor. Ailelerin ve toplumun örgütlenmesi gerekiyor, demokrasi güçlerinin ve insan hakları örgütlerinin örgütlenmesi gerekiyor. Bunların örgütülüğü ve eylemliliğiyle saldırıların püskürtülmesi gerekiyor. Zindanlardaki baskıların püskürtülmesini sadece tutsaklara bırakmak yanlıştır. Tutsaklardan önce toplumun zindandaki baskıları püskürtecek bir duruşun, bir tutumun içine

girmesi gerekiyor. Tutuklu ailelerinin, hükümlü ailelerinin örgütlenerek bu saldırılara karşı mücadele etmesi gerekiyor. Yoksa zindandaki baskıların püskürtülmesini zindandaki tutuklulara bırakmak haksızlıktır. Onların imkanları sınırlıdır. Onların canlarından, iradelerinden başka direnecek bir silahları yoktur. Bu yönüyle sınırlı direniş imkanları olan tutsaklardan çok şey beklemek, onların cezaevindeki baskıları püskürtmelerini istemek haksızlıktır. Kuşkusuz Kürdistan'da ve Türkiye'de baskılara karşı büyük direnişler olmuştur; bu direnişler karşısında faşizm katliamlara başvurmuştur. Tutsaklar yine direnir. Ama direnişin esas ağırlığını dışarıya vermek gerekir. Bundan sonra cezaevi direnişleri derken böyle yaklaşımı esas almak lazım. Cezaevi direnişinin ağırlıklı yükünü içeriye, tutuklulara bırakmamak lazım. Bu direniş anlayışı yanlıştır. Zindan direnişini böyle ele almak doğru değildir. Aksine zindan dışındakilerin direnerek bu baskıları püskürtmesi lazım. Bu da sadece zindandaki baskılara tepki duyarak ya da sadece zindandaki baskılara karşı mücadele yürütülerek gerçekleşmez. Zindandaki baskılara karşı mücadeleyi de içeren ama bir bütün olarak faşizme karşı mücadeleyi esas alan bir mücadele çizgisini geliştirmek gerekir. Faşizme karşı bütünlüklü bir mücadele vermeden zindandaki baskılar püskürtülemez. Bu bakımdan zindandaki baskıların püskürtülmesi açısından da tüm demokrasi güçleri, insan hakları örgütleri, aileler, zindana karşı sorumluluk duyan bütün çevreler hem zindandaki baskılara karşı mücadele etmelidirler hem de bu mücadeleyi faşizme karşı mücadele biçiminde genellemeleri gerekir. Ancak bu şekilde zindanlar üzerindeki baskılar geriletilir, ancak böyle faşizm geriletilir.

Roboskî Katliamı, Kürtlere karşı yürütülen soykırım politikasının bir parçasıdır. Zaten her gün Roboskî saldırıları yürütülmektedir. Roboskî saldırısı, Türk devletinin resmi bir saldırısıdır, resmi politikasıdır. Kürtleri ezme ve sindirme politikasının bir parçasıdır. Sivillerin ölmesi, bu devletin politikasının parçasıdır. Bu yönüyle siviller öldü diye devlet politikasını bırakacak değildir. Aksine sivilleri öldürerek Kürt halkını sindirme politikasını yürütmektedir.

Baş tarafı sayfa 11'de

Aslında Rojava'da kadın devrimi, Rojava Devrimi'nin 2011'de başlamasıyla gerçekleşmemiş, çok önceleri başlayan bir devrimdir. Önder Apo, Rojava'daki 20 yıllık mücadelesinde en fazla da kadınları değiştirmiştir. Kadınların değişiminde, kadınlarda özgürlük ve demokrasi tutkusu yaratmada önemli bir emeği, çabası olmuştur. Kadının toplumdaki yerini fazlasıyla güçlendirmiş, değiştirmiştir. Kadın, Rojava toplumunda önemli bir yere sahip olmuştur. Özellikle binlerce genç kız Özgürlük Mücadelesi safılarına koşturmuştur. Bu da Rojava toplumunun değişmesinde önemli rol oynamıştır. Kadınların yoğun katılımı Rojava toplumunu çok önceden değiştirmiştir. Çok önceden özgürlükçü ve demokratik karaktere kavuşturmuştur. İşte devrim bu zemine dayanınca ve devrim kadın özgürlük çizgisinde gerçekleşince Rojava Devrimi gerçekten kadın devrimi haline gelmiştir. Kadın özgürlük ruhunun, devrimin tüm alanlara sindiği bir devrim haline gelmiştir. Bunu bütün dünya heyecanla ve coşkuyla izlemektedir. Rojava Devrimi'ne bakıp da heyecanlanmayan kadın yoktur. Bütün dünya kadınları Rojava'da kadının örgütlü gücünden, iradesinden, toplum içindeki yerinden büyük heyecan duymaktadır. Bu sadece Kürtler açısından değil, Suriye halkları açısından, Ortadoğu halkları açısından yeni bir dönem ve özgürlük çağı, demokrasi çağı başlatmıştır. Ortadoğu'daki özgürlük ve demokrasi çağının, özgürlük ve demokrasi mücadelesinin kadın özgürlük çizgisinde gelişmesine çok güçlü bir temel yaratmıştır.

Devrimde kadın özgürlük ruhu baskındır

Kadın devrimiyle Rojava'da toplumun karakteri değişmiştir. Erkek de değişmiştir. Kuşkusuz beş bin yıllık erkek egemenlikli zihniyetin, erkek cinsinde yarattığı etkileri kısa sürede silmek, ortadan kaldırmak mümkün değildir. Zaten böyle düşünmek bilimsel de olmaz. Tarihsel ve toplumsal gerçekliğe de uygun düşmez. Ama şu da vardır; Önder Apo'nun 20 yıllık çabaları ve Rojava Devrimi'nin kadın özgürlük çizgisinde gerçekleşmesi, Rojava toplumunda çok büyük değişimler yaratmıştır. Artık kadın iradeli, kadın öyle ikinci, üçüncü sınıf görülecek bir cins olmaktan çıkarılmıştır. Geleneksel olarak erkek egemenlikli zihniyet hala var olsa da, bugünkü somut durumda kadın özgürlük ruhunun, çizgisinin, kadının iradesinin baskın olduğu bir devrim yaşanmaktadır. Kadın iradesi kendisini açıkça ortaya koymaktadır. Bu artık bir toplumsal değer haline gelmiştir. Erkek egemenlikçi zihniyetin reddedeceği, engelleyeceği, önleyeceği bir devrim olmaktan çıkmıştır. Bu yönüyle Rojava Devrimi açısından artık geriye dönüş söz konusu olamaz. Hatta Suriye toplumu açısından geriye dönüş söz konusu olamaz. Bugün Rojava Devrimi'nde gerçekleşen kadın özgürlük çizgisi Arap toplumunu da mayalıyor. Arap toplumunda özgürlük ve demokrasi anlayışı geliştiriyor. Bu, kesinlikle Suriye'deki yeni siyasal, toplumsal, ekonomik ve kültürel sistemin karakterinde etkide bulunacaktır. Bu devrimin önünü hiç kimse alamaz. Bu devrim öyle bir devrimdir ki; askeri, siyasi güçle, baskıyla, zulümle ya da duvarlar örülerek engellenemez. Bu devrim, Rojava'nın havasına, suyuna, toprağına sinmiştir. Bütün Suriye'nin havasına, suyuna, toprağına sinmiş bir devrimdir. Artık bu devrimin etkilerinden kaçmak

mümkün değildir. Bu yönüyle şunu söyleyebiliriz; Rojava'daki devrimler içinde en önde olan devrim kadın devrimidir. Diğer alanlardaki devrimci çalışmalarında hala eksiklik vardır ama kadın devriminde, kadının irade olmasında ve örgütlü güç haline gelmesinde çok önemli bir mesafe alınmıştır.

Rojava'da eşbaşkanlık sistemi toplumsal çalışmalara yerleşmiştir. Öte yandan kadının iradesinin daha fazla yansıdığı, kadının yönetimlerde daha fazla yer aldığı bir süreç başlamıştır. Sorun sadece kadın ve erkek sayısının eşitliği değildir; artık kadının o devrimdeki yönetimlerde, toplumsal çalışmalarda sayısı ne olursa olsun oradaki devrimde kadın özgürlük ruhu baskındır, hakimdir ya da Rojava Devrimi'nin kadın özgürlük çizgisi böyle bir toplumsal gelişmeyi hedeflemektedir. Önder Apo'nun çizgisini gerçekleştiren devrim, böyle bir toplumsal yaşamı hedeflemektedir. Sadece kadınla erkeğin eşitliğini değil, kadın özgürlük çizgisinin, ruhunun baskın geldiği, hakim olduğu, yeni bir yaşam kurulmaktadır. Bu bakımdan sorunu sadece sayı eşitliğine bağlamak, kadın devrimine, Önder Apo'nun kadın özgürlük çizgisine dayalı toplumsal yaşam gerçeğine yüzeysel yaklaşmaktır. Geri bir yaklaşımdır. Sayısal eşitlikten öte kadın, tüm toplumsal yaşamın her tarafına hakim olacaktır. Kadın özgürlük çizgisi, kadın özgürlük ruhu, kadın özgürlük duruşu ya da kadın özgürlüğünü esas alan bir toplumsal yaşam ortaya çıkacaktır. Bu konuda Rojava'da çok önemli adımlar atılmıştır. Bu, daha da gelişecektir. Özellikle devrim geliştikçe, devrimin varlığı, yaşaması yılları arka da bıraktıkça yeni kuşaklar açısından bu devrim daha da kökleşecek ve demokratik devrimin, özgürlükçü devrimin yenilmezliği sağlanacaktır.

Eğer bütün saldırılara rağmen bu devrim yenilgiye uğramıyorsa, bunun nedeni; örgütlü demokratik topluma dayalı bir devrim olmasıdır, dünya halklarının desteğini almasıdır. Tabii ki örgütlü demokratik topluma dayanması ve dünya desteğini alması da esas olarak kadın devrimi karakterinde olmasındandır. Kadın devrimi karakterinde bir devrim gerçekleştiği için örgütlü demokratik toplum güçlenmiştir, dünyanın demokrasi güçleri, özgürlük güçleri, sosyalist güçleri Rojava Devrimi'nin temel moral güç kaynağı olmuştur. Böylelikle kadın devrimine dayalı Rojava Devrimi saldırılar karşısında büyük bir direnç kazanmıştır. Kadın özgürlük çizgisinde gerçekleşen devrim, toplumun direnç kazanmasıdır. Toplumun direncinin güçlenmesi, direncinin kırılmaz hale gelmesidir. Bu yönüyle Rojava'da büyük bir toplumsal değişim vardır. Toplum yaşamı değişmiştir, kadın-erkek ilişkileri değişmiştir, ailedeki yaşam değişmiştir, erkeğin kadına yaklaşımı değişmiştir. Artık kadın ikincil bir cins olarak görülmeğe çıkmıştır. Kadın devrimi şahsında sadece kadın değil, bütün toplum, bütün Rojava değişmiştir. Rojava'daki yaşamın bütün alanları değişmiştir ve bu değişim Kuzey Suriye'ye, oradan da Suriye'ye doğru yayılmaktadır. Bunun Ortadoğu'daki etkileri de görülmektedir. Bu yönüyle Kadın Özgürlük Devrimi'nin, kadın devriminin toplumda yarattığı değerler ve kazanımlar gerçekler saymakla bitmez. Büyük değerler ve büyük kazanımlar ortaya çıkarmıştır. Zaten Rojava Devrimi'nin gücü de bundan kaynaklanmaktadır.

Rojava Devrimi'nin en büyük başarılarından biri, Arapların devrime kazandırılmasıdır

Rojava Devrimi'nin Demokratik Ulus çizgisinde gerçekleşen bir devrim olduğu bilinmektedir. Bu açıdan daha baştan itibaren bu devrim Araplarla, Süryanilerle iyi ilişkiler içinde gerçekleşmiştir. Hatta Suriye'nin başka yerlerinde zorlanan, yaşama imkanı bulamayan Araplar, Rojava Devrimi'nin gerçekleştiği alanlara göç ederek yaşamalarını sürdürmüşlerdir. Bu yönüyle devrim daha ilk başlardan itibaren halklara, farklı etnik ve inançsal topluluklara güven vermiştir. Zaten Asuri-Süryanilerle Kürtler arasında ilişki eskiden de vardı. Ama Rojava Devrimi'yle daha da gelişmiştir. Bu yönüyle Rojava Devrimi Ortadoğu'da bir örnek olmuştur. Özellikle milliyetçiliğe dayanan etnik çatışmaların, mezhepçiliğe dayanan dinsel çatışmaların olduğu bir coğrafyada farklı etnik ve inanç topluluklarının kardeşçe barış içinde yaşaması sadece Rojava, Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu, Suriye için değil, tüm Ortadoğu için çok önemli bir değerdir. Demek ki, halklar birbirleriyle kavga etmeden yaşayabilirlermiş. Kürtlerle Araplar dostluk içinde yaşayabilirlermiş. Müslüman topluluklarla Hristiyan top-

luluklar yan yana yaşayabilirlermiş. Bu yönüyle Rojava Devrimi çok önemli bir değeri ifade etmektedir. Rojava Devrimi'nde kesinlikle halklar ötelenmemiştir. Halkların kardeşliği esas alınmıştır. Kürt Halk Önderi'nin Demokratik Ulus çizgisi zaten bunu gerektirmektedir. Kuşkusuz Ortadoğu'da milliyetçilik ve bunun yarattığı önyargılar vardır. Bu, Kürtler içinde de vardır. Bu yönüyle ilk başlarda karşılıklı güvensizlikler ortaya çıkmıştır. Yine Rojava'da bazı Kürt partilerin milliyetçi yaklaşımları, Araplar ve Süryanilerle ilişki geliştirilmesinde sıkıntılar ortaya çıkmıştır. Hatta Rojava devrimcilerinin Suriye'nin birliği içinde, halkların kardeşliği içinde çözüm araması bu güçler tarafından aleyhte propaganda olarak kullanılmıştır. Milliyetçilik yapılmazsa, Kürtlere bir sınır çizilmezse, sanki Kürtler özgürleşmeyecekmiş gibi dar milliyetçi bir propaganda yapmışlardır. Kuşkusuz Kürt halkının büyük çoğunluğu içinde bu propaganda etkili olmamıştır ama sürekli devrim aleyhine kuşku yaratan yaklaşımlar ortaya konulmuştur. Hatta Mesûd Barzanî'nin 'Rojava'da devrim yoktur' sözüne dayanarak KDP ile ilişkili partiler de sürekli devrim düşmanlığı

yapmışlardır. Bu yönlü milliyetçi yaklaşımlara rağmen Rojava Devrimcileri bu tür provokatif yaklaşımlara gelmeden Araplar ve Süryanilerle ilişki geliştirmişlerdir. Girê Sipî'de önemli bir Arap nüfusu yaşamaktadır. Serêkanî'de Araplar belirli bir nüfusa sahip bulunmaktadır, yine Cezîre alanında Arap Kemerî politikası doğrultusunda getirtilip yerleştirilmiş Araplar bulunmaktadır. Kürtler tüm bunlarla kardeşlik içinde yaşamayı esas almışlardır. Bu Araplar sonradan yerleştirilmiş diye onları kovma, onlara karşı düşmanlık yapma gibi herhangi tutum içine girmemişlerdir. Bu da giderek Araplara ve Süryanilere daha fazla güven vermiştir. Eğer bugün Reqa'da, Dêra Zor'da, Minbic'te Kürtlerle Araplar arasında bir ilişki, ittifak, halkların kardeşliği içinde yaşama varsa bu tabii Rojava Devrimi'nin Demokratik Ulus'a dayalı bir devrimi gerçekleştirme karakterinden ileri gelmektedir. Şunu da söyleyebiliriz; Rojava Devrimi'nin en büyük başarılarından biri, Arapların devrime kazandırılmasıdır. Süryaniler ve Araplarla kardeşçe birlik içinde yaşama projesinin pratikleşmesidir. Böylelikle Arap milliyetçiliğinin kısırlanması zemini ortadan kaldırılmıştır. Aslında Türk devleti de, kendisine muhalif diyen çeteler de Kürt Arap savaşı çıkartmak istemişlerdir. Araplardaki milliyetçiliği köpürterek Kürtlerin üzerine sürmek istemişlerdir. Ama Rojava devrimcilerinin, Araplara kardeşçe yaklaşması, dar milliyetçi yaklaşım içine girmemesi, Türkiye'ye bağlı çetelerin oyunlarını boşa çıkarmıştır. Öte yandan Araplarla ilişki Rojava Devrimi'nin en temel güvencelerinden biridir. Eğer Rojava Devrimi ayakta kalacaksa, Rojava Devrimi Suriye'nin siyasal birliği içinde Kürtlerin en temel demokratik haklarını, özgürlüklerini kazanacaksa, bunu güvenceye alacaksa bunu en başta da Arap halklarıyla sürdürülen ilişki sağlatacaktır. Bu yönüyle şöyle de diyebiliriz; Rojava Devrimi'nin en büyük başarısı, Araplarla kardeşlik bilincinin yaratılmasıdır, Arap-Kürt kardeşliğine dayalı bir demokratik siyasal sistemin kurulmasıdır. Bugün Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nun Arap, Kürt, Süryanilerin kardeşlik ilişkisine dayanan bir federasyon haline getirilmesi, Kürtlerin özgür ve demokratik yaşamını güvenceye alan en temel gelişmelerdendir. Rojava Devrimi'nin en büyük başarısı olarak bunu görmek gerekiyor. Eğer Rojava Devrimi Araplarla bu kardeşlik ilişkisini geliştirmeseydi şu anda Rojava'da devrim, büyük tehlikelerle karşılaşır. Arap milliyetçiliği köpürtülür, Kürtlerin üzerine saldırtılır. Bir Kürt-Arap savaşı çıkartılarak Rojava Devrimi boğulmak istenirdi. Ama Rojava Devrimi, Demokratik Ulus anlayışıyla bunun önüne korunmuştur. Bu açıdan Arap halkıyla ilişkiler, Arap halkıyla ortak bir siyasal sistem kurulması Rojava Devrimi'nin temel güvencesi olmaktadır. Rojava Devrimi'nin güvencesi şu bu devletin ilişkile olmaz, şu bu dış güçle kurulan ilişkiyle olmaz. Rojava Devrimi kalıcılaşacaksa, Rojava Devrimi güvenceye alınacaksa bunu sağlatacak olan, Kürt-Arap ilişkileridir. Kürt Arap ilişkilerine dayalı Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nun yaratılması, Kürt-Arap ittifakına dayalı demokratik Suriye'nin yaratılmasıyla olacaktır. Bunun dışında Kürtlerin özgür ve demokratik yaşamalarını güvenceye almaları zordur.

Sadece askeri direnişe dayanan bir devrim yenilmeye mahkumdur

Kürtler her türlü saldırıya karşı direnir, savaşırlar. Binlerce şehit verdiler, bundan sonra da veriler ama devrimi sadece askeri güçle, askeri alanda direnerek korumak mümkün değildir. Devrimin sadece askeri alanla korunacağını sanmak büyük bir yanılgıdır. Devrimin sadece askeri mücadeleyle, askeri alandaki direnişlerle korunacağını sanmak, devrimin kaybetmesiyle eş anlamlı bir anlayıştır. Devrim sadece askeri direnişle korunamaz. Sadece askeri direnişe dayanan bir devrim yenilmeye mahkumdur. Rojava Devrimi sadece askeri direnişle ayakta kalacağını sanırsa gaflet içine girer, büyük bir yanılgı içine girer. Bu açıdan Rojava Devrimi'nin en büyük güvencesi, kadın özgürlük çizgisindeki Rojava Devrimi'nin örgütlü demokratik topluma dayalı Demokratik Konfederal Sistemin kurulması, örgütlü demokratik topluma dayalı bir demokratikleşme inşasının gerçekleşmesi ve halkların kardeşliğine dayalı bir demokratik sistem kurulmasıdır. Bunlar oluşursa o zaman askeri güçler ve gerillanın başarısı kesinleşir. Askeri direniş böyle bir zihniyete, böyle bir temele dayanırsa başarılı olur. Böyle bir temele dayanmayan demokratik toplum inşasının, halkların kardeşliğine dayanmayan bir askeri direnişin başarı şansı yoktur. Bu gerçekliğin özellikle bilinmesi, vurgulanması, anlaşılması ve bu temelde de halklar arası ilişkilerin daha da güçlendirilmesi gerekmektedir.

Araplarla Kürtlerin ortak sistem kurması önemli

Halklar arası ilişkilerin güçlenmesi, kalıcılaşması açısından Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu önemli bir projedir. Bu, şu anlama gelmektedir; Kürtler, Suriye'den ayrılmak istemiyor, Kürtler, Araplarla demokratik bir Suriye yaratmak istiyor, Süryanilerle demokratik bir Suriye yaratmak istiyor. Eğer sadece Rojava kantonlarıyla sınırlanan bir siyasal proje olsaydı bu, dar, milliyetçi bir yaklaşımı ortaya çıkarır, bu da Araplarla Kürtler arasındaki ilişkiyi bozar ve devrimi tehlikeye sokardı. Bu açıdan devrimin güvencesi olarak Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu içinde Araplarla Kürtlerin ortak sistem kurmasını önemli görmek gerekiyor. Böylece Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu bölünmenin, parçalanmanın değil de Kürtlerin demokratik hakları ve özgürlüklerinin tanınması, kendi kendilerini yönetmesi temelinde Suriye'nin birliği içinde bir çözüm aramanın ifadesi oluyor. Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu, Kürt sorununun Suriye'nin birliği içinde bir çözüm projesi, Suriye'nin birliğini güçlendirme projesidir. Suriye'nin birliği içinde Kürt sorununu çözme ve bu temelde de demokratikleşme projesidir. Bunun böyle anlaşılması gerekiyor. Sadece Rojava kantonlarına dayalı bir siyasal yaklaşım Rojava Devrimi'ni tehlikeye sokar. Rojava Devrimi'ni büyük tehlikelerle karşı karşıya getirir. Bu açıdan Suriye'nin birliği içinde demokratik bir çözüm açısından Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu en güzel modeldir. Bu, sadece Kürtlere ve Araplara ait bir federasyon değildir. Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu tüm Kuzey Suriye halklarına ve inanç topluluklarına ait bir federasyondur. Kuzey Suriye halklarının Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nun parçası olmasına dayalı bir siyasal sistem olmaktadır.

Kuşkusuz Kuzey Suriye Federasyonu içinde Kürtler kendi kimliği ve

Halklar arası ilişkilerin güçlenmesi, kalıcılaşması açısından Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu önemli bir projedir. Bu, şu anlama gelmektedir; Kürtler, Araplarla, Süryanilerle demokratik bir Suriye yaratmak istiyor. Eğer sadece Rojava kantonlarıyla sınırlanan bir siyasal proje olsaydı, bu, dar, milliyetçi bir yaklaşımı ortaya çıkarır, bu da Araplarla Kürtler arasındaki ilişkiyi bozar ve devrimi tehlikeye sokardı. Bu açıdan devrimin güvencesi olarak Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu içinde Araplarla Kürtlerin ortak sistem kurmasını önemli görmek gerekiyor.

kültürleriyle kendilerini yöneteceklerdir. Buldukları alanlarda demokratik özerkliği yaşayacaklardır. Araplar da buldukları alanda kendi kendilerini yöneteceklerdir. Buldukları alanda yerel demokrasiyi örgütleyerek kendilerini yöneteceklerdir. Ama Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu bütün olarak da Arapların, Kürtlerin, Süryanilerin birliğine dayalı bir demokratik sistem olarak Suriye'nin demokratikleşmesinin temeli olacaktır. Suriye'nin birliğinin temeli olacaktır. Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu doğru ele alınırsa bu hem Suriye'nin demokratikleşmesinin temeli olur hem de Suriye'nin birliğinin temeli olur. Rojava Devrimcilerinin Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu projesini böyle anladığını düşünüyoruz. Böyle ele alınıyorsa doğru yaklaşımdır. Rojava Kürtleri kendi özgür ve demokratik yaşamlarını Kuzey Suriye'nin birliği içinde görüyorlarsa, Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nun bir parçası olarak özgürlüklerini ve demokratik yaşamlarını gerçekleştiriyorlarsa bu bir çözüm projesidir. Yoksa Arap milliyetçiliğiyle Kürt milliyetçiliğinin birbiriyle çatıştığı bir durum ortaya çıkabilir. Bundan ne Kürtlere ne de Araplara bir fayda gelebilir. Bu bakımdan Kürtler açısından da milliyetçiliğin bir tarafa bırakıldığı, Araplar açısından da milliyetçiliğin bir tarafa bırakıldığı, iki halkın kardeşliği, özgür ve demokratik yaşamına dayalı bir Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nun yaratılması gerçekten çok önemlidir.

Rojava Devrimi'nin kendisini dünyaya iyi anlatması gerekiyor

Bu konuda önemli gelişmeler sağlanmıştır. Ancak bu gelişmeler yeterince iyi anlatılmamaktadır. Rojava Devrimcileri Kuzey Suriye projesini, Rojava Devrimi'nin karakterini iyi anlatamamaktadırlar. Halbuki orada yerel demokrasiye dayalı bir Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu olacaktır. Kürtler buldukları alanda kendilerini yönetecekler, Araplar buldukları alanda kendilerini yöneteceklerdir. Ya da Araplar ve Kürtler yan yana bulunuyorlarsa orada birlikte bir yönetim olacaklardır. Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nda, Rojava Devrimi'nde hiçbir toplumun, hiçbir halkın diğer halklar üzerinde egemenlik kurması diye bir şey söz konusu değildir. Her halk kendi kimliği ve kültürüyle, inancıyla özgür ve demokratik yaşamını sürdürecektir. Bu konuda Rojava Devrimi'nin, Rojava'da ortaya çıkan Demokratik Ulus anlayışının somut pratikleşmesinin bütün Ortadoğu halklarına tanıtılması gerekir. Bütün dünyaya iyi anlatılması gerekir. Yine örgütlü demokratik topluma dayalı demokratik konfederal sistemin bütün dünya halklarına iyi anlatılması, iyi ortaya konulması gerekir. Bu konuda gerçekten yetersizlikler var. Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu ve Rojava Devrimcileri kendilerini iyi anlatamıyor, ifade edemiyor, hatta saldırılar karşısında doğru yanıt veremiyorlar. Saldırıları karşısında doğru dürüst bir açıklama yapmıyorlar. Bireyler kalkıp televizyonlara konuşuyor. Halbuki Rojava Devrimi'nin temsili organları, heyetleri, Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu organları Türkiye'nin saldırılarına, Arap milliyetçiliğinin saldırılarına, çeşitli güçlerin saldırılarına ve saptırmalarına, demagojilerine, kara propagandalarına daha etkili, daha iyi cevap verebilirler. Ama bu konuda dar bir yaklaşım var. Kendi içine çok kapanmış, sadece açık ve kaba biçimde kendilerine yönelik saldırılar üzerine yoğunlaşan bir yaklaşım var. Halbuki

Rojava Devrimi bütün dünyayı, bütün Kürtleri, bütün Ortadoğu'yu ilgilendiriyor. Bu bakımdan dışa yönelik yaklaşımlarının daha fazla olması gerekiyor. Özellikle en başta da Suriye halklarına kendisini anlatması gerekiyor. Suriye'deki Sünni Araplara, Alevi Araplara, Dürzilere, Ermenilere, diğer toplumlara Rojava Devrimi'nin kendisini iyi anlatması gerekiyor.

Rojava'daki demokratik devrim anlayışı, özgürlükçü demokrasi anlayışı en fazla da Alevi Arapların varlığının güvencesi olarak bir ideolojik ve teorik yaklaşımı ifade ediyor. Alevi Araplar da Suriye içinde Sünni Araplara göre nüfus olarak daha az sayıdadırlar. Bu nedenle de Alevi Araplar da demokratik Suriye içinde varlıklarını koruyabilirler. Nasıl ki Kürtler, Süryaniler demokratik Suriye içinde ancak özgür ve demokratik yaşamlarını koruyabilirlerse, Aleviler, Dürziler ve diğer topluluklar için de böyle bir Suriye gereklidir. Yine geçmişte ötelenmiş Sünni Araplar açısından da demokratik bir Suriye gereklidir. Bu bakımdan demokratik Suriye projesi Suriye'deki bütün halkları, toplulukları, inançları ilgilendiren, onlar tarafından desteklenecek, benimsenecek, sahiplenilecek bir projedir. Ama bunların ne Suriye halklarına ne de dünya halklarına yeterince anlatıldığını düşünüyoruz. Bu konuda bir ketumluk, bir yetersizlik var, hep savunmada olan bir yaklaşım var. Ya da Türk devletinin, Suriye rejiminin belirli saldırılarına ya da söylemlerine yönelik tepkisel yaklaşımları var. Kuşkusuz bu saldırılara karşı durulacaktır ama bunlara en iyi karşı durma, kendi projelerini ortaya koymakla olur. Kendi projelerini, Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu projesini, Rojava Devrimi anlayışını tüm Suriye'ye, tüm dünyaya anlatmakla olur. Saldırıları karşı en iyi savunma Rojava Devrimi'nin kendisini anlatmasıdır. Rojava Devrimcilerinin kendisini bu yönlü daha iyi anlatması, halklara yönelik diplomasisini daha iyi ortaya koyması lazım. Sadece devletlerle ilişki ve diplomasi yapmak Rojava Devrimi'ni güvenceye almaz, Rojava Devrimi'nin gücüne güç katmaz. Devletler daha çok çıkar ilişkilerine dayanırlar. Bu bakımdan ne zaman ne yapacakları belli olmaz. Ama halklar ve dünya halkları kazanılırsa bu kalıcı bir güç kaynağıdır. O bakımdan devrimlerin esas olarak da kalıcı güç kaynaklarını kazanacak çalışmalara önem vermesi gerekmektedir. Zaten bundan sonra eğer Suriye'nin içindeki topluluklara, halklara yönelik böyle bir çalışma yapılmazsa bu gerçekten Rojava Devrimi'ni de Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nu da zayıf bırakabilir.

Tüm halklarla ilişki kurmayı stratejik ele almak devrimin güvencesidir

Bu açıdan önümüzdeki dönemde hem Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu içindeki Arap halklarla ilişkileri daha da geliştirmek, onların kendi kendisini yönetmesini sağlayacak motivasyonu kazandırmak hem de Suriye'nin içindeki diğer halklarla ilişkiyi geliştirmek çok önem kazanmış bulunmaktadır.

Halkların örgütlenmesinde, halklarla ilişkilerde belirli bir mesafe alınmıştır ama yetersizdir. Sadece Demokratik Ulus anlayışıyla Araplarla, Süryanilerle iyi ilişki kuralım yaklaşımı yetersizdir. Araplarla, Süryanilerle, Dürzilerle, Suriye'deki tüm halklarla ilişki kurmayı stratejik ele almak, devrimin güvencesi olarak ele almak önemlidir. Halklarla

ilişkiyi Ortadoğu devriminin en önemli çalışması olarak görmek gerekiyor. Bugün Araplarla, Suriye halklarıyla yapılacak çalışma aynı zamanda Ortadoğu devrimi çalışmasıdır. Böyle bir ufukla yaklaşmak gerekiyor. Yoksa Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu kendisini daraltan, sadece Rojava Devrimi'nin ayakta kalması için kendini daraltan yaklaşımlar gerçekten yetersiz yaklaşımlardır. Bu yaklaşımlar devrimi tehlikelerle karşı karşıya getirir. Daha önce Rojava Devrimi'yle sınırlı yaklaşımlar vardı. Sadece Kürtlerle ilgili alanları özgürleştirme, sadece Kürtlerin özgür ve demokratik yaşamını düşünme, buna yönelik planlamalar, buna yönelik örgütlemeler yapma yaklaşımı vardı, bu yetersizdi, devrimi tehlikelerle karşı karşıya getiriyordu. Şimdi de sadece Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu sınırlı yaklaşımlar devrimi tehlikelerle karşı karşıya getirir. Ortadoğu'da halkların özgürlük mücadelesi, devrim mücadelesi ancak yaygınlaştırılırsa güvenceye alınır. Yoksa Rojava'yla sınırlı kalarak Rojava özgürleştirilemez. Ya da Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu sadece Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu içindeki halklarla ilişki kurarak kendisini koruyamaz. Bu yönlü dar yaklaşımlar vardır, bunların aşılması gerekiyor.

Devrim, halkın örgütlenmesiyle gerçekleşir

Öte yandan toplumsal sistemi inşa da yetersizlikler vardır. Özellikle halkı eğitmede, halkı örgütlemeye daha fazla yoğunlaşılması gerekir. Bize yansıyan, bu konuda yetersizliklerin olduğu yönündedir. Orada çalışan kadroların kurumlarda çalışmayı çok önemseyemediği ama halkı örgütlemeye, eğitmede yetersiz kaldığı söylenmektedir. Bu yönlü eksiklikler vardır. Halbuki devrim, halkın örgütlenmesiyle gerçekleşir. Devrimciler özellikle halkın eğitilmesinden ve örgütlenmesinden sorumludurlar. Yoksa şu bu kurumda çalışmak devrimi geliştirmeye, sadece kurumları esas alan çalışmalar giderek bürokrasiyi yaratır. Bürokratik bir sistem ortaya çıkarabilir. Bu açıdan bürokratik sistemin ortaya çıkmasını engellemek açısından çalışmaların esasını halkın eğitilmesine ve örgütlemesine vermek, halkla iç içe çalışmak önemlidir. Kuşkusuz bunlar kısmen yapıyor ama toplumsal inşadaki zayıflıklar halka iyi öncülük edilmediği, halka yol gösterilmediği,

bu bakımdan da toplumsal inşa çalışmalarında yetersizlikler yaşandığı görülmektedir. Bu yönüyle Rojava Devrimcilerinin halkın bütün sorunlarını halkın örgütlü toplumsal gücüyle çözeceği, halkın ekonomik ihtiyaçlarının halkın örgütlenmesi ve yapacağı üretimle çözeceği, devrimin kendi kendisine yeteceği bir sistem yaratması gerekir. Bu konuda yetersizlikler var. Suriye eski rejimi de insanları biraz üretimden ve emekten koparmış, rüşvetçi yapmış, memur yapmış. Böyle emekle çalışan değil de, devlete bağlanan, devletin memuru ve işçisi olarak çalışan, yaşamını öyle kuran bir sisteme alıştırmış. Devrimden sonra da halkta bu eğilimler tümünden aşırlanamamış. Bu tür anlayışların aşılması, örgütlü toplum gücüne dayanarak kendi sorunlarını çözecek bir zihniyet ve yapılanmanın gerçekleştirilmesi lazım. Emekle çalışmanın ve yaratmanın kutsallığının zihniyetini ve bunun en temel moral güç yarattığının anlayışını bir kültür haline getirmek lazım.

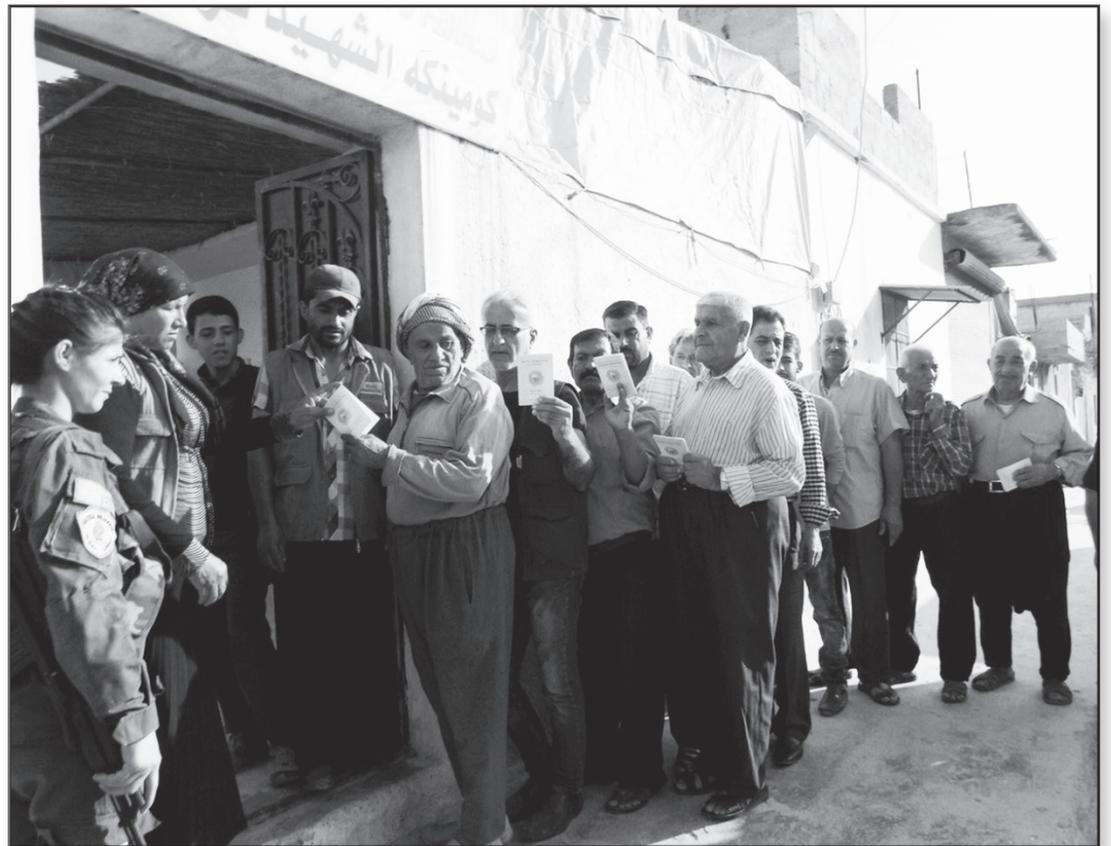
Örneğin; birçok yerde Arap işçiler çalıştırılmaktadır. Araplar daha ucuza çalışıyor, onlar çalıştırılıyor. Ama birçok Kürt genci de işsizdir. Bunu söylerken Araplar çalıştırılmasını, dışlansın, ötekileştirilsin demiyoruz ama yaklaşım yanlıştır. Kötü işlerde Araplar çalıştırılır ama bürokratik işlerde, hizmet işlerinde de Kürtler çalışır gibi eksiklikler bulunmaktadır. Bunun gerçekten de giderilmesi gerekiyor. Zaten bu yaklaşım kapitalist zihniyetin ifadesi ve örgütlü demokratik topluma dayalı demokratik, komünal ekonominin yaratılmamasının sonucudur. Toplumun devletten bekleyen, devletin eline bakan değil de kendi kendini örgütleyecek, kendisi üretim yapacak, kendi sorunlarını kendisi çözecek bir yaklaşımı esas alması gerekir. Kuşkusuz Rojava Devrimi'nin bu yönlü önemli adımlar atması söz konusudur. Ama hala Rejim'in yarattığı anlayışlar tümünden aşılmış değildir. Yine kapitalist sistemin bireyciliği tümüyle aşılmış değildir. Kolektif çalışmaya, kolektif üretime yönlendirilmediği hala sıkıntılar, sorunlar yaşanıyor. Bireysel iş yapıyor, bireysel olarak bir yerde çalışıyor, işçi oluyor, memur oluyor ama kendi işinin işçisi, kendi işinin emekçisi, çalışanı olmaya gelmede belli kesimlerde isteksizlik var. Bu, kapitalizmin toplumu dağıtarak bireyciliği geliştirmesinin sonucudur. Bunların eğitim ve örgütlenmeyle giderilmesi gerekiyor. Özgürlük ve de-

mokrasinin derinleştirilmesiyle giderilmesi gerekiyor. Eğer böyle zayıflıklar varsa bu devrimin yetersizlikleridir.

Toplumsal sorunlar toplumun örgütsüzlüğünden, toplumun kendi işlerini kendisinin yapamamasından ileri gelir. Devletçi, iktidarcı, sömürücü sistemlerde her türlü toplumsal sorunlar vardır, toplumsal sorunlar ağırlaşırılır. Uyuşturucu, fuhuş, dolandırıcılık, kolay yoldan para kazanma, toplumsal değerlerden kopmuş, lümpen bireylerin yaratılması kapitalizmin ürünüdür. İktidarcı, devletçi, sömürücü sistemler toplumsal sorunların yaratıcısıdır. Bu yönüyle hala Rojava'da bazı toplumsal sorunlar uç vermektedir. Bu da şunu gösteriyor; devletçi iktidarcı sistemin, o zihniyetin aşılmadığı yerler var. Toplumun eğitilip örgütlenmesinde sorunlar var.

Örgütlü toplumla çözülemeyen sorun yoktur

Devrim şöyle olur; bütün toplum komünlerde, meclislerde yer alır. Komünlerde, meclislerde yer almayan tek bir kişi kalmaz. Tüm bireyler toplumsal yaşam sistemine girer ve böylelikle de toplumcu zihniyete kavuşur, toplumcu yaşama kavuşur. Kapitalizmin devletçi-iktidarcı sistemin kirlerinden böyle uzaklaşılır. Bu açıdan tabana dayalı toplumun örgütlenmesine daha da yoğunlaşılması gerekiyor. Toplum örgütlenerek toplum imkanlarının seferber edilmesi gerekiyor. Toplumun imkanları çoktur, toplum örgütlenirse başaramayacağı iş yoktur. Ekonomi de örgütlü toplumdur, adalet de örgütlü toplumdur, eğitim de örgütlü toplumdur. Örgütlü toplumla çözülemeyen sorun yoktur. Bu yönüyle Rojava Devrimi'nin sadece bir kısım halkı örgütlemeye kendisini sınırlı görmemesi lazım. Halkın tümünü örgütlemeye çekecek, sistem içine alacak, komünlere ve meclislere çekecek bir çabanın, bir temponun gösterilmesi lazım. Halkın toplumsal örgütlenmeler temelinde topluluklar ekonomisi içine çekilmesi lazım. Hala sistem içine alınmayan, bireyci yaşama meyilli toplumsal kesimler bulunmaktadır. Çeşitli sosyal sorunlardan söz edilmektedir; eğer sosyal sorunlar hala varsa, gençlerin ve toplumun yaşamında toplumsal ahlaka ve kültüre uymayan yaşam biçimleri varsa bu, devrimin yetersizliğiyle izah edilmeli ve bütün sorunların çö-

zümünü de devrimi derinleştirerek, kapsamlılaştırarak gidermek hedeflenmelidir.

Kürt sorununun çözüm yaklaşımı ortaya çıkmadan Suriye'de istikrar ve barış sağlanamaz

Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu, Rojava ve Suriye'nin genelinde 2018 yılı çok kritik gelişmelere sahne olacak çelişkiler ve sorunlarla karşı karşıyadır. Şu açıktır; DAİŞ, Suriye'de etkisiz hale gelse de Suriye'de sorunlar bitmiş değildir. Suriye'de bundan sonra da sorunlar çelişki ve çatışma içinde geçecek potansiyeli bağrında taşımaktadır. En temelde de Suriye sorunu Kürt sorunu haline gelmiştir. Aslında Ortadoğu genelinde sorun Kürt sorunu haline gelmiştir. Irak'ta, Türkiye de, Suriye ve İran da böyledir. Bu açıdan Kürt sorununda doğru bir çözüm politikası olmadan, Kürt sorununun çözüm yaklaşımı ortaya çıkmadan Suriye'de istikrar ve barış sağlanamaz. Bu yönüyle Suriye'de kısa sürede çözüm beklemek gibi bir yaklaşım kendini kandırma olabilir. Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu, Rojava Devrimcileri, Demokratik Suriye Güçleri'nin yeni çatışmalara hazır olmaları gerekir. Bu devrime karşı kendilerini sınavanlar olacaktır. Türk devleti sınavacaktır, Rejim sınavacaktır. Çünkü; Kürt sorununda bir çözüm projesi ortaya koyamıyorlar. Hala klasik, ulus devletçi anlayışla Kürtleri egemenlik altında tutmak istiyorlar. Kürtlerin öz-yönetimlerini, özerkliklerini kabul etmiyorlar. Bu açıdan "sorunlar çözüldü, çözülecek" gibi yaklaşımlar içine girmek kendini kandırma olur.

Kuşkusuz Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nun, Rojava Devrimcilerinin pozisyonu güçlenmiştir. Geline aşamada Suriye'de Rejimle Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu güçleri kalmıştır. Suriye'nin istikrar ve barışa kavuşması, demokratik bir Suriye'nin oluşmasına bağlıdır. Mevcut Suriye rejimi ve Suriye'nin diğer siyasi güçleriyle Kuzey Suriye'nin demokrasi temelinde belli bir uzlaşmaya gitmesi gerekmektedir. Bu sağlanmadan Suriye'de nasıl istikrar ve barış olacaktır? Kürtler Suriye'nin birliği içinde sorunu çözmek istiyorlar. Suriye'yi bölme, parçalamaya gibi bir yaklaşımları yok. Ama bölge ülkelerinde hala merkezîyetçi, tümüyle hakimiyet kurmak isteyen bir anlayış var. Kürtlerin özgür ve demokratik yaşamına tahammül edilemiyor. Kürtlerin kendi kimliği ve kültürüyle özgürce yaşamasına tahammül edilemiyor. Mutlaka Kürtler üzerinde egemenlik kurulmak isteniyor. Kürtlerin özyönetimi, özerkliği kabul edilmiyor. Bu durum tabii ki çatışma etkenidir. Türk devleti Suriye'nin demokratikleşmesini bu nedenle istemiyor. Rojava Devrimi'ne bu nedenle düşman. Türk devletinde anlayış değişmemiştir. Suriye rejiminde anlayış değişmemiştir. İran'da anlayış değişmemiştir. Böyle olunca Suriye'nin yakın zamanda hemen istikrar ve barışa kavuşacağını sanmak, böyle bir hayale kapılmak gaflet olur.

Kuşkusuz eğer Suriye'deki Rejim ya da Suriye'deki diğer muhalif güçler, Suriye siyaseti içinde etkili olacak güçler, Kürtlerin özgür ve demokratik yaşamını kabul ederlerse, yine Türkiye, Kürtlerin varlığına tahammül ederse o zaman Suriye'de kısa sürede istikrar ve barış gerçekleşebilir. Ama bu olmadan Suriye'de istikrar ve barışın kısa sürede geleceğini beklememek gerekiyor. Bu açıdan da Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nun da, Rojava Devrimci Güçleri'nin de, Kürt halkının da Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu

çindeki Süryanilerin, Arapların ve tüm demokratik güçlerin de kendilerini örgütlü kılmaları ve öz savunmalarını güçlendirmeleri, her türlü saldırıya kendilerini hazırlıklı hale getirmeleri gerekiyor. Erken bir çözüm anlayışına kapılmamaları gerekiyor. Erken bir iktidar hastalığına girmemeleri gerekiyor. Bunlar yanlıdır. Ortadoğu'da kolay koşullarda özgür ve demokratik yaşamı kazanmak mümkün değildir. Hele Kürtler açısından özgür ve demokratik yaşamın kolay sağlanacağını sanmak kendini kandırma olur. Bu açıdan Rojava ve Kuzey Suriye'de Demokratik Suriye Güçleri'nin kendilerini güçlü kılmaları gerekiyor. Halkın güçlü örgütlenmesi gerekiyor. Araplarla Kürt halkının ittifakının daha güçlü geliştirilmesi gerekiyor. Süryanilerle ittifakın daha da güçlü geliştirilmesi gerekiyor. Birlik içinde öyle bir demokratik toplum yaratılmalı ki, her türlü saldırı boşa çıkarılabilsin. Saldırılı boşa çıkarmak sadece askeri güçlerle olmaz; örgütlü toplum olursa halk da bir bütün olarak direnişe katılırsa, savaştan halk geçeceğine ulaşan bir toplum haline gelirse o zaman saldırılar püskürtülebilir. Rojava Devrimi ve Kuzey Suriye açısından saldırıları püskürtmeyi sadece askeri güçlere bırakmak; YPG'ye, QSD'ye bırakmak da yanlıştır. Tüm toplumun bu savaşın ve direnişin içine girmesi gerekiyor. Her türlü saldırı karşısında tüm toplumun direnme iradesini ortaya koyması gerekiyor. Böyle olursa o zaman saldırganların cesareti kırılabilir ya da saldırılar püskürtülebilir.

Bir ihanet varsa bu da mevcut rejimin yaklaşımıdır

2018 yılında Suriye'de yeni gelişmeler yaşanabilir. Suriye buna açık bir durumdadır. Suriye'de siyasi olarak da gelişmeler yoğun olacaktır, askeri olarak da yoğun olacaktır. Toplumsal alanda da gelişmelerin yoğun olma olasılığı yüksektir. Siyasi olarak zaten bir yoğunlaşma var. Soçi'de görüşmeler oluyor, Cenevre'de oluyor yine İran-Türkiye, Türkiye-Suriye, Türkiye-Rusya ilişkileri var. Türkiye kendini dayatıyor, Kürtlerin hak kazanmasını engellemeye çalışıyor. Bu açıdan Suriye'de siyasal gelişmeler yoğun. Son olarak Beşar Esad'ın Rojava Devrimcilerini, Demokratik Suriye Güçleri'ni hain ilan etmesi gelecekte çatışma etkenlerinin fazla olduğunu gösteriyor. Beşar Esad Suriye'yi yakan, yıkan Türkiye ile yakınlaşıyor, Suriye'yi yıkımdan koruyan Rojava Devrimi'ni, yine şimdiye kadar Arap-Kürt çatışmasını engelleyen ve Suriye'nin demokratikleşme çabalarını gösteren yaklaşımları görmemesi gerçekten de gaflettir, kafayı kuma gömmektir. Bir ihanet varsa bu da mevcut rejimin yaklaşımıdır. Kürtler, Suriye'de kriz çıktığı andan bugüne kadar Suriye devletiyle, rejimle çatışmamaya özen gösterdiler. Sadece kendi buldukları alanda Kürtlerin, Arapların, Süryanilerin özgür ve demokratik yaşamını savundular. DAİŞ'e karşı, çetelere karşı direndiler. Öz savunmayla her türlü saldırıya karşı kendi varlıklarını korudular. Ama hiçbir zaman kendi varlığını, kendi topraklarını koruma dışında hiç kimseyle bir savaşa girmediler, bir kavgaya girmediler. Kürtlerin özgür ve demokratik yaşamına saldıranlara karşı bir direniş içinde oldular. Eğer böyle olmasaydı, herhangi bir gücün etkisine girselerdi muhaliflerle birlikte Suriye rejimine yönelik bir savaş

içine girerlerdi. Ancak Suriye ile savaşan hiçbir güçle ortak hareket edip Rejim'le çatışmadılar. Kürtlerin böyle bir politikaları olmadı. Kuşkusuz kendi bulunduğu alanları yönetti, bu alanlarda Rejim'in de olmasını istemedi. Çünkü Rejim; Kürtlerin varlığını, özgür ve demokratik yaşamını kabul etmiyordu. Dolayısıyla kendi buldukları yerlerde özgür ve demokratik yaşamını sağlama dışında Suriye rejimine karşı ya da herhangi bir güce karşı savaş içinde olmadılar, kendilerine saldırı olduğunda direniş gösterdiler. Eğer Rojava Devrimcileri Rejim'le çatışan muhaliflerle bir olsaydı Suriye rejimi devrildi, ayakta kalamazdı, ayakta kalması mümkün değildi. Ama Rojava Devrimci Güçleri böyle bir yaklaşım içinde olmadılar. Onların tutumu, Kürtlerin kendi bulunduğu yerlerde özerk ve demokratik yaşamını sağlama hedefliydi. Kendi kimliğiyle, kültürüyle özgür ve demokratik yaşamını sağlama dışında bir hedefleri yoktu.

Kuşkusuz Suriye'nin demokratikleşmesini istiyorlardı. Zaten Rojava Devrimi, Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nun varlığı Suriye'nin demokratikleşmesini zorunlu kılmaktadır. Çünkü; ancak demokratik Suriye içinde

Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu, Rojava ve Suriye'nin genelinde 2018 yılı çok kritik gelişmelere sahne olacak çelişkiler ve sorunlarla karşı karşıyadır. Şu açıktır, DAİŞ, Suriye'de etkisiz hale gelse de Suriye'de sorunlar bitmiş değildir. En temelde de Suriye sorunu Kürt sorunu haline gelmiştir. Aslında Ortadoğu genelinde sorun Kürt sorunu haline gelmiştir. Irak'ta da, Türkiye, Suriye ve İran'da da böyledir. Bu açıdan Kürt sorununda doğru bir çözüm politikası olmadan, Kürt sorununun çözüm yaklaşımı ortaya çıkmadan Suriye'de istikrar ve barış sağlanamaz.

varlıklarını sürdürebilirler. Suriye demokratikleşmeden, Kürtler nasıl özgür ve demokratik yaşama kavuşacaklar?

Suriye Baas yönetiminin çok tehlikeli bir politik yaklaşım içine girdiği görülmektedir

Öte yandan Suriye'de sadece Kürtler değil, diğer halklar da Suriye'nin demokratikleşmesini istiyor. Kürtlerin kendi yaşadıkları bölgelerde özgür ve demokratik yaşama kavuşmaları, kendi kendilerini yönetmeleri ve Suriye'nin demokratikleşmesini istemeleri ihanet olarak değerlendirilemez. Aksine Suriye'nin demokratikleşmemesi Suriye'ye ihanet olur. Bugüne kadar hiçbir biçimde Arap halkıyla ya da Rejim'le çatışma içine girmeyen, sadece kendi bölgelerini savunan Kürtlere karşı bu saldırgan tutum bir ihanet durumunu ifade ediyor. Kürtlerin şimdiye kadar sorumlu yaklaşımına karşı böyle bir tutum içine girmek ihanet olur. Eğer bir ihanetten söz edilecekse o zaman mevcut rejimin tutumuna ihanet denilebilir. Kürtler şimdiye kadar sorumlu davranarak Türkiye'nin işbirlikçisi olan, bazı dış güçlerin işbirlikçisi olan çetelerle birlikte Rejim'e

karşı bir savaşa girmediler. Çünkü; çeteler dış güçlerin uzantısıydı, işbirlikçisiydi. Dış güçler tarafından örgütlendirilip savaştırılıyordu. Bu nedenle de onlarla ilişki içine girmediler. Rojava Devrimi ise tamamen Kürt halkına dayanan, Kürt halkının özgür ve demokratik yaşam iradesinin ve özleminin sonucu ortaya çıkmıştır. Tüm bu gerçekler düşünüldüğünde Suriye Baas yönetiminin çok tehlikeli bir politik yaklaşım içine girdiği görülmektedir. Tabii ki Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu Güçleri ve Rojava Devrimcileri buna karşı direneceklerdir. Öyle Suriye'nin demokratikleşmeden, eskisi gibi merkezi bir iktidarla Kürtler üzerinde egemenlik kurmasını kabul etmeyeceklerdir. Bu da tabii çatışmaları beraberinde getirecek bir durumdur.

Türkiye'nin durumu zaten bilinmektedir. "Efrin'e gireceğiz" diyor. Şimdi, "Qamişlo ve Til Abyad'ı da alacağız" diyerek saldırganlığını ortaya koyuyor. Tüm bunlar, Suriye'de askeri açıdan öz savunmanın güçlendirilmesini gerektiriyor. Öz savunmanın güçlenmesi toplumsal örgütlenmeye bağlıdır. Toplumun daha fazla örgütlenmesi lazım. Toplumun savaşan halk gerçekliği haline gelmesi lazım. 2018'deki en temel görev, Kürt halkının tamamen savaşa göre örgütlenmesi, savaşa göre yaşaması, savaştan halk gerçekliğine ulaşması, yaşamını tümüyle gelecek saldırılara karşı örgütlemesi gerekiyor. Sadece askeri güçlerin hazırlık yapması yetmez, tüm toplumun savaşan halk gerçekliğine göre hazırlanması lazım. Saldırı karşısında halkın da direnmesi lazım. Direnişin sadece askeri güçlere bırakılmaması lazım.

Saldırganlar çeşitli taktiklerle, saldırı yöntemleriyle Kürt halkının direnişini kırarak, buldukları yerleri terk etmesini, göç etmesini sağlamaya çalışacaklardır. Saldırıp Efrin'i boşaltmaya çalışacaklardır. Efrin'de sadece savaşımlarla orduların karşı karşıya kalmasını sağlayarak her türlü silahı kullanmayı deneyeceklerdir. Bu açıdan halkın da Türkiye'nin tehditlerine, Suriye rejiminin tehditlerine karşı örgütlenmesi, hiçbir tehdit ve saldırı karşısında direnişten vazgeçmemesi, gerilla güçleriyle, silahlı güçlerle birlikte kadınıyla, çocuğuyla, yaşlısıyla, taşıyla, sopasıyla direnmesi gerekmektedir. 2018'e Demokratik Suriye Federasyonu halklarının böyle bir hazırlık içinde girmesi gerekiyor. Diplomatik olarak da Ortadoğu halklarıyla ilişki geliştirilmesi gerekiyor. Demokratik çevrelerle ilişkinin geliştirilmesi gerekiyor. Rojava Devrimi'nin meşruiyetinin, haklılığının çok etkin biçimde anlatılması gerekiyor. Kürt sorunu çözülmeden Suriye'de barış ve istikrarın olmayacağını ortaya konulması gerekiyor.

Suriye'nin birliği ancak demokratikleşmeyle korunabilir

Tabii ki en başta da Suriye'deki Araplarla ilişki ve kardeşlik içinde Suriye'nin demokratikleşmesi temelinde Suriye'nin birliğinin korunacağını çok iyi ortaya konulması gerekiyor. Suriye'nin Birliği ancak demokratikleşmeyle korunabilir. Suriye'de istikrar ve barış ancak demokratikleşmeyle sağlanabilir. Sadece Kürtlerle değil, Sünni Araplarla da barış böyle olur. Çünkü; 6-7 yıllık savaş büyük bir yıkım getirdi, tahribat yarattı. Bunları tamir etmek ancak demokratikleşmeyle olur. Demokratikleş-

me dışında bu büyük travmayı, tahribatı gidermek mümkün değildir. Eskisi gibi "Askeri gücüm var, askeri güç bende, ordu bende, bu nedenle demokratikleşmeden Suriye'ye hakim olurum" deniliyorsa bu, gerçekten kendini kandırma ve büyük bir yanlıdır. Suriye'nin daha büyük kaybetmesiyle sonuçlanabilir.

2018 yılında diğer çalışmaların yanında Suriye geneli ile ilgili çalışmaların da artırılması gerekiyor. Nasıl bir Suriye istendiğinin ortaya konulması gerekiyor. Demokratik Suriye nasıl olacak, Federal Suriye nasıl olacak, Federal Suriye ile Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu ya da diğer federal bölgelerle ilişkiler nasıl olacak, bunların açık ve net ortaya konulması gerekiyor. Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nun Suriye'nin demokratikleştirilmesi projesi olduğunun, Suriye'nin birliği projesi olduğunun çok güçlü ortaya konulması gerekiyor. Çeşitli güçler Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nu Suriye'yi bölme projesi olarak yansıtıyorlar. Bunun tersi olduğunun, Suriye'nin birliğinin ancak Suriye'nin demokratikleşmesiyle, böyle federatif bir sistemle mümkün olacağını ortaya konulması gerekiyor. Kürtlerin öngördüğü özerklik, öngördüğü federasyonla başkalarının öngördüğü özerklik ve federasyonların aynı olmadığı ortaya konulması gerekiyor. Kürtlerin federasyon anlayışında, özerklik anlayışında devletçilik yoktur, iktidar yoktur. İktidarı paylaşma yoktur. Toplumun yerel demokrasiyle kendi kendini yönetmesi vardır. Demokratikleşmeyi de Suriye'nin birliği içinde ele alma yaklaşımı vardır. Bu bakımdan ne federasyon ne de özerklik projeleri dünyanın başka yerlerinde olduğu gibi devletçi ve iktidarcı anlayışla geliştirilen projeler değildir. Bunun da çok iyi anlatılması gerekiyor.

Suriye'deki bütün halklarla ilişkilerin geliştirilmesi gerekir. Bu konuda yeterlilikler var. Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nun demokratik anlayışı Suriye'deki bütün halkların benimseyeceği bir anlayıştır, bir projedir. Kürtler Suriye halklarının reddedeceği, Suriye halklarının zararına olacak bir politika izlemiyorlar. Öyle bir amaçları da, projeleri de yoktur. Bu açıdan Kürtlerin tutumlarıyla, söylemleriyle, projeleriyle Arap dünyasında, Ortadoğu'da ortaya çıkan kuşkuları gidermesinde fayda vardır. Çünkü; Türk devleti kışkırtıyor, başkaları kışkırtıyor. Bu açıdan 2018 yılında askeri hazırlık yaparken, savaşan halk gerçekliğine hazırlanırken diplomatik ve siyasi çalışmaları da hızlandırmak önem kazanmış bulunuyor. Çünkü; bundan sonra siyasi ve diplomatik gelişmeler biraz daha fazla öne çıkacaktır.

Şu açıktır; Rojava Devrimi'nin projeleri var, Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nun projeleri var. Suriye için çözüm projesi olan tek güç Rojava Devrimi ve Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'dur. Bu açıdan doğru politika izlenir, doğru ilişkiler kurulursa Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nun öngördüğü projeler herkes tarafından kabul edilir, Suriye'nin demokratikleşmesinin temeli haline gelir ve bu temelde de demokratik Suriye oluşur. Demokratik Suriye'nin oluşumu da Suriye halklarının çektiği acılar dikkate alınınca, Suriye halklarının acısına verilmiş bir karşılık olur. Yüz binlercesi acı çeken, on binlercesi öldürülen, şehirleri yakılıp yıkılan Suriye halklarına karşı demokratikleşme temelinde barış ve istikrar getirilmeli, bu halklara saygının, değer vermenin bir gereği olarak görülmeli ve bunun gerekleri yerine getirilmelidir.

Demografik saldırılar karşısındaki öz savunma xwebûn olmak ve Demokratik Uluslaşmaktır

Dilzar Dilok

İnsan varlığını tanımlarken çoğu zaman kutsiyet atfedilen sözler dile gelir. İnsanı doğadan, canlıların tümünden üstün gören, tüm varlığı insana hizmetle mükellef gören anlayış olan insan merkezilik kavramı, özünde insanı-insanlığı merkezine almaktan da ziyade, insan topluluğunu sınıflandıran, egemen insanı merkeze alarak özneleştirilen, ezilen insanı da sömürünün merkezine alarak nesneleştirilen zihniyetin icatlarıdır. İnsan merkezilik kavramının sorgulanması, hangi insanın neyin merkezine alındığının ortaya konularak çözümlenmesi ve aşılması sosyal bilimin temel sorumluluklarıdır. İlginçtir ki, Avrupa merkezli gelişen sosyal bilim insan merkeziliği, sınıflılığı, toplumsal parçalanmaları tahlil etmeyi ve aşmayı kendine görev bilmemiştir. Bu konuyu en fazla sorgulayan ve sorgulama çabasına girenler devrim mücadeledir. Devrim mücadelesi, ezilen sınıfların içinden geliştiğinden kendi nesne olma konularını aşma çabasıyla-devrim ideallerinin özdeşleştiği, kiminde toplumlara büyük umutlar veren, kiminde bu umutların yeşerttiği hayalleri gerçeğe dönüştüren, kiminde de kendi kapsam alanlarında ortaya çıkan kazanımların istikbalini sağlama amacıyla belli tarihsel darboğazlarla karşılaşılan sosyolojik dönüşüm aşamalarıdır. Tabii ki egemenlerin bitip tükenmeyen saldırılarını saymaya gerek yok. Bir de ekoloji eksenli gelişen insan merkezilikten kurtulma çabaları var. Bu çabalar da insanın, canlılığın kutsallığını bilmesi, kabul edilmesi ve kendini bu canlılık karşısında sorumlu görmesi anlamında önem arz etmektedir. Nihayetinde cansız dense de maddelere değer vermeyenin gözünde insanın bir değerinin olması beklenebilir.

İnsan varlığının kendisi bir anlamdır. Bütünlüklü bir anlamdır. Çünkü; tanım yapmaya çalıştığımızda insanı toplumuyla, yarattıklarıyla, yaşam tarzıyla, kültürüyle, diliyle ve tarihiyle tanımlıyoruz. Bunlarsız insan tanımını düşünmek delilliktir.

Yaşamın güzelliği, anlamı ve önemi; yaşamın insan eliyle, insan aklı ve yüreğiyle inşa edilmesinden kaynağını alır. Yaşama dair her bir anın, her bir eyleyişin insan yüreği ve aklından süzülen insan emeğiyle oluşması gerçeği, insanın kutsallığı tanımının kaynağını oluşturmaktadır. İnsan emeğiyle yapılan ve bugüne kadar gelen ve tarih olmuş olan yapılara verilen önem, o yapıların insan hakikatiyle yapılmış olmasındandır. Aynı şekilde insan emeğiyle binyıllardır ekilip biçilen ve insanın varoluşunu mümkün kılan bir tarlayı önemsemek ise insan gerçeğine yönelik parçalı bir bakış açısının varlığına, öze hakikatin yitimine işaret eder.

Kürdistan, her dönemin çözümlenebileceği bir ülkedir

Faşizm, hakikat yitiminin zirvede olduğu bir zihniyet ve yapılanmadır. Ve bundan dolayı faşizm her yerde aynıdır. Faşizm gittiği her yerde tarihi mekanlara saldırmakta, tarihi inşaları yıkmaya koşullanmaktadır. Tarihi mekanlarda, mekanların taşlarına, kum-

Faşizm, hakikat yitiminin zirvede olduğu bir zihniyet ve yapılanmadır. Ve bundan dolayı faşizm her yerde aynıdır. Faşizm gittiği her yerde tarihi mekanlara saldırmakta, tarihi inşaları yıkmaya koşullanmaktadır. Tarihi mekanlarda, mekanların taşlarına, kumlarına, harcına yerleşen insan gerçeği vardır. Faşizm, o tarihi mekanların özümlediği, hatta emip kendi kıldığı insanları, toplumları, hatta ve hatta toplumsallığı yıkmak istediği için tarihsel mekanlara saldırmaktadır.

larına, harcına yerleşen insan gerçeği vardır. Faşizm, o tarihi mekanların özümlediği, hatta emip kendi kıldığı insanları, toplumları, hatta hatta toplumsallığı yıkmak istediği için tarihsel mekanlara saldırmaktadır. Mekanlar, yapan ve yaşayan insanları kucakladığı için anlam kazanmaktadır. Tarihsel mekanlara salt müzeliğe değer biçmek de çok yanlışlıktır. Tarihsel mekanlar, insan hakikatini, yani toplumsallığın bir tanığı, ürünü ve ortağı olduklarından dolayı anlamlıdır, önemlidir ve korunmaya layıktır.

Kürdistan, tüm dünyanın, insanlığın ve tarihin, her döneminin çözümlenebileceği bir sosyolojik alan olarak tüm dünya insanlığının öncü, ufuk açıcı ve özgür yaşam arayışının somutlaşması anlamında da örnek oluşturucu bir toplumsallık, bir ülke gerçekliği sergilemeye devam ediyor. Yarattılan insanlık değerleri kadar, sınıflı uygarlıkların insanlık-doğa ve yaşam karşıtı uygulamalarını görebileceğimiz, bir tarihsel sosyoloji hazinesidir. Acıdır ki, böyledir.

Bugün, Kürdistan'ın her parçasında yürüten savaş, her parçada süren direniş de bu tanımlı tutmaktadır. Bakur'da yaşanan örtülü, açık kültürel soykırım, insan ve tarih katliamı, direnen Kürt gerçeğini yenemeyen faşist AKP'nin, Kürt'ü KDP'leştirerek yozlaştırmaya çalışması da bu saldırının bir boyutudur. Rojava'da Kürt insanının büyük direniş ve bedellerle sağladığı bir parça özgür yaşam alanına her gün saldırılarını geliştiren, özgürlüğe karşı tonlarca duvarlar örmeğe imtina etmeyen, bununla da yetinmeyen habire

Kürt köylerini bombalayarak özgür yaşam umutlarının yeşermesine karşı bir soykırım savaşı yürüten TC gerçeği yine bunun canlı örneğidir. Bununla birlikte Başûr'da KDP'nin yine bir tarihsel ihaneti, Rojava Devrimi'yle Kürt insanında gelişen yeni yaşam umuduna darbe vurmayı amaçlayan, yeşeren umudu yok etmeye yönelik bir saldırıdır. İhaneti, kendi varlık zeminine haline getiren KDP'li yetkililer, Kürdistan halkına yaşattıkları acılara rağmen halen soykırım uygulamalarına, katliamlarına en fazla yol veren, bunun önünü açan bir politika uygulamasına rağmen çıkıp konuşabiliyor, daha da ötesi Kürt düşmanı, insanlık düşmanı olan faşist TC yetkililerine teşekkür bile edebiliyorlar. Rojhilat'ta da etnik ve inancaşal anlamda ezilen, yok sayılan, insan olarak dahi tanımlanmayan bir Kürt gerçeği vardır ve idam ipinin her an gözlerinin önünde sallandığı bir yaşama zorlanıldığı da bilinmektedir.

Kürdistan'da her bir taşın yerinden sökülmesi toplumsallığın sökülmesidir

Dünya emperyalizminin paylaşım savaşı Kürdistan merkezli başladı, yüz yıl sonra yine Kürdistan merkezli sürmektedir. Kürtler savaşın tam ortasındadır. Ve Kürtler tüm dünya emperyalizmine rağmen savaşıyor, direniyor, yaşamını inşa etmenin yollarını yaratmanın direncini sergiliyor. Soykırımlara rağmen yok olmanın onurunu yaşıyor, kendi dilini kaybetmemenin gücünü yaşıyor. Ne büyük onurdur ki,

gencecik Kürt evlatları PKK saflarına katılıyor ve bizler Mezopotamya'nın bereketiyle damıtılmış tertemiz seslerinden dengbêj kamları dinliyoruz. Onların dilinde, gırtlığında bir kültür direniyor, yaşıyor ve bize yaşam, mücadele gücü veriyor. Her klamda bir toplumsallık direniyor, her bir gencin sesinde, yaşam mücadelesini veren bir kültürel ögenin zaferi dilleniyor.

Kürdistan'da her karış toprakta, her bir taşta, her bir ağaç dalında binlerce yılın direniş kültürü vardır. Toplumsallığın doğuş sancıları, heyecanları, anlam yakalayışları, birlikte olmanın yarattığı duyguların zirvesi her bir zerreye nakşetmiştir. Tarihi eser olmalarının anlamı, insanlığın inşası olmaları, toplumsallığın gücünün ürünü olmaları kadar o taşların gölgesinde, Kürdistan toplumsallığının bağrında binlerce yıldır süregelen demokratik ulus kültürünün, çok kültürlülüğün capcanlı korunması ve bugüne kadar taşınması vardır. Bundandır ki; her bir taşın yerinden sökülmesi toplumsallığın sökülmesidir. Her bir Sur evinin, avlunun, caminin, kilisenin yıkılması demokratik kültürün yıkılmasıdır. Faşizm, ülkemizde taşlarımızın ruhuna işlenmiş olan toplumsallığa tahammül edememektedir. Faşizm o taşlarda bizi, toplumsallığımızı, insanlığımızı, direnişimizi, çok dilliliğimizi ve çok anlamlılığımızı görmektedir. Faşizm o taşlarda bizi görmektedir. Aslında o taşlar, müzeliğe ya da sanat eserlik olmaktan çok, tam da kanlı-canlı bizi yansıtmaktadır.

Kürtleri tarihsel alanlardan sürmek kadar, yaşanan alanları da yaşam alanı olmaktan çıkarmak, soykırımın bir biçimidir. Kürtler üzerindeki en büyük

soykırım saldırılarından biri köylerin boşaltılması ve Kürtlerin metropollerde yaşamaya mahkum edilmesiydi. Ancak direnen Kürt gerçeği tüm kapitalist modernite saldırılarına rağmen ayakta durmayı başardı. Balkonunda çiçek yerine biber ya da maydanoz yetiştiren analarımız sadece o kültürü yaşamadı, o ruhu da yaşattı ve çocuklarına taşıdı. Yine şehirleri bir büyük köy gibi gören Kürt toplumsallığı kendi varoluşunu belli darbelerle rağmen sürdürmeyi başardı. Bugün geliştirilen saldırılar aslında yokedilemeyen Kürt toplumsallığını yoketmeye yönelik soykırım saldırılarıdır.

Komşuluk, toplumsallıktır

Faşist TC ve AKP sömürgeciliği tarafından Sur evleri yıkılırken anaların söylediği bazı sözler bu anlamda sosyolojik derslerle doluydu. "Bana ev verseler ne olacak, benim komşularımı da verecek mi bana?" Yine, "Ben gitsem bir apartmanda nasıl yaşarım, burda çocuklarımla arkadaşları var, komşularım var, bir selam veren, hal hatır soran var." Komşuluğun toplumsallık olduğu bilincini derinden yaşayan, kendi toplumsallığını komşularıyla kuran, mahallesini köy toplumsallığı gibi ele alarak yaşamını inşa eden analarımızın bu ve benzer sözleri aslında meselenin toplumumuz açısından barınma sorunundan öte bir sorun olduğunu ve Kürt kadınları başta olmak üzere toplumumuzun bu faşist saldırıların amacının farkında olduğunu göstermektedir. Yine Suriçi, tarihsel-toplumsal anlamda kendi özyönetimini kuran, devleti benimsemeyen, devlet dışı toplum olarak va-

roluşunu sürdüren, kendini korumayı, yönetmeyi, sorunlarını çözmeyi devletten beklemeyen bir toplumsallığın bugüne kadar gelmeyi başarmış bir direniş kalesi olarak görülmelidir. Suriçi'nde geliştirilen özel savaş uygulamaları büyük bir zarar vermiş olsa da, tüm eziciliğine rağmen Suriçi'ndeki toplumsallık, demokratik kültür, karşılıklı birbirinin varlığını tanıyan çoklu kimlik geçişi yok edilememiştir.

Faşizm insandan nefret eder. İnsana dair olan, insanın ürettiği, insanlığın ürünü olan herşeye düşmanlık eder, yok etmeye çalışır. AKP'nin iktidarında ortaya çıkan tüm insanlık değerlerini, insanlık karşıtı olarak kullanmadır. Bu tıpkı DAİŞ'in mayın taktiğine benziyor. İnsana dair, insana ait herşeyi yıkma, yok etme, ele geçirme ve sahip olmadığının da insanlara karşı bir tuzağa dönüştürme... İnsanlık düşmanlığına, toplum karşıtlığına bundan daha iyi örnek bulmak zor.

Kerkük'te tarih ve toplumsallığın hedef alındığı bir soykırım yaşandı

En son Kerkük'te süslü referandum sözleri kullanılarak bir soykırım gerçekleştirildi. Kerkük'te yaşanan, tarih ve toplumsallığın hedef alındığı bir soykırım girişimidir. KDP eliyle bağımsızlık yalanıyla gerçekleştirilen bu soykırımı, salt Kürdistan tarihi değil tüm dünya tarihi yazacaktır. Kerkük, demokratik ulus kültürünün herşeye rağmen yaşanabilirliğinin en uygun örneklerinden biri olması itibarıyla Ortadoğu'nun önemli kültür merkezlerinden biridir. Her ne kadar egemen anlayışlar Kerkük'ü farklı tanımlasa da, asılan toplumsallık, demokratik kültür ve ortak yaşama zenginliğinin varlıksallığıdır. Bugün Kerkük insanının birbirinin dilini konuşmayı bir gereklilik olarak görmesinin orada milliyetçiliğin herşeye rağmen kök salmadığının göstergesidir. KDP ihaneti ve Kerkük'ten KDP güçlerinin kaçışı, halkta savunmasızlık düşüncesini geliştirmiş ve bu da göçlerin kapısını aralamıştır. DAİŞ zulmü son beş yıldır tüm Ortadoğu'da çoğu insanı yerinden etti. Başka renkler ve üniformalar altında bu sürdürülmektedir. İnsanlar yaşamı inşa ettikleri alanlardan koparak geçici yerlerde yaşamaya mahkum, mecbur edilmektedir. Bu durum, insanların sürüleştirmesinin, faşizme mahkum edilmesinin de bir biçimi olmaktadır. Mahkum olunan bu yaşam biçimi, ölümden kurtarılmaya anlamında önemli olurken, insanlık birikimine ba-

karsak, insanlığın layık olduğu bir yaşam biçimi değildir. Ölmek için direnmenin bir zorunluluğudur. DAİŞ tüm Ortadoğu'yu tam da buna zorlamaktadır.

Doğuş itibarıyla da iktidarlara hizmet eden bir bilim olarak şekillenen ve böyle konumlanan bir bilim olan demografya, bugün de iktidarların elinde temel bir saldırı aracı haline gelmekten kurtulamamıştır. İnsanı bir cephanelik olarak kullanma sisteminin adı iktidarların dilinde demografyadır. Bilimin bilimciliğe dönüştürülmesinin de bir boyutudur bu anlamıyla. İnsanın nesneleştirilmesinin, bundan da öte insanın kullanılmasının zirvesi anlamına gelen insan bedenlerini bir cephanelik gibi kullanmanın, savaşların malzemesi haline getirmenin en kaba yollarındandır.

Türkiye'nin, Suriye ya da başka menşeli Arapları, Avrupa ülkeleri karşısında bir tehdit unsuru, bir mermi gibi kullanması, arada bir nokta atışları yaparak, savaş sebebiyle ülkesini terkedenlerin insan kaçakçıları üzerinden önünü açmaktan ve Avrupa ülkelerine ihraç etmekten tutulmuş DAİŞ militanlarını Avrupa'ya sızdırmasına kadar tehditlerini arttırması da buna örnektir. Yine Türkmenlerin kullanılmaya çalışılarak, milliyetçilik zehrinin mayası kılınmaya çalışılması ve Kürt topluma karşı bir silaha dönüştürülmesinin hedeflenmesi de aynı zihniyet yapısından kaynağını alır.

Toplum cephanelik insanlar silah olarak kullanılıyor

Özgür insan, özgür bilim ve özgür düşünce, toplumun cephanelik olmasına ve insanın silah olarak kullanılmasına tahammül edemez. Oysa bugün, dünyanın gözleri önünde tüm insanlar iktidarların nesnesi haline getirilmiştir. Bunu en derinden yaşayan da Kürt toplumdur. Kürt toplumu, örtülü örtüsüz kültürel-fiziksel soykırımlarla bitirilmeye çalışılmış, adı konulmamış holokostları defalarca yaşamış bir halktır. Köklü kültürel yapısından ve yaygın yerleşim tarzından kaynaklı yok edilmesi başarılammış bir halktır. Bugün bundan dolayı, yani soykırımın gerçekleştirilmemesinden dolayı Kürtler üzerinde demografya eksenli asimilasyon, baskılama, ezme, sindirme ve parçalamaya politikaları uygulanarak soykırım gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır.

Ortadoğu'nun demografik yapısı zaten çok uluslu, çok kültürlü bir şekil-

lenme arzetedir. Bunun bir sebebi Ortadoğu toplumsallığının kökeninde aşiret tipi örgütlenmenin olması, yine yaşamın konar göçer tarzda örgütlenmesidir. Bugün ise bu sebebe savaşlar, yerini yurdunu bırakmalar eklenmiştir. Ayrıca, bir toplum kesimi yoksulluğa mahkum edilerek, yaşam koşulları daraltılarak başka alanlara gitmeye mecbur bırakılmakta, bu yolla o halk topluluğu demografik saldırıların nesnesi haline getirilmektedir. Afganlar, Arakan Müslümanları, Ahıska Türkleri ve buna benzer örnekler yaşanmakta ve bu siyaset güncelleştirilmektedir. Yaşam koşulları

Her bir Sur evinin, avlunun, caminin, kilisenin yıkılması demokratik kültürün yıkılmasıdır. Faşizm, ülkemizde taşlarımızın ruhuna işlemiş olan toplumsallığa tahammül edememektedir. Faşizm o taşlarda bizi, toplumsallığımızı, insanlığımızı, direnişimizi, çok dilliliğimizi ve çok anlamlılığımızı görmektedir. Faşizm o taşlarda bizi görmektedir. Aslında o taşlar, müzeliğe ya da sanat eserlik olmaktan çok, tam da kanlı-canlı bizi yansıtmaktadır.

güncelleştirilmektedir. Yaşam koşulları kürtajına kadar tartışma konusu edilen, tartışmaya açılan ve giderek yasalarla yeni inşaların gerçekleştirildiği bir alandır. Tabii ki, imam nikahı, küçük yaşta evlilik, kürtajın engellenmesi, ölçsüz-ilkesez-ahlaksız bir şekilde ve sapıkça üremeyi teşvik etmek de AKP'nin demografya politikaları kapsamında. AKP diktatörlüğüne onun için savaşacak, nesneleştirilmiş, muhtaç, el mahkum insan kitleleri, sayılar lazımdır. Ve tüm politikalar da bunu sağlamaya yönelmektedir.

Bu anlamda tarihe saldırmak, binalara saldırmak, camilere saldırmak, çeşmelere saldırmak, kadına saldırmak, hepsi toplumsallığa saldırmak anlamına gelmektedir.

Faşizm toplumu sindirerek xwebun olmayı ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır

AKP faşizminin bu politikaları karşısında ne yapmalıyız?

Öncelikle toplumsallığımıza yönelik gelişen saldırılar karşısında toplumsallığı korumak ve o bilinci her zaman canlı tutmanın direncini göstermek gerekir. Bunun yolu kültürü yaşatmakla başlar. Ekonomiyle, dil ile, inanç ile ve toplumsal ilişkilerin korunmasıyla devam eder. Toplumumuzun entitesini (varlığını) koruması giderek önem kazanmaktayken, diğer yandan da Kürt toplumsallığının bu çağda nasıl yaşayacağını doğru cevabını veremeyi de gerektirir. Kürtler nasıl yaşamak istiyor, nasıl bir sistem kurmak istiyor? Dünya insanlığının tek özgür yaşam olanağı olmaya aday olan Demokratik Modernitenin yaratılmasına Kürt toplumsallığı nasıl katkı sunuyor? Önder Apo sayesinde nasıl bu inşaya öncülük ediyor?

Devlet dışı toplum olarak kapitalist modernite karşısında durmak, ulus devlete rağmen, endüstriyalizme rağmen ve kapitalizmin eziciliğine rağmen ayakta kalabilmek, ancak ve ancak kendi toplumsallığını korumakla mümkündür. Çünkü; AKP faşizmi tam da burada kendi iktidarını ortaya koymakta, toplumsallığın her adımına yönelmektedir. Kürdistan'da mahalle içlerine kalekol yapılmasıyla, cemevleri önünde zırhlı araçların durması, panzerlerin yerleştirilmesi aynı anlama gelmektedir. Giderek dozu artan faşist uygulamalar yaşamı tüm topluma karşı bir saldırı aracına dönüştürme, tüm toplumu-toplumsallığı sindirerek xwebun olmayı ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır. 90'larda gözlerden uzak

Nasyonalîzma Şî'a ya Îranê û bandora wê li ser civakê

Çandên li Îranê mîna tevahî Rojhilata Navîn û heta hemû dinyayê tevlihev bûne û hev û din xurt dikin. Çandên di nav pêkvejiyan û danûstaneke çêker de bûne, lê hikumetên navendî ev tîkiliyên çêker û xwezayî bi destwerdanên xwe veguhertine tîkiliyeke wêranker, şerê di navbera netew, qewm û mezheban de.

Pêkhatina netew-dewletan, li Rojhilata Navîn zêderê zêde gihandîye vê herêmê û ji bilî hêsir û xwîn, tiştê li pey nebûye. Vê yekê, Rojhilata Navîn xistiye nava mehîrek ku bi dîtineke dewletgera, rewşa heyî nayê guhertin. Rêbazên piştêstûr bi desthilat û dewlet, Rojhilata Navîn zêdetir bi qeyran dike. Rojhilata Navîna dewlemend di qadên civakî û çandî tenê li ser bingeha hêzên demokratîk a xwe dikare ji vê rewşa aloz rizgar bibe. Îran di vê tîkiliyê de roleke wê ya girîng heye; ji ber ku mûzayîkeke ji çandan e û xwedî pêşîneya pêkve jiyana aştiyane ya hemû netew û olan e. Civaka Îranê ji êşa nasyonalîzm û şiyîgerî axê dikişîne. Tevlihevkirina van tîgehên xwîna civakên Îranê dimije. Lewma ji bo çêkirina Îraneke demokratîk, pêwîstî bi fêmkirin û lêhûrbûn li ser sedemên pêkhatin û tevlihevbûna nasyonalîzm û şiyîgerî û hêzên piştperde heye. Bi vê nîrxandinê em dikarin bi kûraniya karesat û rêya herî guncaw ji bo derbasbûn ji qeyran bigîjin. Hemû hêzên civakê yê ku di eniya dijberê nasyonalîzma şiyîyê Îran û şaristaniya dewletgera ne, di nava hêzên şiyara demokratîk de cih digirin. Şerê di navbera hêzên şaristaniya demokratîk ên di navçeyê de, şerê li navxweyî ye ku qurbanîyên wê gelên herêmê ne. Şaristaniya dewletgera xwedî cewherekî qeyransaz e û rewşa heyî ya Rojhilata Navîn bi temamî ji vê çavkanî digire. Rewşa ku rojane bi sedan qurbanî digire û gelek ji welatên Rojhilata Navîn girtiye naw xwe. Lewma tenê hêzên jiyana demokratîk dikare aştiyê mayînde û bi şeref biafrîne û demokrasî û azadiya rastîn di civakê de belav bike.

Derbasbûn ji împaratoriye ber bi netew-dewlet û despêkirina yeknetewesaziye

Di dawiya sedsala 19'emîn û despêka sedsala 20'ê de, ligel pêşketina kapitalîzma komprador li Îran û bi sedema nîfûza aborî û çanda welatên kapitalîst ku di mîjîyê xwe de dagîrkirina Rojhilata Navîn dihawandin, bêjeya netew li Îranê belav bû. Ev tîgeh her çî qas berê jî hebû, lê di vê qonaxê de bi şewazêke rêxistinî bû rojev. Ev tîgeha nû ji netew û pênaseyên nasyonalîstî (netewperistî), tevî milîgeriya heyî li Îranê bû û hêzeke wêranker da wî. Ziman, çand, dîrok, bîrgeha komî û nijada yekane ji xalên sereke ya pênaseya netewekî yekane ye. Lê van pênaseyan li welatên ku pêşîneya wan ya împaratoriye heye, kêmtir ligel rastiya wan a dîrokî digunce. Di rastiye de şûna ku wan di pêşîneya dîrokî de cî bigirin û bingeha yekparçebûna netew ji despêkeka dîrokê çavkanî bigire, diviya di nava çerxên dewleta modern a ku ji navenda Ewropa ya endustrî ser hildaye, bi rêya prosesa netewesazî wiha rolekî bilîzin. Wate, netewa yekpare bi ziman, dîrok û çanda yekane derxistin holê. Her ku netewa yekparçe, kokê wê ya dîrokî tune ye û berhema dewrana modern e. Nasnameya yekpare tenê di nava qewman, ew jî bi radeyî tî dîtin, lê li navenda pêkhatiyên dîrokî û împaratoriye mezî ev tîgeh nayê dîtin. Neteweyan li tîkiliyên ligel hev, ji hev û din bandor bûne. Lê netew-dewlete hewl

didin dîroka netew û gelên din yê di nav erdnîgariya xwe de lîç bikin û di proseya asmîlasyonê de hemû veguherin neteweke yekane; cûdahiyên ji holê radikin û çavkaniya vê guhertinê, ew netewe ku netew-dewlet bi xwespartina wî, dixwaze nasnameyê yekpare ava bikin. Bi dîtina netew-dewlet di welatê de du yan çend netew û gel nikarin hebîn û wan weke sedema parçebûnê dibîne. Wateya wê ev e, her girûbek ku xwedî taybetmendiyên netew be, dikare welatê pêk bîne. Ji ber vê sedemê, netew-dewlet, li Rojhilata Navîn hewldana yeknetewesaziye (netewesaziya yekstûnî) kirin. Bi rêya komkujî û pişaftina çandî ku mînakên vê di dîroka hemdemî de pir in, hewl dan bigihîjin vê armaca xwe. Di vê dîngehê de dewlet, desthilata serhildayî ji xwesteka netewe, herwiha welat aydê netew, û dewlet jî parêzvana tevahî welat dizane. Şerta netewzanîna gelekî, damezrandina dewletê ye. Lihevistina hemû gelan bi taybetî ji aliyê zimanî ve, tevgereke ku ji nasyonalîzma ewrûpî ya sedsala 19'ê hatiye girtin. Di netew-dewletan de her sê tîgehên Welat, Netew û Dewlet şûna hev û din tîn bikarin. Ev tî wateya hewldan ji bo tevhevkirina gelan û netewan di nava yekneyekî netewî û yekparesaz. Wan bi dîroksazî û di bin navê dahênanên dîrokî, ji bo çêkirina nasnameyê yekane ya yek netew, dîrokê berovajî dikin. Dîroka netewî ya ku rastiye tînsîte û netewên din nedîtî digire, bi şewazêke rêxistinî wan înkâr dike. Saziyên perwerdeyî, ragihandin, polis û leşkerî, dezgehên brokratîk û ewlekarî, saziyên herî xurt ê netew-dewletan in, bo pêkanîna siyaseta wê. Wiha sistemek, pêkhatiyê yekane ya siyasî, aborî û zimanî – çandî çê dike. Lûmên siyasî – aborî bi alîkariya lûmên ewleyî û leşkerî, bi desteka ku ji îdolojiya nasyonalîzmê digirin, yekparçekirina zimanî – çandî pêk tînin. Dema ji aliyê netew û etnîsîyeyên din ve li hemberî asimîlasyon û oto-asimîlasyonê berxwedanî were nişandan, pêkanîna wê rengê zorê digire xwe.

Hemû netew-dewletên desthilatdar li ser Kurdîstanê, berî pêk werin, di nava

du împaratoriye Osmanî û Îranî de cih girtine. Împiraturî yekeye mezî e ku di firehiya cogirafiyê berfireh de, çend gel bi ziman û çandê cûda tî de dijîn. Împiraturî jî hêlê pêkhatiyê ve, ji netew-dewletan demokratîktir bûn. Împaratoriye herî xwîn xwar heta dema xwe spartibe etnîsîyeyê serdest, ziman û çanda wî, dîsa nasnameya qewm û netewên din înkâr nedikir, dibe ku dixwest li ser wan hikum bike. Ji ber vê, wan ji bo pişaftina etnîsîyeyên din di etnîsîyeya hikumdar de hewldan nedikirin. Ji ber ku sembola serwerî ji bo netewa serdest, netewên bindest bû. Lewma hewl nedane wan tune bikin, dibe ku sembolên serweriya xwe parastine. Lê siyaseta pişaftina çandî di împaratoriye olî ku pişt re pêk hatin, heya astek tî rêvebirin, helbet ne bi tundî û kûraniya netew-dewletanne. Ew li gel ola averêkirî, xwe xwedî peyamdariya cihanî dizanîn ji bo yekdestkirina çand û netewên din. Împaratoriye Bizans, Emewî, 'Ebasî û Osmanî bi navê peyamê cihanî ya mesîhî û Îslamê, hewl didan bi netewên bin hikumdariya xwe nasnameya yekane ya olî bidin. 'Erebkirina netew û qewmên din, bû beşek ji projeya misilmankirina wan. Rumîkirin jî bi heman rengî di împaratoriya Rûm a mesîhî dihat dîtin.

Lê pişaftina netew ji aliyê pêkhatiya netew-dewlet, diyardeke ku hemû hêman û nişaneyên pîrcurebûna zimanî û çandî tune dike. Îdeolojiya nasyonalîzm bi şeweya faşîzm û milîtarîzm, piranî li welatên Rojhilata Navîn hakim e. Çanda serdest, çandên din weke (hûrdeçand) bi nav dike ku divê werê pişaftin. Netewa serdest bi serspartina bê lêpirsîn bi rêbertiya siyasî û desthilata navendî, ji bo cihangirî bi navê netewa yekane, welatê xwe û welatê din ê dinyayê veguhertiye meydana şer. Lê belê bi çêbûna şerên zêde bi taybetî şerên cihanî yê yekem û duyem, bû sedema çêbûna guhertin di asta dinayê de ku mikûrhatin bû ji bo binketina vê sistemê. Di Rojhilata Navîn de jî niha em dibînin çawa wiha sistemek li pey hev bi bin dikeve. Ev proje di vî navçeyê de zêdetir ji heremê din ê cihanê rastî binketî hat. Hêza netew-

dewlet tîra zengînî û hêza pêkvejiyana netewên Rojhilata Navîn nekîr. Ev heman taybetmendî bû sedema ku pêkvejiyana wan a bi salan, di nava aşî û aramiyê de. Lewma ji hev veqedandina wan bi rê xetên kişandî û bi navê sînorên dewletî gengaz nebû. Çanda berxwedanê di Rojhilata Navîn de cihekî wê yê bilind û taybet heye û rê nade tu hêzekê, çî yê heremê çî yê derve ku yeknetewesazî pêk bînin.

Yek ji sedemên vî binketî, ev e ku hakimên netew-dewlet ji aliyê qewmên din ku hewldan ji bo yekdestkirina wan tî kirin, bi temamî nayên piştvanîkirin. Heta netewa serdest bi sedema danîna vî navî li ser wê, ew kiriyê dijîminê qewm û neteweyên din, dilê wî ne rehet e. Bi siyaseta dijîmsazî di nava sînoran de û êrîş li ser çandên din, şer digîje lûtkeya xwe. Meseleya şer û nebûna ewlehiyê dibe sedema bînîrxûna rêgeza netewî. Ev diyarde bi xwe re tenê kî û nefretê jî bo welat tîne.

Damezrandina netew-dewleta modern li Îran û derketina tîgehên nasyonalîstî

Îdeolojiya sazkirina netew-dewleta modern li Îranê, ji sedsala 19'ê ve kete vî welatî û di encamê de, bi "Şoreşa Meşrûtiyê" şeklê fermî û pêkhatiya wê ya siyasî çêbû. Bi vî armancê gelek hewldan hatin kirin. Bingehên îdarî, artîş û perwerdeya netewî ji serdema qaymaqamên Qacar dest pê kir û heya niha dirêj kiriyê. Îro em hêmayên binketina danepêşa ziman, çand û nasnameya yekane di dîrokeke yekane ji bo netewa yekpareya Îranê eşkeretir dibînin. Wanêbîjeya dîroka netewî û guncandina wê di pirtûkên waneyî de, di dewreya seltene Pehlewî û seltene Welayî de bi şeweyekî sistematîk praktîze bû. Plansazî û pêkanîna netewesazî û netewa yekparçe ji aliyê dewleta ku xwe bi nûnerê temam û kemalê netew dizane, li Îranê tenê di nava çîneke bajêrî ya girêdayî dewletê ma û giştî nebû. Di bicihanîna vî projeyê de pêkhatiyekî çan-

dan a berxwedêr hebû; lewma hikumdaran ev çand bi "rizî" dizanin û xwestine tune bikin. Tîgehên derkirinî û biyanî bi hebûn û nasnameya gel û netewên Îranê li proseya praktîzekerina netewesazî kapolî û sist bûye û bi şoreşên gel tîk çûne. Dewleta komara Îslamî ya Îranê jî di berdewamiya siyasetên binketiyên Pehlewî de her tim hewl daye bi navê "Îslamê petî ya Mihemedî" nasyonalîzma şî'a ya xwe belav bike, lê ew jî bi bin ket. Bi binketina netew-dewlet û berxwedan ji aliyê civakan ve, dewlet naçar ma hîleya hemwelatî bi kar bîne. Ya ku em niha dibînin "civaka aydê yek dewlet e." Dixwazin tîgeha "netewa çêtir" veguherin "hemwelatîyên dewletê çêtir". Lewma netew-dewlet ji aliyê çêkerên vî ve tîn rakirin. Wate, hemwelatîya yek dewlet dikare bi ziman û çandê xwe hebe, lê divê civak beşek ji dewletê bizanibe. Di vî tîgehe de faktora bingehîn, yasa ye, ne ku faktorên çandî, dîrokî û nijadî. Dewletên netewî ku bi zor, yekbûna netewî ragirtiye, bi lez heldiweşin; Îraq, Îran, Tirkiye û Sûriye wek mînakê vî yekê, yek bi yek ber bi helweşînê ve diçin.

Bêjeya hakimiyet (serwerî) çî dî zagona meşrûtê û çî di tîgeha umeta komara Îslamî bi eşkere tî dîtin. Piştî şoreşa Îranê, dadgehên tewanên dijşoresî di 1980an de, bi armanca rûniştandina "hakimiyeta netewî û parêzvanî ji deskeftên şoreşê çêbû. Nasyonalîzma veşartî li pişt umet heman jî despêka şoreşê ve eşkere dibe. Di yasayên meşrûtê de jî cezayê hewldana li dijî ewlehiya netewî û serxwebûna niştîman, zîndana heta-hetayî û sêdaredan bû. Di zagona bigehîn a meşruteya netewî de hatiye nivîsandin ku seltene emanet û spardeyê ku ji aliyê millet ve radestî padîşa tî kirin. Lewma her cure hewldana wan rewşa netewî ye. Di her du pergalan de jî çalakîyên gelî, netewî, bisazîkirin û xwe rêxistinîkirina civak ji aliyê gel ve, wek lete-medayin bi serbixweyî û temamiyeta erdî (yekparçetiya welat) ye. Hakimiyet tî wateya vîna li ser vînan. Wate netewa serdest jî li gorî tîgeha hakimiyet nikare xwedî vîn be. Her cure desthilatî, aydê hakimiyetê ye û civak tenê erkdarê bici-

hanîna wê ye. Hakîmîyet û dewlet têkilê hev in, Lewma bikaranîna bêjeyên weke dîn, gel û netew li kêleka hakîmîyet û dewlet, tenê ji bo rewâtîdan e bi van du diyardeyan desthilat û dijminîkirin ligel civakê. Li Rojhilata Navîn netew heye, lê ne gengaz e dewleta netewî çêbe. Di dewleta netewî de, netew ji şeweyên xwe yê xwezayî derdikevin û bi rêya dewlet, ji wan re şekil tê dayîn. Di rastiye de neteweyên dewlet şewe digirin. Ew civakên ku bi vê razî bin, êdî mirov nikare wek netew bi nav bike. Ji ber ku li pêkhate, nîrx û çandê wan dest tê werdan. Têgeh û hêmayên pêkhateyeke civakî ne gengaz e di diyardeyeke were peyda kirin ku rengê pêkhateya dewletî girtiye xwe. Dewleta netewî wek amûrekî ji bo sepandina dîtinên hikumeta navendî dixebite. Di vê dîtingehê de, dewlet diyadeyeke ku ji aliyê pergala çînî, zihniyeta mêrsalar û desthilatdar bi sazî bûye û dahênerê netewe ye; Pîroz e, bi nîrx e, şaşîti nake û li ser her tiştêkî tê danîn. Heta dewlet di hinek welatan de bi bavê netew tê binavkirin ku ji bilî başiyê zarokên xwe, tiştêk naxwaze û karekî din nake. Helbet her wek me behs kir proseya çêkirina wiha neteweyeke sexte rastî binketîne hat û pêkhateya netewî ya derveyî Dewleta netewî di rûbirûbûna bi homojînsaziya sepandî ji aliyê dewletê ve li ser civakê, nasnameya xwe parast.

Di deweya derbasbûna têgehên Nasyonalîstî bi Îranê, çîna sermayedar ku hîna nebiwû çîneke komprador û di mejiyê wî de sewdaya çêkirina têkilî bi bazara navxweyî û pêşbirkê ligel kala û sermayeya biyanî û bidestxistina mafê siyasî û dadê li hember saziya seltene û derfetên geşekirina aborî hebû, bû propagandaker û bingeha civakî ya netewegeriyê. Di wê demê de du bizavên dijber derketin holê; yekem bizava reformîst ya çîn û tiwêjin zengin û rewşenbîrên girêdayî çînen navîn û bandorbûyî ji çanda welatên kapîtalîstî bû. Ya duwem ji bizava civakî ya şoreşgera netewî bû ku piştî xwe dabû çîn û tiwêjên deşenî û bi taybetî mehrûdîn, kedkarên û rewşenbîrên ku xwezkarê rizgariya misogeriya girseya berfirah a gel ji belaya xizanî û zilmê bûn. Bizava yekem bi temamî ketibûn nav hêz û berjewendiyên xwe yê takekesî. Hejmareke zêde ji bizava duyem jî berê xwe dane lihevkirin, hevkarî, qaşo pêkvejiyana aşiyane, têkoşin bi rêya tevlihbûn li hikumet û zeliqîn bi pergalê ve, lê ew kesên ku heya dawî jî bo armanca xwe têkoşin kirin pir bûn.

Hikumetên li Îranê salên piştî şoreşa 1979'ê, ji bo pêşxistina mêtîngerî, bicihkirina desthilat û talanê li navçeyên curbicir ya Îranê, hevqav ligel destdirêjiya leşkerî û aborî, siyaseta sivikandin, parçekirina netewî-mezhebî û çandî ya şeniyên van herêman pêk tînin. Ji dîtina wan dewleta şî'a, sazî, rêxistin û stûna siyasî ya herî mezin, ya civaka Îranê û misilmanan tê hesibandin. Vê îdealê bi îqnakirin an bi rêya bikaranîna amûrên zorê li ser hemûyan didin pejrandin. Komara Îslamî ligel berovajîkirina dîrokê, siyaseta xwe dimeşîne. Dîroksazî ji rêbazên herî zirav û bi bandorê dizekirin û sulteya mêtîngeriyê hikumdarên Îran e ji bo gehiştin bi armancên aborî û siyasîyên xwe li civakan. Li gorî wan, ziman, şewazê kinc liberkirin û meseleyên rûkêşî, têkiliya wê rasterast bi têgehîştin, çand, siyasat, exlaq û hişê netewan re heye. Pîvandina van xalan, çand û gelê serdest e û bi qasî ku netewên din bi xwe re homojen bike, bi heman awayî bi qasî wan netewan têgehîştî û xwedî çand in; dikarin tevî siyasatê bibin; xwedî exlaq in; mirovên hişmend tîhê hesbandin ku êdî wan bi "gêj û xêvik" nayên binavkirin. Hewlêdan ji bo berovajîkirina dîrok, veşartina rastiyan dîrokî yê fikir û tevgerên azadîxwaz û dijiziml,

herwiha dahêlankirinê lehiyên tohmet, bohtan û etiketên bêexlaqî ji serkîrde û rêberên van tevgeran, bi dirêjahiya dîrok, stratîjiya siyasî û çandîya çîne hevbanda mêtîngerî li civakên mêtîngeh bi sebeba nasyonalîzmê ye. Herwiha xwekêmdîtin, meyl bi netewa serdest, bêbawerî bi xwe û qeyrana nasname di nava gelên din de belav dîkin. Kesên ku nasyonalîzmê belav dîkin, ji aliyê zanayan, dîroknivîsan, zanayên olî û civaka serdest (dewletî) tîhê destekirin. Di bin şert û mercên hakim ên li Îranê û atmosfera fetisandinê, beşek ji rewşenbîran rakêşê saziyên pergale hakim bûne an jî di diwariya pirsgerîkên hundirîn hewl didin parê xwe ji desthilatê diyar bikin.

Mezindeyên redbûya nijadî di derbarê gel û netewên li Îranê de

Nasyonalîzma çînen serdest piştî xwe dide mezindeyên redbûyî ya nijadî, redkirina hebûna çînen civakî û berde-wamkirina talan û kedwariya aborî di çarçoveya şeweya hilberandina mêtîngeriyê de. Ev çîn jî hêla aborî û çandî ve, beşek ji mêtîngerîya kapîtalîstî ye û li gorî şert û mercên heremî, dijmintiya nijadî bi şeweyên curbicir di nava qewm û girubên mirovî yê heman civakên mêtîngeh ligel welatên cîran û her wiha di nav xwe de belav dîkin. Axivîna ji niştimana mezin û pesn û pîrozkirina hakimân, şahhan û fatihan, her wiha resentiya nijadiya xwe û sivikandina qewm û girubên dinê mirovî ku qaşo ji nijadeke ketî ne, mijara wêje û propagandaya wan pêk tîne. Nijada Îranî ew jî farsîzman û helbet şî'emezheb (farsên şî'e) ji hemû mirovên din bilindtir û rêzdartir e; lewma pergala hakim û çîna serdest xwedî maf û erk e rêbertî, rêveberî û hinkirina neteweyên din ên Îranê bigire dest. Ew xwedî mafê her cure xapandin, durûtî, derew, dizî, vegirtin, komkujî û karên dijmirovî li ser netew û mirovên ku şert û mercên wan napejrîn, pêk bînin. Van çalakîyan jî di bin navê parastina azadî, mafê mirov, belavkirina dad û wekhevî, weşandina şarîstanî, belavkirina ola Îslamê, berjewemdiya Îran û Îslamê, berevanî ji nasnameya Îranî û Îranê, pêşketin û pêşvebirina civaka Îranê divedîşirin. Her ku hiş, jîrî û çand, tu têkiliya xwe bi meseleyên teşeyî ku xalê pîvandina wan e, tune. Ev taybetmendî tenê hêmaye ji bo cûdahiyê netewan û gelan û nişaneya bi avantaj û çêtirbûna yekê li ser yê din nîn e. Hikumet û netewa serdest jî îdealên nijadî ji bo parastina otorîteya xwe sîd werdigire. Ew destdirêjî li ser netew, çand û qewmên din dîkin û xwe bi bicihînera emr û fermanên îlahî, belavkerên Îslamê, pêşengê şarîstanî û yekane xwedan marîfet û îman bi nav dîkin. Bêxwedanî li hemberî vê destdirêjiyê ji aliyê netewan ve bi taybetî netewa tîkoşer û azadîxwazên Kurd jî wek sedemê xwînwarî, hovîtî û tundûtûjbûna vê netewê nişan didin. Bi derew û propagandayên pûç û bêbingeh, gelê Kurd weke zalim, êrîşker û kujer pênase dîkin. Bi belavkirina van pênaseyan re di nav gelên li Îranê û nişandana wê weke cûdahiyeyeke di navbera netewan de, hewl didin mafdarî û rewatiya destdirêjiya xwe biselîmînin. Bi van karan, ji aliyekî ve xwedîtin û xweperestiya civakî, siyasî, çandî û mezhebî di nav netewa fars de xurt dike û ji aliyê din ve dîtinê neymî di derbarê gelê Kurd û gelên din de belav dîkin. Lewma komkujî û çewisandina civaka Kurd û civakên din ên li Îranê, çêkirina dubendî û veqetandina wan bi rêya sînorên çêkirî, bi van mahneyan rewatî didin. Helbet sînorên siyasî û dabeşariyên brokratik nikarin nasnameya hevbeş ya gelê Kurd biguherin an jî lewaz bikin.

Hikumet li Îranê li ser bingeha têgehê "rêbertiya netewa Fars li ser tevahî Îran

û netewên din, ji ber nijad û mazheba wî ya çêtir e", nasyonalîzmê xurt dike. Ew ne tenê netewên din ên Îranê bi nijadên nîzm dizanin, ji ber ku bi siyasatên dubendîsaz yê mezhebî û qewmî, wan netewan bi girubên piçûk û piçûktir dabeş dîkin. Ew bi siyaseta xwe, netewan dîkin dijminê hev û din, bi şeweyekî wan meseleyan dixin rojevê ku qaşo nakokîyan ji kokeke dîrokî ye, aşî û dostîni di navbera wan de ne gengaz e. Lê belê ew mesele, berhem û çêkiriyên hikumeta navendî ne. Wan bi rêya siyasatên xwe yê taybet û kesên girêdayî xwe, wan dijminatîyan çêdîkin û pişt re bi rêya navendên xwe yê propagandayê wan mezin dîkin. Ji ber sansor û zextên li dijî Kurdan û gelê din û tevgerên wan ên demokratîk, raya giştî ya Îranê derfetên wan yê agahdarbûn ji şert û mercên wan nîn e. Di ragihandinan de sedemên sereke yê narazîbûna gelê Kurd û gelên din, daxwaziyan wan nayên rojevê û bi perdeyeke stûr ji propaganda û etiketê, her tiştêkî berovajî nişan didin.

Çandên li Îranê mîna tevahî Rojhilata Navîn û heta hemû dinyayê tevlihev bûne û hev û din xurt dîkin. Çandên di nav pêkvejiyan û danûstaneke çêker de bûne, lê hikumetên navendî ev tîkiliyên çêker û xwezayî bi destwerdanên xwe veguhertine tîkiliyeke wêranker, şerê di navbera netew, qewm û mezheban de. Cûdahiyên teşeyî bi şert û mercên cografîk re tîkildar in û cûdatiyên din bi baweriya mirovan in. Lewma nabe netewek bi nîzm û yeke din jî bi bilind bêt binavkirin. Çêkirina nakokiyên navbera nijad, netew û gelan, sînorbandî û nişandana netewan bi şeweyeke cûda û biyanî jî hev li ser bingeha îdealên netewa serdest, ji bo kolekirin û bendîtiya netewên din û gelan tê pêkanîn.

Meseleya ewlehiya netewî di sistema netew-dewlet de

Her dewletek bi taybetî dewleta Îranê, nerazîbûnên ji aliyê netewan ve, weke êrîş li ser welat an girêdana bi biyaniyan tê nişandin. Ji ber vê, meseleya ewlehiya netewî anîne rojevê ku piştî damezrandina netew-dewlet bû xaleke sereke û îro hemû welatên dinyayê bi xwe re mijûl kirine. Lê li Rojhilata Navîn, ewlehiya netewî bi xwedî pênaseyeke cûda ye. Şîroveya pergale otokratîk, teokratîk û olgarşik ê herêmê, tenê berjewendiyên gerguhêz û qonaxkî ji bo çîn an tiwêjekî teng e; Di rastiye de veguheriya ewlehiya dewletan û berjewendîya wan. Wan bi rêya çêkirina nijadê netewî û teoriya komlo li dijî netewa serdest û welat, jî pêkanîna her hewldanek di bin navê ewlehiya netewî de çav nagirin. Îro meseleyên cihanî, herêmî û navxweyî ya welatan tevlihev bûye ku cûdakirina wan ji hev, dibe bingehe ji bo pejirandina siyaseteke şaş û binkeftinê di diyarkirina pêşeroja wan welatan de.

Ji bo ronîkirina zêdetir a meseleya ewlehiya netewî, divê li ser pêşketina teknoloji, proseya cihanîsazî, şovenîzma Dewleta netewî û aboriya lewaz a welatên Rojhilata Navîn biseknin. Bi pêşketina zanist û teoriya Niyoton, endustriya piştîstûr bi wizeya etomî û elektromagnetîs derket holê ku sedema sereke bû li ser rûbinbûna pîvan, têgeh û tîkiliyên klasîk. "Dewleta netewî", sermayeya netewî û "welatê netewî yan netew-dewlet", beşek ji vê têgeh û şeweya tîkiliyan e. Pêşketinê berbiçav ên tîkiliyan di dawiya sedsala bîstemî de bû sedem ku leza danûstandina fikrî, made angî her nîrxên din bigîje asta herî kêm. Veguherîna di faktora demê, faktora cografîk weke rehenda cih û astengiya sereke li ser tîkiliyên demaçeçeyî û netewî bêbandor kir. Van veguherînan di proseya şarîstanî de sê hevrikiyên sereke bi xwe re anîn; yekem, nakokîya di navbera civaka rojava

û sistemên hakim de, di van welatan de ku encama vê her çî qas bi temamî bersiva pêwîstiyên mirovatî nebe, lê bû sedema belavkirina demokrasî, damezrandina saziyên medenî, pêkanîna yekîtiyên navçeyî, şûna tîkiliyên netewî û amadekirina zemîna guncaw ji bo derketin û pêşketina jiyara demokratîk li pêşerojê. Duyem, nakokîya pîranî gelan ligel kapîtalîzma Rojava ye ku di çarçoveya pergala nû ya cihanî, dixwaze vexwendinek nû li ser bingeha bejewendiyên xwe ji proseya cihanîbûnê (globalîzm) bike. Sêyem, nakokîya proseya cihanîbûnê ligel şovenîzma netewî û aboriya lawaz a welatên weke welatên Rojhilata Navîn e.

Ya ku zêdetir girêdayî mijarê me ye, hevdihiyên duyem û sêyem e û bi taybetî bandora wê li ser ewlehiya netewiya welatan bi taybetî li ser Îranê. Eger li proseya pêşketina şarîstanî ya di dîrokê de binêrin, em fêhm dîkin ku Ewropa piştî ronîsane veguheriya bistera şarîstanîyê. Ev şeweya gehîştin bi hizrandina zanistî û bicihkirina wê şûna hizrandina felsefî, bû eleqeya tîkiliya navbera dîne mesîhî û faktora sereke ya vê pêşketinê. Bi vî rengî, Ewropa bi şoreşeke fikrî re, ji qonaxa feodalîzmê gav avête qonaxa kapîtalîzma klasîk û rola navendîtiya şarîstanîyê di vê qonaxê de girt ser milê xwe. Navçeyên din ê dinyayê jî rola dorandor lîstin. Tîkiliyên mêtîngerî di vê qonaxê de li ser bingeha welatên li derdora vê navendê bûn. Di wê demê de Rojhilata Navîn ji bo kapîtalîzma klasîk rola şahdamarê difîst. Hikumetên zordest ên heyî li Rojhilata Navîn û bi taybetî li Îranê, veguherîna berhevker a daxwaziyan welatên Ewropî. Pêşketina kapîtalîzmê li rojava, ji bo gelên Îranê zêdetir xizanî û belengaziye bi xwe re anî. Pêşketina endustrî û derbaskirina dewletên netewî li Ewropa, zêde naveroka meseleyê neguherî, dibe ku mêtîngerî tenê şewazên xwe ji bo hakîmîyet li ser gelan guhert. Bikaranîna teknolojiya çêtir û aboriya çêtir li kêleka êrîşa çandî û li ser bingeha bêçandkirina civakan, di rastiye de nişanderê berrehbûna cureyeke faşîzma postmodern li rojava li dijî gelên din ên cihanê ye. Faktora çandî di proseya cihanîbûna xwedî heman girîngiyê ye ku faktora cografîk di qonaxa kapîtalîzma klasîk de xwedî wê bû. Lewma cihanîbûn tenê xwedî aliyê aborî ye. Eger cihanîbûn ligel tevlihbûna çandên curbicir yê hemû gelên dinyayê be, tê wateya bikaranîna dadperwerane ji teknoloji jî bo hemû cihanîyan. Lê yê ku îro gef li gelan dixwe, ew e ku hinekan li cihanê li pey bikaranîna û sîdwerigirtin ji teknolojiyê ne li ser bingeha berjewendiyên xwe. Pergala nû ya cihanî bi pêşengîtiya Emerîka nîşanderê vê meseleyê ye.

Bêguman pergala nû ya cihanî di çarçoveya çêtirbûna çanda Rojava jî bo gelên Rojhilata Navîn nayê pejrandin. Ji ber vê sedemê bû ku demek kurt piştî bûyera 11'ê Eylûlê, hemû ragihandinên Rojava bêt ku pêşkêşkirina tu belgeyekî, Rojhilata Navîn wek sedem û navenda terorîzmê ragihandin. Li gorî nîrxandin û şîroveyan ku li jor hatin diyarkirin, bi çî şeweyekî divê li hemberî van êrişan hemû; aborî, çandî û leşkerî berxwedanî were kirin? Gelo gelên Îranê di pozosiyoneke wiha de ye ku bikaribe ji mirasa xwe ya dîrokî û çandî berovanî bike? Bi wateyeke din, gelo têgehên civakî, aborî, siyasî û îdolojîk yê civaka Îranê, amade ye proseya cihanîbûnê bipejirîne?

Ji aliyê aborî ve, aboriya yekber hemû, bi taybetî aboriya piştîstûr bi madeya xam, nikare bibe bersiv ji pêwîstiyên civakê re û hêza wê ya pêşbirkê ligel aboriya modern ya heyî di asta cihanê de nîn e. Sistema siyasî a ku piştî xwe dide vê aboriyê jî, bi sedema bikarberî (mesrefgerî) ya civakî û geşekirina tiwêja navîn û brokrat ku tîkiliya

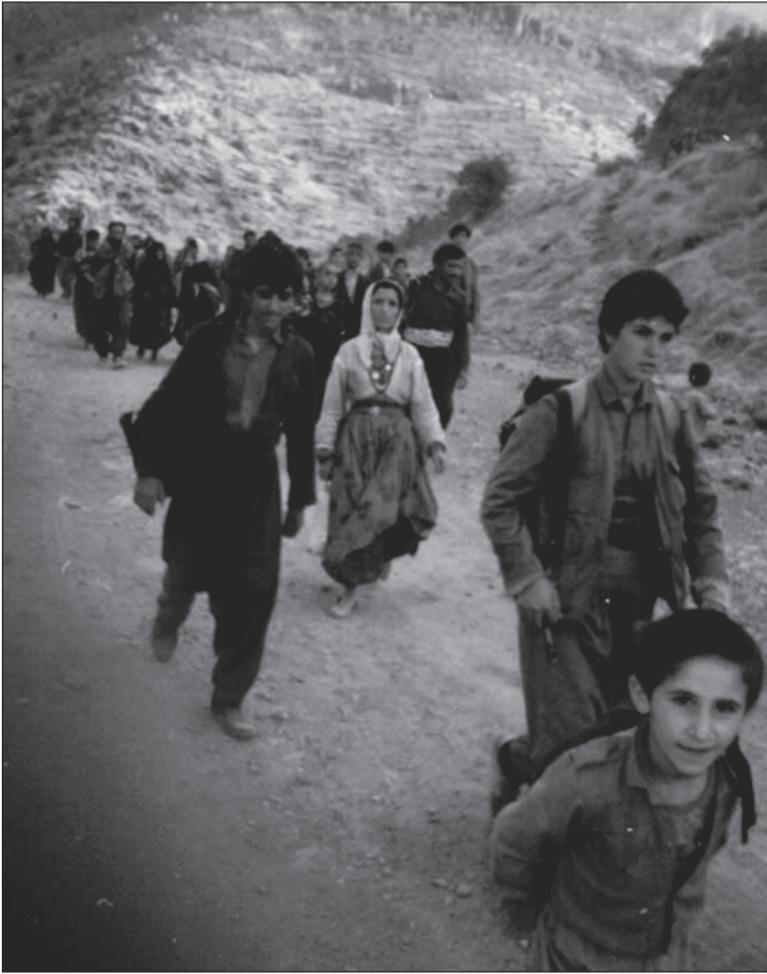
xwe ya rasterast bi aboriya dewletiyê re heye, meydaneke zêde dide dewlet ku bi temamî insiyatîv ji civakê digire. Ji aliyê din ve zêdebûna rantên aborî bi xwe re tîne ku geşe bi derz û dijheviya civakî dide. Di rastiye de ev sistema siyasî û aborî jî bo cihgirtin di asta cihanî de pir lerzok e û êdî nikare bibe bersiv. Lewma bi derbasbûna demê, qeyranên aborî roj bi roj aloztir dibin.

Ji aliyê civakî ve, ji ber ku nasnameya îdolojîkî ya berê êdî bersiva guhertinên hundirîn û derve nade, civak ber bi aliyekî tajo ku bê şert û merc, nasnameya vekîtbûyî ji aliyê Rojava ve bipejirîne û ev bi xwe jî bi rastiya çandî û dîrokiya gelan li dij hev in. Ne tenê afirînerî li gorî çanda heyî bi sedema parêzkariya desthilata navendî nehatiye holê, dibe ku tiştê heyî jî ji rê derxistiye. Eger ev zext û ji rê derxistin nebûya, pêşketin û nûbûn dihat holê. Mirov dikare bêje nasnameya gelên Îranê di bin gefeke mezin de ye. Nebûna veguherîna di pêkhateya civaka heyî de, derzeke mezin xistiye navbera civak û sistema siyasî ya welat. Ev sistem jî halê hazir ve bi tundî li hemberî veguherînan giştî û bingehin in ku bikaribe derz û hevdihiyên heyî kêm bike li ber xwe dide.

Ji aliyê ekolojî ve her çend li her cihêkî dinyayê, tevî rewşeke giştî, faktorên diyar bandorê lê dîkin jî, lê jîngeha Îranê di proseyeke lez a tîkîkî de ye. Di vî jîngehê de hemanên qirêjker hene ku aloziyan zêde çêdîkin; qirêjiya zêde ya petrolê, qirêjiya kîmyewî, mikrobî yê avê ya sahilî (berav), qirêjbûna avê bi rêya noyînên endustrî û bajêr, bendavsazî, bikaranîna zêde ya sifreyên avên binerd, qirêjbûna hewayê bi taybetî li bajarên mezin û hwd... Di rastiye de Îran jî weke welatên din, pêşketina bajarvanî û veguherîna heremên gund û civakên cotyarî bi heremên bajarî û civakên endustrî, bûye sedema guhertina tîkiliyên mirovî bi jîngehê re. Ji ber ku çawa mînakên aboriya cihanê bala xwe nade jiyana mirovî û paqîjbûna jîngehê, li Îranê jî modela mentîqa aboriya rant û meyla çetewarî û sîdperestane asteng e li hemberî rêzgiirtina jiyana jîngehê. Ev di demekê de ye ku Îran berê ne wisa bûye û tam bi berovajî niha, xweza û jîngeh parastîye.

Bêguman eger bi giştî nîrxandinek rast ji tîkiliya dewleta netewî û dîtinên mezhebî ya dogmatîk a tiwêja hakim bi astengiyên çêbûyî li ser rêya geşekirin neyê kirin, gefên hundirîn û derve her roj zêdetir pergala gelên Îranê dixwe xeteriyê. Ji ber ku nêzikatiyên heya niha li ser vî bingehi hatine holê, hêzên sereke ku dikarin bibin parêzvanên ewlehiya netewî, veguherîna potansiyela dijberiyê. Ji aliyê din ve nebûna veguherîna di pêkhateya siyasî, aloztirbûna pirsgerîkên aborî û civakî bi xwe re tîne û di encamê de pejirandina çêtirbûna aborî û çandî ya Rojava di çarçoveya pergala nû ya cihanî jê ne revîn e. Ji ber ku em niha di qonaxekê de ne, ji aliyekî ve ligel bidestxistina sistema îdealên xwe, em dikarin bi vîna xwe tevî proseya cihanîbûnê bibin an jî bi pêkutîkirin li ser pozîsyona heyî, gelên Îranê neçar dibin vexwandina dinyaya Rojava û Emerîka ji pergala nû ya cihanî bipejirîn û radestî xwestekên wan bibin. Lê belê tiwêjê hakim di halê heyî de ji ber dîtingeh û berjewendiyên çînî, her cure veguherînan ku nişandera rolê gelên li Îranê di proseya cihanîbûnê de be, weke gefekê li ser ewlehiya netewî diheshînin. Hal ku ewlehiya netewî dema di xeteriyê de ye cihanîbûn tenê bi vexwendineke Emerîkî û Rojavayî re be. Bi wateyeke din ewlehiya netewî dema tê parastin ku di çarçoveya pîvanê hemdem de bigihîje asteke bi geşekirina demokratîk re di civakê Îranê de be.

Ölsek bile bu halka borçlu kalacağız

Yanıma yaklaşan yaşlı köylü "Toprak doğal değil gibime geldi, sandım mayın döşemişler" dedi mahcupça. Onun mahcupluğu beni daha da mahcup etmişti. Elimi omzuna atıp "sağ ol, duyarlılık bir his olaydır" dedim. Kaşla göz arasında önüme geçmiş, aceleyle önümde yürümeye çalışıyordu. Acelesi neydi? Acelesi; varsa bir tehlike önce onu bulsun, gerillaya bir şey olmasın diyeydi. İşte o zaman anladım ki, ölsek bile bu halka borçlu kalacağız...

vatan yaratmaya gidiyorduk. Sınırları aşacaktık.

Çırav'a ulaştık. Çocuklar açlıktan yürüyemiyordu. Yanımızda fazla ne yiyecek bir şey ne de tek damla su vardı. Aç ve susuzduk. Uygun bir yerde mola verdik. Yanımızda yalnızca beş kilo kadar un vardı. Unu ekmeğe, ekmeği umuda katık edecektik. Biraz oval bir kayalığın içine unu boşalttık. Ve hamur yapmaya başladı bir yoldaş. Düzgünce kesilen bir tenek ve yanan ateşin ardında kalan közler ile ekme yapmak için her şey hazır. Artık hamur açılabilirdi. Ekmeği çocuklara verecektik.

Kürt, gerilla ile gençleşiyordu

Ardımızda bıraktığımız bölgede bulunan köyler yakılmıştı.

Evler yanıyordu. Halkı zamanında alıp çıkmıştık. Yanımızdaki ailelerin gözleri arkada kalmıştı. Yanlarına sadece taşıyabilecekleri eşyalarını almış, herşeylerini ardlarında bırakmışlardı. Ve yanan köyleri izleyen o gözlerin anlatıldığını anlamak çok zordu.

Yanan evler, ellerin ve yüreğin birleştirerek yoğurduğu emektir. Gözlerden acı süzülüyordu. Emek... İnsanın en değerli varlığı. En değerli parçamız.

Artık analar dumanların ötesinde bir şeyler arıyorlardı.

Ekmeğin pişmişti. Bir grup arkadaşla, gözleri ardımızda bıraktığımız yerlerde olan yurtseverlere ekmeği dağıtmaya başlamıştık. Ekmeğin hepsini dağıttık. Elimdeki son ekmeği tek başına uzakça bir yerde oturan yaşlı bir anaya uzattım. Ekmeğe uzattı elini... Ekmeğin hala bizim elleri arasındaydı. Gözlerimin içine bakarak "ölsek de beraber öleceğiz oğul" dedi.

Yaşamı, umudu geleceği birlikte kuracaktık. Ondan dolayı birlikte yola çıkmıştık. İnanç başarmanın temelidir. Elli yaşındaki anayı gençleştiren inançtı. Ve dağda öyle bir inanç yaratılıyordu ki, bu inançla yüreğini donatanlar genç kalıyordu.

Kürt, gerilla ile gençleşiyordu. PKK ideolojisini kuşanan gerilla, gençleşmeye, dinleşmeye neden oluyordu. Çünkü halkların başaracağına inançla örülü bir ideolojiydi. Emekleri yok edilen, yaşam yuvaları yok edilen halkımızın inancı buydu. Daha iyi, daha özgür bir yaşamın yaratılacağına olan inanç...

Yüreğinde sızıyı damıtın analarla birlikte tekrar yürümeye başladık.

Kalabalık bir güçle açık hareket etmemiz tehlikeliydi. Düşman yükleniyordu. Hemen hemen Gabar'ın her tarafında çatışmalar geliyordu. Biz halkı koruyabileceğimiz bir geri çekilme yeri arıyorduk. Vardığımız yerde mağaraların olduğunu biliyorduk. Uygun yerlerde gizlenecektik.

Yürüyorduk bir uçurumlar boyu... Bir halkla bir uçurumu tırmanıyorduk. Uçurumda yer yüzüyle bağlarımızı keseceğimiz, yarına umudumuzu demleyeceğimiz bir yer arıyorduk. Dönüp ardıma baktığımda, bir kuş sürüsü gibi kalabalık

bir grubun hepsinin uçurum boyunca tırmandığını gördüm. Önüme baktığımda da derin bir uçurum... Başım döndü. Uçurum döndü, durdu. Sarp kayalıklar yumuşadı. Bir halk çelikleşti.

Uçurumun ortasına varmıştık. Uçurumun ortasında küçük bir yarık. Anlamsız, gereksiz bir ayrıntı gibi duruyordu. Geçip gitsen bir daha bakmaya kaçın kadar küçük bir delik, dağın bir çatlağı. Ne karanlık, ne de aydınlık. "İşte mağaranın kapısı" dedi bir yoldaş.

Mağaranın kapısı. Nasıl bir kapıydı öyle. Bir uçurumu o küçük delik mi açıyordu? Kafamı içeriye doğru uzattım. Derin, uzak bir rüzgar yüzümü sıyırdı. Küçümsediğim yerden rahat geçmişim. Her adımda biraz daha büyüyen bir yer altı dünyasıydı, ilerledikçe farklılaşıyordu. Derinliğine indikçe, uçsuz bucaksız bir yere ulaştığımızı anlıyordum.

Kapı beni ne kadar da yanıltmıştı. Demek ki her şeyin dış görünüşü yanıltıcı olabilirdi. Uçurumun kalbinin kapısıydı o küçük yarık. Daldıkça genişleyen, büyüyen, bizi içine alan bir yürek.

Hepimizin sığabileceği bir mağara bulmuştu. Bilmeyen bir insanın bulamayacağı kadar gizli, korunaklı bir yerdedik.

Tekrar dönüp mağaranın kapısından baktığımda derin bir uçurum değil, Cudi'yi gördüm. Cudi, insanın yer bulduğu bir kutsal dağ. Gözlerim yerini bulmuş özgür bakıyorlardı o küçük kapıdan. O bana bakıyordu, ben ona hasretle bakıyordum. Bir hasret giderme miydi özgürlüğe doğru koşmak..

"Bana benzeyin. Asi ve yıkılmaz olun. Bağrınız geniş olsun. Alın her şeyi kournunuza. Aldıkça zenginleşeceksiniz" der gibiydi Cudi.

Çok geçmeden dışarıdan sesler duyulmaya başladı. Yeniden gelmişlerdi. Kobralar dolaşıyordu. Kulağı tırmalayan, gitse bile sürekli yankısı kalacakmış türünden bir ses. Fakat yerimiz sağlamdı.

Halkla birlikte başlattığımız yolculuğun ilk gününde oldukça yorulmuştu. Halk ise buna alışık olmadığı için daha fazla yorulmuştu. Kimse kimseye hissettirmemeye çalışsa da...

Yolculuğumuzun ikinci gününde herkes daha deneyimliydi artık. Herkes uçurumdan nasıl ineceğini veya nasıl tırmanacağını, arkasındakinden ve önündekinden sorumlu olduğunu biliyordu. Halkımız çabuk gerillalaşmıştı. Gelen herhangi bir kokuyu veya izi anlamadan yürümüyor, "heval düşman olmasın?" diye sorup, iyice emin olduktan sonra ilerlemeye devam ediyorlardı.

"Heval dikkat et, adımını atma!" diye bağırdı biri.

Durdum. Anlamadım. Yanıma yaklaşan yaşlı köylü "Toprak doğal değil gibime geldi, sandım mayın döşemişler" dedi mahcupça. Onun mahcupluğu beni daha da mahcup etmişti. Elimi omzuna atıp "sağ ol, duyarlılık bir his olaydır" dedim. Kaşla göz arasında önüme geçmiş, aceleyle önümde yürümeye çalışıyordu. Acelesi neydi? Acelesi; varsa bir tehlike önce onu bulsun, gerillaya bir şey olmasın diyeydi. İşte o zaman anladım ki, ölsek bile bu halka borçlu kalacağız...

Ağlamak. Doyasıya ağlamak için bir

yer ve zaman arıyordum. Bu denli fedakar, özlü bir halk, başka yerlerde var mıydı?

Zor bir yıldan geçiyorduk. Dönemin hükümeti Tansu Çiller ve Doğan Güreş ekibi katliam planı ile hareket ediyordu. Bir yandan Önderliğimize yönelik kompolar geliştirilirken bir yandan da gerillaya ve halka imha amacıyla yöneliyorlardı. Kürdü bitirme politikası esas alınıyordu.

Buna rağmen halk direniyor, gerilla düşmanı vuruyordu. Daha bir kaç yıl öncesine kadar en sıradan erin önünde eğilen Kürt, artık bir ordu karşısında ölümüne direniyordu.

Korkusuz yürüyorduk. Her tarafa pusula atılmıştı. Bizler ise Besta'ya ulaşmak için engel tanıyamıyorduk. Halkı yüreğimizden önce korumamız gerekiyordu. Bunun için pusula atılabilecek yerleri önden keşfedip, düşmanı vuruyorduk. Bir grup arkadaş pusula atan düşman gücünü oyalarken, Bestler'e ulaştırmamız gereken aileler pusulardan geçiriliyordu. Aileleri böyle korumaya çalışıyorduk.

Pusular aşılıyordu. Uçurumlar geçiliyordu. Doğayı, taşı-toprağı iyi tanıyan halkımızla birlikteydik... Dağ ile bütünleşmiştik.

Zorluklar vardı ve eğer zor bilince çıkarılırsa, insanda umudu büyütüyordu. Açtık, çocuklar açtı. Ama ilerliyorduk. İkinci günü de geride bırakmıştık.

Uygun bir yerde mola verdiğimizde hiç dinlenmeyen analardı. Onlarda çare tükenmezdi, çevreden ot toplayıp pişirdikten sonra herkese dağıttılar.

İkinci günün sonunda onların sayesinde toktuk. Bizi analar doyurmuştu. Bir asır yürüyebilirdik. Çünkü analar umutla doyurmuştu bizi. Daha önce tanımadığımız, bir kurtuluş yolculuğunda tanıştığımız ailelerimiz bizimle bir asır yürümeye hazırdı. Hepimizin menzili Güneşti...

Üçüncü gün

Besta'ya ulaşacağımız gün

Çocuklar gülünce yollar bitiyordu. Anaların saç örükleri yağmur topladıkça, toprak uyanıyordu. Ve anaların saçlarından dökülen ışıkları toprak tohum diye bağırına alıyordu. Yarınları fiilzinsen diye.

Çocuklar analara bakınca, analar toprağa bakınca, pusular aşılıyordu.

Günün elleri tenimizi okşadıkça, halkımızla özgürlük yürüyüşümüz sürüyordu.

Direnmek... Direnmek dışında başka bir yaşam seçeneği yoktu. Yaşamın özü de zaten buydu.

Besta'ya ulaşmıştık. Aileler, diğer yerlerden gelen ailelerle buluşmuşlardı. Ve dağda küçük bir Kürdistan kurmak için el ele vermişlerdi.

İşte Etruş kampı böyle yaratıldı. Mexmûr'a taşınmadan önce burada yıllarca kalındı. Bugün Mexmûr halkı, devrimimizde yaşayan kahramanlardır. Kölelikten kurtulup, zincirleri tamamen kıran, demirini eritiş o yedi kat yerin dibine gömenlerdir.

Hazırdık ve fazla zaman geçmemişti. Bekliyorduk. 94 yılının 8 Nisanıydı. Dokuz koldan düşman Gabar'a doğru ilerlemeye başlamıştı. Önce halkı katletmişlerdi ve çaresizliklerinden aldıkları güçle gerillaya yönelmeye başlamışlardı. Bir kuşluk vaktiydi. Gabar kızgındı. Öfkeliydi. Sarp kayalıklarında yabancı postallar dolaşıyordu. Gabar'ın yüreği kan ağlıyordu. Hüzünlüydü Gabar. Dokuz koldan yüreğine dokuz kilit vurulmaya çalışılıyordu. Gerilla hareketlendikçe Gabar sabah hüznünden sıyrılıyor, yüreğini açıyordu. Gabar ile gerilla birbirini tanımış, bütün olmuşlardı.

Gerilla moralliydi. Çünkü hesaplaşma zamanıydı. "Şu tepeyi tutacaksınız, asla bu tepe düşmeyecek" diyerek savunaçığımız tepeyi işaret etti Ahmet Rapo. "Biz düşmanı vurmak için onları karşılamaya gideceğiz... ve siz bizlerin savunması olarak tepede kalacaksınız" diye ekledi sakince.

Saat, sabahın beşini gösteriyordu. Gabar'ın kadife kayalıkları artık gerilla mevzileriydi. Parmaklar tetikte, gözler düşmanda, yürek halktaydı. Beklediğimiz sesler çok geçmeden duyulmaya başladı.

Durmadan roket sesleri geliyordu. Dakikalar geçiyordu. Dakikalar saatlere dönüşecek miydi? Çatışma sesleri yükseliyor, çoğalarak bize ulaşıyordu. Ve ardından koca bir sessizlik. Kırk dakika sonra çatışma durmuştu. Savunmadaydık. Arkadaşların düşmanın girişini önlemek için gerçekleştirdikleri saldırı, düşmanı perişan etmişti. Bulduğumuz alana doğru gelen düşman kolu darbe alınca paniklemişti. İlk ağır darbeyi almışlardı.

Yüksek bir tepededeydik. Bizden ötede gelişen hareketliliği görüyorduk. Gabar'ın eteklerinde Nisan yağmurlarıyla boy veren çimenlere, kadifemsi bir narinlik katıyordu ılık rüzgar. Ve aşağılarda en önde yeşil bir kadife zaman içinde koşar gibi Ahmet Rapo geliyordu. Bir elinde silahı, sırtında çatışmada boşalttığı boş palaskasıyla, dimdik koşuyordu. Her adım atışında, Gabar'ın kadife yeşilliği dalgalanıyordu.

Saldırı grubu yanımıza ulaşmıştı.

Ahmet Rapo elimi eline aldı, "bu vurulan o köyler için" dedi. Sonra oturdu. Bir daha ağıt sesi duymak istemiyorduk.

Çatışmadan gelen arkadaşlara, Gabar'ın damarlarından akan soğuk sudan getirmiştik. Küçük su matarası elden ele dolaştı. Su ne kadar da berraktı. Ne kadar da dinlendiriciydi. Su içtikçe çatışmanın yorgunluğu gideriliyordu.

Savunma tepesinde biraz dinlendikten sonra harekete geçtik. Herkes moralli ve canlıydı. Düşman daha Gabar'a girmeden darbe almıştı. Yerine çakılıp kalmıştı. Durgunlukları, yaşadıkları ilk şoktandı. Durmak çaresizlikti. Çaresizliğe verilecek her destek, yeniden çaresizleşti. Bunu biliyorduk. Fakat düşman çaresiz bekleyen gücüne destek vermeye, takviye göndermeye başlamıştı. Havadan destek veriliyordu.

Operasyonun çapı genişleyerek devam ediyordu. Düşman karadan onbinlerce askerle durmadan yükleniyordu. Ölme ve öldürme bitmeyecek çatışmalar Gabar'ın her tarafında devam ediyordu. Operasyon yalnız gerillaya yönelik değildi. Düşmanın halka da yönelik değildi. Düşmanın halka da yönelik olduğunu sonradan öğrenecektik.

Partinin aldığı karar doğrultusunda üç yüz arkadaş geri çekilme yapacaktık. Geri çekilme alanımız Besta olacaktı. Geri çekilme amacıyla harekete geçtik.

Yol boyu köylerden geçiyorduk. Düşman topyekün Gabar'ı boşaltmak, yakmak istiyordu. Halka karşı acımasızdı. İnsanlar öldürülüyordu. Düşman, koruculuğu kabul etmeyen köylere ağır yükleniyor ve hiç bir savaş kuralını tanıyamıyordu. Kirli bir savaş yürütülüyordu. İnsanlık sınırlarının aşıldığı bir zaman dilimini yaşıyordu Gabar. Bu kez yalnız bir gerilla grubu olarak değil, halk da bizimle birlikte geri çekiliyordu. Düşmanın saldırılarına maruz kalan alileri de beraberimizde götürüyorduk.

Bir halk gerillalaşmıştı. Bir halk dağın şefkatten örülü patikalarında yürüyordu. Çocuklar, analar bizimle birlikte yürüyorlardı. Bu, yürüyüş toprak ve özgürlük aşkının manzarasıydı.

Yürüyorduk. Bir kavim kadardık. Gittikçe çoğalıyorduk. Çöllere düşen Musa kavmi gibi çoğalıyorduk. Vatan içinde

PKK'nin Avrupa'daki ilk şehidi Mustafa Nazif Aktaş-Celal

Kürdistan Özgürlük Mücadelesi'nin, daha ilk tohumlarının atıldığı günden filize durması, yeşermesi sömürgeci devletleri başından itibaren korkutmaktaydı. Halka yapılan zulme, Kürdistan'ın işgaline ve faşizme karşı devrimci zor aracı olarak silahlı mücadelenin başlaması ardından direniş tüm cephelerde gelişti, büyüdü. Genç yaşında Apocu mücadeleye katılan Mustafa Nazif Aktaş-Celal Yoldaş, Filistin direnişinde Kürt-Arap dostluğunun simgesi olarak mücadele eden bir enternasyonal olarak bulundu, mücadelesini sürdürdüğü Avrupa'da ise sürgündeki halkın öncüsü... Bugün Paris Komünarları ile aynı mekanı paylaşan Celal Yoldaş, Avrupa sahasında şehit düşen ilk PKK'li olarak tarihteki onurlu ve şanlı yerini korumaktadır.

Mustafa Nazif Aktaş Yoldaş, 1960 yılında Amed'in Erxanî ilçesinde yoksul bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelir. PKK'nin yörede siyasi faaliyetlerini yürüttüğü dönemde lisede okuyan Celal Yoldaş, Apocularla ilişki kurarak bir süre yürüttüğü araştırma ve okumalar ardından 1978'de devrimci saflara katılım sağladı. Hem genç olması hem de Apocu düşüncenin verdiği inanç ve kararlılıkla çalışmalarda kısa sürede gelişti. Sıcakkanlılığı ve gözüpekliliği ile kendisini kısa süre içinde yoldaşlarına ve halkına kabul ettirmeyi başardı.

12 Eylül askeri faşist darbesi ardından PKK, Ortadoğu sahasına açılarak Kürdistan devrimi için hazırlıklara başladı. Celal Yoldaş da bu dönemde ülke dışına çıkarak devrimci çalışmalara aktif katılan kadrolardan oldu. Filistinli örgütlerin verdiği eğitimlerle askeri alanda kendini yetkinleştiren PKK kadroları, ideolojik eğitimleriyle de farklarını ortaya koyuyor, sürekli ülkeye dönme hazırlıklarını en az imkanın olduğu şartlarda kararlıca sürdürüyordu.

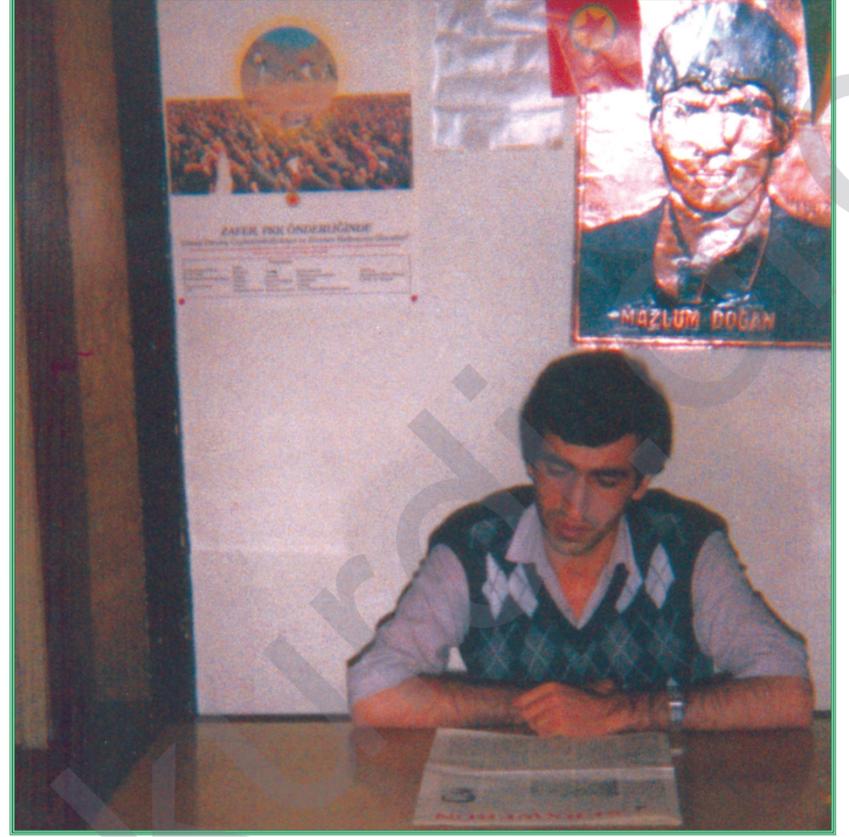
Sayıları 100'ü bulan Kürdistan gerillaları burada çok sıkı bir eğitimden geçiyordu. Farklı kamplarda olmalarına rağmen askeri ve ideolojik eğitimlerine devam ediyor, kendilerini geleceğin gerillacılığına hazırlıyordu. Lübnan sahasında Filistinli örgütlerle içine girilen bu ilişki bir nevi bugün Rojava'da gelişen Kürt-Arap dostluğunun ilk tohumu ve sınavı niteliğindedir. Apocuların o zaman buldukları kamplar Lübnan'ın güney ve doğusunda yer alıyordu. Bir yandan eğitim görüyorlar bir yandan da İsrail saldırısına hazırlık yapıyorlardı, tıpkı Filistin halkının özgürlüğü için mücadele eden binlerce Filistinli ve devrimci dayanışma için alanda bulunan enternasyonal savaşçılar gibi.

Apocu grubun bu sahadaki ilk şehidi henüz

işgal girişimi başlamadan, İsrail güçlerinin havan saldırısında şehit düşen Abdulkadir Çubukçu Yoldaş'tır. Güney Lübnan'daki Nebatiye kentine bağlı Saqif Kalesi'nin İsraili güçler tarafından havan atışıyla vurulması sırasında 2 Mayıs 1981 tarihinde yaşamını yitirdi. Abdulkadir Yoldaş, PKK'nin Ortadoğu sahasında verdiği ilk şehittir. Bu şahadet ardından Filistin ve Kürdistan direnişçiliği bir nevi kanla mühürlenmiş oluyordu. İsrail'in Lübnan'ı işgal girişiminin başladığı 6 Haziran 1982 tarihinde, tarihe Arnon Kalesi Direnişi olarak geçen küçük ama kararlı ve inançlı Apocu grubun savaşımı ayrı bir tarihi öneme sahiptir.

6 Haziran'da İsrail güçleri Lübnan sınırını geçerek üç koldan kuzeye doğru ilerlemekteydi. Lübnanlı ve Filistinli direnişçilerin yanında en ciddi direnişi PKK'liler gösterir. Savaş boyunca Saqif kalesi olarak da bilinen Arnon kalesi, Selahattin Kalesi, Name, Sayda, Sur, Demorda ve Beyrut gibi birçok yerdeki direnişlere katıldı PKK'liler. Arnon kalesinde 9 PKK'li şehit düştü. Filistin direnişi boyunca şehit sayısı 12'yi buldu. Savaşta gösterdikleri üstün başarıdan dolayı PKK'lilere 'Beyrut Aslanları' ve 'Arnon Kahramanları' sıfatları layık görülür. Bu direniş boyunca esaretler de yaşandı. 15 PKK gerillası esir düşmüş ve bu esaret bir buçuk yılı aşkın bir süre devam etmiştir. İşte Celal kod adlı Mustafa Nazif Aktaş Yoldaş da bu direnişlerde esir düşenlerdendi. Celal Yoldaş ile birlikte esir düşenler arasında Sabri Gözübüyük, Seyfettin Zoğurlu, Kazım Sürgeç ve Seyfettin Özen gibi daha sonra Kürdistan'da savaşarak şehit düşen değerli komutanlar da bulunuyordu.

Savaşta esir düşenler Lübnan'ın güneyindeki Ensar esir kampında tutuldular uzun süre. Esir düşükleri andan itibaren direnişte şehit verdikleri yoldaşlarına ve Kürdistan devrimine yaraşır bir direniş sergilediler. Tıpkı aynı dönemlerde Amed Zindanı'nda direnerek tarih yazan yoldaşları gibi... Bu esaret sürecinde ağır koşullarda kaldılar Celal Yoldaş ve arkadaşları. İsrail askerleri ve Türk istihbaratının sorgularından geçtiler. Kendilerini Filistinli veya farklı Arap ülkelerinden gelmiş olarak tanıttılar bu süre zarfında. 1984'ün ilk aylarında BM'nin de devreye girmesiyle esir değişimi kabul edildi. Bu amaçla tutsaklar peyderpey serbest bırakıldı. Filistinli direnişçiler kendi ülkelerine teslim edilirken PKK'li ve Türkiyeli devrimciler için seçenekler sunuluyordu. Son olarak Cezayir üzerinde yapılan anlaşma ile devrimciler uçakla buraya götürülmek istendi. Ancak Atina havaalanında PKK'liler bu duruma karşı çıkarak eyleme geçti. Burada kendilerini

direklere bağlayarak eylem yapıp iltica talep ettiler ve bu temelde Celal Yoldaş'ın da aralarında olduğu grubun talebi kabul edildi.

Burada kaldığı kısa süre içinde yeniden yoldaşları ve değerleriyle buluşmanın sevinci yaşarken esaret yıllarındaki birikimini hemen mücadelesine aktarmayı bildi. Tercih netti: Özgür bir halk için nerede ve hangi şartlarda olursa olsun mücadeleye devam... Avrupa sahasına adım attığı günden itibaren, bu topraklarda kendisinden önce gelen sol ve devrimci hareketlerin düştüğü tuzağa düşmedi. Bu, Apocu ideoloji, yüksek yurtseverlik bilinci ve ülke tutkusunun getirdiği bir yaklaşımdı. Binlerce kilometre uzakta bile yüreği ülkesinin dağlarında, direnen ve mücadele eden yoldaşlarıyla attı. 15 Ağustos Atılımı'nın rüzgarının estiği dönemde o da Almanya'nın Duisburg kentinde Kürdistanlılar arasında çalışmalarını yürütüyordu. Hem kendini eğitiyor hem de halkını örgütleyerek ülke ve devrim coşkusunu paylaşıyordu.

1985 Newroz'u Kürt halkının artık faşist darbenin etkisinden sıyrıldığı, zindanlardaki direnişle ayakta kalabildiğini gösterdiği, 15 Ağustos Atılımı ile isyana kalkan halk gerçekliğinin örgütlendiği bir yıl oldu. 15 Ağustos Atılımı'nın ardından PKK, ERNK-Eniya Rizgariya Netewe Kurdistan'ın kuruluşu ilan edildi. Böylece Kürdistan devrimi yolunda en büyük adımlardan biri atılmış oluyordu. Toplumsal inşada yeni bir aşamaya, yeni yaşamın, özgür Kürdülüğün artık topluma daha örgütlü taşınmasından adı oluyordu ERNK. Bugünkü birçok çalışmanın da ana gövdesi olarak kurulan ERNK, Avrupa'da da önemli bir yankı uyandırmıştı.

Aynı yıllar 12 Eylül darbesi ardından birçok Türkiyeli ve Kürdistanlı siyasinin gelip sığındığı Avrupa'da hızla yozlaşmış sistemin kirliliğine alet oldukları yıllar olmuştur. Bu kirliliğe ve ajan çevreler özellikle PKK'nin Kürdistan toplumu içinde gösterdiği gelişme ve kat ettiği mesafeden korkar hale gelmişlerdir. Cephe çalışmalarının hızla büyümesi, kadın, gençlik, işçi faaliyetlerinin artması ile hem Kürdistan'a yüzünü dönen gençlerin kattığı enerji hem

de örgütlenme faaliyetleriyle kimlikleriyle buluşan Kürt halkı bu çevrelerin daha fazla hedefi haline gelmeye başlamıştı. Devrimci militan duruşu ve yaşamıyla örnek bir pratik sergileyen Mustafa Nazif Aktaş-Celal arkadaş, bu çevrelerden gelen çeşitli düzeylerdeki saldırılara da anında ve en net karşılığı vermesini hep bildi. Birçok çevre PKK'yi karalamak, anti-propagandasını yapmak için özellikle Türk konsolosluğu ve MIT'yle girdiği kirliliğe ilişkin üzerinden saldırırken ERNK çalışmalarını yürüten PKK kadroları ise bu saldırılara karşısında halkı ve toplumu örgütleyerek cevap veriyordu.

İşte bu dönemde Duisburg ve çevresinde bir yıla yakın faaliyet yürüttü Celal Yoldaş. Önemli çalışmalara imza atan PKK kadrolarından olan Celal arkadaş, daha sonra Paris'e düzenlenir. Burada da hem örgütsel çalışmalara yönelir hem de çeşitli çevrelerden mücadelemize ve Partimize yönetilen saldırılara karşı Kürdistanlı yurtseverlerin eğitilip bilinçlendirilmesi çalışmalarını yürütür. Ancak 23 Aralık 1985 günü sosyal-şöven-işbirlikçi Kürt çevrelerinin saldırısına uğrar. Saint-Denis'te meydana gelen saldırıda Celal Yoldaş şehit düşerken 3 yurtsever de yaralanır.

Filistin halkıyla birlikte enternasyonalist ruhla İsrail faşizmine karşı savaşta esir düşen Mustafa Nazif Aktaş-Celal Yoldaş bugün Paris Komünarları ve Yılmaz Güney, Doktor Abdurrahman Qasimlo ve Ahmet Kaya gibi devrimci ve sanatçılarla yan yana Pere Lachaise mezarlığında yatmaktadır. Paris Komünarlarının kurşuna dizildiği yerde onlarla yanyana yatan büyük Kürdistan devrimcisi Celal Yoldaş, tüm mücadele yaşamı boyunca sergilediği direniş, sarsılmaz inanç, kararlılık ve azim ile bugün bayrağını devralan ve sayıları yüzbinleri bulan yoldaşları ve Avrupa'da yaşayan yurtseverlerimizin aklında ve yüreğindeki yerini korumayı hak etmektedir. Onlar Kürdistan'dan partileşen, Ortadoğu'da gerillalaşan ve bugün dünya halklarına öncülük eden özgürlük değerlerinin temsilcisi olan şehitlerimiz ve bizlere düşen görev ise bulduğumuz her alanda bu değerlere layık bir yaşamın sahibi olmaktır.

Sizleri asla unutmayacak ve halklara verdiğiniz özgürlük sözünü mutlaka yerine getireceğiz ve kazanacağız.

Mücadele arkadaşları

